

Výročná správa za rok 2022

Predkladá: Ing. Štefánia Buschbacher, v. r.
generálna riaditeľka

Bratislava, apríl 2023

Obsah

Identifikácia organizácie.....	4
1. Hlavné činnosti, strednodobý výhľad a priority organizácie	6
1.1 Hlavné činnosti	6
1.2 Strednodobý výhľad a priority organizácie.....	8
1.2.1 Plnenie priorít	9
2. Odborná činnosť	10
2.1 Oblasť pôdy a hnojív.....	10
2.1.1 Legislatívny rámec činnosti.....	10
2.1.2 Činnosť	11
2.1.3 Ciele a prehľad ich plnenia.....	28
2.2 Oblasť odrodového skúšobníctva.....	30
2.2.1 Legislatívny rámec činnosti.....	30
2.2.2 Činnosť	30
2.2.3 Ciele a prehľad ich plnenia.....	40
2.3 Oblasť osív, sadív a množiteľského materiálu.....	41
2.3.1 Legislatívny rámec činnosti.....	41
2.3.2 Činnosť	42
2.3.3 Ciele a prehľad ich plnenia.....	50
2.4 Oblasť vinohradníctva a vinárstva	51
2.4.1 Legislatívny rámec činnosti.....	51
2.4.2 Činnosť	52
2.4.3 Ciele a prehľad ich plnenia.....	53
2.5 Oblasť ovocinárstva a ekologickej poľnohospodárskej výroby.....	65
2.5.1 Legislatívny rámec činnosti.....	65
2.5.2 Činnosť v oblasti ovocinárstva	65
2.5.3 Činnosť v oblasti ekologickej poľnohospodárskej výroby.....	74
2.5.4 Ciele a prehľad ich plnenia.....	81
2.6 Oblasť autorizácie prípravkov na ochranu rastlín a pomocných prípravkov	82
2.6.1 Legislatívny rámec činnosti.....	82
2.6.2 Činnosť	83
2.6.3 Ciele a prehľad ich plnenia.....	89
2.7 Oblasť ochrany rastlín.....	90
2.7.1 Legislatívny rámec činnosti.....	90
2.7.2 Činnosť	91
2.7.3 Ciele a prehľad ich plnenia.....	105
2.8 Oblasť krmív a výživy zvierat	106
2.8.1 Legislatívny rámec činnosti.....	106
2.8.2 Činnosť	107
2.8.3 Ciele a prehľad ich plnenia.....	117
2.9 Oblasť výkonu skúšobníctva.....	118
2.9.1 Legislatívny rámec činnosti.....	118
2.9.2 Činnosť	118
2.10 Oblasť laboratórnych činností.....	122
2.10.1 Činnosť	122
2.11 Technický a skúšobný ústav pôdohospodársky	161
2.12 Ciele a prehľad ich plnenia v rámci programu potravinová bezpečnosť, zdravie a ochrana zvierat a rastlín	168
3. Rozhodovacia činnosť organizácie.....	171
4. Rozpočet organizácie	180
4.1 Plnenie rozpočtu ÚKSÚP za rok 2022.....	180

4.2	Celkové zhodnotenie plnenia záväzných ukazovateľov v roku 2022	181
4.2.1	Plnenie príjmov v roku 2022	181
4.2.2	Čerpanie výdavkov v roku 2022.....	182
4.2.3	Mimorozpočtové prostriedky	183
5.	Ľudské zdroje	184
5.1	Politika zamestnanosti	184
5.2	Mzdová politika	185
5.3	Výberové konanie a výber zamestnancov.....	185
5.4	Sociálna politika.....	185
5.5	Vzdelávanie zamestnancov	186
6.	Vnútorné kontrolné mechanizmy	187
6.1	Audítorská činnosť.....	187
6.2	Kontrolná činnosť	188
6.2.1	Vykonávanie činností na úseku petícií, sťažností a iných podaní	188
6.2.2	Prijímanie a vybavovanie podnetov súvisiacich s oznamovaním protispoločenskej činnosti	189
6.2.3	Zverejňovanie a poskytovanie informácií	189
7.	Vonkajšie vzťahy.....	190
7.1	Medzinárodná spolupráca	190
7.2	Podujatia na národnej úrovni, veľtrhy, výstavy	191
8.	Hlavní užívatelia výstupov ÚKSÚP a publikačná činnosť	193
8.1	Hlavní užívatelia výstupov	193
8.2	Publikačná činnosť.....	194
8.3	Prednášky, prezentácie, odborné semináre	197
9.	Zoznam skratiek	201

Identifikácia organizácie

Názov: Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky v Bratislave
Sídlo: Matúškova 21, 833 16 Bratislava
Zriaďovateľ: Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky
IČO: 00 156 582
Kontakt: tel.: +421 2 59 880 200, +421 2 59 880 285
e-mail: uksup@uksup.sk, webové sídlo: <http://www.uksup.sk>

Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky v Bratislave (ďalej len „ÚKSÚP“) je štátnou rozpočtovou organizáciou zriadenou dňa 01.01.1969 rozhodnutím Ministerstva земедльства а вьзйвы в Праге ч. j.: II/4-1178/68/23 zo dňa 17.12.1968 v znení rozhodnutia Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky č. 2450/2017-250 zo dňa 27.06.2017 o zriadení rozpočtovej organizácie podľa § 21 zák. č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Na posudzovanie a prerokovanie dôležitých otázok a odborných činností zriaďuje generálny riaditeľ poradné orgány a komisie. Ich závery sú pre generálneho riaditeľa odporúčaniami.

Najvyšším poradným orgánom generálneho riaditeľa je gremiálna rada. Členmi gremiálnej rady sú: riaditelia sekcií, riaditeľ kancelárie generálneho riaditeľa, riaditeľ osobného úradu, zástupca útvaru kvality a interného auditu, riaditeľ odboru organizačno-právneho a delegovaný zástupca zamestnancov, ak prerokúva veci týkajúce sa pracovného alebo štátnozamestnaneckého pomeru.

Členovia gremiálnej rady k 31.12.2022

Generálny riaditeľ	Ing. Štefánia Buschbacher
Sekcia ekonomiky a verejného obstarávania	Ing. et Ing. Peter Magát, riaditeľ
Sekcia poľnohospodárskych vstupov a kontroly	Ing. Stanislava Černá, poverená riadením sekcie
Sekcia rastlinnej výroby a skúšobníctva	Ing. Ivana Benkovičová, poverená riadením sekcie
Sekcia laboratórnych činností	Ing. Eva Frančiaková, poverená riadením sekcie
Kancelária generálneho riaditeľa	Ing. Ľuba Gašparová, riaditeľka
Osobný úrad	JUDr. Mgr. Eva Homolová, riaditeľka
Útvar kvality a interného auditu	Ing. Marianna Fuseková
Odbor organizačno-právny	JUDr. Ing. Adela Kišacová, PhD., poverená riadením odboru

Organizačné zmeny vykonané v roku 2022

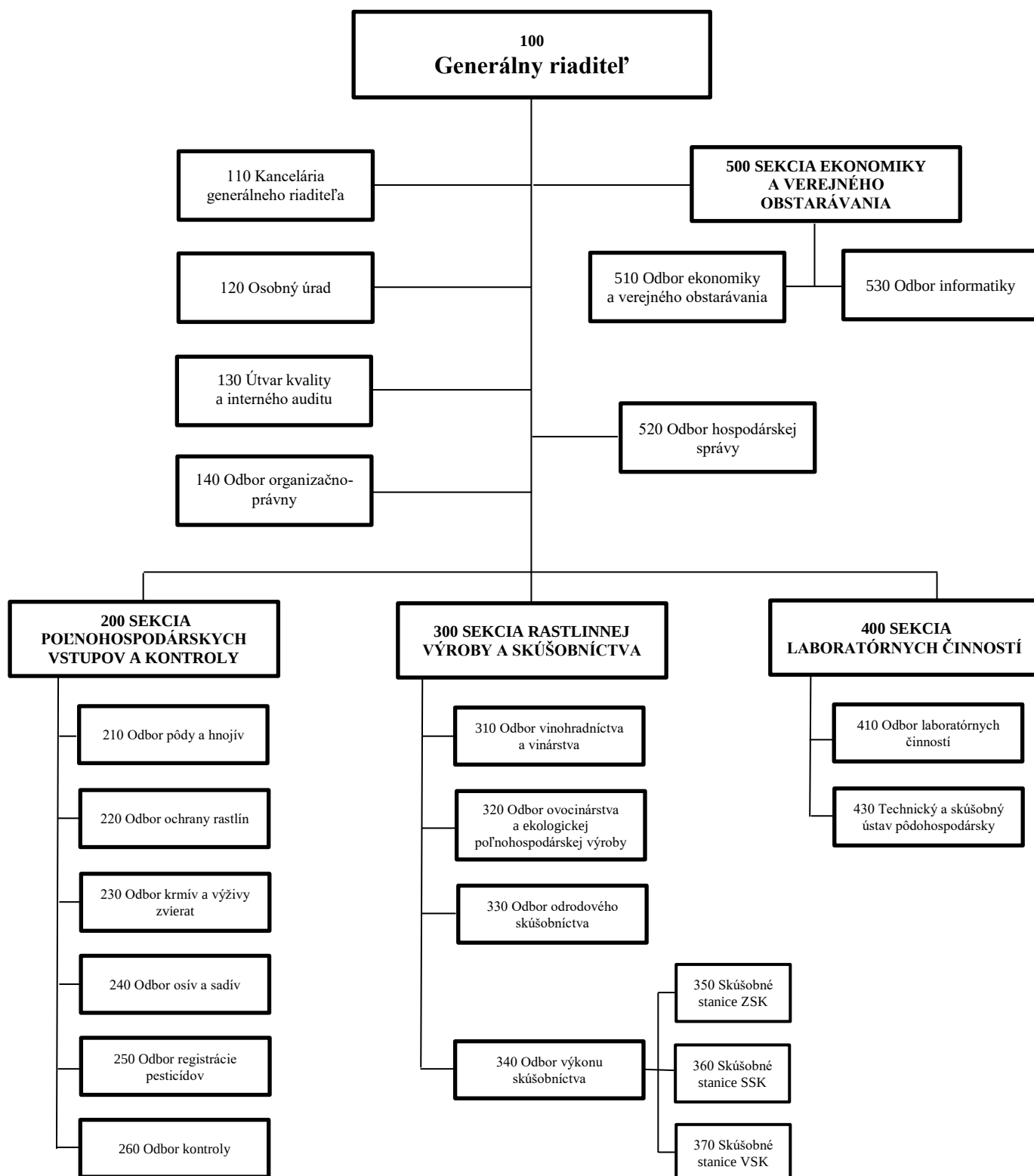
Organizačnou zmenou č. R/8/2022 zo dňa 09. 05. 2022 sa s účinnosťou od 15. 05. 2022 Odbor kvality a interného auditu zmenil na Oddelenie kvality a interného auditu.

Organizačnou zmenou č. R/21/2022 zo dňa 26. 09. 2022 sa s účinnosťou od 30. 09. 2022 vyňal Odbor hospodárskej správy z pôsobnosti Sekcie ekonomiky a verejného obstarávania a dňom 01. 10. 2022 sa zaradil do priamej riadiacej pôsobnosti generálneho riaditeľa.

Od 01. 10. 2022 bola do funkcie generálnej riaditeľky ÚKSÚP vymenovaná Ing. Štefánia Buschbacher.

Organizačnou zmenou č. R/27/2022 zo dňa 24.11.2022 sa s účinnosťou od 01.12.2022 zmenil názov Oddelenia kvality a interného auditu na Útvar kvality a interného auditu.

Organizačná schéma ÚKSÚP k 31.12.2022

1. Hlavné činnosti, strednodobý výhľad a priority organizácie

1.1 Hlavné činnosti

ÚKSÚP je povinný v zmysle národnej a európskej legislatívy zabezpečiť výkon úradnej kontroly a iných úradných činností, štátnej odbornej kontroly a iných štátnych odborných činností, laboratórnych činností, skúšobníctva a odborného posudzovania vstupov do poľnohospodárstva, s cieľom zaistiť bezpečné zdroje pre výrobu potravín a krmív a tým chrániť zdravie ľudí, zvierat, rastlín a životné prostredie.

ÚKSÚP vykonáva všetky činnosti v súlade s osobitnými právnymi predpismi na úrovni EÚ a národnej úrovni, na základe jednotných metodických postupov, na vysokej profesionálnej úrovni, nestranne a objektívne. Na zisťovaných a vyhodnotených údajoch svojej činnosti je ÚKSÚP ekonomicky nezávislý.

Vedenie a aktualizácia registrov, vydávanie rozhodnutí, certifikátov, osvedčení, oznámení, oprávnení, výpisov, posudkov a vypracovávanie odborných stanovísk podporuje činnosť podnikateľských subjektov v príslušných oblastiach poľnohospodárstva.

ÚKSÚP podľa koordinačných usmernení MPRV SR vykonáva kontroly krížového plnenia (tzv. „Cross Compliance“). Systém krížového plnenia je vypracovaný v súlade s právnymi predpismi EÚ ako aj so všeobecne záväznými právnymi predpismi Slovenskej republiky (ďalej len „SR“).

ÚKSÚP vykonávaním odbornej a kontrolnej činnosti participuje ako externá inštitúcia na úlohách delegovaných činností a pre potreby Pôdohospodárskej platobnej agentúry (ďalej len „PPA“). Získané údaje slúžia pri kontrole rôznych agroenvironmentálnych opatrení pre naplnenie cieľov Programu rozvoja vidieka na roky 2014 – 2022 a poskytovania podpory v rámci Spoločnej organizácie trhu s vínom.

Systém výkonu kontrol je metodicky riadený prostredníctvom príslušných odborov Sekcie poľnohospodárskych vstupov a kontroly (ďalej len „SPVK“), ktoré vydávajú metodické pokyny na výkon kontrol, vypracúvajú plány kontrol a vydávajú pokyny pre výkon kontrol na zamedzenie možnosti vzniku poškodenia zdravia ľudí, zvierat a životného prostredia a protiprávneho konania. Systém vykonávania kontrol je zabezpečený jednotným spôsobom na celom území SR.

Hlavné činnosti ÚKSÚP, ktoré vyplývajú z legislatívy EÚ a národnej legislatívy:

a) Úradná kontrola

- prípravkov na ochranu rastlín (ďalej len „POR“) a pomocných prípravkov na ochranu rastlín (ďalej len „pomocných prípravkov“)
- pestovania v EÚ autorizovaných geneticky modifikovaných rastlín (ďalej len „GMR“)
- krmív
- systému ekologickej poľnohospodárskej výroby (ďalej len „EPV“)
- v oblasti zdravia rastlín

b) Štátna odborná kontrola

- pôdy, certifikovaných hnojív, hnojív Európskeho spoločenstva, vzájomne uznaných hnojív, používania a skladovania hnojív a evidencie používania a skladovania hnojív
- používania a skladovania hnojív a evidencie používania a skladovania hnojív v zmysle nitrátovej smernice

- množiteľského materiálu pestovaných rastlín v SR, aj pri dovoze z tretích krajín
- pestovateľov, pestovateľských plôch a výskyt škodlivých činiteľov na pestovateľských plochách GMR
- kvality chemických POR a pomocných prípravkov
- v oblasti vinohradníctva a vinárstva
- ovocných sádov a chmeľníc v oblasti integrovanej a ekologickej produkcie
- v oblasti zdravia rastlín
- pôdy, do ktorej sa aplikoval čistiarenský kal alebo dnové sedimenty,
- producenta čistiarenskeho kalu alebo producenta dnových sedimentov na požiadanie v spolupráci so zástupcom poverenej organizácie.

c) Skúšobníctvo

- výkon štátnych odrodových skúšok za účelom registrácie odrôd pestovaných rastlín a výkon skúšok na odlišnosť, vyrovnanosť a stálosť pre udelenie Šľachtiteľského osvedčenia novým odrodám
- skúšanie biologickej účinnosti POR
- výkon vegetačných skúšok množiteľského materiálu pestovaných rastlín
- skúšanie biologickej účinnosti hnojív
- výkon akreditovaných skúšok vlastností poľnohospodárskych, potravinárskych a lesníckych strojov a zariadení pred ich uvedením na trh

d) Vydávanie rozhodnutí, certifikátov, osvedčení, oznámení, oprávnení, výpisov, stanovísk, odborných posudkov v príslušných oblastiach

e) Vedenie a aktualizácia nasledovných registrov:

- certifikovaných a vzájomne uznaných hnojív
- dodávateľov množiteľského materiálu pestovaných rastlín
- pestovateľov geneticky modifikovaných rastlín
- vinohradov
- vinárov, obchodníkov a maloobchodníkov s vinárskymi produktmi
- ovocných sádov a chmeľníc
- autorizovaných POR a POR povolených na paralelný obchod
- autorizovaných pomocných prípravkov a pomocných prípravkov povolených na paralelný obchod
- profesionálnych prevádzkovateľov s rastlinami, rastlinnými produktmi a inými predmetmi, ktoré podliehajú rastlinolekárskej kontrole
- prevádzkovateľov v systéme ekologickej poľnohospodárskej výroby
- oprávnených inšpekčných organizácií pre ekologickú poľnohospodársku výrobu
- krmivárskych podnikov

f) Autorizácia POR, pomocných prípravkov, hodnotenie účinných látok, safenerov a synergentov

g) Rastlinolekárska kontrola

- rastlín, rastlinných produktov a iných predmetov
- množiteľských porastov, vrátane vzorkovania rastlín, rastlinných produktov a iných predmetov

h) Prieskumy škodcov, vrátane vzorkovania pôdy, rastlín, rastlinných produktov a iných predmetov

i) Agrochemické skúšanie pôd (ďalej len „ASP“), stanovenie pôdnej reakcie a obsahu živín

j) Výkon príslušného orgánu pre ekologickú poľnohospodársku výrobu

k) Vedecko-výskumná činnosť strojov a technologických liniek vhodných na energetické

a priemyselné využitie poľnohospodárskej biomasy (Výskumné centrum potenciálu biomasy)

l) Znalecká, posudková, projektová, vzdelávacia, prednášková, poradenská, edičná a propagačná činnosť

m) Kontrola aplikačných zariadení s dohľadom nad poverenými kontrolnými stanicami.

1.2 Strednodobý výhľad a priority organizácie

Hlavné priority organizácie

- Zaviesť systém hodnotenia kvality CAF (The Common Assessment Framework), ktorý je nástrojom komplexného manažérstva kvality. Cieľom implementácie modelu CAF v ÚKSÚP je začať s interným zlepšovaním, získať štruktúrovaný obraz o fungovaní organizácie prostredníctvom samohodnotenia realizovaným vlastnými zamestnancami, následne definovať námety pre zlepšovacie činnosti a zvýšiť tak kvalitu procesov vo všetkých oblastiach pôsobnosti.
- Stabilizovať pôdu na skúšobných staniach na zabezpečenie úloh súvisiacich s odrodovým skúšobníctvom a skúšobníctvom v oblasti POR a hnojív.
- Pokračovať v realizácii projektu financovaného z Európskych štrukturálnych a investičných fondov, ktorého cieľom je vytvorenie jednotného komplexného informačného systému „Centrálny údajový repozitár“, ktorý pokryje všetky procesy, vykonávané v rámci legislatívou vymedzených činností, vrátane koncových služieb pre odborných zamestnancov ÚKSÚP, registrovaných externých používateľov a širokej verejnosti.
- Pripraviť podklady a podať nové žiadosti o nenávratné finančné príspevky z Európskych štrukturálnych a investičných fondov s cieľom implementovať informačný systém pre laboratória a zabezpečiť prevádzku nosných agendových systémov vo vládnom dátovom centre.
- Zabezpečiť dobudovanie a vybavenie hraničných kontrolných staníc (HKS) tak, aby spĺňali minimálne požiadavky na miesta vstupu v súlade s nariadením EÚ o úradných kontrolách aj pre oblasť EPV.
- Zabezpečiť modernizáciu strojového parku za účelom skvalitnenia a zefektívnenia činností v poľnom skúšobníctve (agrotechnika a zber plodín) a doplniť chýbajúce vybavenie funkčného zavlažovacieho systému na skúšobných staniach za účelom zníženia deficitu pôdnej vlhky.
- Upraviť platové triedy všetkých inšpektorov z dôvodu vykonávania najnáročnejšej činnosti prislúchajúcej k vyššej platovej triede.
- Zabezpečiť investície do revízie a opráv budov v správe ÚKSÚP, napr. rekonštrukcia pavilónu CH (klesanie budovy) a pavilónu B na pracovisku v Bratislave, opravy striech na skúšobných staniach a rekonštrukcia laboratória na analýzu prípravkov na ochranu rastlín
- Pripraviť technické podmienky v prostredí ÚKSÚP na postupné nasadenie mobilných zariadení do prevádzky v oblasti odbornej agendy.
- V oblasti informačnej bezpečnosti zabezpečiť pokračovanie činností vyplývajúcich z požiadaviek zákona o kybernetickej bezpečnosti a súvisiacich predpisov.
- Zabezpečiť rekonštrukciu laboratória na analýzu POR a následne rozšíriť ukazovatele na stanovenie POR, rozšíriť ukazovatele na stanovenie rezíduí POR v pôde.
- Rozširovať akreditáciu diagnostiky škodlivých organizmov, mikrobiologických skúšok a iných skúšok podľa požiadaviek odborov.
- Zefektívniť kontrolu aplikačných zariadení POR.
- Vykonávať pre odbornú verejnosť praktické školenia v oblasti aplikácie POR.

- Vybudovať novú skúšobnú stanicu v Belži. V súvislosti s prípravou vládou schválenej investície „Strategické územie Valaliky“ je dotknuté aj katastrálne územie obce Haniska. Pre ÚKSÚP tým vznikla potreba ukončiť činnosť skúšobnej stanice v Haniske a zabezpečiť vybudovanie novej skúšobnej stanice v Belži na pozemkoch prenajatých od SPF. Zároveň zabezpečiť preloženie časti vykonávaných činností z Hanisky na pracovisko ÚKSÚP v Košiciach (SLDŠO).

1.2.1 Plnenie priorít

Priority organizácie boli vytýčené s cieľom čo najefektívnejšie zabezpečiť výkon úradnej a štátnej odbornej kontroly vstupov do poľnohospodárskej prvovýroby, certifikácie a výkon skúšobníctva a zároveň stabilizovať odborných zamestnancov ÚKSÚP vo všetkých oblastiach svojej činnosti.

Aj napriek pretrvávajúcej pandémie ochorenia COVID-19 ÚKSÚP v roku 2022 zabezpečoval všetky činnosti a úlohy vyplývajúce z národnej a EÚ legislatívy.

Všetky pridelené kapitálové rozpočtové prostriedky na zabezpečenie činnosti organizácie boli k 31.12.2022 použité.

2. Odborná činnosť

2.1 Oblasť pôdy a hnojív

2.1.1 Legislatívny rámec činnosti

- Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 136/2000 Z. z. o hnojivách v znení neskorších predpisov
- Vyhláška MP SR č. 245/2005 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o certifikácii hnojív a uznávaní výsledkov laboratórnych a vegetačných skúšok hnojív
- Vyhláška MP SR č. 577/2005 Z. z., ktorou sa ustanovujú typy hnojív, zloženie, balenie a označovanie hnojív, analytické metódy skúšania hnojív, rizikové prvky, ich limitné hodnoty pre jednotlivé skupiny hnojív, prípustné odchýlky a limitné hodnoty pre hospodárske hnojivá
- Vyhláška MPRV SR č. 151/2016 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o agrochemickom skúšaní pôd a o skladovaní a používaní hnojív
- Vyhláška MPRV SR č. 215/2016 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o obhospodarovaní poľnohospodárskej pôdy v zraniteľných oblastiach
- Zákon č. 188/2003 Z. z. o aplikácii čistiarenskeho kalu a dnových sedimentov do pôdy a o doplnení zákona č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Vyhláška MP SR č. 508/2004 Z. z., ktorou sa vykonáva § 27 zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon)
- Zákon č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 56/2018 Z. z. o posudzovaní zhody výrobku, sprístupňovaní určeného výrobku na trhu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Nariadenie vlády č. 174/2017 Z. z., ktorým sa ustanovujú citlivé oblasti a zraniteľné oblasti v znení neskorších predpisov
- Konsolidované znenie: Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2003/2003 o hnojivách Dátum ukončenia platnosti: 15/07/2022
- Konsolidované znenie: Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1069/2009, ktorým sa ustanovujú zdravotné predpisy týkajúce sa vedľajších živočíšnych produktov a odvodených produktov neurčených na ľudskú spotrebu a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1774/2002 (nariadenie o vedľajších živočíšnych produktoch)
- Konsolidované znenie: Nariadenie Komisie (EÚ) č. 142/2011, ktorým sa vykonáva nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1069/2009, ktorým sa ustanovujú zdravotné predpisy týkajúce sa vedľajších živočíšnych produktov a odvodených produktov neurčených na ľudskú spotrebu, a ktorým sa vykonáva smernica Rady 97/78/ES, pokiaľ ide o určité vzorky a predmety vyňaté spod povinnosti veterinárnych kontrol na hraniciach podľa danej smernice
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/515 o vzájomnom uznávaní tovaru, ktorý je v súlade s právnymi predpismi uvedený na trh v inom členskom štáte a o zrušení nariadenia (ES) č. 764/2008

- Konsolidované znenie: Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1009, ktorým sa stanovujú pravidlá sprístupňovania EÚ produktov na hnojenie na trhu, menia nariadenia (ES) č. 1069/2009 a (ES) č. 1107/2009 a ruší nariadenie (ES) č. 2003/2003
- Konsolidované znenie: Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1020 o dohľade nad trhom a súlade výrobkov a o zmene smernice 2004/42/ES a nariadení (ES) č. 765/2008 a (EÚ) č. 305/2011.

2.1.2 Činnosť

Hlavnú činnosť ÚKSÚP v oblasti uvádzania hnojív, sekundárnych zdrojov živín a kompostov do obehu, agrochémie pôdy, kontroly pôdy a hnojív, výživy rastlín a pôsobnosti štátnej správy v tejto oblasti, ktorú ustanovuje Zákon č. 136/2000 Z. z. o hnojivách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o hnojivách“) podriadené, súvisiace a ostatné právne predpisy, zabezpečuje odbor pôdy a hnojív (ďalej len „OPH“).

OPH vykonáva nasledovné činnosti:

- certifikácia hnojív, vydávanie povolenia na používanie sekundárnych zdrojov živín a kompostov,
- uznávanie a zaraďovanie hnojív uvedených na trh v inom členskom štáte Európskej únie (ďalej len „EÚ“) do Zoznamu vzájomne uznaných hnojív na základe žiadosti,
- vedenie registra certifikovaných a vzájomne uznaných hnojív, zoznamu subjektov, ktoré uvádzajú na území SR do obehu hnojivá s označením „Hnojivo ES“ a EÚ produkt na hnojenie,
- metodické vedenie a vyhodnocovanie agrochemického skúšania poľnohospodárskej pôdy, t. j. zabezpečenie celoplošného agrochemického skúšania poľnohospodárskej pôdy, určuje záväznú metodiku postupu odberu pôdných vzoriek, záväzné metódy agrochemického skúšania pôdy a kritériá hodnotenia stanovených obsahov živín a ostatných ukazovateľov pôdy v súvislosti s pôdnou úrodnosťou a s jej znečistením rizikovými prvkami a rizikovými látkami,
- overovanie metód agrochemického skúšania pôdy a vypracovanie záväzných posudkov o zúrodňovacích projektoch s cieľom regulovať používanie hnojív tak, aby sa dosiahla alebo udržala trvalá produkčná schopnosť pôdy a vylúčilo sa jej znečistenie,
- metodické vedenie a vyhodnocovanie v rámci agrochemického skúšania poľnohospodárskej pôdy, poľné stacionárne hnojárske pokusy, ktoré umožňujú získavanie podkladov na preskúmavanie kritérií hodnotenia, kategorizácie pôdneho fondu a posudkov,
- metodické vedenie výkonu a vyhodnocovanie preskúšavania biologickej účinnosti hnojív, hospodárskych hnojív, sekundárnych zdrojov živín a kompostov,
- vykonávanie štatistického zisťovania: spotreby hnojív, hospodárskych hnojív, sekundárnych zdrojov živín a kompostov, čistiarenských kalov a dnových sedimentov, objemu skladovacích kapacít hospodárskych hnojív, počte hospodárskych zvierat podľa kategórií a spôsobe ich ustajnenia, produkcie sekundárnych zdrojov živín a kompostov uvedených do obehu,
- vedenie a aktualizácia databázy o spotrebe hnojív, živinovom režime pôdy a ostatných agrochemických vlastnostiach poľnohospodárskej pôdy, súčasťou databázy je aj plošná evidencia aplikovaných čistiarenských kalov, dnových sedimentov a evidencia o vybudovaných skladovacích kapacitách na hnojivá a hospodárske hnojivá v nadväznosti na spôsob ustajnenia jednotlivých druhov zvierat a o ostatných rizikových bodoch znečistenia pôdy a vody a rizikových prvkoch a rizikových látkach,
- uzatváranie dohôd s fyzickými a právnickými osobami na vykonávanie odberu vzoriek na preskúšanie poľnohospodársky využívannej pôdy,
- udeľovanie výnimky poľnohospodárskym subjektom z obdobia zákazu používania dusíkatých hnojivových látok v zraniteľných oblastiach,

- metodické vedenie a vyhodnocovanie kontrolnej činnosti nad dodržiavaním ustanovení zákona o hnojivách: u podnikateľov v poľnohospodárstve a obhospodarovateľov v zraniteľných oblastiach, ktorá je zameraná na skladovanie a používanie hnojív, hospodárskych hnojív, sekundárnych zdrojov živín a kompostov, skladovanie hospodárskych hnojív v zraniteľných oblastiach, používanie dusíkatých hnojivých látok v zraniteľných oblastiach a vedenie evidencie: u výrobcov, dovozcov, predajcov a dodávateľov hnojív, ktorá je zameraná na uvádzanie certifikovaných, vzájomne uznaných hnojív, alebo hnojív s označením „Hnojivo ES“ a EÚ produktov na hnojenie do obehu,
- registruje dovozcov hnojív s označením „Hnojivo ES“ a EÚ produktov na hnojenie uvedeného do obehu v rámci SR, následne kontroluje označovanie, balenie a skladovanie hnojív a vedenie evidencie, producentov sekundárnych zdrojov živín, producentov kompostov,
- vedie databázu fyzických osôb a právnických osôb poverených odberom pôdných vzoriek,
- vydáva na základe výsledku vykonanej kontroly a podľa závažnosti zistených nedostatkov: posudok o zníženej akosti hnojiva, rozhodnutie, ktorým zakáže výrobu hnojiva, uvádzanie hnojiva do obehu, jeho používanie, aplikáciu sekundárneho zdroja živín alebo kompostu do poľnohospodárskej pôdy alebo na lesné pozemky, alebo ktorým nariadi zneškodnenie hnojiva, rozhodnutie o regulačnom opatrení pri aplikácii a skladovaní hnojív, hospodárskych hnojív, sekundárnych zdrojov živín a kompostov alebo vo zvlášť závažných prípadoch dočasne zakáže hospodárenie na pôde z hľadiska možného ohrozenia životného prostredia alebo kvality a hygienickej neškodnosti produkcie,
- registruje údaje a výsledky z kontroly vykonanej podľa odsekov 1 a 3 § 14 zákona o hnojivách aj spolu s identifikačnými údajmi kontrolovaného subjektu v registračnom a informačnom systéme,
- vedie a aktualizuje databázu podnikateľov v pôdohospodárstve, ktorá obsahuje identifikačné číslo, názov, sídlo, kontaktné údaje podnikateľa v pôdohospodárstve a miesto a výmeru obhospodarovanej poľnohospodárskej pôdy,
- eviduje údaje o dodatočnom skladovaní hospodárskych hnojív na inom mieste alebo iné zhodnotenie hospodárskych hnojív do splnenia limitu šiestich mesiacov v zraniteľných oblastiach podľa § 10 b ods. 1 zákona o hnojivách,
- metodicky vedie výkon a vyhodnocuje na účely kontroly, úradné odbory vzoriek pôdy, hnojív, hospodárskych hnojív, sekundárnych zdrojov živín a kompostov,
- ukladá pokuty za priestupky a iné správne delikty,
- poskytuje ministerstvu informácie o hnojivách, hospodárskych hnojivách, sekundárnych zdrojoch živín a kompostoch, o kontrolách, porušeníach a uložených sankciách,
- plní ďalšie úlohy ustanovené zákonmi, im podriadených a súvisiacich právnych predpisov, všeobecnými právnymi predpismi a dohodami

Výkon kontrolnej činnosti ÚKSÚP podľa zákona o hnojivách zabezpečuje v rámci vnútorného členenia sekcia poľnohospodárskych vstupov a kontroly (ďalej len „SPVK“), odbor kontroly - oddelenie kontroly pôdy a hnojív (ďalej len „OKPH“).

Jednotlivé činnosti vykonávané v oblasti pôdy a hnojív sú na OPH rozdelené do pracovných procesov a oblastí:

- agrochemického skúšania poľnohospodárskej pôdy,
- certifikácie hnojív,
- legislatívy,
- výživy rastlín.

2.1.2.1 Činnosť odboru v oblasti Agrochemického skúšania poľnohospodárskej pôdy

2.1.2.1.1 Agrochemické skúšanie poľnohospodárskej pôdy

Proces Agrochemického skúšania poľnohospodárskej pôdy (ďalej len „ASPP“) ustanovuje §11 Zákona o hnojivách a podrobnosti výkonu upravuje Vyhláška MPRV SR č. 151/2016 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o agrochemickom skúšaní pôd a o skladovaní a používaní hnojív (ďalej len „vyhláška o ASP“).

ASPP zahŕňa pravidelné zisťovanie pôdnej reakcie (pH) a živinového režimu (prijateľných foriem P, K, Mg, Ca) poľnohospodárskej pôdy SR.

ASPP je vykonávané celoplošne, pôdne vzorky reprezentujú poľnohospodársku pôdu z celej SR. Celý proces, od vytvorenia databázy údajov o poľnohospodárskej pôde a jej užívateľoch, pravidelnú aktualizáciu, prípravu podkladov k odberom pôdných vzoriek k ASPP, cez vytvorenie podkladov k analýzám pre laboratória až po spracovanie výsledkov a vytvorenie výstupných zostáv, prebieha pomocou IS ASP, pričom dáta sú prostredníctvom súradnicového systému WGS84 naviazané na plochu.

OPH metodicky vedie priebeh ASPP, podrobný popis celého procesu a priebeh ASPP je popísaný v Metodickom pokyne ÚKSÚP č. 4/2022 „*Agrochemické skúšanie poľnohospodárskej pôdy*“, ktorý bol v roku 2022 prepracovaný, aktualizovaný a jeho aktuálna verzia aj s prílohami je dostupná širokej verejnosti na webovej stránke odboru. Aktuálna verzia metodického pokynu je zasielaná aj poľnohospodárskym subjektom/podnikateľom v pôdohospodárstve, ako súčasť podkladov k výzve na odbery pôdných vzoriek pre agrochemické skúšanie poľnohospodárskej pôdy.

ASPP je koordinované a metodicky vedené odbornými zamestnancami OPH z 3 pracovísk: Bratislava, Víglaš a Košice, ktorí úzko spolupracujú so zamestnancami Skúšobných laboratórií pôdy Odboru laboratórnych činností (ďalej len „OLČ“), ÚKSÚP. Pôdne vzorky z celej SR k ASPP boli v roku 2022 analyzované v 2 laboratóriách: Skúšobnom laboratóriu pôdy a hnojív (ďalej len „SLAPH“) v Bratislave a Skúšobnom laboratóriu pôdy (ďalej len „SLAP“) v Košiciach.

V pôdných vzorkách je pre účely ASPP stanovovaná: **pôdna reakcia** (pH) v 0,01M roztoku CaCl_2 a obsah makroživín vo forme prístupnej pre rastliny, konkrétne obsah: **fosforu** (P), **draslíka** (K), **horčíka** (Mg). V trvalých kultúrach, ku ktorým zaradujeme vinice, chmeľnice a ovocné sady, sa stanovuje aj obsah **vápnika** (Ca). Výsledky analýz sú odbornými zamestnancami OPH v oblasti ASPP vyhodnocované v súlade s Prílohou č. 4 k vyhláške o ASP.

V roku 2022 boli odbornými zamestnancami OPH pripravené a odoslané výzvy, spolu s podkladmi k odberom, vrátane metodického usmernenia a podkladov k odberom pôdných vzoriek, pre **724** poľnohospodárskych subjektov z celej SR.

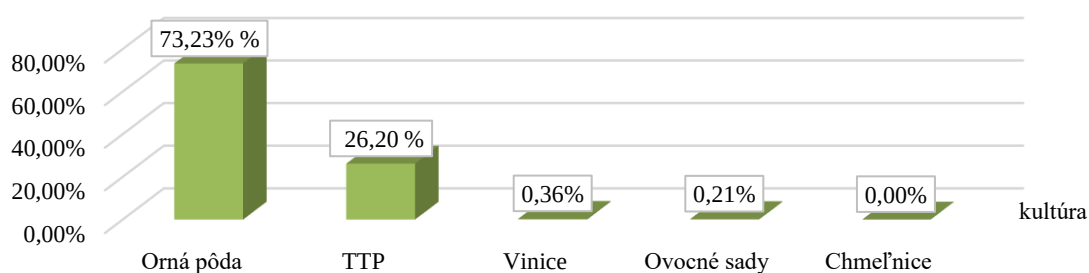
V priebehu roku 2022 bolo analyzovaných **35 015** pôdných vzoriek, ktoré reprezentovali poľnohospodársku pôdu SR s výmerou **295 433,74 ha**.

Po ukončení analýz pôdných vzoriek, odborní zamestnanci OPH spracovali a vyhodnotili výsledky jednotlivých stanovení, vypracovali a odoslali výstupné zostavy s výsledkami analýz pôdných vzoriek pre **735** poľnohospodárskych subjektov. Súčasťou výstupných zostáv je nielen číselné, ale aj slovné vyhodnotenie hodnoty pôdnej reakcie, obsahov jednotlivých ukazovateľov, priemerné hodnoty, potreba vápnenia/dávka CaO ; stanovenie pomeru K:Mg; ako aj kategorizácia obsahu živín, ktorá je pomocníkom pre poľnohospodárov pre výpočet aplikačnej dávky hnojiva.

Rozdelenie preskúšanej poľnohospodárskej pôdy v roku 2022

Kultúra	Výmera (ha)
Orná pôda	216 339,69
Trvalé trávne porasty (TTP)	77 394,60
Vinice	1 072,41
Ovocné sady	627,04
Chmeľnica	0,00
Spolu	295 433,74

Percentuálne zastúpenie jednotlivých kultúr v analyzovaných pôdných vzorkách ASP v roku 2022

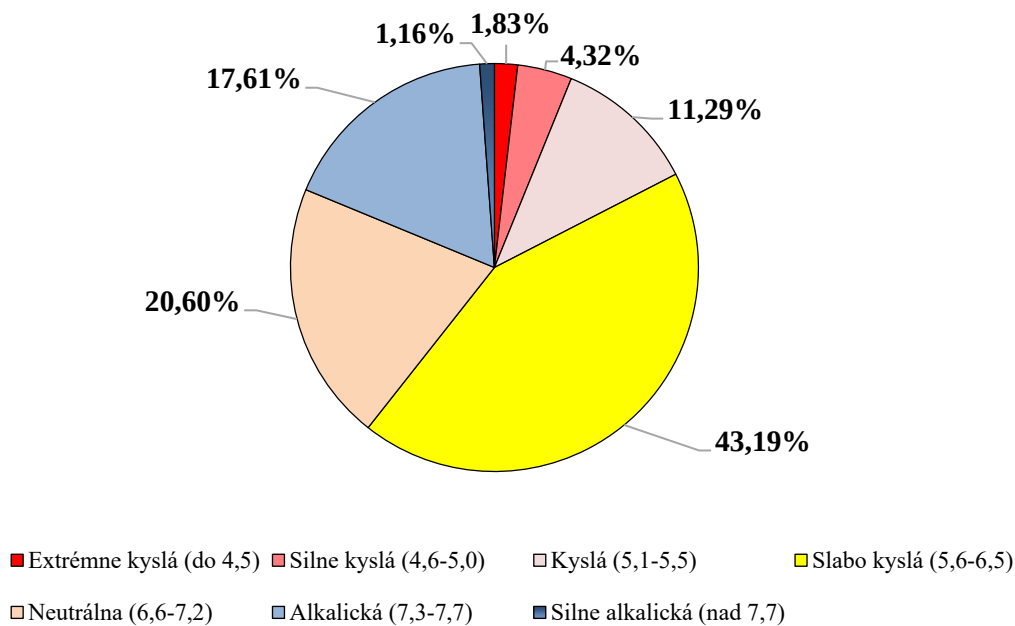
Rozdelenie preskúšanej poľnohospodárskej pôdy podľa okresov a kultúry v roku 2022

Okres	OP (ha)	TTP (ha)	Vinica (ha)	Ovocný sad (ha)	Chmeľnica (ha)	PP (ha)	Počet vzoriek	Počet podnikov
<i>Bánovce nad Bebravou</i>	856,42	825,97	0	7,27	0	1689,66	214	3
<i>Banská Bystrica</i>	1180,52	1292,64	0	0	0	2473,16	331	4
<i>Banská Štiavnica</i>	25,36	358,19	0	8,39	0	391,94	57	3
<i>Bardejov</i>	3048,73	3296,99	0	0	0	6345,72	702	5
<i>Bratislava</i>	1948,44	1627,71	0	42,49	0	3618,64	404	15
<i>Brezno</i>	536,29	1522,93	0	0	0	2059,22	254	13
<i>Bytča</i>	357,26	774,25	0	0	0	1131,51	139	1
<i>Čadca</i>	0	697,40	0	0	0	697,40	88	3
<i>Detva</i>	238,01	1039,09	0	0	0	1277,10	172	6
<i>Dolný Kubín</i>	266,33	2073,13	0	0	0	2339,46	289	9
<i>Dunajská Streda</i>	14181,19	149,09	26,84	23,77	0	14380,89	1582	52
<i>Galanta</i>	4108,32	0	0	0	0	4108,32	458	24
<i>Gelnica</i>	0	384,49	0	0	0	384,49	47	2
<i>Hlohovec</i>	2182,00	0	0	0	0	2182,00	237	6
<i>Humenné</i>	1238,14	1597,16	0	0	0	2835,30	317	9
<i>Ilava</i>	2170,84	1402,24	0	16,28	0	3589,36	467	5
<i>Kežmarok</i>	62,09	30,16	0	0	0	92,25	20	2
<i>Komárno</i>	10580,31	200,87	251,14	94,86	0	11127,18	1257	45

<i>Košice</i>	8933,55	1072,00	0	0	0	10005,55	1118	20
<i>Krupina</i>	295,93	771,12	0	0	0	1067,05	159	7
<i>Kysucké Nové Mesto</i>	0	323,60	0	0	0	323,60	39	2
<i>Levice</i>	8454,03	171,38	58,31	35,27	0	8659,83	949	44
<i>Levoča</i>	815,81	898,33	0	0	0	1773,30	200	5
<i>Liptovský Mikuláš</i>	2438,11	3444,06	0	0	0	5882,17	613	11
<i>Lučenec</i>	5243,39	532,95	0	0	0	5776,34	718	19
<i>Malacky</i>	5603,38	2178,74	0	0	0	7782,12	743	8
<i>Martin</i>	755,97	541,67	0	0	0	1297,64	183	7
<i>Medzilaborce</i>	27,04	1059,35	0	0	0	1086,39	94	6
<i>Michalovce</i>	12452,06	3486,57	27,71	57,78	0	16024,12	1696	21
<i>Myjava</i>	1055,58	669,53	0	0	0	1725,11	212	6
<i>Námestovo</i>	1279,42	2203,59	0	0	0	3483,01	442	6
<i>Nitra</i>	9445,40	77,41	149,39	61,38	0	9733,58	1060	21
<i>Nové Mesto nad Váhom</i>	4152,16	719,61	0	0	0	4871,77	593	5
<i>Nové Zámky</i>	20396,87	41,37	173,13	98,25	0	20709,62	2174	49
<i>Pezinok</i>	277,27	0	10,64	0	0	287,91	41	3
<i>Piešťany</i>	3187,62	76,61	90,09	2,23	0	3356,55	371	8
<i>Poltár</i>	1489,2	639,45	0	0	0	2128,65	276	10
<i>Poprad</i>	962,54	635,15	0	0	0	1597,69	172	3
<i>Považská Bystrica</i>	205,05	853,93	0	0	0	1058,98	153	9
<i>Prešov</i>	8219,27	3057,38	0	8,32	0	11284,97	1345	13
<i>Prievidza</i>	1741,58	2387,81	0	0	0	4129,39	464	6
<i>Púchov</i>	87,72	351,38	0	0	0	439,10	65	1
<i>Revúca</i>	345,85	190,21	0	0	0	536,06	73	3
<i>Rimavská Sobota</i>	10732,17	3953,83	0	0	0	14686,00	1673	26
<i>Rožňava</i>	3131,84	3786,79	0	19,47	0	6938,10	812	14
<i>Ružomberok</i>	6,70	447,53	0	0	0	454,23	59	7
<i>Sabinov</i>	1981,79	1547,50	0	0	0	3529,29	366	8
<i>Senec</i>	2739,25	144,65	0	0	0	2883,90	287	9
<i>Senica</i>	10479,40	992,64	0	42,08	0	11514,12	1159	15
<i>Skalica</i>	1245,71	276,09	13,62	0	0	1535,42	174	11
<i>Sobrance</i>	4081,40	2655,04	0	0	0	6436,44	621	6
<i>Spišská Nová Ves</i>	536,06	590,62	0	0	0	1126,68	117	4
<i>Stará Ľubovňa</i>	643,34	1485,04	0	0	0	2128,38	209	3
<i>Stropkov</i>	1875,99	2980,19	0	0	0	4856,18	479	2
<i>Svidník</i>	524,21	1488,21	0	7,97	0	2020,39	185	5
<i>Šaľa</i>	2765,63	40,57	0	19,00	0	2825,20	324	15
<i>Trebišov</i>	5380,34	1038,73	81,90	27,69	0	6528,66	781	20
<i>Trenčín</i>	2356,16	687,74	0	6,71	0	3050,61	366	5
<i>Topoľčany</i>	3446,07	89,92	63,75	5,27	0	3605,01	399	9
<i>Trnava</i>	5860,45	109,29	21,94	34,63	0	6026,31	634	14

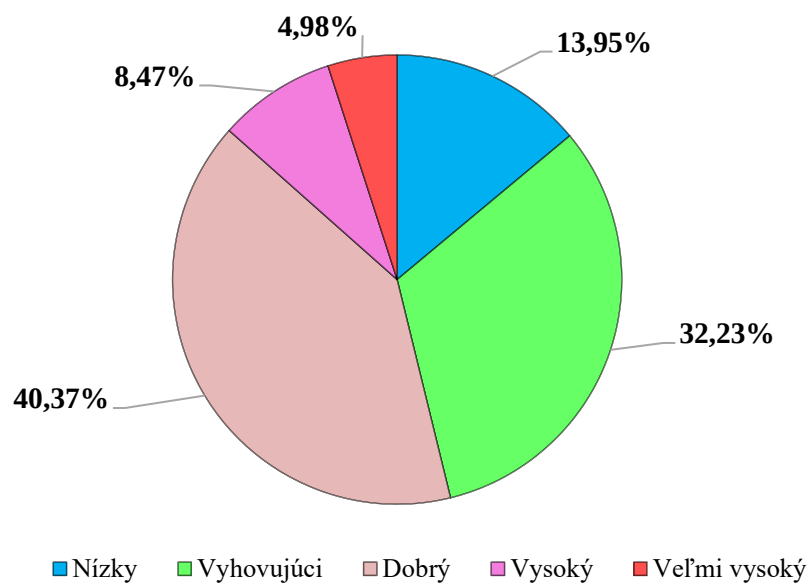
<i>Turčianske Teplice</i>	2125,23	1231,13	0	0	0	3356,36	362	5
<i>Tvrdošín</i>	1018,51	2331,23	0	0	0	3349,74	329	4
<i>Veľký Krtíš</i>	6098,47	670,38	80,96	0	0	6849,81	845	14
<i>Vranov nad Topľou</i>	3721,59	1846,57	0	7,93	0	5576,09	658	7
<i>Zlaté Moravce</i>	1787,22	172,92	0	0	0	1960,14	219	9
<i>Zvolen</i>	38,42	372,71	22,99	0	0	434,12	74	7
<i>Žarnovica</i>	1079,36	1901,11	0	0	0	2980,47	379	3
<i>Žiar nad Hronom</i>	0	2015,25	0	0	0	2015,25	206	3
<i>Žilina</i>	1839,33	883,41	0	0	0	2722,74	310	10
Spolu	216 339,69	77 394,60	1 072,41	627,04	0,00	295 433,74	33 015	735

Kategórie pôdnej reakcie (pH)
 (% zastúpenie v pôdnych vzorkách ASP analyzovaných v roku 2022)*

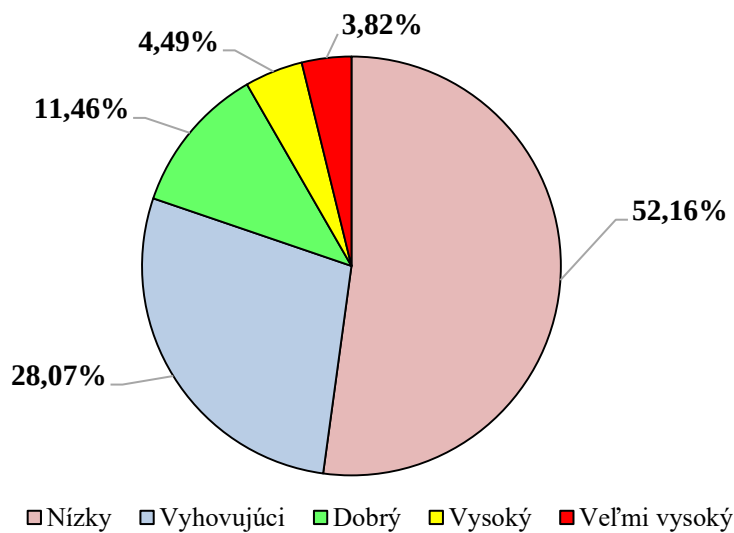
* slovné hodnotenie je v súlade s Prílohou č.4 k Vyhláške č. 151/2016 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o agrochemickom skúšaní pôd a o skladovaní a používaní hnojív

Kategórie obsahu prístupných foriem draslíka
 (% zastúpenie v pôdnych vzorkách ASP analyzovaných v roku 2022)*

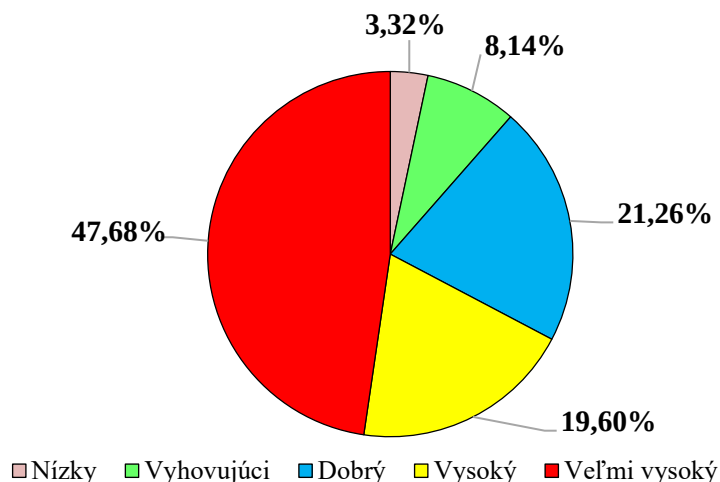
* slovné hodnotenie je v súlade s Prílohou č.4 k Vyhláške č. 151/2016 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o agrochemickom skúšaní pôd a o skladovaní a používaní hnojív

Kategórie obsahu prístupných foriem fosforu
 (% zastúpenie v pôdnych vzorkách ASP analyzovaných v roku 2022)*

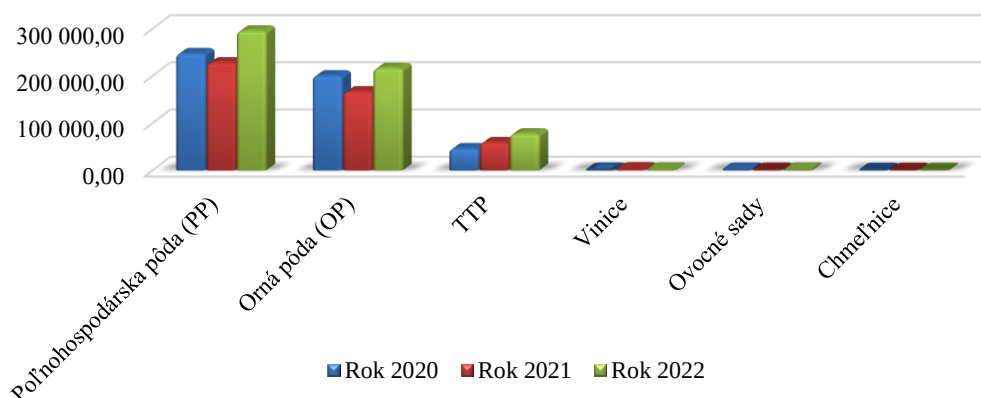
* slovné hodnotenie je v súlade s Prílohou č.4 k Vyhláške č. 151/2016 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o agrochemickom skúšaní pôd a o skladovaní a používaní hnojív

Kategórie obsahu prístupných foriem horčička
(% zastúpenie v pôdnych vzorkách ASP analyzovaných v roku 2022)*

* slovné hodnotenie je v súlade s Prílohou č.4 k Vyhláške č. 151/2016 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o agrochemickom skúšaní pôd a o skladovaní a používaní hnojív

**Medziročné porovnanie preskúšanej výmery pôdy (v ha)
za roky 2020 - 2022**

2.1.2.1.2 Ďalšia činnosť v oblasti ASPP

Odborní zamestnanci OPH v oblasti ASPP v roku 2022 pracovali na aktualizácii internej riadenej dokumentácie (IRD), predovšetkým Metodického pokynu ÚKSÚP č. 4/2022 a Interného pokynu ÚKSÚP č. 3/2022. Pokračovali aj v edukačnej činnosti prostredníctvom odborných konzultácií a poradenstva pre študentov k diplomovým a odborným stredoškolským prácam.

Činnosť odboru v oblasti ASP bola propagovaná aj prostredníctvom publikačnej činnosti v odbornom periodiku *Naše pole; Sady a vinice*, ako aj na webovej stránke Agroinštitútu zameranej na agroporadenstvo.

2.1.2.2 Činnosť odboru v oblasti certifikácie hnojív

2.1.2.2.1 Certifikácia hnojív, pestovateľských substrátov a pôdnych pomocných látok pred ich uvedením do obehu v SR

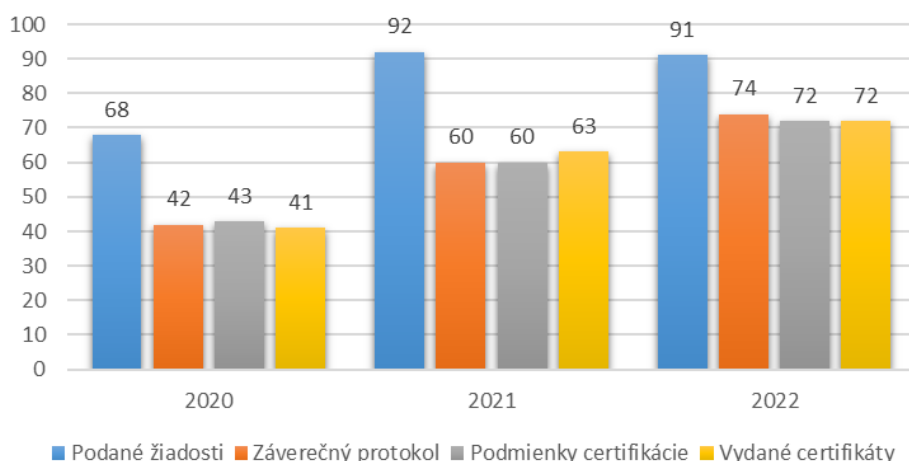
Certifikácia hnojív, pestovateľských substrátov a pôdnych pomocných látok je vykonávaná na základe žiadosti výrobcov alebo dovozcov predmetných výrobkov.

Certifikačné konanie pozostáva z posúdenia technickej dokumentácie, označovania, balenia

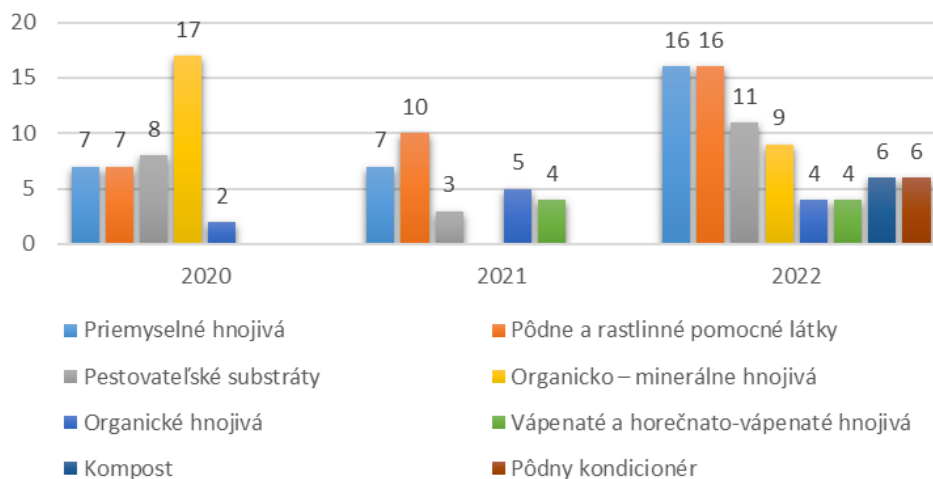
výrobku a kompletnej analýzy reprezentatívnej vzorky výrobku v skúšobnom laboratóriu. Z výsledkov zistení je vypracovaný záverečný protokol. V prípade kladného výsledku je vydaný certifikát, ktorý žiadateľa oprávňuje uviesť výrobok do obehu v SR. Platnosť certifikátu je v súlade so zákonom o hnojivách 5 rokov.

V oblasti certifikácie hnojív odbor uzavrel certifikačné konanie na základe žiadosti vydaním 72 certifikátov hnojív.

Proces certifikácie hnojív 2020 - 22

Štruktúra certifikovaných hnojív 2020 - 22

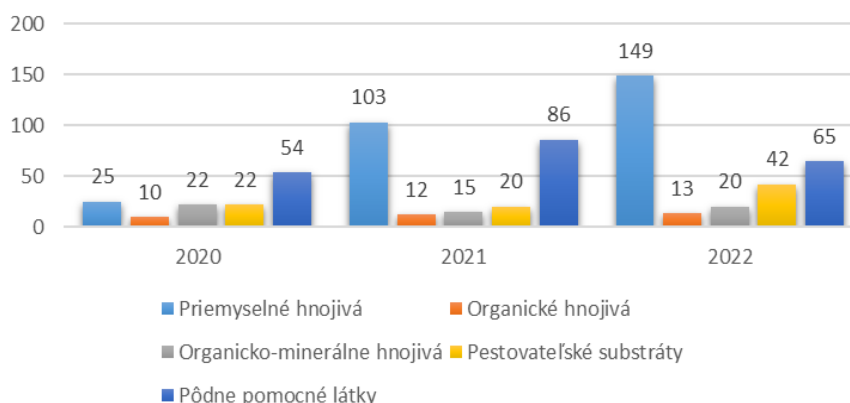

2.1.2.2.2 Vzájomne uznané hnojivá v roku 2021 podľa Nariadenia EP a Rady č. 2019/515

Registrácia hnojiva, uvedeného na trh v inom členskom štáte EÚ sa vykonáva na základe žiadosti výrobcu alebo dovozcu hnojiva. Po posúdení požadovanej dokumentácie je žiadateľovi vydané potvrdenie o zaregistrovaní hnojiva a jeho zaradení do zoznamu vzájomne uznaných hnojív.

V roku 2022 bolo do zoznamu vzájomne uznaných hnojív zaradených 289 výrobkov z celkového počtu podaných žiadostí 361. Bolo podaných aj 148 žiadostí o predĺženie a zmenu vzájomného uznania, z ktorých bolo 124 vybavených do konca roka 2022.

Štruktúra hnojív zaradených do zoznamu vzájomne uznaných hnojív 2020 - 22

2.1.2.2.3 Sekundárne zdroje živín a komposty

V zmysle zákona o hnojivách ÚKSÚP vydáva povolenia na používanie sekundárnych zdrojov živín (ďalej len „SZŽ“) a kompostov na základe žiadosti producenta. K žiadosti musia byť dodané aj výsledky analýz sekundárnych zdrojov živín a kompostov, najmä obsah základných živín a rizikových prvkov, ale zároveň aj mikrobiologické analýzy na neprítomnosť *Salmonely* a povolený obsah *Escherichia coli*, technická dokumentácia a v prípade kompostov povolenie na kompostárenie vydané príslušným okresným úradom resp. integrované povolenie vydané Slovenskou inšpekciou životného prostredia (ďalej len „SIŽP“).

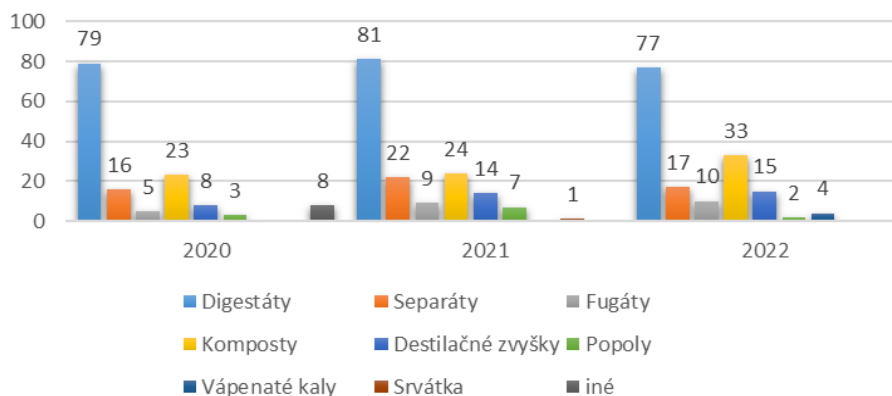
V roku 2022 bolo vydaných **165 povolení** na používanie sekundárnych zdrojov živín a kompostu. Prevažná časť povolení bola vydaná na produkty z bioplynových staníc – digestáty, separáty, fugáty. Na **digestáty** bolo vydaných **77 povolení**, **17 na separáty**, **10 na fugáty**.

Na používanie **kompostov** bolo vydaných **33 povolení**, na **destilačné zvyšky** **15 povolení**, na **vápenný kal** **4** a na **popol** **2** povolenia.

Na **ostatné SZŽ (7)**: vápencový prach, srvátku, zeminu z čistenia a prania repy, metabolit z chovu múčnych červov, liehovarenské mláto, sirup z obilných výpalkov, biomasa z výroby mliečného proteínu OPH vydal po 1 povolení na používanie SZŽ.

V rámci monitoringu sekundárnych zdrojov živín a kompostov bolo **odobratých 91 vzoriek**. V prípade **8 vzoriek bol prekročený limit** pre mikrobiologické stanovenia (*Salmonella* ssp. a *Escherichia coli*).

Štruktúra vydaných povolení SZŽ a kompostov 2020 - 22

2.1.2.2.4 ES hnojivá v roku 2022 podľa Nariadenia EP a Rady (ES) č. 2003/2003 o hnojivách

V roku 2022 bolo do aplikácie na webovej stránke ÚKSÚP „Ohlasovanie hnojív s označením „Hnojivo ES“ do obehu“ zaregistrovaných 506 hnojív (z celkového počtu 1 500). Na štátnu odbornú kontrolu bolo z ES hnojív odobratých 40 vzoriek, ktoré boli analyzované v SLAPH. Z odobratých a vyhodnotených vzoriek 30 nespĺňalo požiadavky Nariadenia EP a Rady (ES) č. 2003/2003 o hnojivách – vyskytovali sa najmä nedostatky v označovaní.

2.1.2.3 Činnosť odboru v oblasti štatistického zisťovania

2.1.2.3.1 Štatistické vyhodnocovanie spotreby hnojív

Zákomom o hnojivách boli ustanovené povinnosti zaslania údajov o spotrebe hnojív, objeme skladovacích kapacít hospodárskych hnojív a o počtoch hospodárskych zvierat do 15. februára kalendárneho roka, ktoré sa v zmysle ustanovení § 14 vyhlášky MPRV SR č. 151/2016 Z. z. poskytujú kontrolnému ústavu formou elektronického podania, a to prostredníctvom vytvorenej aplikácie. Údaje o spotrebe hnojív sa poskytujú za predošlý hospodársky rok. V roku 2022 boli štatisticky vyhodnotené údaje o spotrebe hnojív za hospodársky rok 2020/2021 od 7 807 podnikateľov v pôdohospodárstve, so sumárnou obhospodarovanou výmerou 1 770 814 ha. Vyhodnotenie spotreby hnojív za rok 2022 v súčasnosti prebieha. Získané informácie zo spotreby hnojív sú využívané na účely rôznych národných a nadnárodných štatistík súvisiacich s environmentálnou politikou. Okrem štatistického zisťovania spotreby hnojív, slúžia poskytované údaje aj na tvorbu rizikových analýz, ako aj na poskytovanie vstupných údajov pre zabezpečovanie výkonu štátnej odbornej kontroly.

Porovnanie spotreby priemyselných hnojív v SR v živinách za roky 2017 - 2021

Sledovaný parameter	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
Poskytnuté údaje z výmery (ha)	1 605 767	1 701 743	1 694 717	1 689 923	1 770 814
Počet subjektov, ktorý poskytli údaje o spotrebe hnojív	5 199	6 323	6 962	5 981	7 807
Spotreba NPK na 1 ha poľnohospodárskej pôdy (kg č. ž.)	101,8	102,4	102,8	103,4	100,7
Dusíkaté (N kg·ha ⁻¹)	76,3	75,8	75,8	75,6	72,0
Fosforečné (P ₂ O ₅ kg·ha ⁻¹)	14,5	15,1	15,4	16,2	16,9
Draselné (K ₂ O kg·ha ⁻¹)	11	11,5	11,6	11,6	11,9

Porovnanie spotreby organických hnojív v SR v živinách za roky 2017 - 2021

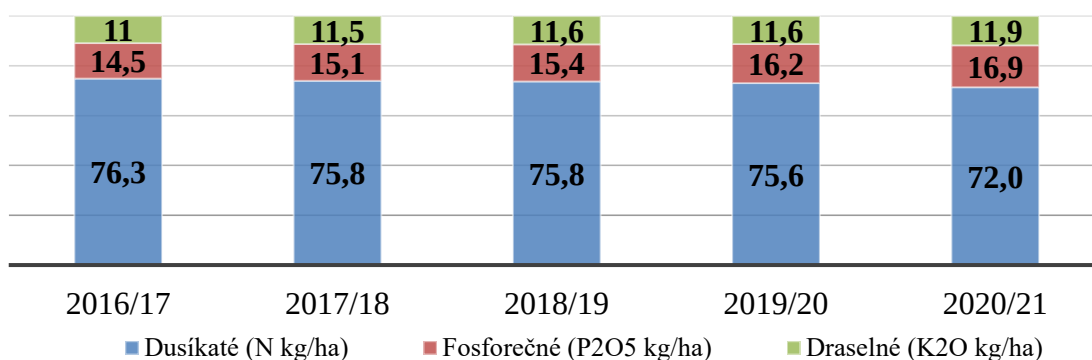
Sledovaný parameter	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
Spotreba organických hnojív (v t)	4 467 024	4 485 677,2	4 518 521	4 440 505	4 516 192
Priemerná aplikačná dávka (v t·ha ⁻¹)	2,78	2,64	2,67	2,63	2,51
Z toho:					
Dusík (kg·ha ⁻¹)	11,87	11,28	11,41	11,12	10,86
Fosfor ako P ₂ O ₅ (kg·ha ⁻¹)	6,36	6,22	6,42	6,77	6,43
Draslík ako K ₂ O (kg·ha ⁻¹)	14,22	13,58	13,52	14,34	12,69

Do organických hnojív sa započítavajú sekundárne zdroje živín (digestáty, separáty, fugáty, destilačné zvyšky) a komposty.

Porovnanie spotreby vápenatých hnojív v SR v živinách za roky 2017 - 2021

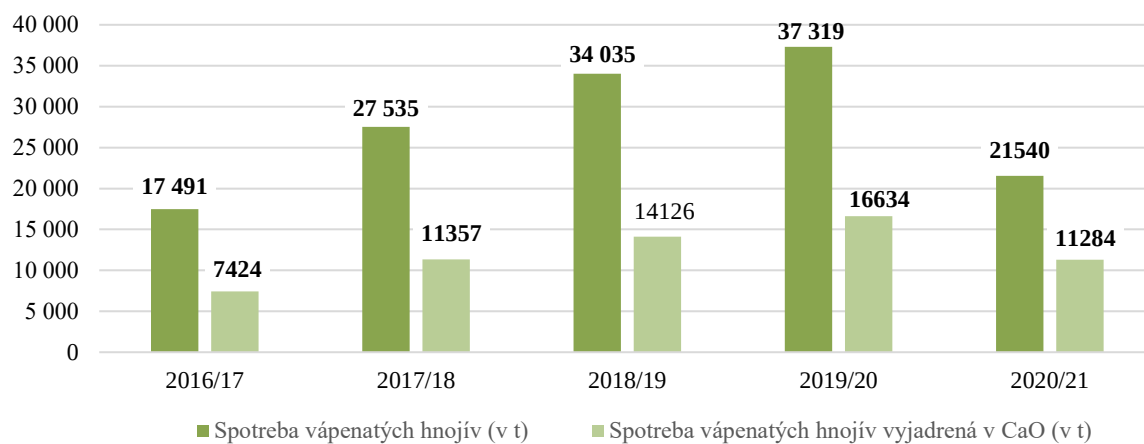
Sledovaný parameter	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
Spotreba vápenatých hnojív (v t)	17 491	27 535	34 035	37 319	21 540
Spotreba vápenatých hnojív vyjadrená v CaO (v t)	7424	11 357	14 126	16 634	11 284
Priemerná aplikačná dávka CaO(v kg·ha ⁻¹)	4,62	6,67	8,34	9,84	6,37

Vývoj v spotrebe N, P₂O₅ a K₂O v kg/ha poľnohospodárskej pôdy

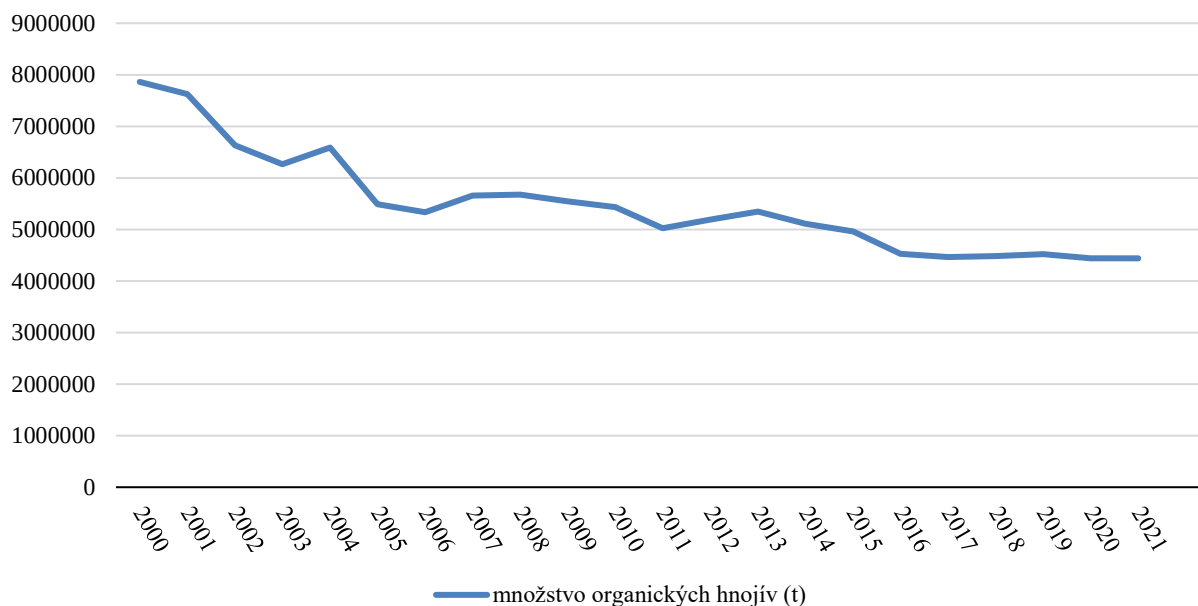

Vývoj v spotrebe vápenatých hnojív

množstvo v t

Dlhodobý vývoj v spotrebe organických hnojív na Slovensku (v t)

2.1.2.3.2 Štátna odborná kontrola pôdy a hnojív

Oddelenie kontroly pôdy a hnojív vykonáva štátnu odbornú kontrolu certifikovaných hnojív, hnojív ES, vzájomne uznaných hnojív, sekundárnych zdrojov živín, kontrolu evidencie používania hnojív, skladovania hnojív, kontrolu zákonných postupov pri aplikácii čistiarenských kalov, dnových sedimentov a zhodnotiteľných odpadov ako aj vedľajších živočíšnych produktov. OKPH vykonáva kontroly dodržiavania požiadaviek krížového plnenia v oblasti životného prostredia v poľnohospodárskych subjektoch v zraniteľných oblastiach na základe nitrátovej smernice 91/676/EEC o ochrane vodných zdrojov pred znečistením spôsobeným dusičnanmi z poľnohospodárskych zdrojov implementovanej do zákona č. 364/2004 o vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (vodný zákon), v rámci „zelenej oblasti“, modul PH1 pre PPA.

Počet plánovaných a evidovaných kontrol k 31.12.2022

	Plánované kontroly	Evidované kontroly počet / %	Podnikatelia v pôdohosp. počet / %	BPS počet / %	Výrobcovia a predajcovia počet / %	Športoviská v CHVO počet / %
štátne kontroly	740 podnikateľov v pôdohospodárstve 120 producentov 50 predajcov 100 športovísk v CHVO	779 / 77,13 %	612 / 82,70 %	102 / 85,00 %	28 / 56,00 %	37 / 37,00 %
podnety kontroly	30	44 / 146,67 %	42	1	1	-
Spolu	1040	823 / 79,13 %	654	103	29	37

Vyhodnotenie a evidencia počtu kontrol od 01.01. do 31.12.2022

Štátna odborná kontrola a podnety

Kontrola	Počet kontrol	Počet porušení
kontrola podnikateľov v pôdohospodárstve + kontrola obhospodarovateľov v zraniteľných oblastiach	654	197
producenti (bioplynové stanice, kompostárne a pod.)	103	5
kontrola na podnety, sťažnosti (42 podnetov)	44	19
kontrola výrobcov, dovozcov, predajcov a dodávateľov	29	6
Spolu (vrátane kontrol na podnety)	830	227

Počet porušení a následné riešenie

Kontrola	Počet porušení	Riešenie porušení
kontrola podnikateľov v pôdohospodárstve a kontrola obhospodarovateľov v zraniteľných oblastiach	197	splnené nápravné opatrenia - 174 začaté správne konania o uložení pokuty - 12 uloženie pokuty – 11
producenti (bioplynové stanice, kompostárne)	5	splnené nápravné opatrenia - 4 uloženie pokuty – 1
kontrola výrobcov, dovozcov, predajcov a dodávateľov	6	splnené nápravné opatrenia - 2 uloženie pokuty – 4
z toho: kontrola na podnety, sťažnosti	19	začaté správne konanie - 7 uloženie pokuty – 12

Štátnymi odbornými kontrolami u podnikateľov v poľnohospodárstve bolo zistených 197 porušení. Vo väčšine prípadov išlo o nedodržanie termínu zaslania hlásení k 15.02. Podnikateľom v pôdohospodárstve bolo uložených 12 pokút za nezaslanie prehľadu o spotrebe hnojív, nesprávne skladovanie a použitie hnojív a nesprávne skladovanie a použitie hospodárskych hnojív v zraniteľných oblastiach. Jeden z podnikateľov v pôdohospodárstve dostal pokutu aj ako producent sekundárneho zdroja živín za nevedenie evidencie o množstve a zložení sekundárnych zdrojov živín a kompostov odovzdaných na aplikáciu a vedenie registra odberateľov sekundárnych zdrojov živín a kompostov.

Producentovi sekundárneho zdroja živín bola uložená pokuta z dôvodu absencie povolenia na aplikáciu sekundárneho zdroja živín pred jeho uvedením do obehu.

Zo 44 kontrol vykonaných na základe 42 podnetov bolo zistených 19 porušení. Išlo hlavne o podnety podané verejnosťou a postúpené SIŽP a Policajným zborom SR (ďalej len „PZ SR“), ktorí poukázali na nevhodné uskladnenie hnojív a nesprávnu aplikáciu hnojív.

Zo strany výrobcov, dovozcov, distribútorov a predajcov hnojív bolo v roku 2022 porušenie legislatívy zaznamenané v 16 prípadoch. Na základe týchto zistení bolo uložených 13 pokút, a z dôvodu nesúlady výsledkov laboratórnych analýz s parametrami uvedenými v podmienkach certifikácie boli zrušené 3 certifikáty hnojiva.

Do štátnej odbornej kontroly hnojív bolo v roku 2022 zaradených 92 hnojív. Nevyhovujúce parametre hnojiva boli zaznamenané v 55 prípadoch, z toho 10 sa týkalo certifikovaných hnojív, 9 vzájomne uznaných hnojív na základe Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/515 o vzájomnom uznávaní tovaru, ktorý je v súlade s právnymi predpismi uvedený na trh v inom členskom štáte a o zrušení nariadenia (ES) č. 764/2008 a 36 hnojív s označením „Hnojivo ES“.

Kontrola krížového plnenia znamená kontrolné prepojenie platieb I. piliera Spoločnej poľnohospodárskej politiky (ďalej len „SPP“), t.j. priamych platieb + vybraných opatrení organizácie trhu a platieb II. piliera SPP (opatrenia na rozvoj vidieka v rámci integrovaného systému) v rámci poľnohospodárskej prvovýroby s dodržiavaním stanovených pravidiel – požiadaviek týkajúcich sa hospodárenia podľa práva Únie a noriem pre dobrý poľnohospodársky a environmentálny stav pôdy stanovených na vnútroštátnej úrovni, ako aj normy dodržiavania zachovávaní trvalých pasienkov. Dodržiavanie podmienok krížového plnenia je záväzné pre všetkých poľnohospodárov poberaajúcich priame podpory a/alebo kompenzačné platby v rámci vybraných opatrení. Za výkon kontrol krížového plnenia v rámci zelenej oblasti je zodpovedná Pôdohospodárska platobná agentúra (ďalej len „PPA“), ktorá okrem kontrol na mieste vo vymedzených oblastiach, vykonáva aj administratívne kontroly vybraných požiadaviek krížového plnenia. Za výkon kontrol svojich oblastí je tiež zodpovedná príslušná inštitúcia - ÚKSÚP, konkrétne modul PH1, oddelenie kontroly pôdy a hnojív s metodickým zastrešením prostredníctvom OPH.

Počet vykonaných kontrol pre PPA za rok 2022

Kontrola	Počet
kontroly modul PH1 – počet administratívne skontrolovaných subjektov	178
z toho počet fyzicky skontrolovaných subjektov	93

Najčastejšie zistenia pri výkone kontrol v oblasti kontrol krížového plnenia boli nepredloženie požadovanej evidencie a nedostatočné vedenie evidencie (plán hnojenia).

Prehľad zistení - krížové plnenie modul PH1

Zistenie	Počet	Výsledok kontroly
modul PH1, otázka č.1.2	1	Zriadenie voľnej skládky maštalného hnoja na svahu nad 3°
modul PH1, otázka č.1.3	1	Nedoloženie informácie o prvej navážke maštalného hnoja na voľnú skládku, žiadateľ nevedel nijak dokladovať zriadenie voľnej skládky.
modul PH1, otázka č.1.5	1	Nepredloženie prvotnej evidencie o striedaní plodín, agrotechnike a hnojení pozemkov v zmysle § 6 vyhlášky MPRV SR č. 151/2016 Z. z.
modul PH1, otázka č.1.6	1	Nedoloženie plánu hnojenia.
Počet subjektov, u ktorých bolo zistené porušenie	2	

2.1.2.3.3 Ostatná činnosť

- metodické a odborné zastrešovanie výkonu kontrol krížového plnenia v oblasti ochrany vôd pred znečistením dusičnanmi z poľnohospodárskych zdrojov
- v zmysle §10c ods. 2) zákona č. 136/2000 Z. z. v znení neskorších predpisov, rozhodovanie o udelení výnimky na používanie dusíkatých hnojivých látok v zakázanom období
- aktívna účasť v rezortných a mimorezortných pracovných skupinách týkajúca sa oblasti ochrany vôd pred znečistením dusičnanmi z poľnohospodárskych zdrojov
- odber a príprava vzoriek na stanovenie obsahu rezíduí pesticídov, monitoring je nastavený na 5 - ročné časové obdobie
- spracovanie údajov ohľadom spotreby hnojív a bilancii živín, ako aj prehľadov o vykonaných kontrolách pre potreby rezortných a mimorezortných reportov
- aktívna spolupráca s orgánmi PZ SR pri objasňovaní environmentálnej kriminality

- vypracovanie stanovísk k aplikácii hnojív v chránených krajinných oblastiach.

2.1.2.4 Činnosť odboru v oblasti výživy rastlín

2.1.2.4.1 Poľné stacionárne hnojárske pokusy

Podľa § 11 Agrochemické skúšanie poľnohospodárskej pôdy ods. 2 zákona o hnojivách OPH zabezpečoval metodické vedenie pokusov podľa pracovného postupu OPHOZE č. 3/2019 k pokusom s názvom "Vplyv intenzity hnojenia základnými živinami na úrody plodín, pôdnu úrodnosť a zmeny agrochemických vlastností pôd" (Poľné stacionárne hnojárske pokusy) pre obdobie hospodárskych rokov (ďalej len „HR“) 2019/2020 až 2026/2027, čo je jeden 8-ročný oševný postup so zameraním na zhodnotenie vplyvu intenzity hnojenia základnými živinami na úrody plodín, pôdnu úrodnosť a zmeny agrochemických vlastností pôd medzi jednotlivými oševnými postupmi, ako aj zhodnotenie v širšom časovom úseku. Samotný výkon pokusov zabezpečuje odbor výkonu skúšobníctva (ďalej len „OVS“) na piatich skúšobných staniciach ÚKSÚP (Báhoň, Bodorová, Haniska, Jakubovany a Vígľaš). OPH zabezpečil osivo repky jarnej „ACHÁT“ a štandardné hnojivá určené pracovným postupom do pokusov pre HR 2021/2022. Úlohou poľných stacionárnych hnojárskych pokusov je trvalé sledovanie zmien a vývoja agrochemických parametrov. Počas vedenia pokusov bol zabezpečovaný príjem, evidencia a hodnotenie pôdných a rastlinných vzoriek. Taktiež bola vyhotovená správa z prehliadky pokusov - „Správa z výživárskych pokusov“ riešených OPH v HR 2021/2022, prehliadky leto 2022, ktorá je dostupná na web stránke ÚKSÚP. Výsev jarnej repky na skúšobných staniciach ÚKSÚP: 15.03.2022 v Báhoňi, 28.03.2022 v Bodorovej, 05.04.2022 v Haniske, 22.03.2022 v Jakubovanych a 18.03.2022 vo Vígľaši. Termíny zberu jarnej repky na zeleno boli nasledovné: 20.06.2022 v Báhoňi, 28.06.2022 v Bodorovej, 27.06.2022 v Haniske, 20.06.2022 v Jakubovanych a 21.06.2022 vo Vígľaši.

Poľné stacionárne hnojárske pokusy v hospodárskom roku 2021/2022

Skúšobná stanica ÚKSÚP Báhoň, 08.06.2022 jarná repka

Skúšobná stanica ÚKSÚP Jakubovany, 14.06.2022 jarná repka

2.1.2.4.2 Vývoj úrodnosti pôd na skúšobných staniciach ÚKSÚP

V spolupráci s organizačnými útvarmi ÚKSÚP, OPH metodicky určuje, vedie a zabezpečuje vyhodnotenie pôdných vzoriek zo skúšobných staníc ÚKSÚP na základe Interného pokynu ÚKSÚP č. 2/2021 pre obdobie 2021 až 2025. OPH na základe výsledkov agrochemických rozborov každoročne vykonáva vyhodnotenie rozborov pôdy a vypracováva plány hnojenia na príslušných honoch skúšobných staníc.

V priebehu sledovania vývoja úrodnosti pôd na skúšobných staniciach OPH zabezpečuje príjem a evidenciu pôdných vzoriek.

2.1.2.4.3 Preskúšanie biologickej účinnosti hnojív

OPH na úseku výživy rastlín preskúšava a overuje spôsob a rozsah použitia hnojív podľa etikety alebo príbalového letáku hnojiva k prvému certifikačnému konaniu hnojiva, ak ide o netypizované hnojivo. V HR 2021/2022 boli vykonané tri pokusy k trom hnojivám. Výkon troch poľných vegetačných skúšok sa realizoval na skúšobnej stanici v Bodorovej podľa Zmluvy o dielo číslo 9/2022/ÚKSÚP a Zmluvy o dielo číslo 7/2022/ÚKSÚP, v Želiezovciach podľa Zmluvy o dielo číslo 6/2022/ÚKSÚP. OPH vypracoval záverečné správy z overovacích testov spôsobu a rozsahu použitia hnojiva.

2.1.2.4.4 Agrochemické rozborov vzoriek a vypracovanie odborných posudkov

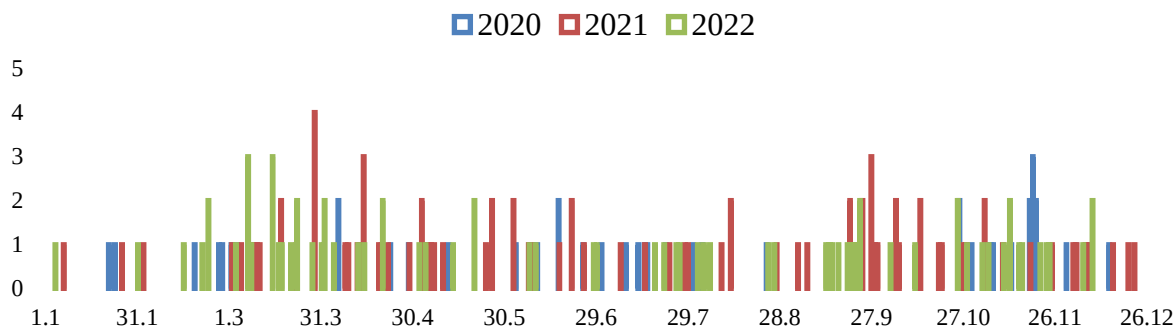
OPH na úseku výživy rastlín zabezpečuje príjem pôdných a rastlinných vzoriek a vzoriek hnojív na agrochemické rozborov. Na základe požiadaviek objednávateľa zamestnanci OPH z výsledkov analýz vypracovávajú odborné posudky s odporúčaniami, nápravnými opatreniami, návrhmi zúrodňovacích prác na poľnohospodárskej pôde, prípadne usmerneniami na racionálne hnojenie poľnohospodárskych plodín a vypracovaním plánov hnojenia.

V roku 2022 OPH prijal 76 externých objednávok na agrochemické rozborov pôdných vzoriek a 3 externé objednávky na rozbor hnojív, čo spolu tvorilo 242 vzoriek, k 126 vzorkám boli vypracované odborné posudky. OPH prijal na vybavenie v roku 2022 interné vzorky z poľných stacionárnych hnojárskych pokusov v HR 2021/2022 v počte 100 pôdných vzoriek a 60 rastlinných vzoriek, z vývoja úrodnosti pôd zo skúšobných staníc ÚKSÚP 376 pôdných vzoriek, z preskúšania biologickej účinnosti hnojív 32 pôdných a 7 rastlinných vzoriek.

Záujem externých zákazníkov o rozborov pôdných vzoriek bol veľký so zameraním na analýzy pôdnej reakcie (pH v CaCl_2), obsah prístupného P, K, Mg, Ca (podľa Mehlich III.), mikroelementov (podľa Berger-Trouga, Lindsay-Norvella) B, Cu, Fe, Mn, Zn, celkového obsahu rizikových prvkov (po rozklade v lúčavke kráľovskej a Hg – priame stanovenie) Hg, Cd, Pb, As,

Co, Cr, Cu, Zn, elektrickú vodivosť (obsah vodorozpustných solí v pôde), stanovenie obsahu dusíka anorganického v pôde (NH_4^+ a NO_3^-), obsahu oxidovateľnej formy uhlíka a obsahu humusu v pôde, druhu pôdy na základe % obsahu ílovitých častíc menších ako 0,01 mm a obsahu rizikových zlúčenín v pôde ako rizikových látok.

Frekvencia externých služieb počas rokov 2020 - 2022

2.1.2.4.5 Ostatná činnosť

OPH sa na úseku výživy rastlín podieľal na základe zákona o hnojivách na certifikácii hnojív, odbornými stanoviskami z pohľadu výživy rastlín k etiketám/príbalovým letákom hnojív a záverečnými správami z preskúšania biologickej účinnosti hnojív - overovacích testov spôsobu a rozsahu použitia hnojiva, doložených k certifikácii hnojiva a ktoré vykonala iná odborne spôsobilá domáca alebo zahraničná inštitúcia na území EÚ zaoberajúca sa výskumnou činnosťou zameranou na výživu rastlín.

2.1.3 Ciele a prehľad ich plnenia

Základným cieľom OPH je zabezpečovať činnosť vyplývajúcu zo zákona č. 136/2000 Z. z. o hnojivách, v znení neskorších predpisov a z ostatných podriadených súvisiacich právnych predpisov. V oblasti hnojív je to predovšetkým certifikácia hnojív, vydávanie povolení na používanie sekundárnych zdrojov živín a kompostov, ako aj aktualizácia údajov v jednotlivých registroch a vzájomné uznávanie hnojív a ich zaradenie do Zoznamu vzájomne uznaných hnojív. Ďalšou činnosťou v oblasti hnojív je metodické vedenie pri štátnej odbornej kontrole hnojív a vyhodnocovanie kontroly certifikovaných hnojív, vzájomne uznaných hnojív a hnojív ES.

V oblasti pôdy je hlavným cieľom zabezpečiť plynulý výkon ASP, metodické vedenie a usmerňovanie, ako aj následné vyhodnocovanie výsledkov analýz pôdných vzoriek.

V oblasti ASP a výživy rastlín pravidelne v rámci poľných stacionárnych hnojárskych pokusov trvale sledovať a zisťovať zmeny a vývoj agrochemických parametrov pôdy. Sledovať vývoj úrodnosti pôd na skúšobných staniciach ÚKSÚP a na základe výsledkov pripravovať plány hnojenia. Metodicky viesť preskúšanie biologickej účinnosti hnojív na vegetačných pokusoch na pôde skúšobných staníc ÚKSÚP a vypracovať záverečné správy ako podklad k certifikácii hnojív, pre potreby výrobcu, dovozcu hnojiva alebo producenta sekundárneho zdroja živín a kompostu, pre potreby kontrolnej, skúšobnej, výskumnej, posudkovej a vyhodnocovacej činnosti.

Číselné vyhodnotenie činnosti OPH za rok 2022

Názov úlohy	Ukazovateľ	Plnenie
Zákon č. 136/2000 Z. z. o hnojivách v znení neskorších predpisov		
Žiadosti o certifikáciu hnojív	počet	91
Vypracovanie podmienok certifikácie	počet	72
Vypracovanie záverečných protokolov	počet	74
Vydané certifikáty	počet	72
Žiadosti o vydanie povolenia na používanie sekundárnych zdrojov živín a kompostov	počet	173
Vydanie povolenia na používanie sekundárnych zdrojov živín a kompostov	počet	165
Odber vzoriek hnojív v rámci štátnej odbornej kontroly	počet	92
Kontrola hnojív	počet	92
- zhoda	počet	37
- nezhoda	počet	55
ASP – počet analyzovaných pôdnych vzoriek	ks	35 015
ASP – celková preskúšaná výmera - poľnohospodárska pôda	ha	295 433,74
ASP – preskúšaná výmera - orná pôda	ha	216 339,69
ASP – preskúšaná výmera - TTP	ha	77 394,60
ASP – preskúšaná výmera - vinice	ha	1 072,41
ASP – preskúšaná výmera - ovocné sady	ha	627,04
ASP – preskúšaná výmera - chmeľnica	ha	0,00
Poľné stacionárne hnojárske pokusy	5 pokusov	12 var. / pokus
Preskúšanie biologickej účinnosti hnojív	3 pokusy	3 hnojivá
Agrochemické rozborý externých vzoriek	počet	242
Vypracovanie odborných posudkov k rozborom pôdy	počet	126
Štatistika spotreby hnojív	počet subjektov	7807
Štatistika spotreby hnojív	výmera v ha	1 770 814
Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady EÚ č. 2003/2003 o hnojivách		
Kontrola hnojív ES	počet	47
Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady EÚ č. 2019/515 o vzájomnom uznávaní		
Žiadosť o zaradenie do zoznamu vzájomne uznaných hnojív	počet	361
Zaradenie do zoznamu vzájomne uznaných hnojív	počet	289

2.2 Oblasť odrodového skúšobníctva

2.2.1 Legislatívny rámec činnosti

- Zákon č. 597/2006 Z. z. o pôsobnosti orgánov štátnej správy v oblasti registrácie odrôd pestovaných rastlín a uvádzaní množiteľského materiálu pestovaných rastlín na trh v znení zákona č. 467/2008 Z. z.
- Vyhláška MP SR č. 365/2007, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o vykonávaní odrodových skúšok pestovaných rastlín
- Nariadenie vlády SR č. 50/2007 Z. z. o registrácii odrôd pestovaných rastlín v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 202/2009 Z. z. o právnej ochrane rastlín
- Nariadenie Rady (ES) č. 2100/94 o právach spoločenstva k odrodám rastlín
- Nariadenie Komisie (ES) č. 637/2009, ktorým sa ustanovujú vykonávacie pravidlá týkajúce sa vhodnosti názvov odrôd poľnohospodárskych druhov rastlín a zeleniny
- Nariadenie vlády SR č. 215/2009 Z. z., ktorým sa ustanovujú výnimky na registráciu druhov a odrôd pestovaných rastlín, ktorým hrozí genetická erózia, a pre uvádzanie množiteľského materiálu týchto druhov a odrôd na trh v znení neskorších predpisov

2.2.2 Činnosť

Činnosť ÚKSÚP v oblasti registrácie nových odrôd a vypracovania podkladov pre udelenie právnej ochrany odrodám zastrešuje odbor odrodového skúšobníctva (ďalej len „OOS“). Hlavná náplň odboru pozostáva z vykonávania štátnych odrodových skúšok (ďalej len „odrodové skúšky“) na účely registrácie nových odrôd pestovaných rastlín (ďalej len „odroda“), predĺženia doby registrácie už registrovaným odrodám a poskytnutia podkladov pre udelenie právnej ochrany odrodám.

Odrodové skúšky zahŕňajú:

- skúšky odlišnosti, vyrovnanosti a stálosti (ďalej len „DUS skúšky“), ktorých výsledkom je Záverečná správa o splnení podmienok odlišnosti, vyrovnanosti a stálosti prihlásenej kandidátskej odrody a vypracovanie jej morfológického popisu na základe medzinárodne uznaných technických protokolov a metodík, buď na účely registrácie novej odrody alebo na účely udelenia šľachtiteľského osvedčenia odrodám prihláseným k právnej ochrane odrôd na území SR, ale aj pre udelenie Európskej právnej ochrany prostredníctvom Úradu Spoločenstva pre odrody rastlín (ďalej len „CPVO“),
- skúšky hospodárskej hodnoty (ďalej len „VCU skúšky“), výsledkom ktorých je prehľad hlavných hospodárskych charakteristík skúšaných odrôd, a to úroda, zdravotný stav, reakcia na abiotické faktory, určenie kvalitatívnych parametrov charakteristických pre daný rastlinný druh,
- skúšky technologickej kvality pri druhoch uvedených v Prílohe č. 4 Nariadenia vlády SR č. 50/2007 Z. z. o registrácii odrôd pestovaných rastlín v znení neskorších predpisov (ďalej len „nariadenie“), ktorou sa overuje súhrn kvalitatívnych znakov, ktoré sú charakteristické pre odrodu a ktoré určujú jej využitie na výživu človeka alebo hospodárskych zvierat alebo na priemyselné spracovanie.

Povinnosťou národnej autority zodpovednej za registráciu odrôd, vyplývajúcou z európskej legislatívy, je zverejňovanie informácií o každom začatom konaní vo veci registrácie odrody a právnej ochrany. Túto povinnosť OOS zabezpečuje prostredníctvom vydávania Spravodajcu odrodového skúšobníctva, ktorý vychádza štyrikrát do roka a elektronicky sa zasiela orgánom zodpovedným za oblasť registrácie odrôd vo všetkých členských štátoch EÚ. Spravodajca je k dispozícii aj na webovej stránke ÚKSÚP.

Každá novoregistrovaná odroda sa po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia o registrácii zapisuje do Štátnej odrodovej knihy. OOS každoročne zostavuje aktuálny výpis zo Štátnej

odrodovej knihy v podobe Listiny registrovaných odrôd, ktorú vydáva MPRV SR vo svojom Vestníku. Listina registrovaných odrôd (ďalej len „LRO“) slúži poľnohospodárskej praxi pre aktuálny výber odrôd preskúšaných a vhodných na pestovanie v agroklimatických podmienkach SR.

V LRO je uvedený zoznam registrovaných odrôd druhov, ktorých odrody podliehajú povinnej registrácii, zoznam registrovaných odrôd druhov, ktorých odrody nepodliehajú povinnej registrácii, prehľad zmien oproti poslednej vydannej LRO a opisy novoregistrovaných odrôd.

LRO pre rok 2022 obsahuje 107 druhov poľnohospodárskych plodín a 2 289 odrôd. Z tohto počtu najviac registrovaných odrôd majú plodiny - kukurica siata (709 odrôd), repka olejka (212 odrôd), slnečnica ročná (202 odrôd a 16 línií), pšenica letná (172 odrôd), repa cukrová (80 odrôd), vinič hroznorodý (71 odrôd) a paprika ročná (63 odrôd).

Nepovinne registrovaných odrôd je 37.

Informácie o ponuke odrôd pre pestovanie je možné nájsť aj na webovej stránke ÚKSÚP – OOS v časti Spoločný katalóg odrôd, kde je uvedené plné znenie a príslušné dodatky Spoločného katalógu odrôd poľnohospodárskych rastlinných druhov a druhov odrôd zelenín. Nachádzajú sa v ňom všetky odrody hore uvedených druhov registrovaných v EÚ, ktorých množiteľský materiál je možné uvádzať na trh v ktorejkoľvek krajine EÚ vrátane Slovenska.

OOS v rámci svojej činnosti prostredníctvom plodinových špecialistov, DUS referentov a ostatných odborných zamestnancov zabezpečuje odbornú spoluprácu a súčinnosť s medzinárodnými organizáciami pôsobiace v oblasti odrodového skúšobníctva, so Slovenskou výskumno-šľachtiteľskou a semenárskou úniou, Úniou na ochranu práv nových odrôd (ďalej len „UPOV“) a CPVO.

2.2.2.1 Registrácia odrôd, predĺženie doby registrácie

Hlavnou úlohou OOS je výkon VCU a DUS skúšok na účely registrácie nových odrôd a výkon DUS skúšok na účely predĺženia doby registrácie odrôd. Odrodové skúšky sa zakladajú na štrnástich skúšobných lokalitách – skúšobných staniách ÚKSÚP, ktoré sú rozmiestnené po celom území Slovenska a pokrývajú požiadavky na zakladanie pokusov vo všetkých výrobných oblastiach – kukuričná (KVO), repná (RVO), zemiakarská (ZVO) a horská (HVO).

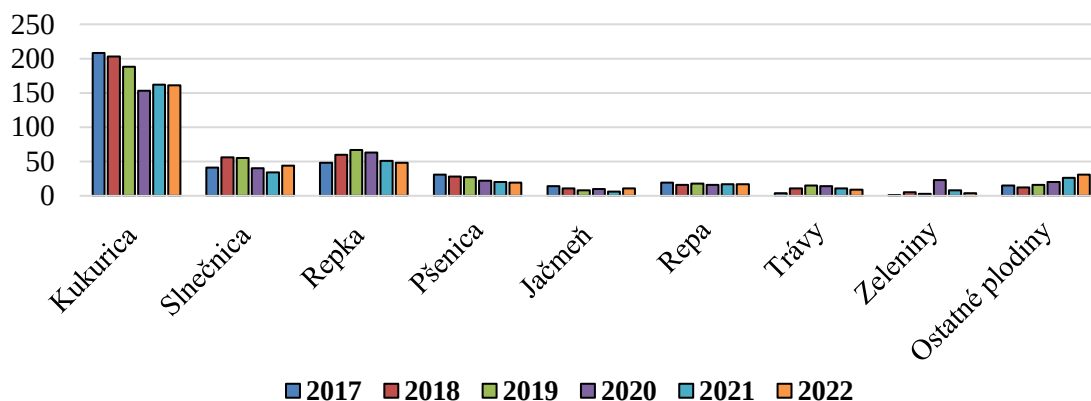
Na základe podkladov plodinových špecialistov a DUS referentov sa každoročne zakladajú na skúšobných staniách pokusy s odrodami jednotlivých rastlinných druhov. Odrody prihlásené žiadateľmi o registráciu do odrodových skúšok, plodinoví špecialisti rozdelia do rôznorodých sortimentov podľa účelu a spôsobu využitia, resp. skorosti dozrievania.

V roku 2022 bolo prijatých 344 žiadostí o registráciu nových odrôd.

Prehľad počtu prijatých žiadostí o registráciu odrody v rokoch 2017 - 2022

Plodina	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Kukurica	208	203	188	153	162	161
Slnečnica	41	56	55	40	34	44
Repka	48	60	67	63	51	48
Pšenica	31	28	27	22	20	19
Jačmeň	14	11	8	10	6	11
Repa	19	16	18	16	17	17
Trávy	4	11	15	14	11	9
Zeleniny	1	5	3	23	8	4
Ostatné plodiny	15	12	16	20	26	31
Spolu	381	402	397	361	335	344

**Prehľad počtu prijatých žiadostí o registráciu odrody
v rokoch 2017 - 2022**

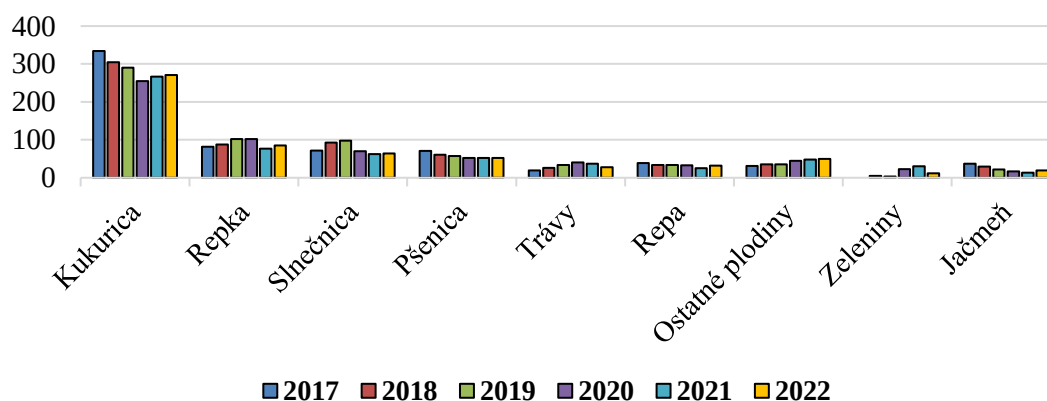
Najväčší podiel odrôd prihlásených do odrodových skúšok na účely registrácie tvoria hybridy kukurice satej. Záujem zo strany žiadateľov o výkon skúšok u kukurice satej veľký, nakoľko na Slovensku si môžu svoje odrody otestovať v podmienkach všetkých výrobných oblastí. Ďalšou početnou skupinou skúšaných odrôd je repka olejka, slnečnica ročná a obilniny. V posledných rokoch stúpa počet žiadostí o registráciu odrôd viniča hroznorodého a sóje fazuľovej.

Odrodové skúšky za účelom registrácie odrôd sú vykonávané podľa druhu plodín 2 až 6 rokov.

**Prehľad počtu odrôd skúšaných na základe žiadostí o registráciu odrody
v rokoch 2017 – 2022 v prvom, druhom a treťom roku skúšok**

Plodina	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Kukurica	334	305	290	255	267	271
Repka	82	88	102	102	77	85
Slničnica	72	93	98	70	62	64
Pšenica	71	61	57	52	52	52
Trávy	19	26	34	40	37	28
Repa	39	34	34	33	25	32
Ostatné plodiny	31	35	35	45	48	50
Zeleniny	0	5	3	23	30	12
Jačmeň	37	29	22	17	13	19
Spolu	751	676	675	637	611	613

**Počet odrôd skúšaných na základe žiadostí o registráciu odrody
v rokoch 2017 - 2022 v prvom, druhom a treťom roku**

Na základe dosiahnutých výsledkov odrodových skúšok sú pripravené podklady pre rozhodnutie, kde je uvedené, či daná odroda spĺňa alebo nespĺňa kritériá na registráciu. V podkladoch sú ďalej uvedené vlastnosti odrody, výsledky skúšok hospodárskej hodnoty, pri určitých druhoch výsledky skúšok technologickej kvality, Správa o skúšaní odlišnosti, vyrovnanosti a stálosti odrody a Popis odrody. Registrovaná odroda je zapísaná do Štátnej odrodovej knihy a do LRO, v prípade poľných plodín do Spoločného katalógu odrôd poľnohospodárskych rastlinných druhov a v prípade zelenín do Spoločného katalógu odrôd druhov zelenín.

V zmysle zákona č. 71/1967 Zb. o Správnom konaní v znení neskorších predpisov boli vydané nasledovné typy rozhodnutí (ďalej len „RO“):

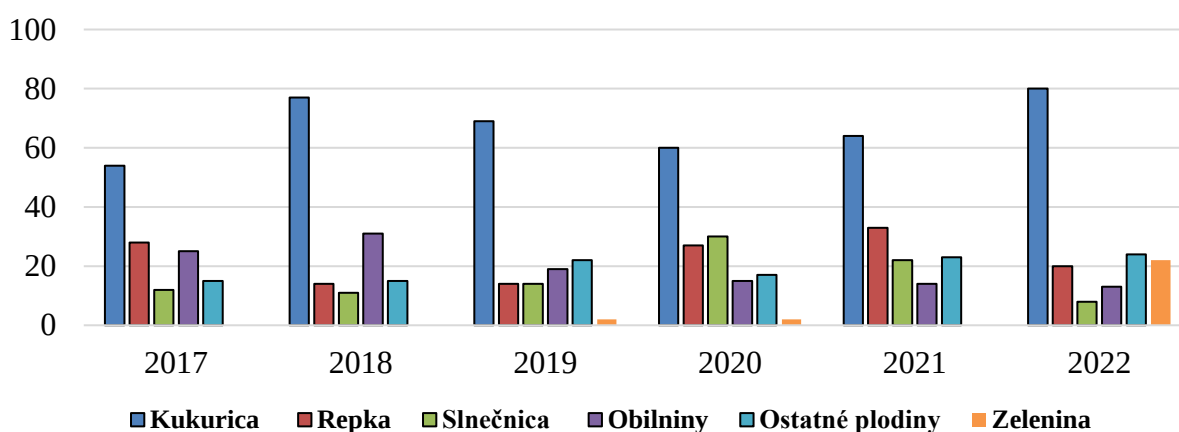
- RO o registrácii odrody
- RO o predĺžení doby registrácie odrody
- RO o zamietnutí registrácie odrody
- RO o zrušení registrácie odrody
- RO o zastavení konania vo veci registrácie odrody
- RO o zápise ďalšieho udržiavateľa odrody
- RO o prerušení konania

V roku 2022 bolo rozhodnuté v 452 prípadoch, pričom najviac vydaných rozhodnutí predstavovalo rozhodnutie o zastavení konania a rozhodnutie o registrácii odrody.

Prehľad počtu registrovaných odrôd za obdobie rokov 2017 – 2022

Plodina	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Kukurica	54	77	69	60	64	80
Repka	28	14	14	27	33	20
Slnečnica	12	11	14	30	22	8
Obilniny	25	31	19	15	14	13
Ostatné plodiny	15	15	22	17	23	24
Zelenina	0	0	2	2	0	22
Spolu	134	148	140	151	156	167

Prehľad počtu registrovaných odrôd za obdobie rokov 2017 - 2022

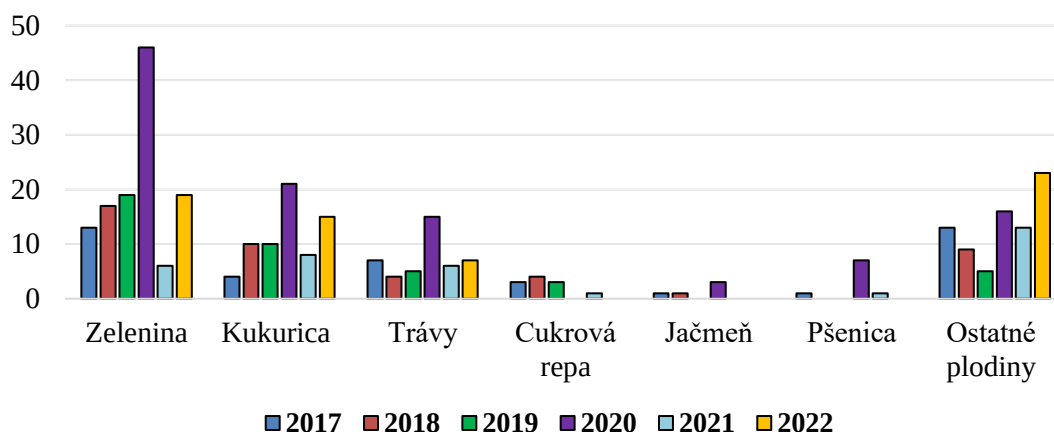

V prípade, že udržiavateľ registrovanej odrody má záujem o jej ďalšie uvádzanie na trh a odroda si naďalej zachováva svoj odrodový potenciál, má možnosť podať žiadosť o predĺženie doby registrácie odrody. V roku 2022 bolo prijatých 64 žiadostí o predĺženie doby registrácie odrody, pričom najväčší podiel tvorili žiadosti kukurice satej a zelenín. Medzi ostatnými plodinami tvorili najväčší podiel žiadosti o predĺženie doby registrácie odrôd slnečnice ročnej.

**Prehľad počtu prijatých žiadostí o predĺženie doby registrácie odrody
v rokoch 2017 – 2022**

Plodina	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Zelenina	13	17	19	46	6	19
Kukurica	4	10	10	21	8	15
Trávy	7	4	5	15	6	7
Cukrová repa	3	4	3	0	1	0
Jačmeň	1	1	0	3	0	0
Pšenica	1	0	0	7	1	0
Ostatné plodiny	13	9	5	16	13	23
Spolu	42	45	42	108	35	64

**Prehľad počtu prijatých žiadostí o predĺženie doby
registrácie odrody v rokoch 2017 - 2022**

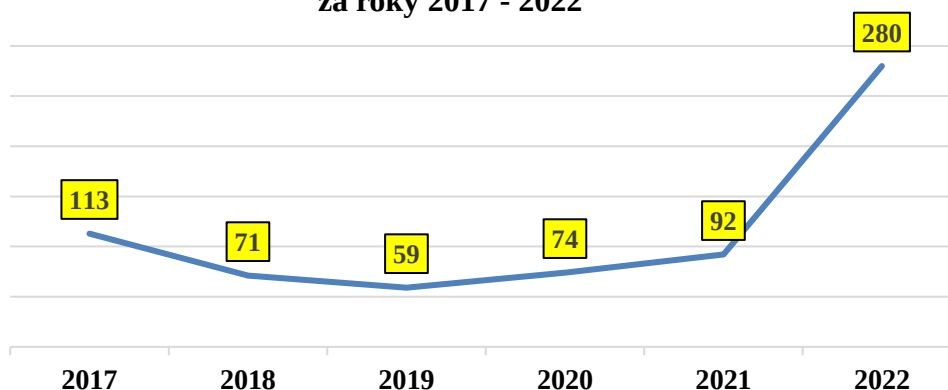
OOS vykonáva na základe žiadostí žiadateľov aj firemné skúšky, v ktorých sa overuje rôzna škála hospodárskych vlastností odrôd v podmienkach SR. Cieľom týchto skúšok je posúdenie vhodnosti ich pestovania v daných agroklimatických podmienkach, pričom dĺžka firemných skúšok je jeden rok. V roku 2022 bolo prijatých 280 žiadostí, najväčší podiel tvoria žiadosti o firemné skúšky zemiakov a sóje fazuľovej.

Počet prijatých žiadostí o firemné skúšky v roku 2022

Plodina	Kukurica	Zemiak	Sója	Ovos	Jačmeň	Pšenica	Repa	Slnečnica	Spolu
Počet žiadostí	9	71	83	7	35	33	22	20	280

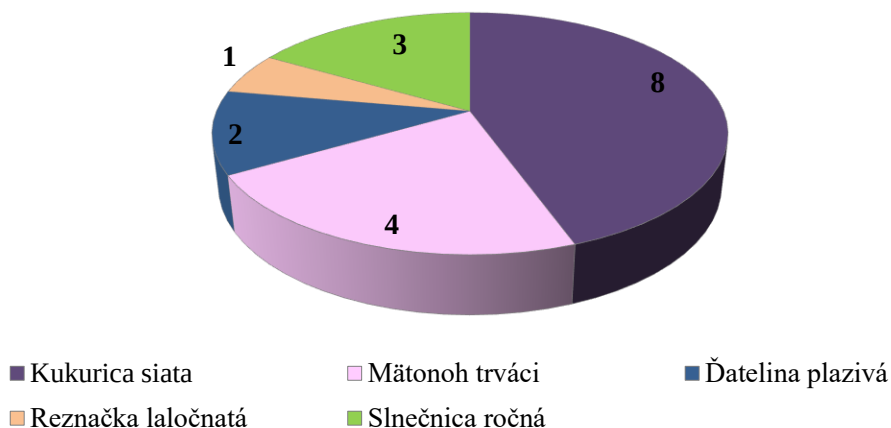
V roku 2022 počet žiadostí o firemné skúšky významne narástol. ÚKSÚP vyhovel požiadavke žiadateľov a umožnil výkon firemných skúšok nielen pri štandardnom počte štyroch opakovaní, ale aj dvoch, prípadne troch opakovaní. Taktiež si žiadateľ môže určiť počet znakov, ktoré budú pri firemných skúškach pozorované a vyhodnotené.

**Počet prijatých žiadostí o vykonanie firemných skúšok
za roky 2017 - 2022**

V prípade záujmu žiadateľa kontrolný ústav vykonáva aj samostatné DUS skúšky. Záverečná správa s popisom odrody môže byť použitá ako podklad na registráciu v inej krajine. DUS skúšky sa vykonávajú podľa platných skúšobných metodík: technických protokolov CPVO, technických metodík UPOV a národných metodík ÚKSÚP na stanovenie odlišnosti, vyrovnanosti a stálosti. V roku 2022 bolo prijatých 18 žiadostí o DUS skúšky. O samostatné DUS skúšanie bolo prijatých 9 žiadostí, z ktorých najväčšiu časť tvorili žiadosti o DUS skúšky tráv. O výkon samostatných DUS skúšok môže požiadať žiadateľ aj v prípade, ak podal žiadosť o späťvzatie žiadosti o registráciu odrody v SR, ale požaduje dokončiť DUS skúšky, aby ich výsledky mohol využiť na registráciu alebo právnu ochranu odrôd v inej krajine. V roku 2022 bolo takto prijatých 9 žiadostí na dokončenie DUS skúšok po späťvzatí žiadosti o registráciu odrody.

Počet prijatých žiadostí o DUS skúšky v roku 2022

Pre zabezpečenie prípravy a vyhodnotenia celého procesu skúšok (administratívna aj technická časť) sa využíva informačný systém Centrálny register odrôd (ďalej len „CRO“). CRO je hlavnou databázou odboru a zároveň internou platformou pre všetky činnosti: evidencie všetkých typov žiadostí, evidencie všetkých subjektov, ktoré sú žiadateľmi v procese registrácie, vytváranie pokusov u jednotlivých rastlinných druhov pre príslušné skúšobné stanice, rozdelenie odrôd zaradených do skúšania do jednotlivých sortimentov, zápis hodnotených znakov na všetkých skúšobných staniciach a následné centrálné spracovanie a vyhodnotenie výsledkov, evidencie a databáza štandardných a referenčných vzoriek osív odrôd pre účely DUS na skladoch skúšobných staníc a v Génovej banke SR, výstupy pre notifikácie do Spoločného katalógu druhov poľných plodín a zeleniny, LRO, tlač rozhodnutí, výsledkov DUS skúšok, evidencie všetkých prebiehajúcich správnych konaní. Ide o informačný systém nevyhnutný pre plynulú činnosť celého odboru.

2.2.2.2 Právna ochrana odrôd, poverenie CPVO

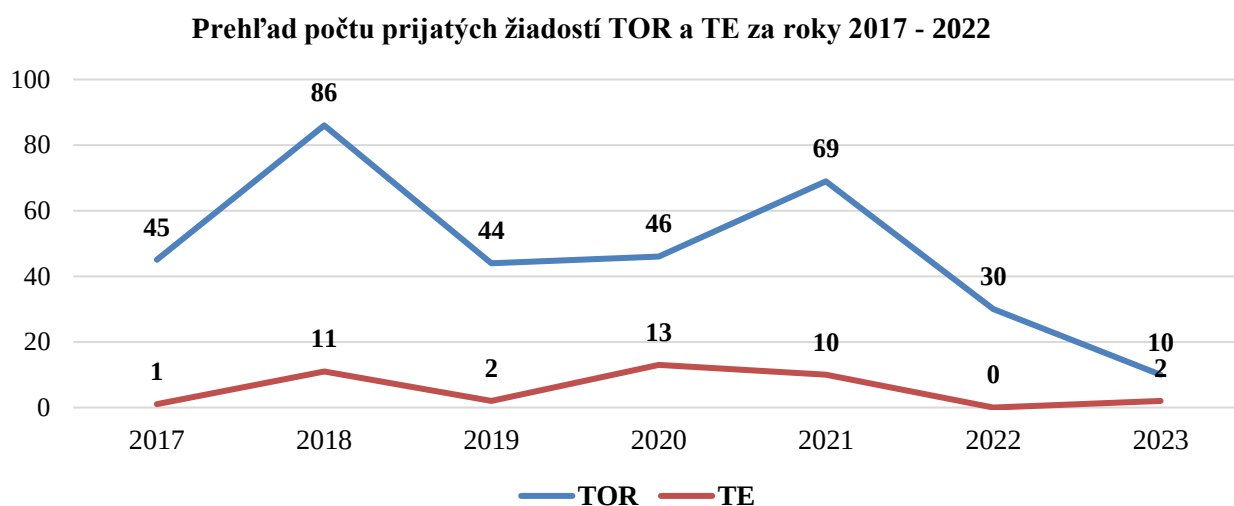
Okrem výkonu DUS skúšok na účely registrácie nových odrôd, OOS vykonáva DUS skúšky aj na účely udelenia právnej ochrany novým odrodám na území SR, aj na účely udelenia Európskej právnej ochrany. Ide o odborný prieskum odrody, ktorého výsledkom je vypracovanie Záverečnej správy o odlišnosti, vyrovnanosti a stálosti odrody a vytvorenie morfologického popisu odrody. Záverečná správa spolu s popisom odrody sú podkladom pre MPRV SR na vydanie Šľachtiteľského osvedčenia, ktorým sa potvrdzuje vyšľachtenie danej odrody a udeľuje sa jej právna ochrana. V prípade, že sa žiadosť o vykonanie DUS skúšok prijme od CPVO, Záverečná správa a popis odrody sú podkladom na udelenie právnej ochrany danej odrody na území EÚ.

Od roku 2011 je ÚKSÚP, OOS poverený úradom CPVO pre výkon DUS skúšok pre 29 rastlinných druhov. DUS skúšky pre účely registrácie nových odrôd, ale aj pre účely udelenia právnej ochrany sa vykonávajú na rovnakej kvalitatívnej úrovni, podľa rovnakých metodických postupov. Poverenie sa týka výkonu DUS skúšok na siedmich skúšobných staniciach ÚKSÚP: Veľké Ripňany, Želiezovce, Veľký Meder, Nové Zámky, Beluša, Spišské Vlachy a Spišská Belá.

V rokoch 2011, 2014, 2017 a 2021 sa v rámci pravidelného plnenia kvalitatívnych požiadaviek poverenia ÚKSÚP uskutočnili audity vykonané auditorským tímom CPVO a odbor úspešne získal poverenie na výkon príslušných DUS skúšok.

2.2.2.2.1 Prevzatie výsledkov DUS skúšok a priame skúšanie odrôd pre CPVO

ÚKSÚP má ako jeden z poverených úradov pre skúšanie odrôd v EÚ, uzavretú zmluvu s CPVO. Na základe tejto zmluvy a žiadostí zo CPVO vykonáva buď priame skúšanie odrôd Technical Examination (ďalej len „TE“) alebo CPVO žiada o prevzatie výsledku DUS skúšok Takeover report (ďalej len „TOR“).

V roku 2021 sa rozšíril okruh skúšaných odrôd pre Európsku právnu ochranu o nové žiadosti zemiakov, tráv, ďatelín a laskavcov. V roku 2022 CPVO podalo na ÚKSÚP 30 žiadostí o prevzatie správ o výsledku DUS skúšok a popisov odrôd, ktoré boli vypracované na účely registrácie v SR. V roku 2022 počet žiadostí mierne poklesol, čo bolo spôsobené nižším počtom prijatých žiadostí v CPVO od samotných šľachtiteľov v rámci celej EÚ, ale aj sveta, ktorý súvisel s pandémiou Covid-19.

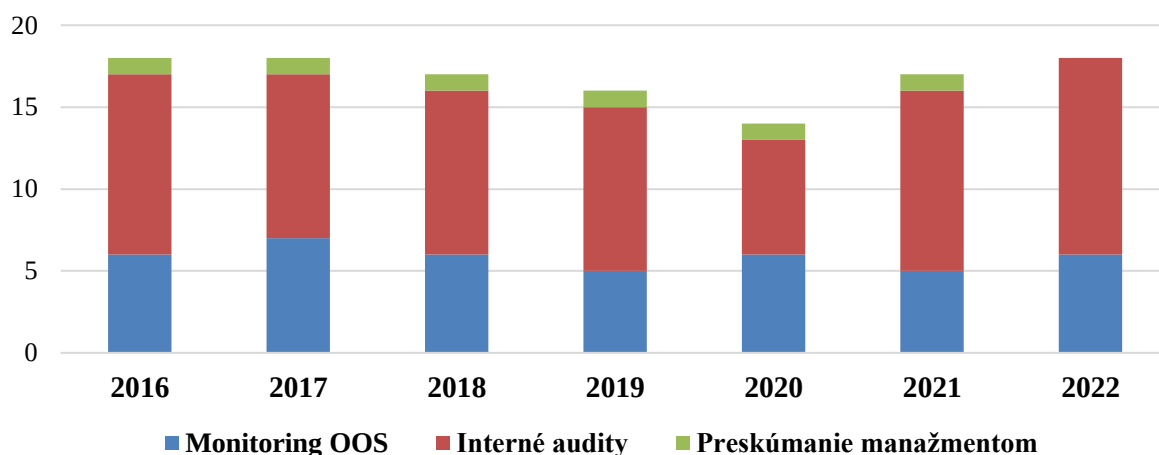
2.2.2.2.2 Príručka kvality, kvalitatívne požiadavky a audity

Z dôvodu vyššie spomínaného poverenia, v súlade s príručkou kvality OOS a požiadavkami CPVO, sa každoročne vykonávajú interné audity na skúšobných staniciach ÚKSÚP, monitoringy výkonu práce DUS referentov manažmentom DUS skúšok. Plodinoví špecialisti a DUS referenti sú na výkon DUS skúšania každoročne vyškolení v oblasti nových postupov, metodík a informácií týkajúcich sa systému DUS skúšania na európskej a celosvetovej úrovni. Všetci absolvujú online UPOV vzdelávacie kurzy DL-205 a DL-305, ktoré sú podmienkou pre udelenie poverenia CPVO.

Prehľad počtu vykonaných monitoringov, interných auditov a preskúmaní manažmentom za obdobie rokov 2016 – 2022

Typ auditorskej aktivity	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Monitoring OOS	6	7	6	5	6	5	6
Interné audity	11	10	10	10	7	11	12
Svedecké posúdenia	7	4	5	7	5	6	0
Preskúmanie manažmentom	1	1	1	1	1	1	0

Prehľad auditorských aktivít na OOS v rokoch 2016 - 2022

V rámci poverenia je nevyhnutné každoročne dopĺňať referenčné kolekcie všeobecne známych odrôd skúšaných plodín v DUS. Odrody zaradené v referenčných kolekciami slúžia na posúdenie odlišnosti novo prihlásených odrôd od dostupných, všeobecne známych odrôd. Tento postup vychádza z jednotnej legislatívy EÚ, vychádzajúcej z UPOV Medzinárodného dohovoru. Hodnotenie odlišnosti, vyrovnanosti a stálosti novej odrody je jednou z podmienok registrácie aj udelenia právnej ochrany.

2.2.2.3 Účast' v európskych a medzinárodných organizáciách a pracovných skupinách

V rámci členstva SR v organizácii CPVO sa OOS každoročne zapája do medzinárodných projektov a kruhových testov. V roku 2022 sa odbor podieľal na 3 európskych projektoch v oblasti DUS skúšania – Tvorba spoločnej databázy kukurice pre účely DUS skúšania v rámci spolupráce Slovenska, Maďarska a Česka; Tvorba Európskej databázy všeobecne známych odrôd zemiakov a ich využitie v DUS skúšaní a Vytvorenie spoločnej databázy všeobecne známych odrôd melónov s popismi a fotografiami.

Zamestnanci OOS zastupujú v rámci štruktúry CPVO a UPOV nasledujúce odborné pozície:

- zástupcovia SR v Správnej rade CPVO
- zástupcovia SR v Pracovných skupinách Komisie pre poľné plodiny, ovocné druhy a zeleniny

- zástupcovia SR v Pracovných skupinách Rady EÚ pre právnu ochranu odrôd rastlín a rastlinný rozmnožovací materiál
- technický expert CPVO pre výkon kontroly kvalitatívnych auditov poverených skúšobných úradov EÚ v oblasti DUS skúšania
- zástupcovia SR vo Výboroch a Rade UPOV

Zástupcovia SR z OOS sa každoročne zúčastňujú na zasadnutiach Európskej komisie, Stáleho výboru pre rastliny, zvieratá, potraviny a krmivo, sekcie právna ochrana odrôd rastlín, na zasadnutiach pracovnej skupiny Rady EÚ pre poľnohospodárske otázky - právna ochrana nových odrôd rastlín, zasadnutiach Správnej rady CPVO, Výborov a Rady UPOV a na Pracovných skupinách UPOV a CPVO. Účasť na pracovných zasadnutiach CPVO a UPOV je podmienkou poverenia CPVO. So správami zo zasadnutí sú oboznamovaní zamestnanci OOS a ďalšie zainteresované strany.

Zástupcovia SR sa každoročne zúčastňujú aj UPOV pracovných skupín pre poľné plodiny, ovocné druhy a zeleniny. V roku 2022 sa zasadnutia konali prostredníctvom online videokonferencií a fyzických zasadnutí. V rámci UPOV pracovných skupín bol odbor zapojený do revízie DUS technických metodík pre nasledujúce poľné druhy: sója fazuľová, zemiaky, slnečnica ročná, repka olejka, zeleniny: baklažán a paprika ročná a taktiež do revízie DUS technickej metodiky viniča hroznorodého. Na všetkých uvedených revíziách sa aktívne podieľali príslušní DUS referenti v spolupráci s vedúcim oddelenia DUS.

Odbor taktiež aktívne sleduje vývoj súvisiacej EÚ legislatívy, zúčastňuje sa na zasadnutiach pracovných skupín, workshopov, webinárov a expertných skupín v oblasti zdravia rastlín, ekologického poľnohospodárstva, rastlinného množiteľského materiálu. Ak sa agenda týka predmetu činnosti odrodového skúšobníctva, odbor zasiela pripomienky a stanoviská k dokumentom súvisiacim s legislatívou platnou pre odrody rastlín alebo rastlinný rozmnožovací materiál v rámci EÚ.

2.2.2.4 Spolupráca so zahraničnými skúšobnými úradmi v rámci výkonu VCU a DUS skúšok

Ďalšou významnou činnosťou ÚKSÚP, OOS je spolupráca so zahraničnými skúšobnými úradmi (z krajín EÚ aj z tretích krajín) pri vykonávaní DUS skúšok, ktorá je realizovaná na základe bilaterálnych zmlúv alebo priamych žiadostí.

Na základe bilaterálnych zmlúv si skúšobné úrady vzájomne vykonávajú DUS skúšky pre určené druhy plodín (obilniny, olejnin, d'atelinoviny, tráv, zeleniny a okopaniny) na základe skúseností a rozsahu referenčnej kolekcie. Bilaterálne zmluvy má ÚKSÚP uzavreté s Maďarskom, Českom, Poľskom, Dánskom, Slovinskom a Holandskom. V roku 2022 bolo prijatých 17 žiadostí, pričom najväčší podiel tvorili žiadosti o výkon DUS skúšania d'atelinovín, tráv a baklažánu.

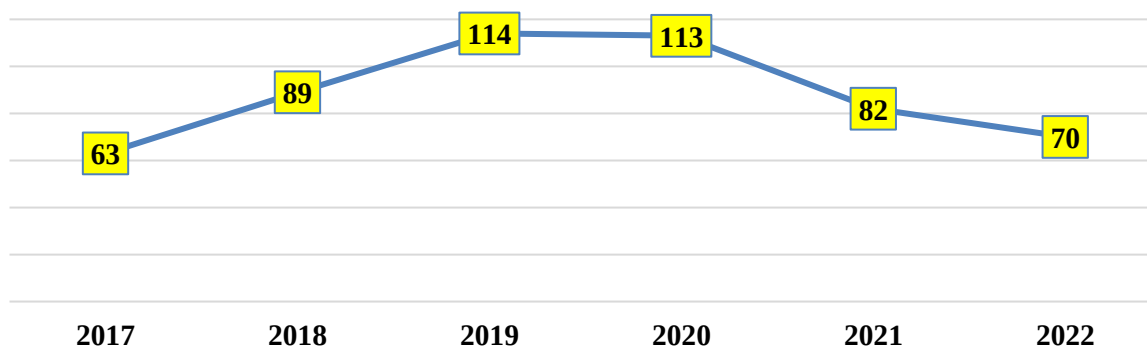
Zároveň prebieha spolupráca aj na základe priamo podaných žiadostí o vykonanie DUS skúšok. V roku 2022 bolo prijatých 21 žiadostí o vykonanie DUS skúšok zo skúšobných úradov Francúzska, Švajčiarska, Švédska, Dánska a Holandska. Ďalšia forma spolupráce so zahraničnými skúšobnými úradmi z krajín EÚ aj tretích krajín je poskytovanie Záverečných správ o výsledku DUS skúšok spolu s popismi odrôd, ktoré boli vypracované ÚKSÚP, OOS na účely registrácie odrôd v SR. Týmto spôsobom skúšobné úrady prevezmú výsledky DUS skúšok na účely registrácie daných odrôd v príslušnej krajine. Počet týchto žiadostí, označované ako „Takeover Report“, sa v priebehu rokov zvyšoval.

Vývoj v počte žiadostí sa zmenil v súvislosti s pandemiou Covid-19, ako aj v dôsledku negatívnych zmien v európskej ekonomike. V roku 2020 sa počet doručených žiadostí ešte udržal na úrovni roku 2019. V nasledujúcich rokoch 2021 a 2022 došlo k poklesu. V roku 2022 bolo doručených 70 žiadostí, a to nielen zo štátov EÚ, ale aj z tretích krajín.

Prehľad počtu prijatých žiadostí o prevzatie Záverečnej správy o výsledku DUS skúšok spolu s popisom odrody v rozdelení podľa štátov a plodín za rok 2022

Názov štátu/plodina	Kukurica siata	Slnečnica ročná	Repka olejka	Ďateliny a kostravy	Paprika ročná	Iné plodiny
Bulharsko	1	-	1	-	-	-
Česko	-	-	-	-	-	3
Francúzsko	3	-	-	9	-	-
Holandsko	6	-	-	-	-	-
Chorvátsko	-	-	1	-	-	5
Litva a Lotyšsko	1	-	4	-	-	-
Rakúsko	-	1	-	-	-	-
Rumunsko	-	-	3	-	-	2
Slovinsko	2	-	-	-	-	-
Bosna a Hercegovina	1	-	1	-	3	-
Rusko	2	2	7	-	-	1
Srbsko	2	1	2	-	-	2
Švajčiarsko	1	-	-	-	-	-
Turecko	-	1	2	-	-	-
Spolu	19	5	21	9	3	13

Prehľad počtu prijatých žiadostí "Takeover Report" za roky 2017 - 2022

Európske úrady zodpovedné za registráciu, ktoré vykonávajú VCU skúšanie odrôd, sa každoročne stretávajú na „VCU Experts“ seminároch, kde si vzájomne vymieňajú skúsenosti pri hodnotení určitých znakov odrôd, týkajúcich sa hospodárskej hodnoty.

V roku 2022 sa „VCU Experts“ seminár konal v dňoch 25.-27.05.2022. Hostujúcou krajinou bolo Taliansko. Seminár bol zameraný na udržateľnosť VCU skúšania a definíciu samotnej udržateľnosti. V nadväznosti na udržateľnosť VCU skúšania prebiehala diskusia a návrhy expertov k plánovanej revízii európskej a následne národnej legislatívy týkajúcej sa výkonu VCU skúšania, ktorá podstatne ovplyvní aj samotný proces registrácie nových odrôd pestovaných rastlín. Nové techniky využívané pri popise VCU charakteristík boli prezentované pri prehliadke experimentálnej skúšobnej stanice Tavazzano.

2.2.2.5 Prezentačná činnosť

Na základe výsledkov odbornej činnosti OOS odporúča a poskytuje informácie k odrodovej skladbe plodín pre poľnohospodársku prax a v spolupráci s OVS organizuje Dni otvorených dverí (ďalej len „DOD“) na jednotlivých skúšobných staniciach.

Plodinoví špecialisti zodpovední za jednotlivé rastlinné druhy, pravidelne publikujú v poľnohospodárskych periodikách, ako je Naše pole, Roľnícke noviny a v odborných ročenkách. V roku 2022 bolo publikovaných 11 odborných článkov a vydaná jedna brožúra. Zamestnanci OOS sa zúčastňujú a prednášajú na odborných konferenciách a seminároch, ako aj na odborných školeniach pre pracovníkov ÚKSÚP. Na internetovej stránke ÚKSÚP odbor zverejňuje popisy registrovaných odrôd za posledných 5 rokov, raz za štvrt' roka Spravodajcu odrodového skúšobníctva a LRO platnú pre daný hospodársky rok.

2.2.3 Ciele a prehľad ich plnenia

Hlavným cieľom OOS je zabezpečiť úlohy vyplývajúce zo zákona č. 597/2006 Z. z. o pôsobnosti orgánov štátnej správy v oblasti registrácie odrôd pestovaných rastlín a uvádzaní množiteľského materiálu pestovaných rastlín na trh v znení zákona č. 467/2008 Z. z. Pre tieto činnosti je ÚKSÚP jediným kompetentným orgánom na ich výkon v SR.

Cieľom je zabezpečiť výkon štátnych odrodových skúšok na účely registrácie nových odrôd pre poľnohospodársku prax v SR, ale aj pre celý trh EÚ, nakoľko množiteľský materiál všetkých odrôd registrovaných kontrolným úradom a zapísaných v Listine registrovaných odrôd je možné uvádzať na trh v celej EÚ. Uvedená činnosť je zárukou pre poskytnutie kvalitných nových odrôd pre pestovateľov, ktoré sú overené v nezávislých odrodových skúškach na základe platných metodík a postupov.

Ďalšou veľmi dôležitou úlohou je poskytnúť subjektom nielen na Slovensku, ale aj v rámci EÚ, možnosť uplatnenia práv k novým vyšľachteným odrodám a to na základe výstupov, ktoré poskytujeme formou Záverečnej správy DUS skúšok a morfológického popisu odrody pre MPRV SR a pre CPVO.

2.3 Oblasť osív, sadív a množiteľského materiálu

2.3.1 Legislatívny rámec činnosti

- Zákon č. 597/2006 Z. z. o pôsobnosti orgánov štátnej správy v oblasti registrácie odrôd pestovaných rastlín a uvádzaní množiteľského materiálu pestovaných rastlín na trh v znení zákona č. 467/2008 Z. z.
- Zákon č. 184/2006 Z. z. o pestovaní geneticky modifikovaných rastlín v poľnohospodárskej výrobe, v znení neskorších predpisov
- Vyhláška MP SR č. 364/2007 Z. z. o vykonávaní uznávania a skúšania množiteľského materiálu pestovaných rastlín v znení vyhlášky MPRV SR č. 123/2011
- Vyhláška MP SR č. 69/2007, ktorou sa vykonáva zákon č. 184/2006 Z. z. o pestovaní geneticky modifikovaných rastlín v poľnohospodárskej výrobe
- Nariadenie vlády SR č. 49/2007 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na uvádzanie množiteľského materiálu viniča na trh v znení Nariadenia vlády SR č. 211/2020 Z. z.
- Nariadenie vlády SR č. 50/2007 Z. z. o registrácii odrôd pestovaných rastlín v znení neskorších predpisov
- Nariadenie vlády SR č. 51/2007 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na uvádzanie osiva olejní a priadnych rastlín na trh v znení neskorších predpisov
- Nariadenie vlády SR č. 52/2007 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na uvádzanie osiva krmovín na trh v znení neskorších predpisov
- Nariadenie vlády SR č. 53/2007 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na uvádzanie osiva repy na trh v znení neskorších predpisov
- Nariadenie vlády SR č. 54/2007 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na uvádzanie sadiva a sadeníc zelenín na trh v znení neskorších predpisov
- Nariadenie vlády SR č. 55/2007 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na uvádzanie sadiva zemiakov na trh v znení neskorších predpisov
- Nariadenie vlády SR č. 56/2007 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na uvádzanie množiteľského materiálu okrasných rastlín na trh v znení neskorších predpisov
- Nariadenie vlády SR č. 57/2007 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na uvádzanie osiva obilnín na trh v znení neskorších predpisov
- Nariadenie vlády SR č. 58/2007 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na uvádzanie osiva zelenín na trh v znení neskorších predpisov
- Nariadenie vlády SR č. 215/2009 Z. z., ktorým sa ustanovujú výnimky na registráciu druhov a odrôd pestovaných rastlín, ktorým hrozí genetická erózia, a pre uvádzanie množiteľského materiálu týchto druhov a odrôd na trh v znení neskorších predpisov
- Nariadenie vlády SR č. 221/2016 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na uvádzanie množiteľského materiálu ovocných drevín a ovocných drevín určených na výrobu ovocia na trh v znení neskorších predpisov
- STN 46 0309 Množiteľský materiál pestovaných rastlín, Odber vzoriek
- STN 46 0310 Množiteľský materiál pestovaných rastlín, Spoločné ustanovenia
- Rozhodnutie Rady 2003/17/ES o rovnocennosti poľných prehliadok vykonávaných v tretích krajinách na množiteľských porastoch na výrobu osiva a o rovnocennosti osiva vyrobeného v tretej krajine, v znení neskorších predpisov
- Rozhodnutie Komisie 2004/842/ES o vykonávacích pravidlách, podľa ktorých môžu členské štáty udeľovať oprávnenia na uvádzanie na trh osiva patriaceho do odrôd, na ktoré bola podaná žiadosť o zápis do štátneho katalógu poľnohospodárskych rastlinných druhov alebo zeleninových druhov v znení Vykonávacieho rozhodnutia Komisie (EÚ) č. 2016/320
- Rozhodnutie Komisie 2004/371/ES o podmienkach umiestnenia na trh zmesi osív určených na použitie ako krmovina
- Rozhodnutie Komisie 2004/266/ES o povoľovaní nezmazateľného značenia požadovaných údajov na obaloch osiva krmovín

- Nariadenie Komisie 217/2006, ktorým sa ustanovujú pravidlá uplatňovania smerníc Rady 66/401/EHS, 66/402/EHS, 2002/54/ES, 2002/55/ES, pokiaľ ide o povolenie pre členské štáty umožniť dočasné obchodovanie s osivom, ktoré nespĺňa minimálne požiadavky na klíčivosť
- Rozhodnutie Komisie 2011/180/EÚ, ktorým sa vykonáva smernica Rady 2002/55/ES, pokiaľ ide o podmienky, za ktorých sa môže povoľovať uvádzanie na trh malých balení zmesí štandardného osiva rôznych odrôd zelenín rovnakého druhu
- Rozhodnutie Komisie 81/675/EHS, ktorým sa určité plombovacie systémy určujú ako „systémy na jedno použitie“ v zmysle smerníc Rady 66/400/EHS, 66/401/EHS, 66/402/EHS, 69/208/EHS a 70/458/EHS
- Rozhodnutie Komisie 80/755/EHS o schválení nezmazateľného označovania predpísaných údajov na obaloch obilného osiva
- Vykonávacie rozhodnutie 2014/150/EÚ o zorganizovaní časovo obmedzeného testu umožňujúceho určité odchýlky pri uvádzaní populácií rastlinných druhov pšenice, jačmeňa, ovsa a kukurice na trh podľa smernice Rady 66/402/EHS, v znení vykonávacieho rozhodnutia Komisie 2018/1519/EÚ
- Vykonávacie rozhodnutie Komisie 2017/1197, ktorým sa mení vykonávacie rozhodnutie Komisie 2012/340/EÚ o organizácii dočasného experimentu podľa smerníc Rady 66/401/EHS, 66/402/EHS, 2002/54/ES, 2002/55/ES a 2002/57/ES, pokiaľ ide o poľnú inšpekciu pod úradným dohľadom týkajúcu sa základného osiva a šľachteného osiva generácií predchádzajúcich základnému osivu
- Rozhodnutie Komisie 2006/335/ES, ktorým sa Poľská republika oprávňuje, aby zakázala používanie šiestnástich geneticky modifikovaných odrôd kukurice s genetickou úpravou MON 810, zaradených do Spoločného katalógu odrôd poľnohospodárskych rastlinných druhov na svojom území podľa smernice Rady 2002/53/ES
- Vykonávacie rozhodnutie Komisie 2017/478, ktorým sa určité členské štáty oslobodzujú od povinnosti uplatňovať na určité druhy smernice Rady 66/401/EHS, 66/402/EHS, 68/193/EHS, 1999/105/ES, 2002/54/ES, 2002/55/ES a 2002/57/ES týkajúce sa obchodovania s osivom krmovín, osivom obilnín, materiálom na vegetatívne rozmnožovanie viniča, množiteľským materiálom lesných kultúr, osivom repy, osivom zelenín a osivom olejní a priadnych rastlín a ktorým sa zrušuje rozhodnutie 2010/680/EÚ
- Rozhodnutie Komisie 2004/3/ES, ktorým sa povoľuje prijatie prísnejších opatrení proti určitým chorobám, okrem tých, ktoré sú ustanovené v prílohách I a II k smernici Rady 2002/56/ES, v súvislosti s uvádzaním sadiva zemiakov na trh na celom území alebo časti územia určitých členských štátov, v znení Vykonávacieho rozhodnutia Komisie 2020/2113
- Vykonávacie rozhodnutie Komisie 2020/2219 o rovnocennosti množiteľského a sadivového zeleninového materiálu iného ako osivo a množiteľského materiálu ovocných drevín a ovocných drevín určených na výrobu ovocia vyprodukovaných v Spojenom kráľovstve
- Vykonávacie rozhodnutie Komisie 2017/547 o organizácii dočasného pokusu podľa smernice Rady 2002/56/ES, pokiaľ ide o hľuzy sadiva zemiakov pochádzajúce z pravých semien zemiaka

2.3.2 Činnosť

Činnosť v oblasti osív, sadív a množiteľského materiálu je vykonávaná v zmysle platnej legislatívy a pozostáva hlavne z vedenia evidencie dodávateľov množiteľského materiálu pestovaných rastlín, vydávania osvedčenia o odbornej spôsobilosti dodávateľov, z uznávania množiteľského materiálu odrôd pestovaných rastlín po splnení ustanovených požiadaviek na pôvod, požiadaviek na poraste, vo vzorke odobranej z dopestovaného množiteľského materiálu a z kontrolnej činnosti množiteľského materiálu v priebehu jeho výroby, spracúvania, balenia a skladovania.

Ďalšou činnosťou je výkon úradnej kontroly pestovania geneticky modifikovaných rastlín, ktorého súčasťou je vedenie evidencie pestovateľov a pestovateľských plôch geneticky

modifikovaných rastlín (ďalej len „GMR“), vykonávanie kontroly a monitoringu pestovania, zberu, skladovania, úniku GMR do prostredia a odberu vzoriek v rozsahu potrebnom na výkon úradnej kontroly, kontrola dodržiavania podmienok koexistencie pri pestovaní GMR s konvenčnou a ekologickou poľnohospodárskou výrobou. Kontrolovaní sú pestovatelia, ktorí pestujú geneticky modifikovanú kukuricu s povolenou modifikáciou génu MON 810. Momentálne odbor osív a sadív (ďalej len „OOaS“) neeviduje žiadnych prihlásených pestovateľov GMR.

ÚKSÚP je poverenou autoritou na odborné zabezpečenie školenia o nakladaní s geneticky modifikovanými vyššími rastlinami. Zároveň je zodpovednou úradnou autoritou pre dodržiavanie podmienok na uvádzanie osív a sadív na trh podľa EÚ legislatívy. Z toho dôvodu sa OOaS podieľal na prebratí požiadaviek nových smerníc Komisie, do právneho poriadku SR prípravou návrhu na novelizáciu nariadení vlády SR pre množiteľský materiál viniča, olejnía a priadnych rastlín, krmovín, sadiva a sadeníc zelenín, sadiva zemiakov, obilnín, okrasných rastlín, osiva zelenín a ovocných drevín.

OOaS spolupracoval pri príprave metodických pokynov ÚKSÚP v súvislosti s požiadavkami ustanovenými v právnych predpisoch a zabezpečil informovanosť s prijatými aj pripravovanými zmenami prednáškovou a konzultačnou činnosťou na stretnutiach s kolegami z iných organizačných útvarov ÚKSÚP a evidovanými dodávateľmi.

Zástupca odboru oznamoval Komisii požadované informácie a predkladal žiadosti na udelenie autorizácie a žiadosti na udelenia oprávnení podľa príslušných EÚ predpisov. Aktívne sa zúčastňoval na zasadnutiach dvoch sekcií Stáleho výboru pre potraviny, krmivá, rastliny a zvieratá Európskej komisie a ďalších pracovných skupín Rady EÚ a Komisie, pokiaľ predmetom týchto zasadnutí bola problematika osív a množiteľského materiálu uvádzaných na trh EÚ. Zasadnutia sa konali v prevažnej miere formou videokonferencií, na ktoré boli priebežne pripravované pozičné dokumenty SR k prejednávaným bodom agendy. Zo zasadnutí boli vypracované podrobné správy, ktoré boli distribuované zainteresovaným stranám.

Na OOaS sa aktívne sleduje aj vývoj súvisiacej EÚ legislatívy, a preto sa zamestnanec odboru zúčastňoval zasadnutí pracovných skupín, workshopov a expertných skupín v oblasti zdravia rastlín a ekologického poľnohospodárstva, pokiaľ sa týkali predmetu činnosti OOaS a zasielal pripomienky a stanoviská, keď sa navrhované zmeny v predkladaných dokumentoch prelínali s legislatívou platnou pre rastlinný rozmnožovací materiál uvádzaný na trh EÚ.

Oddelenie kontroly osív a sadív (ďalej len „OKOS“) vykonáva kontrolu pestovateľov, pestovateľských plôch, technologických zariadení a predajní. Kontroluje výskyt škodlivých činiteľov na pestovateľských plochách a vykonáva kontrolu množiteľského materiálu pestovaných rastlín v priebehu jeho výroby, spracúvania, balenia, označovania a skladovania ako aj kontrolu množiteľského materiálu pri dovoze z tretích krajín. Vykonáva kontrolu v oblasti GMR na prítomnosť geneticky modifikovaných organizmov (ďalej len „GMO“) a kontroluje ich bezpečné nakladanie v zmiešaných pestovateľských systémoch.

2.3.2.1 Evidencia dodávateľov množiteľského materiálu pestovaných rastlín

Evidencia je podmienená získaním osvedčenia o odbornej spôsobilosti, ktoré na tento účel ÚKSÚP vydáva. K 31.12.2022 bolo v evidencii dodávateľov evidovaných 514 právnických a fyzických osôb. V roku 2022 bolo zaregistrovaných 13 nových subjektov.

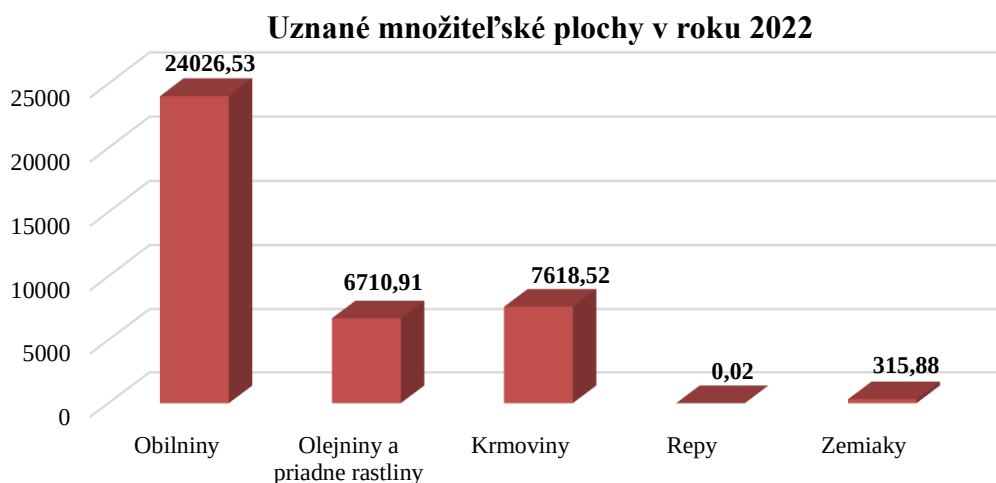
2.3.2.2 Uznávanie množiteľského materiálu pestovaných rastlín na poraste

a) množiteľské porasty poľných plodín a zelenín

V roku 2022 bolo do procesu uznávania prihlásených 40 288,52 ha množiteľských plôch poľných plodín, riep a zemiakov. Pred termínom prehliadok množiteľských porastov boli odhlásené množiteľské porasty s celkovou plochou 889,95 ha. Predmetom uznávania boli množiteľské porasty s celkovou plochou 39 398,57 ha, z čoho bolo uznaných 38 671,86 ha a 726,71 ha plôch bolo neuznávaných.

Prehľad uznaných množiteľských plôch v roku 2022

Plodina	Uznané množiteľské plochy v ha
Obilniny	24 026,53
Olejníny, priadne rastliny	6 710,91
Krmoviny	7 618,52
Repy	0,02
Zemiaky	315,88
Spolu	38 671,86

b) množiteľský materiál viniča

V roku 2022 prihlásilo množiteľský materiál viniča 7 evidovaných dodávateľov.

V uznávacom konaní boli na poraste hodnotené:

- selektované vinohrady; bolo overených 48 200 krov, čo predstavovalo odhadom 928 579 ks selektovaných očiek viniča hroznorodého v kategórii štandard,
- podpníkové vinohrady; bolo prihlásených 46 275 krov podpníkov na výmere 28,12 ha.

Uznaných bolo 390 830 ks sadeníc viniča hroznorodého v kategórii certifikovaný množiteľský materiál a 50 800 ks v kategórii štandardný množiteľský materiál.

c) množiteľský materiál ovocných drevín

V SR prihlásilo množiteľský materiál ovocných drevín 9 evidovaných dodávateľov.

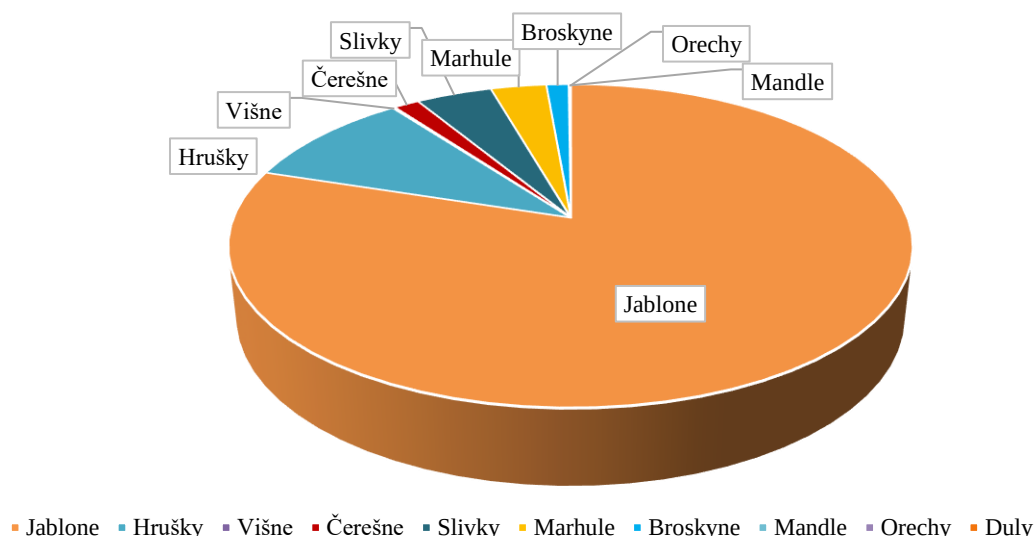
Uznávali sa:

- výpestky drobného ovocia - bolo uznaných 68 994 ks,
- výpestky veľkého ovocia - bolo uznaných 1 352 367 ks.

Prehľad počtu uznaných výpestkov veľkého ovocia za rok 2022

Výpestky veľkého ovocia	Počet v ks	Počet očiek
Jablone	1 138 915	61 900
Hrušky	160 565	17 900
Višne	75	-
Čerešne	11 522	-
Slivky	49 528	6 400
Marhule	7 385	22 700
Broskyne	24 232	50 100
Mandle	-	-
Orechy	1 713	-
Spolu	1 393 935	159 000

Počet uznaných výpestkov veľkého ovocia za rok 2022

V SR bolo pod dohľadom ÚKSÚP vyrobených 1 748 363 ks ovocných výpestkov veľkého a drobného ovocia v kategórii konformný množiteľský materiál.

2.3.2.3 Vegetačné skúšky

a) vegetačné skúšky poľných plodín a zelenín

Vegetačné skúšky sú súčasťou uznávania, overuje sa nimi odrodová čistota, odrodová pravosť, zdravotný stav, prípadne percento hybridnosti osiva. Vyhovujúca vegetačná skúška je jednou z podmienok uznania a certifikácie množiteľského materiálu v systéme OECD a dovozu osiva z tretích krajín určeného na ďalšie množenie. Vegetačné skúšky zelenín štandardného osiva a sadiva slúžia na preverenie dodávateľom deklarovanej kvality osiva a sadiva uvádzaného na trh.

V roku 2022 boli vegetačné skúšky založené a vyhodnotené na skúšobnej stanici ÚKSÚP v Báhani. Celkovo bolo vysiatych a hodnotených 436 vzoriek: poľné plodiny 429 vzoriek a zeleniny 7 vzoriek. Z celkového počtu odrodovej pravosti a čistoty osiva vyhovovalo 409 vzoriek. Pre vplyv nepriaznivých klimatických podmienok v čase kvitnutia (nedostatočné opelenie) nebolo možné vyhodnotiť 9 vzoriek kukurice satej.

b) poľné vegetačné skúšky sadiva zemiakov

Účelom skúšok je overiť zdravotný stav, odrodovú pravosť a poľnú vzchádzavosť vzoriek zemiakového sadiva. Skúšky slúžia pre účel kontroly kvality pozberových skleníkových skúšok a pre odbornú prípravu inšpekcie osív a sadív. Vegetačné skúšky sú zakladané na hlavnej odrodovej skúšobni v Spišskej Belej.

Vysadených bolo 108 vzoriek zemiakov, z toho na kontrolu kvality sadiva pôvodom z iných štátov EÚ bolo zaradených do poľných vegetačných skúšok 56 vzoriek. Z tuzemskej uznanej produkcie sadiva bolo vysadených 52 vzoriek v triedach Únie S až A. Vo vzorkách sme nezaznamenali žiadne vyššie rozdiely oproti výsledkom skleníkových skúšok.

c) pozberové skleníkové skúšky sadiva zemiakov

Pozberové skleníkové skúšky sú zakladané na diagnostickom pracovisku ÚKSÚP v Haniske. Z celkovej uznanej plochy SR po poľných prehliadkach 315,88 ha, bolo odobraných 176 vzoriek. Uznaných bolo 120 porastov o výmere 301,39 ha.

2.3.2.4 Uznávanie vo vzorke

a) odber vzoriek

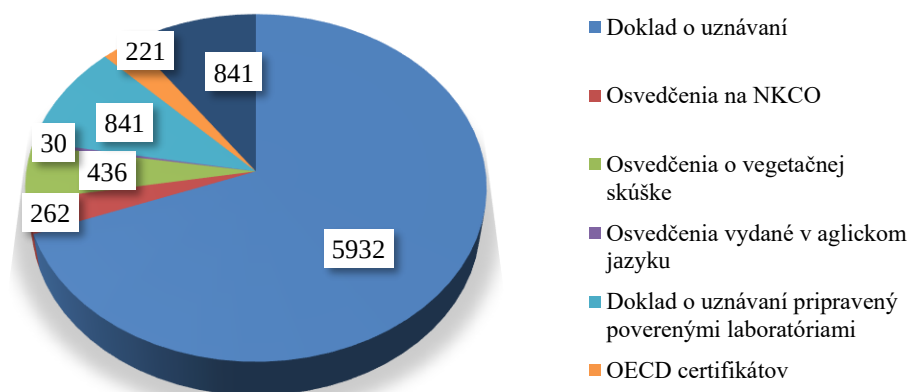
Inšpektori OKOS odobrali celkovo 4 587 vzoriek.

b) vydávanie osvedčení a posudkov

Na základe posudkov vyhotovených zamestnancami OOaS bolo vydaných 7 743 certifikátov:

- o uznaní množiteľského materiálu	5 932 ks, z toho pre:
poľné plodiny a zeleniny	5 060 ks
ovocie a vinič	653 ks
zemiaky	219 ks
- osvedčenia o uznaní, rozbor vykonaný	
v poverených laboratóriách	841 ks
- osvedčenia na nie konečne certifikované osivo	
(ďalej len „NKCO“)	262 ks
- OECD certifikáty	221 ks
- osvedčenia o vegetačnej skúške	436 ks
- oprávnenia na uvádzanie na trh osiva	
neregistrovanej odrody	21 ks
- osvedčenia vydané v anglickom jazyku	30 ks

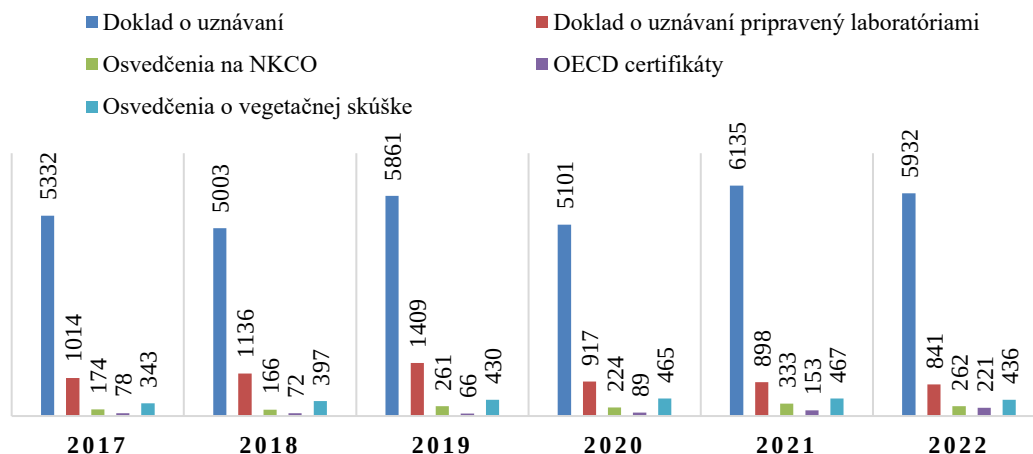
Počet vydaných posudkov v roku 2022

Prehľad počtu vydaných posudkov v rokoch 2017 – 2022

Druh posudku	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Doklad o uznávaní	5 332	5 003	5 861	5 101	6 135	5 932
Doklad o uznávaní pripravený poverenými laboratóriami	1 014	1 136	1 409	917	898	841
Osvedčenia na NKCO	174	166	261	224	333	262
OECD certifikátov	78	72	66	89	153	221
Osvedčenia o vegetačnej skúške	343	397	430	465	467	436

Počet vydaných posudkov v rokoch 2017-2022

c) dovoz množiteľského materiálu z tretích krajín

V roku 2022 bolo vydaných 12 povolení na dovoz množiteľského materiálu z tretích krajín, podľa rozhodnutia Rady (EÚ) č. 2003/17/ES o rovnocennosti terénnych inšpekcií uskutočňovaných v tretích krajinách na množiteľskom poraste pre produkciu osiva a o rovnocennosti osiva vyprodukovaného v tretích krajinách, v znení neskorších predpisov. Na dovoz osiva kukurice satej bolo vydaných 8 povolení, 1 povolenie na dovoz osiva slnečnice ročnej, 1 povolenie na dovoz osiva sóje fazuľovej, 1 povolenie na dovoz osiva lucerny satej, a 1 povolenie na dovoz osiva pšenice tvrdej.

V roku 2022 bolo z tretích krajín privezených celkom 124 449,96 kg osiva, z toho 65 540,96 kg osiva kukurice satej, 1 409 kg osiva slnečnice ročnej, 44 000 kg osiva sóje fazuľovej, 3 500 kg osiva lucerny satej a 10 000 kg osiva pšenice tvrdej.

Podľa nariadenia vlády č. 57/2007 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na uvádzanie osiva obilnín na trh v znení neskorších predpisov a nariadenia vlády č. 51/2007 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na uvádzanie osiva olejnin a priadnych rastlín na trh v znení neskorších predpisov, boli vydané 2 povolenia na dovoz vzoriek osiva na pokusné účely z tretích krajín.

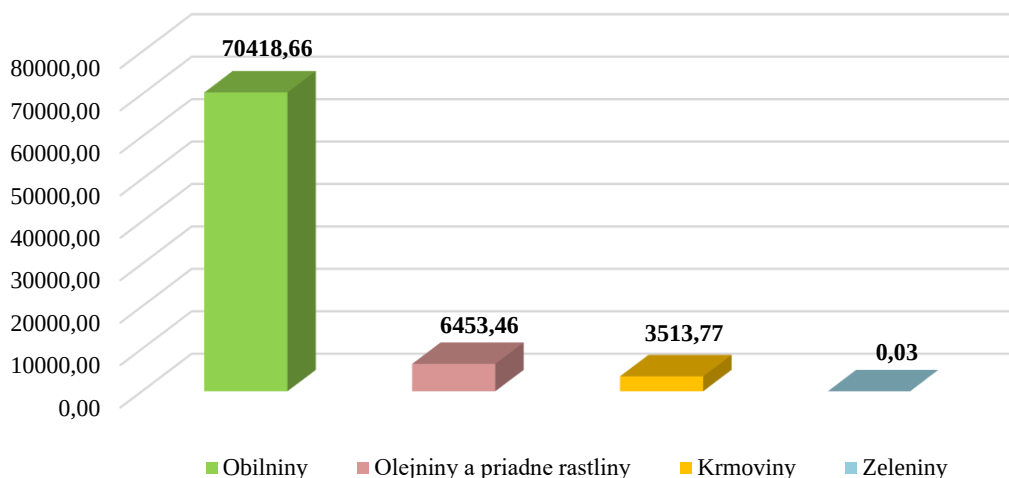
d) uznávanie osív vo vzorke

V roku 2022 bolo v procese uznávacieho konania preskúšaných 84 799,05 t osiva, z toho uznaného bolo 80 385,92 t. Z uznaného množstva osiva to predstavuje 70 418,66 t jarných a ozimných obilnín, 6 453,46 t olejnin a priadnych rastlín, 3 513,77 t krmovín a 0,03 t zelenín. Tento objem uznaného osiva zahŕňa 30 524,88 t osiva jarných z úrody z roku 2021, 49 117,94 t osiva ozimných z úrody z roku 2022 a 743,10 t osiva ozimných z úrody 2021.

Uznané množstvá jarných a ozimných druhov plodín za rok 2022

Skupina plodín	Hmotnosť v tonách
Obilniny	70 418,66
Olejniny a priadne rastliny	6 453,46
Krmoviny	3 513,77
Zeleniny	0,03
Spolu	80 385,92

Uznané množstvá jarných a ozimných druhov plodín za rok 2022

e) uznávanie v poverených laboratóriách

ÚKSÚP, OOaS v roku 2022 evidoval 3 poverené laboratóriá. Celkovo bolo v rámci kontroly v poverených laboratóriách odobratých a vyhodnotených 7,60 % (49 ks) vzoriek z vydaných certifikátov, kde podklady pripravovali poverené laboratóriá (841 ks). Kontroly nepreukázali ani jeden prípad nezhodnej činnosti v poverených laboratóriách.

f) registrácia zmesí

V roku 2022 nebola zaregistrovaná žiadna trávna zmes.

2.3.2.5 Certifikácia podľa OECD osivárskych schém

SR je oprávnená vykonávať odrodovú certifikáciu podľa OECD osivárskych schém a OOaS je poverený vydávaním OECD medzinárodných certifikátov. V roku 2022 bolo vydaných 221 OECD certifikátov, ktoré sú využívané hlavne pre vývoz uznaného osiva do tretích krajín.

Vydali sme OECD certifikáty na modré návesky pre 670 771,73 t osiva a na sivé návesky pre 4 179,82 t materiálu po zbere. Podľa schém OECD bolo prehliadnutých 135 porastov, čo predstavovalo 4 352,81 ha, z toho bolo 4 272,81 ha kukurice siatej, 80 ha krmovín. OOaS komunikoval s inými oprávnenými OECD autoritami pri vystavovaní dohôd/súhlasov s množením mimo krajiny registrácie odrody, pri vystavovaní súhlasov s predstihovým množením alebo prebaľovaním, prípadne konečnou certifikáciou, ak bola krajina množenia odlišná a takýto súhlas sa vyžadoval.

2.3.2.6 Kontrola uvádzania množiteľského materiálu pestovaných rastlín na trh

a) kontrola konečne adjustovaného osiva

V roku 2022 bolo odobratých 55 vzoriek na kontrolu laboratórnych parametrov konečne adjustovaného osiva. Bolo vydané jedno pozastavenie uvádzania na trh osiva sóje.

b) kontrola zameraná na nežiadúcu prítomnosť geneticky modifikovaných organizmov v osivách

Pri dovoze osiva z tretích krajín bolo odobratých 18 vzoriek osiva kukurice siatej a 3 vzorky osiva sóje fazuľovej na analýzu zameranú na kontrolu nežiaducej prítomnosti GMO. Všetky výsledky analýz boli negatívne.

2.3.2.7 Úradná kontrola, evidencia a monitoring pestovania GMR

V roku 2022 nebola pestovaná geneticky modifikovaná kukurica na území SR.

2.3.2.8 Sumár kontrolnej činnosti za rok 2022

Kontrola	Počet
výkon kontroly pestovania GMR podľa zákona 184/2006 - prehliadky pri zakladaní porastov, pestovaní, zbere, nakladaní s produkciou a kontrola pestovateľskej plochy po rokoch pestovania	0
odber vzoriek na zistenie prítomnosti GMO pri pestovaní podľa zákona 184/2006	0
poľné prehliadky množiteľských porastov prihlásených v SR za účelom vydávania rastlinných pasov	268
odber vzoriek na laboratórny rozbor, na skleníkové skúšky, pri uznávaní za účelom vydania rastlinných pasov	279
odber vzoriek na zistenie prítomnosti GMO pri dovoze z tretích krajín	21
poľné prehliadky porastov poľných plodín a zelenín, zemiakov a ovocných drevín a viniča	4 426
odber vzoriek na laboratórny rozbor, na testovanie a vegetačné skúšky pri uznávaní, dovoz z tretích krajín, odber vzoriek na zistenie prítomnosti GMO v osive na žiadosť dodávateľa	4 587
kontrola skladov - automatické vzorkovadlá, vzorkovacie pomôcky, kontrola nakladania s neuznaným osivom, osivom uznaným na výnimku, kontrola baliarní zelenín, kontrola evidovaných dodávateľov množiteľ. materiálu, kontrola osiva s neukončenou certifikáciou	342
odber vzoriek z uznaného/certifikovaného osiva a množiteľského materiálu na následnú úradnú kontrolu napr. laboratórny rozbor pri kontrole adjustovaného osiva	56
kontrola balenia/uzatvárania, návesiek na obaloch už uznaného zabaleného osiva	38
kontrola výroby štandardného osiva zelenín, konformného materiálu ovocných drevín, sadeníc zelenín a okrasných rastlín, kontrola správnosti dokumentácie	342
kontrola poľných prehliadok po poverených inšpektoroch	27
odber vzoriek po uznaní v poverených laboratóriách - kontrola záručných listov	60
kontrola balenia po uznaní v poverených laboratóriách, návesky vystavované na základe uznania v poverených laboratóriách	0
Spolu	11 107

Inšpektori OKOS zistili pri kontrolách nasledujúce nedostatky: porušenia v oblasti kontroly skladov: nedostatočná čistota skladov, pri skladovaní množiteľského materiálu (samostatný sklad pre osivá alebo nedostatočne oddelené osivá od iných materiálov), slabé označenia dielov dávok v skladoch (bez očíslovania kontajnerov, bez „lískovnic“), chyby na náveskách - zistené porušenia boli odstránené na mieste alebo boli uložené nápravné opatrenia, ktoré sa následne overili. Pri kontrolách trvalých kultúr chýbali označenia jednotlivých radov vo výsadbe v porovnaní s plánom výsadby, označenie chorých rastlín. Nedostatky boli odstránené na mieste. Boli zistené nedostatky pri evidencii predplodín, veľkosti parciel a rozdelení parciel ako aj označenie porastov a nedodržanie izolačných vzdialeností. Tieto nedostatky boli odstránené na mieste alebo udelené nápravné opatrenia do ďalšej prehliadky. Pri kontrole NKCO boli zistené porušenia týkajúce sa hmotnosti dávky (prečerpania). Pri vývoze neboli najčastejšie dodržané podmienky určené dodávateľom – najmä včasné oznamovanie vývozu alebo materiál bol vyvezený bez vedomia inšpektora OKOS.

Zistenie	Počet	Výsledok kontroly
kontrola NKCO	1	nevydané osvedčenie o uznaní NKCO
nezrovnalosti pri predplodinách, výmere a rozdelení parciel	10	odstránené na mieste
chyby na náveskách s rastlinnými pasmi	10	upozornenie dodávateľa na dodržiavanie legislatívy z toho 2 krát vydané opatrenie pozastavenia uvádzania MM na trh
Spolu	21	

2.3.3 Ciele a prehľad ich plnenia

Uznávanie množiteľského materiálu odrôd pestovaných rastlín uvádzaných na trh a kontrola množiteľského materiálu v priebehu výroby, spracovania, balenia a skladovania sú základnou náplňou činnosti OOaS.

Cieľom je osvedčovať splnenie ustanovených požiadaviek pre vymedzený množiteľský materiál pri jeho uvádzaní na trh a zamedziť používaniu osív a sadív, ovocných výpestkov, sadeníc, t. j. takého množiteľského materiálu, ktorý nespĺňa ustanovené požiadavky príslušných predpisov z hľadiska podmienok výroby, jeho kvality a zdravotného stavu.

Zámerom pri výkone zákona č. 184/2006 Z. z. je zabezpečiť dodržiavanie zásad koexistencie. Požiadavky a pravidlá tohoto zákona a vyhlášky MP SR č. 69/2007 sú nastavené tak, aby neprichádzalo k nežiadúcemu zmiešavaniu produkcie GMR kukurice satej a konvenčnej kukurice satej a kukurice satej produkovanej v systémoch ekologického poľnohospodárstva. V prípade nedodržiavania týchto pravidiel, by dochádzalo k voľnému šíreniu GMR kukurice satej do prostredia, čím by mohli vzniknúť pestovateľom konvenčnej kukurice a bio producentom ekonomické škody. V roku 2022 neboli vykonané úradné kontroly v zmysle požiadaviek z dôvodu, že v predchádzajúcich rokoch nebol založený žiadny porast GMR v SR. Popri výkone všetkých odborných činností ÚKSÚP je každodennou súčasťou práce priama aj nepriama komunikácia so žiadateľmi, orgánmi štátnej a verejnej správy, médiami, odbornou i laickou verejnosťou a to na národnej i medzinárodnej úrovni.

2.4 Oblasť vinohradníctva a vinárstva

2.4.1 Legislatívny rámec činnosti

- Zákon č. 313/2009 Z. z. o vinohradníctve a vinárstve v znení neskorších predpisov
- Vyhláška MP SR č. 350/2009 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 313/2009 Z. z. o vinohradníctve a vinárstve v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 469/2003 Z. z. o označeniach pôvodu výrobkov a zemepisných označení výrobkov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov
- Nariadenie vlády SR č. 238/2010, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o podmienkach prenájmania, predaja, zámeny a nadobúdania nehnuteľností Slovenským pozemkovým fondom
- Nariadenie vlády SR č. 83/2017 Z. z. o podmienkach poskytovania podpory v rámci spoločnej organizácie trhu s vínom, v znení neskorších predpisov
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013, ktorým sa vytvára spoločná organizácia trhov s poľnohospodárskymi výrobkami, a ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007 v platnom znení
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2117, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 1308/2013, ktorým sa vytvára spoločná organizácia trhov s poľnohospodárskymi výrobkami, nariadenie (EÚ) č. 1151/2012 o systémoch kvality pre poľnohospodárske výrobky a potraviny, nariadenie (EÚ) č. 251/2014 o vymedzení, opise, obchodnej úprave, označovaní a ochrane zemepisných označení aromatizovaných vínnych výrobkov a nariadenie (EÚ) č. 228/2013 o osobitných opatreniach v oblasti poľnohospodárstva v prospech najvzdialenejších regiónov Únie
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1306/2013 o financovaní, riadení a monitorovaní spoločnej poľnohospodárskej politiky a ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (EHS) č. 352/78, (ES) č. 165/94, (ES) č. 2799/98, (ES) č. 814/2000, (ES) č. 1290/2005 a (ES) č. 485/2008
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2116 o financovaní, riadení a monitorovaní spoločnej poľnohospodárskej politiky a o zrušení nariadenia (EÚ) č. 1306/2013
- Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2018/273, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013, pokiaľ ide o režim povolení na výsadbu viniča, vinohradnícky register, sprievodné doklady a certifikáciu, vstupnú a výstupnú evidenciu a povinné nahlasovanie, oznámenia a uverejňovanie oznamovaných informácií, a ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1306/2013, pokiaľ ide o príslušné kontroly a sankcie, a ktorým sa menia nariadenia Komisie (ES) č. 555/2008, (ES) č. 606/2009 a (ES) č. 607/2009 a zrušuje nariadenie Komisie (ES) č. 436/2009 a delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2015/560
- Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2018/274, ktorým sa stanovujú pravidlá uplatňovania nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013, pokiaľ ide o režim povolení na výsadbu viniča, certifikáciu, vstupnú a výstupnú evidenciu, povinné nahlasovanie a oznámenia, a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1306/2013, pokiaľ ide o príslušné kontroly, a ktorým sa zrušuje vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2015/561
- Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2019/935, ktorým sa stanovujú pravidlá uplatňovania nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013 pokiaľ ide o metódy analýzy na určenie fyzikálnych, chemických a organoleptických vlastností vinárskych výrobkov a oznámenia o rozhodnutiach členských štátov týkajúcich

sa zvýšenia prirodzeného obsahu alkoholu

- Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2019/934, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013, pokiaľ ide o vinohradnícke oblasti, v ktorých sa môže zvýšiť obsah alkoholu, povolené enologické postupy a obmedzenia uplatniteľné na výrobu a konzervovanie vinárskych výrobkov, minimálny percentuálny podiel alkoholu pri vedľajších produktoch a ich zneškodňovanie a zverejňovanie dokumentov Medzinárodnej organizácie pre vinič a víno (ďalej len „OIV“)
- Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2019/34, ktorým sa stanovujú pravidlá uplatňovania nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013, pokiaľ ide o žiadosti o ochranu označení pôvodu, zemepisných označení a tradičných pojmov v sektore vinohradníctva a vinárstva, námietkové konanie, zmeny špecifikácií výrobkov, register chránených názvov, zrušenie ochrany a používanie symbolov, ako aj pravidlá uplatňovania nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1306/2013, pokiaľ ide o primeraný systém kontrol
- Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2019/33, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013, pokiaľ ide o žiadosti o ochranu označení pôvodu, zemepisných označení a tradičných pojmov v sektore vinohradníctva a vinárstva, námietkové konanie, obmedzenie používania, zmeny špecifikácií výrobkov, zrušenie ochrany a označovanie a obchodnú úpravu
- Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2015/1991, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 555/2008, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá vykonávania nariadenia Rady (ES) č. 479/2008 o spoločnej organizácii trhu s vínom, pokiaľ ide o podporné programy, obchod s tretími krajinami, výrobný potenciál a kontroly vo vinárskom sektore
- Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2017/2328, ktorým sa udeľuje ochrana názvu „Skalický rubín“ (CHOP) na základe článku 99 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013
- Nariadenie Komisie (ES) č. 555/2008, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá vykonávania nariadenia Rady (ES) č. 479/2008 o spoločnej organizácii trhu s vínom, pokiaľ ide o podporné programy, obchod s tretími krajinami, výrobný potenciál a kontroly vo vinárskom sektore v platnom znení

2.4.2 Činnosť

ÚKSÚP, Odbor vinohradníctva a vinárstva (ďalej len „OVV“) v zmysle svojej činnosti zabezpečuje úlohy vyplývajúce zo zákonov SR a právnych predpisov EÚ:

- prideliť registračné číslo vinohradu, registruje vinohrady a vedie vinohradnícky register,
- rozhoduje o udelení povolenia na opätovnú výsadbu,
- eviduje povolenia na výsadbu viniča,
- kontroluje dodržanie termínu vyklčovania vinohradníckej plochy podľa nariadenia (EÚ) č. 1308/2013, ktorú sa vinohradník zaviazal vyklčovať, ak má udelené povolenie na opätovnú výsadbu na inom pozemku alebo jeho časti,
- rozhoduje o neoprávnenej výsadbe,
- na základe návrhu Tokajského združenia zatriedi kvalifikované hony,
- osvedčuje hrozno na účely výroby vína, ktorému sa má prideliť štátne kontrolné číslo,
- vedie evidenciu hlásení o zbere hrozna, výrobe a zásobách vína a ich použití,
- organizačne zabezpečuje činnosť Komisie na hodnotenie vína podľa jej štatútu č. 11149/2010-1310,
- vykonáva certifikáciu vína a vinárskych produktov pred ich uvádzaním na trh, vydáva certifikát alebo oznamuje dôvod neudelenia certifikátu,
- prideliť a odníma štátne kontrolné číslo,
- osvedčuje pôvod vína na sprievodných dokladoch na vývoz do tretích krajín,

- vykonáva činnosti Tokajského združenia, ak bola zrušená registrácia Tokajského združenia,
- ukladá pokuty a sankčné opatrenia,
- zasiela Štátnej veterinárnej a potravinovej správe Slovenskej republiky (ďalej len „ŠVPS SR“) kópie osvedčení o certifikácii, kópie vydaných rozhodnutí a informácie o vykonaných kontrolách a ich výsledkoch,
- rozhoduje o schválení chránených označení,
- vydáva odborné stanovisko k zmene druhu pozemku vinice a k odňatiu vinice podľa osobitného predpisu ¹⁾,
- posudzuje vlastnosti pozemku, vrátane pôdnych a klimatických podmienok na pestovanie viniča na vyžiadanie,
- vykonáva certifikáciu osôb spôsobilých posudzovať víno a vinárske produkty na základe senzorických skúšok podľa ISO 17 024,
- je zodpovedný za odber vzoriek hrozna a ich spracovávanie za účelom izotopovej analýzy do Izotopovej databanky pre vinárske produkty Európskej únie,
- je zodpovedný za udržiavanie a aktualizáciu Izotopovej databanky EÚ za SR,
- zasiela štatistické údaje do situačných a výhľadových správ pre vinič hroznorodý a hroznové víno na Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum - Výskumný ústav ekonomiky poľnohospodárstva a potravinárstva v Bratislave (ďalej len „NPPC-VÚEPP“),
- zasiela štatistické údaje Štatistickému úradu Slovenskej republiky (ďalej len „ŠÚ SR“) v zmysle prílohy č. 4 Dodatku č. 3 k Dohode o vzájomnej spolupráci v oblasti štatistiky (vinohradnícky register, výroba a zásoby vína),
- zasiela povinné hlásenia vzťahujúce sa k vinohradníckemu registru a ročnú produkciu vína a muštov do informačného systému pre monitorovanie a organizáciu poľnohospodárskych trhov Európskej komisie (ďalej len „ISAMM“),
- vykonáva kontrolu reštrukturalizácie vinohradov v rámci delegovanej činnosti pre PPA,
- publikuje odborné články, vypracováva metodické pokyny.

¹⁾ § 9 ods. 3 písm. a) a § 17 ods. 5 písm. h) zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 34/2014 Z. z.

2.4.3 Ciele a prehľad ich plnenia

2.4.3.1 Vinohradnícky register

Všetky členské štáty EÚ, na ktorých území sa pestuje vinič, sú povinné viesť vinohradnícky register pre zabezpečenie správneho fungovania spoločnej organizácie trhu. Vinohradnícky register sa skladá z registra pestovateľov a ich vinohradníckych plôch a registra o výrobe.

Hlavnými cieľmi vinohradníckeho registra sú monitorovanie a kontrola výrobného potenciálu v oblasti vinohradníctva a vinárstva v nadväznosti na legislatívu EÚ a SR. Vinohradnícky register slúži na účely kontroly výroby vín s chráneným označením pôvodu (ďalej len „CHOP“) a chráneným zemepisným označením (ďalej len „CHZO“), ktorej súčasťou je osvedčovanie hrozna určeného na ich výrobu a ich certifikácia. Výstupy z vinohradníckeho registra slúžia na zabezpečenie aktuálnych údajov potrebných pre činnosť odboru, štatistické zisťovanie na úrovni Európskej komisie ISAMM ako aj SR a OIV, pre PPA a MPRV SR.

Obsahom registra sú základné údaje o užívateľovi vinohradu (obchodné meno/meno a priezvisko, adresa, IČO/dátum narodenia, vzťah užívateľa k vinohradu nájomca/vlastník) a základné údaje o vinohrade (registračné číslo, k.ú., obec, hon, parcelné čísla, kódy dielov pôdnych blokov, výmera rozdelená na obrábanú a neobrábanú plochu, odrodová skladba, rok výsadby, spon, počet krov, pôdny druh, expozícia, pôdny druh, závlahy).

Zaregistrovaním vinohradu do vinohradníckeho registra, systém vygeneruje **registračné číslo vinohradu** zložené zo 4 kódov:

A 1-12-012/0001, kde prvým číslom je kód vinohradníckej oblasti, druhým kódom je kód vinohradníckeho rajónu, tretím číslom je kód vinohradníckej obce a štvrtým kódom za lomítkom je poradové číslo vinohradu v obci od začiatku registrácie vinohradov, ktoré bolo v roku 2002.

Registrácia vinohradov sa uskutočňuje na registračných pracoviskách ÚKSÚP v Bratislave pre Malokarpatskú, v Nitre pre Nitriansku vinohradnícku oblasť, v Nových Zámkoch pre Južnoslovenskú vinohradnícku oblasť, v Lučenci pre Stredoslovenskú vinohradnícku oblasť a v Michalovciach pre Východoslovenskú vinohradnícku oblasť a Vinohradnícku oblasť Tokaj.

2.4.3.1.1 Vinohradnícke oblasti a vinohradnícky potenciál v roku 2022

Podľa Vinohradníckeho registra SR bola v roku 2022 zaregistrovaná **celková plocha vinohradov 14 364 ha**. Rodiace vinohrady predstavujú 10 570 ha, nerodiace vinohrady do 3 rokov 1 442 ha a neobrábané vinohrady 2 373 ha.

Z celkovej výmery sa 3 879 ha nachádza v Malokarpatskej vinohradníckej oblasti, 4 782 ha v Južnoslovenskej vinohradníckej oblasti, 2 671 ha v Nitrianskej vinohradníckej oblasti, 1 485 ha v Stredoslovenskej vinohradníckej oblasti, 656 ha vo Východoslovenskej vinohradníckej oblasti a 891 ha vo vinohradníckej oblasti Tokaj.

Mušťové biele odrody predstavujú výmeru 9 642 ha, mušťové odrody modré 3 960 ha, stolové odrody 93 ha, a vinič podpníkový 31 ha. Výmera 638 ha je vysadená zmesou odrôd.

Pri rozdelení na plochy určené na výrobu vín s chráneným označením pôvodu a alebo chráneným zemepisným označením, tu je celková plocha 13 876 ha a plocha pre výrobu vín bez chráneného označenia je 488 ha.

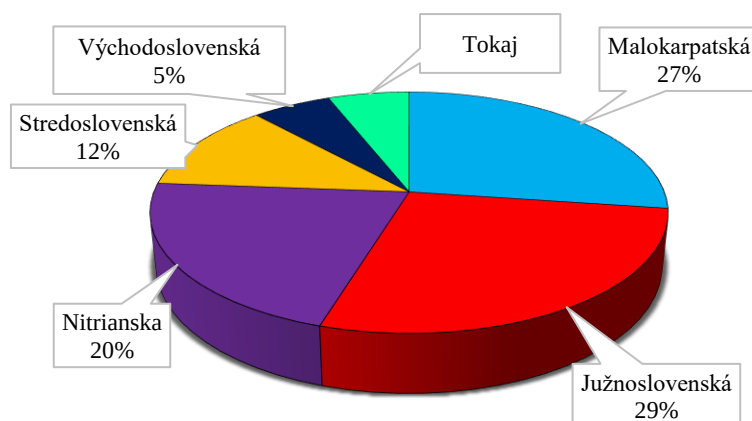
2.4.3.1.2 Vydané rozhodnutia, osvedčenia a iné potvrdenia z vinohradníckeho registra SR

V roku 2022 bolo vydaných 276 osvedčení o registrácii vinohradu, 63 povolení na opätovnú výsadbu na celkovú výmeru 180 ha. V rámci oddelenia registra vinohradov bolo ďalej vydaných 181 odborných stanovísk k zmene druhu pozemku pre účely pozemkového úradu a 160 výpisov z vinohradníckeho registra pre účely PPA.

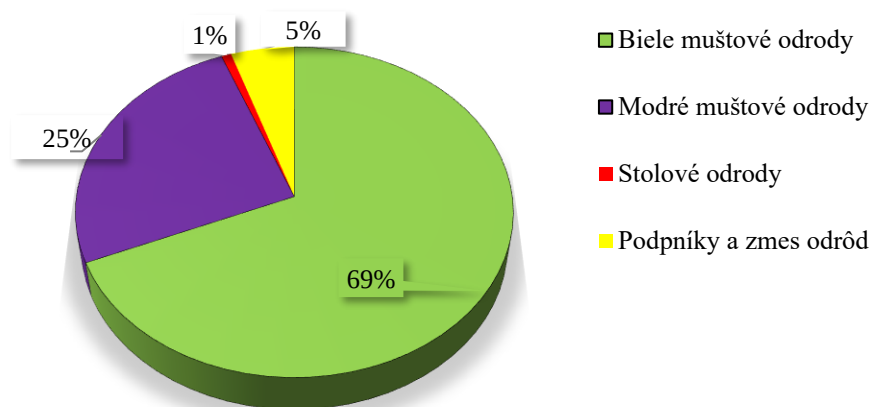
Plochy zaregistrovaných vinohradov v ha podľa vinohradníckych oblastí SR za rok 2022

Vinohradnícka oblasť	Plocha pre výrobu vín s CHOP a CHZO (ha)	Plocha pre výrobu vín bez CHOP (ha)	Celková plocha (ha)
Malokarpatská	3 704	176	3 879
Južnoslovenská	4 689	93	4 782
Nitrianska	2 610	61	2 671
Stredoslovenská	11 430	55	1 485
Východoslovenská	553	103	656
Tokaj	891	0	891
Celkom	13 876	488	14 364

Plochy vinogradov podľa vinohradníckych oblastí za rok 2022

Percentuálne zastúpenie odrôd v rámci Slovenského vinohradníckeho regiónu

Plochy vinogradov v ha podľa typu odrôd za rok 2022

Vinohradnícka oblasť	Biele muštové odrody	Modré muštové odrody	Stolové odrody	Podpníky a zmes odrôd
Malokarpatská	2 753	951	16	160
Južnoslovenská	2 991	1 698	42	51
Nitrianska	1 893	716	17	44
Stredoslovenská	996	434	13	42
Východoslovenská	393	160	5	98
Tokaj	623	1	0	224
Celkom	9 648	3 960	93	619

Plochy vinohradov v ha podľa odrôd

Biele muštové odrody				
Odroda	Celková plocha (ha)	Rodiace vinohrady (ha)	Nerodiace vinohrady do 3 rokov (ha)	Neobrábané vinohrady (ha)
1. Aurelius	14,37	14,16	0,21	0
2. Bouvierovo hrozno	8,34	8,04	0,30	0
3. Breslava	7,16	6,60	0,56	0
4. Devín	192,12	161,29	29,43	1,40
5. Dievčie hrozno	171,58	131,91	0	39,67
6. Feteasca regala	164,31	138,58	10,12	15,61
7. Hetera	2,44	1,55	0,89	0
8. Hossa	0,28	0,05	0,23	0
9. Chardonnay	440,59	368,26	69,16	3,17
10. Irsai Oliver	397,74	262,08	103,26	32,40
11. Milia	16,23	6,79	9,44	0
12. Muškát moravský	238,66	174,41	61,23	3,02
13. Muškát Ottonel	46,32	36,23	1,40	8,68
14. Müller-Thurgau	778,22	604,91	25,49	147,82
15. Neuburské	14,55	14,49	0	0,06
16. Noria	17,62	7,29	10,34	0
17. Pálava	248,2	155,89	92,32	0
18. Rizling rituál	1,83	1,37	0,46	0
19. Rizling rýnsky	721,33	595,17	59,43	66,74
20. Rizling vlašský	1 461,96	1 096,40	76,76	288,80
21. Rothgipfler	0	0	0	0
22. Rulandské biele	535,45	394,34	50,73	90,38
23. Rulandské šedé	478,48	352,01	107,67	18,80
24. Sauvignon	356,81	270,70	75,65	10,45
25. Silvaner Roth	0	0	0	0
26. Silvánske zelené	137,53	120,75	6,10	10,68
27. Tramín červený	464,39	283,81	98,75	81,83
28. Veltlínske červené skoré	107,18	70,09	0	37,09
29. Veltlínske zelené	1 926,61	892,15	64,46	970,00
30. Zierfahndler Roth	0	0	0	0
Spolu	8 950,32	6 169,32	954,39	1826,60

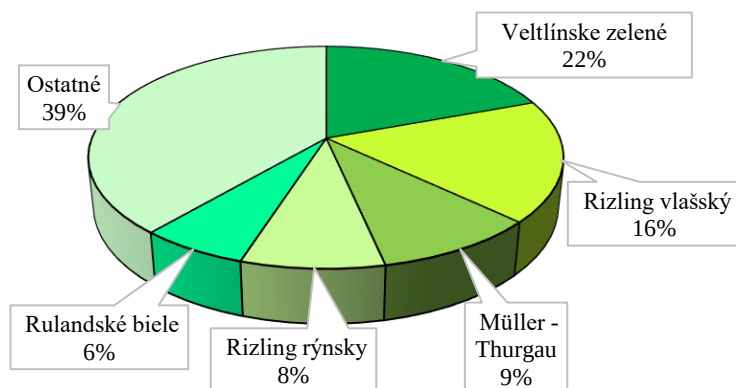
Tokajské odrody				
Muštové tokajské	Celková plocha (ha)	Rodiace vinohrady (ha)	Nerodiace vinohrady do 3 rokov (ha)	Neobrábané vinohrady (ha)
31. Furmint	310,20	303,19	2,63	4,38
32. Lipovina	196,28	177,55	16,62	2,11
33. Muškát žltý	185,25	148,49	36,61	0,15
Spolu	691,73	629,24	55,85	6,64

Modré muštové odrody				
Odroda	Celková plocha (ha)	Rodiace vinohrady (ha)	Nerodiace vinohrady do 3 rokov (ha)	Neobrábané vinohrady (ha)
34. Alibernet	242,15	232,25	8,51	1,39
35. André	160,81	142,07	0	18,74
36. Cabernet Sauvignon	675,21	560,08	113,37	1,76
37. Dunaj	220,83	136,30	80,92	3,60
38. Frankovka modrá	1 257,54	1 101,51	91,49	64,55
39. Hron	56,50	10,07	46,43	0
40. Modrý Portugal	90,39	79,10	4,60	6,68
41. Neronet	33,14	29,06	4,08	0
42. Nitria	26,36	6,19	20,17	0
43. Rimava	1,19	1,17	0,02	0
44. Rosa	4,56	3,37	1,19	0
45. Rudava	3,90	2,65	1,25	0
46. Rulandské modré	252,25	219,82	22,67	9,76
47. Svätovavrinecké	805,51	735,80	9,98	59,74
48. Torysa	4,49	2,72	1,77	0
49. Váh	8,91	4,26	4,65	0
50. Zweigeltrebe	116,67	111,45	0,06	5,16
Spolu	3 960,39	3 377,85	411,17	171,37

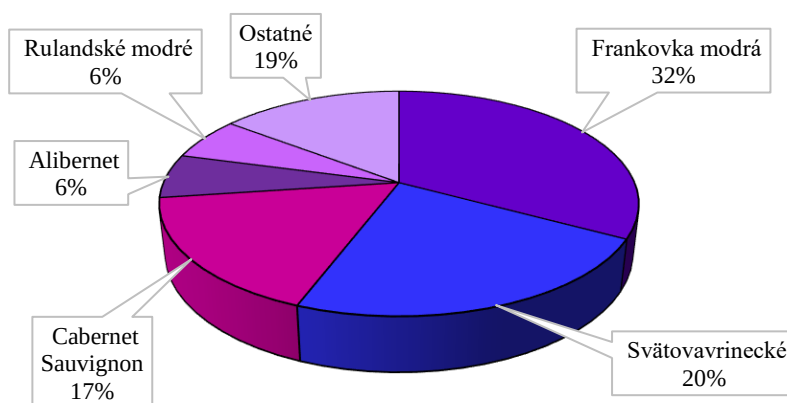
Stolové odrody				
Odroda	Celková plocha (ha)	Rodiace vinohrady (ha)	Nerodiace vinohrady do 3 rokov (ha)	Neobrábané vinohrady (ha)
51. Ametyst	0,09	0,09	0	0
52. Bezsemenka	0	0	0	0
53. Diamant	10,89	10,86	0	0,02
54. Dora	1,41	1,41	0	0
55. Guzaľ Kara	0,62	0,62	0	0,0003
56. Heliotrop	0	0	0	0
57. Chrupka biela	15,31	13,73	0	1,58
58. Chrupka červená	2,98	2,98	0	0
59. Chrupka Jalabertova	0,84	0,84	0	0
60. Julski biser	6,75	6,75	0	0,002
61. Luna	0	0	0	0
62. Negra	0	0	0	0
63. Olšava	0,22	0,22	0	0
64. Onyx	0	0	0	0
65. Opál	1,88	1,86	0	0,03
66. Panónia Kincse	51,97	49,77	0	2,20
Spolu	92,96	89,12	0	3,84

Podpníky a ostatné odrody				
Odroda	Celková plocha (ha)	Rodiace vinohrady (ha)	Nerodiace vinohrady do 3 rokov (ha)	Neobrábané vinohrady (ha)
Podpníky	30,85	17,50	0	13,35
Ostatné	638,07	286,92	20,67	351,16
Spolu	668,92	304,41	20,67	364,51

Plochy vinogradov - odrody muštové biele

Plochy vinogradov - odrody muštové modré

2.4.3.1.2 Registrácia vinárov a obchodníkov a maloobchodníkov s vinárskymi produktmi

Registrácia vinárov, obchodníkov a maloobchodníkov s vinárskymi produktmi sa vykonáva iba na pracovisku v Bratislave. **K 31.12.2022 bolo registrovaných 782 činných vinárov a 300 obchodníkov s vinárskymi produktmi.** Počas roka 2022 doručilo „Žiadosť o registráciu vinára“ 51 nových vinárov. Na základe doručených žiadostí boli títo vinári zaregistrovaní do vinohradníckeho registra, o čom im bolo zaslané „Osvedčenie o registrácii vinára“ s prideleným registračným číslom. Počas tohto obdobia ukončilo činnosť 16 vinárov. Za to isté obdobie doručilo „Žiadosť o registráciu obchodníka s vinárskymi produktmi“ 28 nových obchodníkov s vinárskymi produktmi. Na základe doručených žiadostí boli urobené doplnenia vo vinohradníckom registri a noví žiadatelia boli zaradení do registra, o čom im bolo zaslané „Osvedčenie o registrácii obchodníka s vinárskymi produktmi“ s prideleným registračným číslom. Počas tohto obdobia ukončil činnosť 1 obchodník s vinárskymi produktmi.

Registrovaní vinári podľa vinohradníckych oblastí

Vinohradnícka oblasť	Počet subjektov
Malokarpatská	394
Nitrianska	129
Južnoslovenská	128
Stredoslovenská	41
Východoslovenská	34
Tokaj	38
mimo vinohradníckej oblasti	17

2.4.3.2 Osvedčovanie hrozna

Osvedčovanie hrozna sa vykonáva za účelom deklarovania odrodovej pravosti (registrované odrody), hmotnosti, cukornatosti, zdravotného stavu, hektárového výnosu, hmotnosti cibéb (tokajské víno) a pôvodu ako základnej suroviny pre výrobu vína s CHOP. Jeho hlavnou úlohou je vytvoriť presné a transparentné podmienky na dosiahnutie čo najvyššej kvality akostných vín s prívlastkom, tokajského vína a akostného vína Tokajský Furmint, Tokajská Lipovina a Tokajský muškát žltý.

Overovanie odrodovej pravosti sa vykonáva na základe porovnávania údajov z vinohradníckeho registra a skutočného stavu vo vinohrade. U prihlasovateľa na registrovanom vinohrade zamestnanec ÚKSÚP vyhodnotí: odrodovú pravosť, hmotnosť hrozna, cukornatosť hrozna, zdravotný stav hrozna, hektárový výnos, hmotnosť cibéb (tokajské víno) a pôvod hrozna. U spracovateľa vo výrobnej prevádzke zamestnanec ÚKSÚP vyhodnotí: skutočnú hmotnosť hrozna pred lisovaním, skutočnú cukornatosť hrozna nameranú po vylisovaní, zdravotný stav pred spracovaním a hmotnosť ručne vybraných cibéb (tokajské víno).

Na základe Protokolu o osvedčení hrozna ÚKSÚP vydá Osvedčenie o hrozne na výrobu akostného vína s prívlastkom / tokajského vína alebo oznámi prihlasovateľovi dôvod neudelenia osvedčenia. Toto osvedčenie musí byť prílohou žiadosti pre udelenie štátneho kontrolného čísla.

V roku 2022 bolo na výrobu vín s CHOP, ktoré je možné uvádzať na trh vo fľašiach iba ak je označené prideleným štátnym kontrolným číslom, **osvedčené hrozno** v množstve **7 070 017 kg**, (z toho 173 391 kg hrozna na výrobu tokajského vína) a **59 130 kg cibéb**. To je v porovnaní s rokom 2021 o 2 130 712 kg menej.

Osvedčené hrozno z úrody 2022 podľa prívlastkov	
Prívlastok akostného vína	Hmotnosť v kg
kabinetné	143 945
neskorý zber	4 059 653
výber z hrozna	2 192 713
bobuľový výber	355 737
slamové víno	26 820
ľadové víno	5 200
botrytický výber	0
cibébový výber	63 058
hrozienský výber	49 500
Spolu	6 896 626

Osvedčené hrozno z úrody 2022 podľa vinohradníckych oblastí	
Vinohradnícka oblasť	Hmotnosť v kg
Južnoslovenská	2 088 2891
Malokarpatská	371 173
Nitrianska	2 262 022
Stredoslovenská	702 382
Východoslovenská	287 990
Tokaj	358 161
Spolu	7 070 017

2.4.3.3 Certifikácia vína

Povinnej certifikácii podliehajú podľa zákona č. 313/2009 Z. z. o vinohradníctve a vinárstve vinárske produkty, ktoré boli vyrobené výlučne z hrozna dopestovaného na vinohradníckych plochách na území SR, a ktorých výroba ako aj fľašovanie sa uskutočnilo v Slovenskom vinohradníckom regióne.

Sú to vína s CHZO Slovenský vinohradnícky región a s tradičným výrazom regionálne víno, vína s CHOP – Malokarpatská/-é/-ý, Nitrianska/-e/-ý, Južnoslovenská/-é/-ý, Stredoslovenská/-é/-ý, Východoslovenská/-é/-ý a Tokaj a doplnené tradičným výrazom **akostné víno, akostné víno s prívlastkom** (kabinetné, neskorý zber, výber z hrozna, bobuľový výber, hrozienkový výber, cibébový výber, botrytický výber, ľadové víno a slamové víno), **pestovateľský sekt, sekt vinohradníckej oblasti, tokajské víno** (Tokajské samorodné víno - suché a sladké, Tokajský výber 3-putňový až 6-putňový, Tokajský másľáš, Tokajský forditáš, Tokajská výberová esencia, Tokajská esencia, Tokajský Furmint, Tokajská Lipovina a Tokajský Muškát).

Certifikácia vína zahŕňa chemickú analýzu vína v akreditovanom laboratóriu, senzorické hodnotenie vína, ktoré vykonáva komisia na hodnotenie vína podľa štatútu č. 11149/2010-1310, organizačne zabezpečená ÚKSÚP, kontrolu údajov vo vinohradníckom registri, ktorý vedie ÚKSÚP a overenie dodržiavania špecifikácie CHOP/CHZO.

V rámci certifikácie sa vykonáva zatriedenie vína CHOP do kategórií akostné odrodové víno, tokajské víno, sekt vinohradníckej oblasti či akostné víno s prívlastkom, ako aj kontrola či dané víno zodpovedá špecifikácii produktu, či neprekročilo sledované parametre vo víne podľa vyhlášky č. 350/2009 Z. z. a či hrozno, z ktorého bolo vyrobené skutočne pochádza z uvedenej zemepisnej jednotky na Slovensku (kontrola údajov vo vinohradníckom registri pre akostné vína, kontrola osvedčenia o hrozne pre akostné vína s prívlastkom a tokajské vína).

V kalendárnom roku 2022 bolo preskúšaných spolu 2 009 vzoriek vína s CHOP a 3 vzorky vína s CHZO. Počet vzoriek predstavuje celkové hodnotené množstvo **20 042 362** litrov vína s chráneným označením. Z uvedeného hodnoteného množstva bolo **schválených 19 202 358 l vína (95,8 %)**, zakázané uvádzať na trh (ďalej len „ZUT“) malo 8 038 litrov vína, dočasný zákaz uvádzať na trh (ďalej len „DZUT“) malo 773 720 l a inak preradené 1 600 l vína. Celkovo bolo vydaných 1 894 certifikátov, 114 rozhodnutí o neudelení certifikátu vína s uvedením dôvodu.

Vína s CHZO sme certifikovali v objeme 18 098 litrov.

Certifikácia vín (biele, červené, ružové) s CHOP podľa chránených vinohradníckych oblastí bola v roku 2022 nasledovná:

Vinohradnícka oblasť	Množstvo hodnoteného vína v litroch
CHOP „Malokarpatská/-é/-ý“	4 240 124
CHOP „Nitrianska/-e/-ý“	3 875 680
CHOP „Južnoslovenská/-é/-ý“	7 923 229
CHOP „Stredoslovenská/-é/-ý“	1 654 079
CHOP „Východoslovenská/-é/-ý“	1 454 730
CHOP „Tokaj“	947 173 bieleho vína, z toho: 95 920 tokajské vína
CHOP „Skalický rubín“	24 980 červeného vína

Z celkového objemu certifikovaného vína z bielych muštových odrôd zapísaných v LRO bolo hodnotených 12 258 897 l z toho DZUT malo 571 180 l a prešlo spolu 95,2 %. Najviac zastúpené odrody boli Veltlínske zelené, Müller Thurgau, Rizling vlašský, Tramín červený a Chardonnay. Z celkového objemu certifikovaného vína z modrých muštových odrôd zapísaných v LRO bolo hodnotených 6 403 678 l červeného aj ružového vína z toho DZUT malo 202 540 l a prešlo teda 96,8 %. Najviac zastúpené boli odrody Frankovka modrá, Svätovavrinecké, Cabernet Sauvignon, Alibernet.

Z celkového objemu certifikovaného vína bolo ružových vín spolu hodnotených 2 129 249 litrov z toho schválených bolo 95 %.

CHOP vína (zo všetkých oblastí) s tradičným výrazom „akostné víno“ bolo hodnotených spolu 15 381 397 litrov. Značkových vín bolo hodnotených spolu 820 338 litrov.

Akostné vína s prívlastkom od kabinetného až po cibébový výber bolo hodnotených spolu 3 131 295 l, z toho najviac zastúpený bol prívlastok neskorý zber 1 517 907 litrov, výber z hrozna 1 181 267 litrov a bobuľový výber 330 820 litrov.

CHOP vína s pretlakom CO₂ s tradičným výrazom „**pestovateľský sekt**“ bolo hodnotených 2611 litrov (z toho malo ZUT 675 l) a „**sekt vinohradníckej oblasti**“ bolo hodnotených 14 300 litrov a všetky boli schválené, spolu teda bolo hodnotených 16 911 litrov vína s pretlakom.

CHOP Tokaj - **tokajské víno bolo hodnotených:** Tokajské samorodné suché 43 300 litrov, Tokajské samorodné sladké 3 570 litrov, Tokajský výber 3-putňový 21 300 litrov, Tokajský výber 4-putňový 16 000 litrov, Tokajský výber 5-putňový 4 800 litrov, Tokajský výber 6-putňový 350 litrov, Tokajský forditáš 6 600 litrov, spolu to bolo 95 920 litrov.

Certifikácia vín s chráneným označením – biele muštové odrody

Odroda	Množstvo	Schválené		ZUT		DZUT		Inak preradené	
		(l)	%	(l)	%	(l)	%	(l)	%
Aurelius	12 380	12 380	100	-	-	-	-	-	-
Bouvieroovo hrozno	24 000	24 000	100	-	-	-	-	-	-
Breslava	16 650	16 650	100	-	-	-	-	-	-
Chardonnay	949 841	869 841	100	-	-	80 000	8,4	-	-
Devín	508 858	493 258	96,9	12 000	2,3	3 600	0,7	-	-
Dievčie hrozno	2 000	2 000	100	-	-	-	-	-	-
Feteasca regala	61 900	52 850	85,4	-	-	9 050	-	-	-
Furmint	286 725	206 725	72,1	-	-	80 000	27,9	-	-
Hetera	2 750	2 750	100	-	-	-	-	-	-
Hossa	400	400	100	-	-	-	-	-	-
Irsay Oliver	377 805	377 805	100	-	-	-	-	-	-
Lipovina	226 428	185 228	81,8	-	-	41 200	18,2	-	-
Mília	15 533	15 533	100	-	-	-	-	-	-
Muškat moravský	333 800	326 400	97,8	-	-	7 400	2,2	-	-
Muškat Ottonel	20 400	16 000	78,4	-	-	4 400	21,5	-	-
Müller Thurgau	1 019 346	998 046	97,9	-	-	21300	2,1	-	-
Muškat žltý	145 751	143 251	98,3	-	-	2500	1,7	-	-
Noria	29 510	29 510	100	-	-	-	-	-	-
Pálava	492 575	475 075	99,4	-	-	17500	3,5	-	-
Rulandské biele	386 430	386 430	100	-	-	-	-	-	-
Rizling rýnsky	836 516	788 166	94,2	-	-	48 350	5,8	-	-
Rulandské šede	851 663	795 543	93,4	-	-	56 120	6,6	-	-
Rizling rituál	2 300	2 300	100	-	-	-	-	-	-
Rizling vlašský	1 541 425	1 541 425	100	-	-	-	-	-	-
Sauvignon	684 689	652 539	95,3	-	-	32 150	4,7	-	-
Silvánske zelené	39 095	36 095	92,3	-	-	3 000	7,6	-	-
Tramín červený	1 339 530	1 303 520	97,3	-	-	36 010	2,7	-	-
Veltlínske červené skoré	25 600	25 600	100	-	-	-	-	-	-
Veltlínske zelené	2 024 997	1 896 397	93,6	-	-	128 600	6,4	-	-
Spolu	12 258 897	11 675 717	95,2	12 000	0,1	571 180	4,6	-	-

Certifikácia vín s chráneným označením - modré muštové odrody

Odroda	Množstvo	Schválené		ZUT		DZUT		Inak preradené	
	(l)	(l)	%	(l)	%	(l)	%	(l)	%
Alibernet	554 552	554 552	100	-	-	-	-	-	-
André	31 450	31 450	100	-	-	-	-	-	-
Cabernet Sauvignon	1 451 439	1 381 714	95,2	-	-	69 725	4,8	-	-
Dunaj	367 063	364 163	99,2	-	-	2 900	0,8	-	-
Frankovka modrá	2 813 413	2 707 653	96,2	-	-	104 160	3,7	1 600	0,1
Hron	47 925	47 925	100	-	-	-	-	-	-
Modrý Portugal	60 900	58 650	96,3	-	-	2 250	3,7	-	-
Neronet	52 450	52 450	100	-	-	-	-	-	-
Nitria	15 203	14 678	96,5	-	-	525	3,5	-	-
Rimava	1 700	1 700	100	-	-	-	-	-	-
Rulandské modré	326 553	310 288	95,0	-	-	16 265	4,9	-	-
Rosa	5 305	3 590	67,7	-	-	1 715	32,3	-	-
Rudava	4 100	4 100	100	-	-	-	-	-	-
Svätovavrinecké	603 600	598 600	99,2	-	-	5 000	0,8	-	-
Torysa	6 740	6 740	100	-	-	-	-	-	-
Váh	9 960	9 960	100	-	-	-	-	-	-
Zweigeltrebe	51 325	51 325	100	-	-	-	-	-	-
Spolu	6 403 678	6 199 538	96,8	-	-	202 540	3,1	1 600	0,1

Komisia na hodnotenie vína je nezávislý, odborný a rozhodovací orgán, ktorý zodpovedá za svoju činnosť MPRV SR, ktorá pôsobí pri ÚKSÚP. Podmienkou členstva v komisii je osvedčenie hodnotiteľa na zmyslové hodnotenie vinárskych produktov vydané akreditovaným Certifikačným orgánom vykonávajúcim certifikáciu osôb, ktorý je súčasťou OVV.

Komisia v roku 2022 zasadala 35 krát. Pod vedením predsedu a za aktívnej účasti členov, ktorých menuje minister pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR bolo prehodnotených 2 011 vzoriek, čo je v priemere 57 vzoriek na jednom zasadnutí. V rámci senzorického preskúšania komisia dočasne zakázala uvádzať na trh 104 vzoriek, piatim vzorkám bol udelený úplný zákaz uvádzať na trh a 1 vzorka bola preradená do inej kategórie ako bola deklarovaná na žiadosti o certifikáciu.

2.4.3.5 Pridelovanie štátnych kontrolných čísel

Víno s CHOP označené tradičným výrazom akostné víno s prívlastkom (kabinetné, neskorý zber, výber z hrozna, bobuľový výber, hroziakový výber, cibébový výber, botrytický výber, ľadové víno a slamové víno) alebo tokajské víno (samorodné, výber 3-putňový až 6-putňový, mášlaš, forditáš, výberová esencia a esencia), ktoré je balené do fliaš, možno uvádzať na trh, iba ak je označené prideleným štátnym kontrolným číslom (ďalej len „ŠKČ“).

ŠKČ obsahuje tieto údaje: skratku ŠKČ, štvormiestne číslo, ktoré je poradovým číslom osvedčenia o pridelení ŠKČ, objem fliaš, do ktorých sa bude víno plniť a rok pridelenia ŠKČ. **ŠKČ prideliť ÚKSÚP na základe výsledkov certifikácie** a len na množstvo vína uvedené v žiadosti o pridelenie ŠKČ.

Pridelené Štátne kontrolné čísla v roku 2022

Druh fľaše (l)	Počet ŠKČ (ks)
0,25	3 800
0,375	33 148
0,50	670 570
0,75	3 812 217
1,50	0
3,00	0
Spolu	4 519 735

2.4.3.6 Vydávanie vývozných dokumentov pre export vína do tretích krajín

ÚKSÚP vydal minulý rok (od 1.1. do 31.12.2022) spolu 102 kusov VI-1 vývozných dokumentov do tretích krajín, hlavne do Číny a Japonska, ale aj do Kórei, USA a Anglicka, na ktorých osvedčil pôvod vína zo SR.

2.4.3.7 Certifikačný orgán vykonávajúci certifikáciu osôb - COVCO

Poslaním certifikačného orgánu je oficiálne posúdiť kompetentnosť žiadateľa na vykonanie senzorického hodnotenia vín a vinárskych produktov preskúšaním podľa požiadaviek platnej certifikačnej schémy, ktorá je v súlade s platnou slovenskou legislatívou v oblasti vinohradníctva a vinárstva a medzinárodnými normami ISO 5492:2010, STN EN ISO 8586:14 a STN EN ISO 8589:2010.

Certifikačný orgán dodržiava zásady etického kódexu registrovaného člena Slovenskej národnej akreditačnej služby (ďalej len „SNAS“) a používa akreditačnú značku v súlade s politikou prijatou SNAS, má autoritu a udržiava zodpovednosť za certifikáciu, je nezávislý a nestranný voči žiadateľom, kandidátom a certifikovaným osobám, ich zamestnancom a zákazníkom.

Na základe výsledkov senzorických skúšok certifikačný orgán vydá alebo odmietne vydať certifikát spôsobilosti (Certifikát vybraný posudzovateľ alebo Certifikát senzorický posudzovateľ- Expert).

Na základe výsledkov certifikácie sú menovaní členovia Komisie na hodnotenie vína podľa jej štatútu č. 11149/2010-1310, ktorá pôsobí pri ÚKSÚP, ako aj degustátori, ktorí sa zúčastňujú národných a medzinárodných súťaží vín a senzoricky hodnotia vína a vinárske produkty na regionálnej úrovni. Platia 5 rokov a sú akreditované SNAS.

Senzorické skúšky sa v roku 2022 organizovali dvakrát, a to v mesiaci máj a september.

V máji sa skúšky konali 3 dni a to v termíne od 10.-12.05.2022. Spolu bolo preskúšaných 30 osôb. Z celkového počtu osôb bol šestnástim kandidátom udelený certifikát so stupňom vybraný posudzovateľ, desiatim kandidátom certifikát so stupňom senzorický posudzovateľ – expert a štyria uchádzači nespĺnili podmienky pre udelenie certifikátu.

Počas tohto termínu skúšok bolo vykonané aj svedecké posúdenie SNAS. Toto posúdenie bolo vykonané na mieste doc. Ing. Vladimírom Vietorisom, PhD. Počas posúdenia neboli identifikované žiadne riziká, Orgán posudzovania zhody plní požiadavky normy.

V septembri sa skúšky konali v termíne 20.-22.09.2022. Bolo preskúšaných 24 osôb. Sedemnástim kandidátom bol udelený certifikát so stupňom vybraný posudzovateľ, piatim kandidátom certifikát so stupňom senzorický posudzovateľ – expert a štyria uchádzači nespĺnili podmienky pre udelenie certifikátu.

V tomto roku nebol nahlásený žiadny konflikt záujmov, certifikačný orgán neprijal ani žiadne odvolania a sťažnosti. V rámci vyhodnotenia dotazníkov spokojnosti a spätnej väzby, bolo prijatých 52 dotazníkov.

V termíne 28.-29.06.2022 prebiehal dohľad SNAS. Posúdenie dokumentácie bolo vedené doc. Ing. Vladimírom Vietorisom, PhD. a ako pozorovateľ SNAS bola prítomná Bc. Lenka Balážová. Za COVCO boli prítomní aj zástupcovia ÚKSÚP, Ing. Ivana Benkovičová, Ing. Gabriela Petrová a Ing. Beáta Lichtnekerová.

2.4.3.8 Delegované činnosti pre Pôdohospodársku platobnú agentúru

ÚKSÚP, OVV v rámci delegovaných činností pre PPA vykonáva kontrolu reštrukturalizácie vinohradov a pre potreby PPA poskytuje údaje z vinohradníckeho registra.

Cieľom kontroly reštrukturalizácie vinohradov je odborné posúdenie žiadosti a projektu reštrukturalizácie vinohradu, posúdenie vhodnosti daných opatrení a jej odporúčanie na schválenie. Hlavnou úlohou je kontrola počiatočného a konečného stavu vinohradu pred a po schválení žiadosti o podporu pri reštrukturalizácii vinohradu, súlad s vinohradníckym registrom,

overenie vhodnosti danej plochy na výsadbu viniča ako aj overenie vhodnosti odrody registrovanej v LRO do danej oblasti.

Reštrukturalizáciu vinohradov je možné vykonať len na zákonom vymedzených vinohradníckych plochách evidovaných vo vinohradníckom registri na ÚKSÚP. Systém nepokrýva bežnú obnovu vinohradov, ktorých prirodzená životnosť sa skončila.

V roku 2022 ÚKSÚP vykonal v rámci delegovaných činností pre PPA spolu 87 kontrol, z toho 10 kontrol pred schválením žiadosti o podporu na reštrukturalizáciu vinohradov, 25 kontrol ukončenia opatrenia vyklčovanie, 51 kontrol ukončenia projektu reštrukturalizácie vinohradov a 1 kontrola ukončenia presunu vinohradu.

2.5 Oblasť ovocinárstva a ekologickej poľnohospodárskej výroby

2.5.1 Legislatívny rámec činnosti

- Zákon č. 597/2006 Z. z. o pôsobnosti orgánov štátnej správy v oblasti registrácie odrôd pestovaných rastlín a uvádzaní množiteľského materiálu pestovaných rastlín na trh v znení zákona č. 467/2008 Z. z.
- Vyhláška MP SR č. 15/2009, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o spôsobe vedenia a rozsahu údajov vedených v registri ovocných sádov a chmeľníc
- Zákon č. 57/2013 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Vyhláška MPRV SR č. 59/2013 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MP SR č. 508/2004 Z. z., ktorou sa vykonáva § 27 zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Nariadenie vlády SR č. 75/2015 Z. z., ktorým sa ustanovujú pravidlá poskytovania podpory v súvislosti s opatreniami programu rozvoja vidieka v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Nariadenie vlády SR č. 238/2010 Z. z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti o podmienkach prenájmania, predaja, zámeny a nadobúdania nehnuteľností Slovenským pozemkovým fondom v znení neskorších predpisov a Nariadenia vlády SR č. 168/2011 Z. z.
- Vyhláška Štatistického úradu Slovenskej republiky č. 292/2020 Z. z., ktorou sa vydáva Program štátnych štatistických zisťovaní na roky 2020 až 2023
- Zákon č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 2017/625 o úradných kontrolách a iných úradných činnostiach vykonávaných na zabezpečenie uplatňovania potravinového a krmivového práva a pravidiel pre zdravie zvierat a dobré životné podmienky zvierat, pre zdravie rastlín a pre prípravky na ochranu rastlín, o zmene nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 999/2001, (ES) č. 396/2005, (ES) č. 1069/2009, (ES) č. 1107/2009, (EÚ) č. 1151/2012, (EÚ) č. 652/2014, (EÚ) 2016/429 a (EÚ) 2016/2031, nariadení Rady (ES) č. 1/2005 a (ES) č. 1099/2009 a smerníc Rady 98/58/ES, 1999/74/ES, 2007/43/ES, 2008/119/ES a 2008/120/ES a o zrušení nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES), č. 854/2004 a (ES) č. 882/2004, smerníc Rady 89/608/EHS, 89/662/EHS, 90/425/EHS, 91/496/EHS, 96/23/ES, 96/93/ES a 97/78/ES a rozhodnutia Rady 92/438/EHS v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 282/2020 Z. z. o ekologickej poľnohospodárskej výrobe v znení zákona č. 350/2020 Z. z.
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/848 o ekologickej poľnohospodárskej výrobe a o označovaní produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 834/2007

2.5.2 Činnosť v oblasti ovocinárstva

Činnosť v oblasti ovocinárstva je vykonávaná v rámci národnej a európskej legislatívy a pozostáva hlavne z:

- vedenia a každoročnej aktualizácie registra ovocných sádov a registra chmeľníc – údaje o ucelených a súvislých výsadbách ovocných sádov a chmeľníc,
- vydávania výpisov z registra ovocných sádov a chmeľníc na žiadosť užívateľov,

- poskytovania a uverejňovania údajov z registra ovocných sádov a chmeľníc, ktoré nie sú predmetom ochrany, alebo predmetom obchodného tajomstva,
- poskytovania informácií orgánom štátnej správy pri rozhodovaní o poskytovaní podpory,
- vykonávania strednodobých odhadov pre určenie produkčného potenciálu výsadiieb vybraných ovocných druhov a odhady objemu produkcie a zásobovania trhu ovocnými druhmi,
- oprávnenia kontrolovať v ovocnom sade alebo chmeľnici súlad skutočného stavu s údajmi v registri,
- vypracovávanie odborných stanovísk k:
 - projektovej dokumentácii na výsadbu ovocného sadu a chmeľnice na pozemkoch prenajatých/odkúpených od Slovenského pozemkového fondu,
 - projektovej dokumentácii na výsadbu rýchlorastúcich drevín na pozemkoch prenajatých /odkúpených od Slovenského pozemkového fondu,
 - projektovej dokumentácii na výsadbu ovocného sadu pri zmene poľnohospodárskeho druhu pozemku na ovocný sad,
- vykonávania činnosti v oblasti ISAMM, ktorý vykonáva výmenu informácií medzi Európskou komisiou a členskými štátmi EÚ.

2.5.2.1 Vedenie a aktualizácia registra ovocných sádov a chmeľníc

Vedenie a aktualizácia registra ovocných sádov a chmeľníc sa vykonáva v zmysle zákona č. 597/2006 Z. z. v znení zákona č. 467/2008 Z. z. a prostredníctvom informačného systému Register poľnohospodárskych produkčných plôch (ďalej len „LPIS“). V registri ovocných sádov a chmeľníc sa evidujú a aktualizujú údaje o ucelených a súvislých výsadbách ovocných sádov – ovocných krov, sadeníc, ovocných stromov rôznych druhov a chmeľníc – chmeľových rastlín s vybudovanou konštrukciou na výmere najmenej 0,3 ha. Pri vedení registra ovocných sádov sa každý rok aktualizujú ovocné sady podľa výmery ovocných druhov, odrôd, roku výsadby, podľa počtu jedincov na produkčnej výmere i podľa sponu. K 31.12.2022 bolo v registri ovocných sádov a chmeľníc evidovaných 458 ovocinárskych užívateľov a 1 chmeliarsky užívateľ. Odbor ovocinárstva a ekologickej poľnohospodárskej výroby (ďalej len „OOEPV“) overuje údaje vedené v registri ovocných sádov a chmeľníc kontrolami v teréne.

Stav výmer ovocných sádov v registri ovocných sádov k 31.12.2022

Celková výmera ovocných sádov k 31.12.2022 dosiahla **6 015,87 ha**. V tejto výmere sú zahrnuté všetky intenzívne aj extenzívne ovocné sady s manipulačnými plochami. Celková výmera ovocných sádov na Slovensku oproti roku 2021 stúpila o 2 % (o 116,76 ha). Produkčná výmera ku koncu roka 2022 dosiahla 5 588,17 ha. Z toho intenzívne ovocné sady tvoria 96,1 % (5 372,4 ha) a extenzívne 3,9 % (215,8 ha). Produkčná výmera oproti roku 2021 medziročne stúpila o 3 % (o 161,40 ha).

Štruktúra ovocných sádov podľa celkovej a produkčnej výmery k 31.12.2022

Celková výmera v ha	Produkčná výmera v ha	Rozdelenie sádov podľa intenzity v ha		Výmera v %
		intenzívne	extenzívne	
6 015,87	5 588,17	5 372,4	215,8	96,1 % 3,9 %

Ovocný sad je poľnohospodársky obhospodarovaná pôda so súvislou výsadbou jedného alebo viacerých ovocných druhov s minimálnou hustotou 100 ks životaschopných ovocných stromov na 1 ha alebo 900 ks životaschopných ovocných krov na 1 ha. K tejto obhospodarovanej trvalej výsadbe sa pripočíta súvislý manipulačný priestor, ktorý nepresahuje 12 metrov na začiatku a konci riadkov a 8 metrov po stranách pozdĺžne vysadených radov stromov a krov, ak tento priestor netvorí súčasť cesty alebo nepresiahne obvyklú hranicu oplotenia ovocného sadu. Maximálna šírka medziradia podľa ovocných druhov môže byť 12 metrov u ovocných

stromov a 5 metrov u ovocných krov. Pri terasovom spôsobe pestovania sa svah započítava do šírky medziradia. Za ovocné sady sa nepovažujú výsadby podpníkov a množiteľských materiálov ovocných drevín.

Pri integrovanom pestovaní je ovocný sad s prívlastkom „rodiaci“ definovaný zvýšenou hustotou ovocných stromov ustanovenou v prílohe č. 7 nariadenia vlády SR č. 75/2015 Z. z. v znení nariadenia vlády SR č. 163/2015 Z. z., ktorým sa ustanovujú pravidlá poskytovania podpory v súvislosti s opatreniami Programu rozvoja vidieka (ďalej len „PRV“) v znení neskorších predpisov a tým, že sa z neho v predošlých troch rokoch zberala úroda.

Pri ekologickom pestovaní je najnižší počet jedincov ovocných druhov ustanovený v § 37 písm. d) nariadenia vlády č. 75/2015 Z. z.

Intenzívne ovocné sady majú spravidla nízke tvary a vysoký počet jedincov na ha. Sú v dobrej kondícii, ošetrované podľa agrotechnických zásad. Dosahujú sa v nich vysoké a pravidelné úrody. Intenzívne ovocné sady sú sady produkčné. Ak intenzívny ovocný sad nespĺňa uvedené podmienky, je preradený do kategórie extenzívneho sadu. **Produkčnou výsadbou** sa rozumie výsadba, ktorá dosahuje minimálne úrody na úrovni ročného celoštátneho priemeru. Táto podmienka neplatí pri „vis major“.

Extenzívne ovocné sady majú spravidla vyššie tvary a nižší počet jedincov na ha, rôznorodej úrovne agrotechniky i zdravotného stavu. Môžu byť produkčné i neprodukčné. Extenzívnym spôsobom sa môžu zakladať aj nové ovocné výsadby rôznych druhov.

Užívateľ ovocného sadu – **ovocinársky subjekt** je fyzická alebo právnická osoba, ktorá obhospodaruje ovocný sad.

Štruktúra ovocných sádov podľa intenzity a produkcie ovocia k 31.12.2022

Intenzita	Produkčná výmera v ha	Úroveň agrotechniky	Produkčná výmera v ha	Sady s produkciou a bez produkcie ovocia	
				Výmera v ha	Výmera v %
intenzívne	4 629,7473	9 - vysoká	1 744,0	5372,4	96,1
		7 - dobrá	1 412,3		
		5 - priemerná	1 472,7		
extenzívne	958,4255	3 - nízka	743,3	215,8	3,9
		2 - veľmi nízka	129,7		
		1 - žiadna	86,1		
Spolu	5 588,1728		5 588,2		100,0

Výmery ovocných druhov podľa intenzity výsadby k 31.12.2022

Ovocný druh	Extenzívna výmera v ha	Intenzívna výmera v ha	Produkčná výmera v ha	Extenzívna výsadba v %
Jabloň domáca	392,92	1 458,69	1 851,60	7%
Orech kráľovský	254,69	1 284,38	1 539,07	5%
Slivka domáca	103,64	548,56	652,20	2%
Broskyňa obyčajná	17,53	265,74	283,27	0%
Marhuľa obyčajná	45,14	185,79	230,93	1%
Jahoda	4,18	205,67	209,85	0%
Čerešňa vtáčia	71,29	111,13	182,42	1%
Hruška obyčajná	25,88	94,44	120,32	0%
Jarabina čierna - Arónia čiernoplodá	12,16	95,76	107,92	0%
Brusnica chocholíkatá - čučoriedka	0,03	84,84	84,86	0%
Ríbezľa čierna	0,79	65,24	66,03	0%
Ostatné	30,18	229,51	259,69	1%
Spolu	958,43	4 629,75	5 588,17	17%

Aktuálny stav výmer chmeľníc v SR k 31.12.2022

V registri chmeľníc bol k 31.12.2022 registrovaný 1 užívateľ chmeľníc. Celková výmera chmeľníc v roku 2022 dosiahla **38,69 ha**. V tejto výmere je zahrnutý porast aj s manipulačnými plochami. Produkčná výmera chmeľníc, z ktorej sa zberá úroda dosiahla výmeru 37,01 ha.

Okres	Celková výmera v ha	% z celkovej výmery v ha	Produkčná výmera v ha	% z produkčnej výmery v ha
Trenčín	38,69	100,0	37,01	100,0
Spolu	38,69	100,0	37,01	100,0

Na Slovensku sa aktuálne pestuje iba 1 odroda chmeľu - Žatecký poloskorý červenák – klon 72, ktorý je pestovaný na celej aktuálnej produkčnej výmere chmeľníc v SR.

Aktuálny stav kapacity ovocných skladov v SR k 31.12.2022

K 31.12.2022 využívalo sklady pre uskladnenie ovocia 51 ovocinárskych subjektov. Celková kapacita skladov evidovaná v registri ovocných sadov sa znížila od roku 2018 o **5 955 t**.

Kapacita skladov v SR pre uskladnenie ovocia z domácej produkcie

Rok	2018	2019	2020	2021	2022
Počet užívateľov sadov (ovocné sklady)	66	65	62	51	51
Sklady vetrané vzduchom v t	4 327	3 807	3 725	2 614	2 623
Klimatizované sklady bez možnosti regulovania atmosféry v t	11 150	9 650	9 450	7 539	7 549
Sklady s riadenou atmosférou CA v t	1 580	1 580	1 540	1 540	1 540
Sklady s upravenou atmosférou ULO v t	17 484	17 384	17 384	17 384	16 874
Sklady CA - ULO spolu v t	19 064	18 964	18 924	18 924	18 414
Celková kapacita skladov v SR v t	34 541	32 421	32 099	29 077	28 586

2.5.2.2 Štátne štatistické rezortné zisťovania

OOEPV vykonal v roku 2022 nasledovné štátne štatistické zisťovania:

- odhad úrody ovocia k 15.6., 15.9. a produkcia ovocia k 31.12.
- výkaz o uskladnení jabĺk a hrušiek k 1.3., 31.10. a 31.12.

Štátne štatistické zisťovania boli zamerané na určenie produkčného potenciálu výsadiieb vybraných ovocných druhov podľa osobitného predpisu* a na získanie strednodobých odhadov objemu produkcie a zásobovania trhu vybranými ovocnými druhmi. Zisťovania nemajú duplicitu s inými zisťovaniami ŠÚ SR.

Zisťovania pre určenie produkčného potenciálu ovocných sadov na Slovensku sa vykonávajú z ovocných sadov od výmery 0,3 ha, ktoré sú vedené v registri ovocných sadov na ÚKSÚP ako sady produkčné.

* čl. 14 nariadenia Rady (ES) č. 1182/2007 z 26. septembra 2007, ktorým sa stanovujú osobitné pravidlá pre sektor ovocia a zeleniny a menia a dopĺňajú smernice 2001/112/ES a 2001/113/ES a nariadenia (EHS) č. 827/68, (ES) č. 2200/96, (ES) č. 2201/96, (ES) č. 2826/2000, (ES) č. 1782/2003 a (ES) č. 318/2006 a zrušuje nariadenie (ES) č. 2202/96 (Ú. v. EÚ L 273, 17. 10. 2007) v platnom znení

Odhad úrody ovocia jabĺk, hrušiek, broskýň a marhúľ k 15.6.2022

Odhad úrody k 15.6.2022	Jablká	Hrušky	Broskyne	Marhule
Nahlásený odhad úrody v t	33 699,68	811,18	1525,25	531,79
Nahlásená výmera v ha	14 84,53	89,03	259,56	163,49
Dopočítaná úroda v t	95,23	3,206	3,64	46,23
Dopočítaná výmera v ha	41,98	2,29	1,32	17,19
Odhad úrody ovocia spolu v t	33 794,91	814,38	1 528,87	578,02

Odhad úrody ovocia jablák a hrušiek k 15.9.2022

Odhad úrody k 15.9.2022	Jablká	Hrušky
Nahlásený odhad úrody v t	31 949,22	941,87
Nahlásená výmera v ha	1 465,42	88,63
Dopočítaná úroda v t	118,82	7,55
Dopočítaná výmera v ha	59,57	1,79
Odhad úrody ovocia spolu v t	32 068,03	949,42

Produkcia ovocia k 31.12.2022

Formuláre podľa § 18 zákona č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike boli zaslané 345 respondentom, ktorí obhospodarujú produkčné ovocné sady a sú registrovaní v registri ovocných sadov. Späť sa vrátilo 316 (92 %) výkazov. Z tohto počtu uviedlo nulové úrody 57 subjektov (18 %). V roku 2022 sa na Slovensku vyprodukovalo **38 025,42 t** ovocia na výmere 4 633,39 ha. Na výmere 112,40 ha bola dopočítaná úroda ovocia 123,29 t.

Produkcia ovocia hlavných ovocných druhov k 31.12.2022

Produkcia ovocia	Počet rodiacich jedincov ovocných stromov, kríkov a sadeníc v ks	Úroda v ovocných sadoch v t	Vysadená plocha rodiacich ovocných sadov a plantáží v ha	Priemerná úroda v t/ha
Jabloň domáca	3 684 858	31 067,98	1 540,29	20,17
Hruška obyčajná	120 291	1 049,54	98,09	10,70
Broskyňa obyčajná	207 698	1 253,62	264,51	4,74
Marhuľa obyčajná	115 201	462,39	186,09	2,48
Slivka domáca	270 157	1 258,55	584,55	2,15
Čerešňa vtáčia	148 221	679,62	162,76	4,18
Baza čierna	23 028	114,98	40,39	2,85
Jarabina čierna (Arónia čiernoplodá)	149 308	116,61	70,48	1,65
Ríbezľa červená	72 295	29,88	11,06	2,70
Ríbezľa čierna	293 423	57,27	63,95	0,90
Jahoda	6 968 833	1 461,48	204,90	7,13
Orech kráľovský (vlašský)	204 332	136,91	1 184,85	0,12
Brusnica chocholíkatá – čučoriedka	255 363	171,47	77,00	2,23
Rakytník rešetliakový	36 860	15,36	45,21	0,34
Malina	28 435	32,11	6,93	4,63
Ostatné neuvedené ovocie	124 840	117,66	92,34	1,27
Kontrolný súčet	12 703 143	38 025,42	4 633,39	8,21

Uskladnenie jablák a hrušiek

Do štátneho štatistického zisťovania „Uskladnenie jablák a hrušiek“ bolo k **31.10.2022** zaradených 50 subjektov, ktoré sú vedené v registri ovocných sadov a zaoberajú sa skladovaním jablák a hrušiek z domácej produkcie pre trhovú potrebu s kapacitou skladu min. 1 tona. Vyplnené výkazy sa vrátili od 44 respondentov (88 %). Nulové zásoby ovocia v skladoch uviedlo 11 respondentov (25 %). Z domácej produkcie jablák a hrušiek bolo k 31.10.2022 uskladnených **11 042,32 t jablák** a **25,30 t hrušiek**.

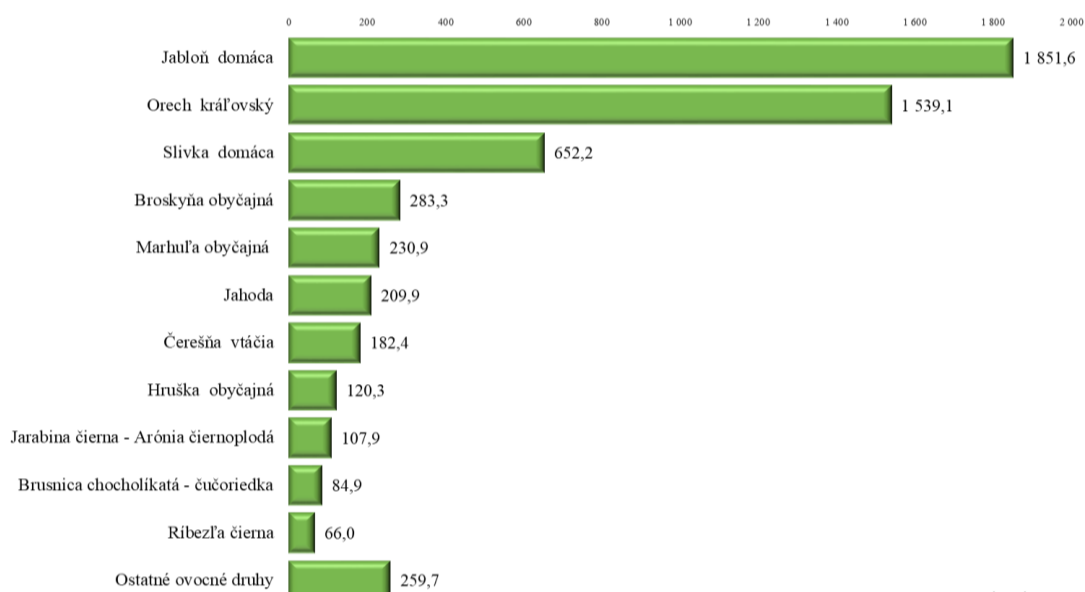
Do zisťovania k **31.12.2022** bolo zaradených 49 subjektov, ktoré sú vedené v registri ovocných sadov a zaoberajú sa skladovaním jablák a hrušiek z domácej produkcie pre trhovú potrebu

s kapacitou skladu min. 1 tona. Vyplnené výkazy sa vrátili od 42 respondentov (86 %). Nulové zásoby ovocia v skladoch uviedlo 20 respondentov (48 %). Z domácej produkcie jablák a hrušiek bolo k 31.12.2022 uskladnených **7 659,28 t jablák** a **7,82 t hrušiek**.

Uskladnenie jablák a hrušiek z domácej produkcie v roku 2022

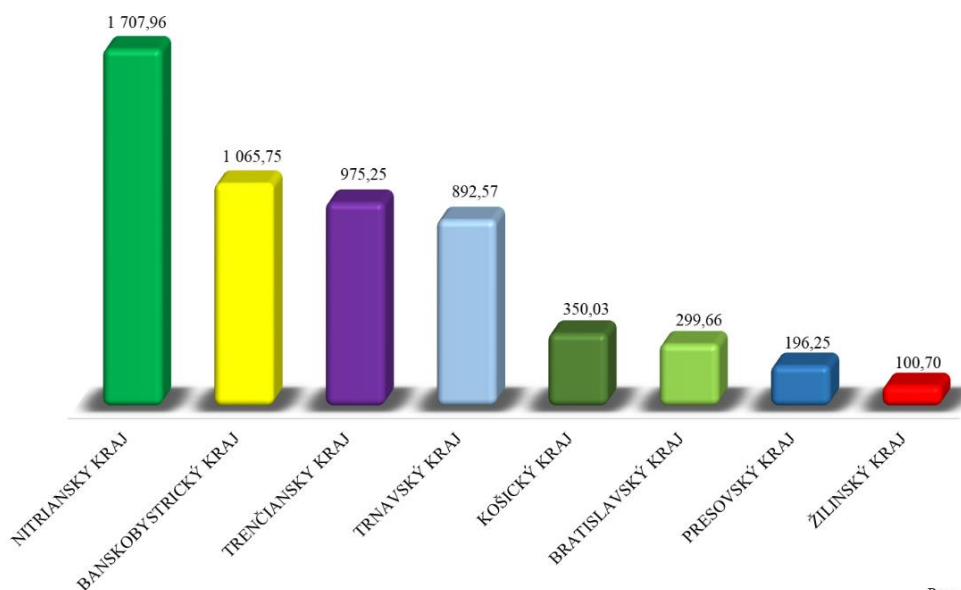
Ukazovateľ	Jablká	Hrušky
Uskladnenie ovocia k 01.03.2022 v t	6 086,96	0,02
Uskladnenie ovocia k 31.10.2022 v t	11 042,32	25,3
Uskladnenie ovocia k 31.12.2022 v t	7 659,28	7,82

Produkčná výmera najpestovanejších ovocných druhov k 31.12.2022 v ha

Prameň: ÚKSÚP

Produkčná výmera ovocných sádov podľa krajov k 31.12.2022 v ha

Prameň: ÚKSÚP

Vývoj výmer ovocných sádov v ha v rokoch 2005 – 2022

Rok	Celková výmera v ha	Produkčná výmera v ha	Manipulačná plocha (MP) v ha	Podiel MP v % z celkovej výmery
2005	10 659,10	9 329,50	1 329,60	12%
2006	10 432,50	9 272,60	1 159,90	11%
2007	10 064,80	8 944,90	1 119,90	11%
2008	9 603,70	8 479,00	1 124,70	12%
2009	9 602,40	8 505,60	1 096,80	11%
2010	9 285,80	8 313,10	972,70	10%
2011	8 926,80	8 056,80	870,00	10%
2012	7 829,14	7 048,10	781,04	10%
2013	7 378,44	6 568,97	809,47	11%
2014	7 586,23	6 791,34	794,89	10%
2015	7 069,91	6 212,79	857,12	12%
2016	7 070,30	6 381,60	688,70	10%
2017	6 801,31	6 185,05	616,26	9%
2018	6 715,68	6 147,85	567,83	8%
2019	6 726,82	6 136,47	590,35	9%
2020	6 271,23	5 706,02	565,21	9%
2021	5 899,10	5 426,77	472,33	8%
2022	6 015,87	5 588,17	427,69	7%

Vývoj produkčnej výmery jednotlivých ovocných druhov v ha v rokoch 2013 – 2022

Rok												
Ovocný druh	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Podiel na produkč. výmere (%)	2022-2013 Pokles (-) /nárast (+)
Jabloň domáca	3448,2	3319,0	3051,4	3074,1	2689,7	2592,3	2526,4	2193,0	1954,3	1851,6	33%	-1596,58
Hruška obyčajná	167,4	165,5	157,3	166,6	135,4	136,9	136,9	121,4	109,4	120,3	2%	-47,12
Broskyňa obyčajná	572,1	568,4	443,2	444,0	364,7	377,9	341,4	318,9	283,2	283,3	5%	-288,80
Marhuľa obyčajná	219,6	223,4	226,1	229,5	230,3	227,7	228,5	232,2	230,3	230,9	4%	11,33
Slivka domáca	619,0	633,6	646,2	658,7	657,2	661,5	660,8	648,3	641,2	652,2	12%	33,23
Ringlota	21,6	21,6	16,2	16,2	17,2	17,0	17,6	16,7	16,6	16,5	0,3%	-5,08
Čerešňa vtáčia	250,7	264,1	229,9	217,2	193,1	190,5	180,2	173,0	166,1	182,4	3,3%	-68,32
Višňa (čerešňa višňová)	48,5	85,4	68,5	56,3	50,9	41,8	50,6	50,4	42,1	41,00	0,7%	-7,49
Mandľa obyčajná	0,4	0,03	0,0	0,0	0,3	0,3	8,4	8,5	8,9	8,9	0,2%	8,55
Slivka čerešňoplodá – (Myrobalán)	35,0	0,0	1,0	4,5	4,5	5,2	5,2	5,2	5,2	4,3	0,1%	-30,68
Ríbezľa červená	92,5	69,7	46,6	45,0	45,1	42,8	43,6	37,3	16,3	16,6	0,3%	-75,91
Ríbezľa biela	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,03	0,03	0,0%	0,03
Ríbezľa čierna	369,8	315,0	232,8	241,6	211,7	202,9	204,9	157,7	89,4	66,00	1,2%	-303,73
Egreš obyčajný	17,3	0,3	0,3	0,1	0,4	0,4	0,5	0,2	0,2	0,2	0,0%	-17,18
Malina (ostružina malinová)	11,7	9,5	6,2	9,8	10,9	10,9	13,5	9,0	6,7	9,5	0,2%	-2,21
Černica (ostružina černicová)	4,7	4,7	4,5	4,9	2,6	3,2	3,7	3,4	3,4	2,8	0,1%	-1,90
Jahoda	173,4	165,5	139,6	141,2	162,7	157,6	181,3	184,6	197,4	209,9	3,8%	36,42
Orech kráľovský	312,6	719,0	728,6	845,0	1180,7	1246,7	1237,6	1247,1	1329,7	1539,1	27,5%	1226,44
Gaštan jedlý	19,2	19,2	8,1	8,0	8,1	8,0	7,4	7,7	6,1	6,1	0,1%	-13,18
Zemolez	0,2	0,3	0,7	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6	1,1	2,9	0,1%	2,62
Rakytník rešetliakovitý	16,6	21,9	42,5	42,2	44,2	45,3	51,4	51,3	60,3	64,4	1,2%	47,76
Lieska obyčajná	7,0	6,9	6,1	7,0	7,3	7,4	12,9	12,7	15,2	14,3	0,3%	7,33
Jarabina	4,0	4,0	1,5	1,5	1,5	1,5	1,4	0,5	0,5	0,008	0,0%	-4,01
Jarabina vtáčia x Hloh sibírsky	2,4	2,4	0,1	0,1	0,2	0,2	0,1	0,1	0,04	0,05	0,0%	-2,39
Drieň obyčajný	1,4	1,4	0,8	1,8	2,6	3,5	3,0	3,5	3,4	3,4	0,1%	1,99
Baza čierna	67,5	61,3	51,0	49,2	41,4	40,5	46,3	44,3	41,3	40,8	0,7%	-26,66
Jarabina čierna	35,0	59,4	57,3	56,8	61,5	61,7	77,6	80,7	92,3	107,9	1,9%	72,94
Ruža jabĺčkatá	10,4	10,4	10,4	10,3	11,2	11,2	10,5	10,5	11,6	11,6	0,2%	1,24
Brusnica chocholíkatá – čučoriedka	36,3	34,7	29,6	42,8	41,4	44,3	74,6	76,8	80,00	84,9	1,5%	48,60
Moruša	2,3	2,3	2,3	2,3	3,1	3,0	3,2	3,1	2,9	2,95	0,1%	0,70
Ostatné	2,1	2,1	4,1	4,3	4,6	5,0	6,4	7,4	11,7	13,4	0,2%	11,26
Spolu	6569,0	6791,3	6212,8	6381,6	6185,1	6147,9	6136,5	5706,0	5426,8	5588,2	100 %	-980,80

2.5.2.3 Administratívna kontrola a kontroly ovocných sádov a chmeľníc na mieste

OOEPV vykonáva kontrolu ovocných sádov a chmeľníc na mieste pre aktualizáciu údajov v registri ovocných sádov a registri chmeľníc. Overovanie skutočného stavu s údajmi v registri sa vykonáva počas kontroly na mieste. Register ovocných sádov eviduje v zmysle zákona č. 597/2006 Z. z. o pôsobnosti orgánov štátnej správy v oblasti registrácie odrôd pestovaných rastlín a uvádzaní množiteľského materiálu pestovaných rastlín na trh v znení zákona č. 467/2008 Z. z., údaje o ovocinárskych subjektoch a výsadbách, najmä – úroveň agrotechniky, intenzitu výsadby (počty stromov, krov, spon výsadby), vek výsadby a pod.

Výpisy z registra ovocných sádov od roku 2020 netvorí povinnú prílohu pre získanie podpôr v poľnohospodárstve PPA. Vydávanie výpisov vyplýva zo zákona č. 597/2006 Z. z. o pôsobnosti orgánov štátnej správy v oblasti registrácie odrôd pestovaných rastlín a uvádzaní množiteľského materiálu pestovaných rastlín na trh v znení zákona č. 467/2008 Z. z. a výpisy sú vydávané na vlastnú žiadosť užívateľa. V roku 2022 bolo vydaných 73 výpisov z registra ovocných sádov a chmeľníc.

Kontroly ovocných sádov a chmeľníc na mieste sa v roku 2022 vykonávali počas vegetačného obdobia. Celkovo bolo v roku 2022 pri kontrolách na mieste skontrolovaných 153,37 ha u 25 užívateľov ovocných sádov.

Prehľad o vykonaných kontrolách ovocných sádov a chmeľníc v roku 2022 v porovnaní s rokom 2021

Údaj	Stav v registri 2021	Kontroly na mieste 2021	Stav v registri 2022	Kontroly na mieste 2022
Počet užívateľov	447	84	447	25
Celková výmera sádov v ha	5899,10	1246,61	5899,10	153,37
Počet skontrolovaných dielov pôdnych blokov	-	113	-	42
Počet vyradených dielov pôdnych blokov	-	18	-	1

2.5.2.4 Odborné stanoviská k projektom

V roku 2022 OOEPV vydal 36 odborných stanovísk. Všetkých 36 odborných stanovísk bolo vydaných k projektom na výsadbu ovocných sádov. Nebola prijatá žiadna žiadosť na odborné stanovisko k projektu na výsadbu rýchlorastúcich drevín.

2.5.3 Činnosť v oblasti ekologickej poľnohospodárskej výroby

Činnosť v oblasti ekologickej poľnohospodárskej výroby (ďalej len „EPV“) je vykonávaná v rámci národnej a európskej legislatívy a pozostáva hlavne z:

- plnenia úloh príslušného orgánu pre EPV podľa osobitných predpisov,
- registrácie prevádzkovateľov činných v systéme EPV a vykonávania zmien v registri EPV,
- výmaz prevádzkovateľov činných v systéme EPV na základe ich žiadostí o zrušenie registrácie, sankčný výmaz na základe nedodržiavania pravidiel systému EPV,
- vedenia registra prevádzkovateľov činných v systéme EPV,
- vedenia registra oprávnených inšpekčných organizácií,
- vydávania oprávnenia súkromným inšpekčným organizáciám na výkon delegovaných úloh v rámci EPV v SR (úradné kontroly a certifikácia v EPV),
- metodického riadenia činnosti oprávnených inšpekčných organizácií,
- vykonávania auditu činnosti oprávnených súkromných inšpekčných organizácií,
- vykonávania úradnej kontroly v oblasti EPV, ak nie je na jej výkon poverená inšpekčná organizácia a úradnú kontrolu subjektov, ktoré klamlivo používajú informáciu o tom, že poľnohospodársky produkt alebo potravina pochádzajú z EPV,
- posudzovania a povoľovania neekologických vstupov do EPV a povoľovania ich použitia na území SR,
- zostavovania zoznamov:
 - hnojív a pôdnych pomocných látok povolených do EPV,
 - prípravkov na ochranu rastlín povolených do EPV, ktoré zverejňuje MPRV SR na návrh ÚKSÚP vo svojom vestníku,
- posudzovania a zostavovania zoznamov krmív povolených do EPV, ktoré zverejňuje MPRV SR na návrh ÚKSÚP vo svojom vestníku,
- vedenia databázy ekologického rastlinného množiteľského materiálu a databázy ekologickej živočíšnej výroby,
- určovania mimoriadnych pravidiel EPV,
- vypracúvania viacročného národného plánu úradných kontrol,
- vypracúvania výročnej správy z výsledkov úradných kontrol,
- určovania úradných laboratórií, v ktorých možno analyzovať úradne odobraté vzorky produktov EPV,
- vykonávania úradnej kontroly dovozu produktov EPV z tretích krajín vstupujúcich na územie EÚ v SR,
- určovania hraničných kontrolných staníc, rušenia alebo pozastavenia činnosti hraničnej kontrolnej stanice, ak nespĺňa požiadavky,
- určenia, pozastavenia alebo zrušenia činnosti miesta prepustenia do voľného obehu produktu EPV, v ktorých sú vykonávané dovozné kontroly zásielok EPV vylúčených z vykonania úradnej kontroly na hraničných kontrolných staniciach,
- výmeny informácií a spolupráce s príslušnými orgánmi EÚ a príslušnými orgánmi členských štátov EÚ a so štátnymi a súkromnými inšpekčnými organizáciami členských štátov a iných štátov,
- prípravy podkladov na ukladanie sankcií za porušenie pravidiel EPV,
- spracovávanie údajov a zostavovanie súborov dát za SR pre inštitúcie EÚ (Eurostat, Európska komisia), komunikácia a výmena informácií o stave EPV prebieha cez databázové systémy EÚ - CIRCABC, OFIS a ECAS portal, v oblasti poskytovania informácií spolupracuje s ďalšími orgánmi štátnej správy ako aj neštátnymi organizáciami,
- vykonávania delegovaných kontrol pre PPA na poberateľov podpory PRV pre opatrenie Ekologické poľnohospodárstvo (kontrola na mieste, administrácia PPA úloh, spolupráca v oblasti výmeny informácií).

2.5.3.1 Registrácia v ekologickej poľnohospodárskej výrobe

V systéme EPV každý prevádzkovateľ, ktorý je činný v rôznych oblastiach EPV (rastlinná výroba, zber voľne rastúcich rastlín a ich častí, pestovanie húb, výroba osív a rastlinného množiteľského materiálu z EPV, akvakultúra, živočíšna výroba, chov včiel, výroba krmív z EPV, výroba potravín z EPV, príprava, dovoz produktov z EPV z tretích krajín, vývoz produktov z EPV do tretích krajín, distribúcia/umiestnenie produktov z EPV na trh, skladovanie produktov z EPV) musí svoju činnosť oznámiť príslušnému orgánu, ÚKSÚP.

V súlade so zákonom č. 282/2020 Z. z. o ekologickej poľnohospodárskej výrobe v znení zákona č. 350/2020 Z. z. OOEPV vykonáva registráciu prevádzkovateľov EPV a tiež zmeny registrácie, vrátane zrušenia registrácie. Registre ekologických prevádzkovateľov sú zverejnené na webovom sídle ÚKSÚP.

ÚKSÚP vykonáva registráciu podľa druhu zamerania činnosti:

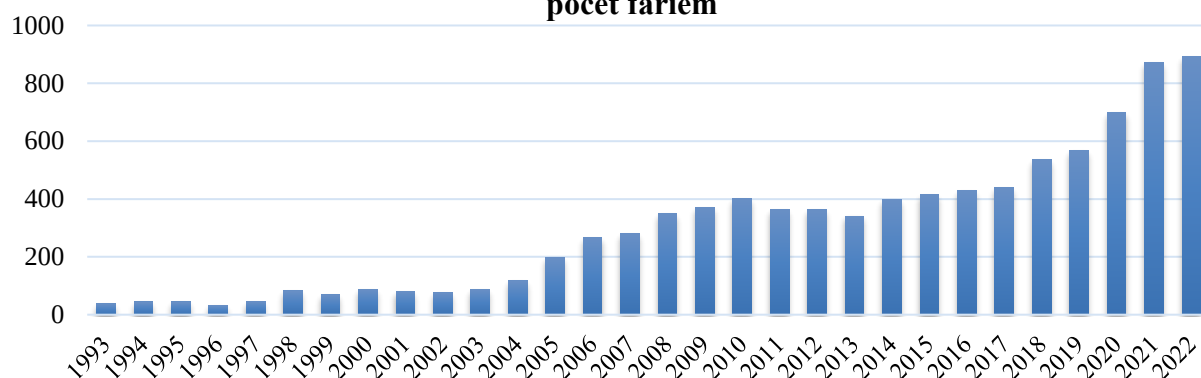
- výroba nespracovaných poľnohospodárskych produktov vrátane osiva a chov hospodárskych zvierat a včiel z EPV:
 - rastlinná výroba,
 - živočíšna výroba,
 - zber voľne rastúcich rastlín a ich častí,
 - chov včiel,
 - pestovanie húb,
 - výroba osív a iného množiteľského materiálu,
- akvakultúra z EPV,
- výroba spracovaných poľnohospodárskych produktov z EPV:
 - výroba potravín,
 - výroba krmív,
 - príprava – spracovanie produktov, pri ktorom nedochádza k zmene pôvodu, balenie alebo označovanie produktov z EPV,
- dovoz produktov z EPV z tretích krajín,
- vývoz produktov z EPV do tretích krajín,
- distribúcia/umiestnenie produktov z EPV na trh, skladovanie produktov z EPV.

K 31.12.2022 bolo v systéme EPV registrovaných celkovo 1238* prevádzkovateľov (1225 v roku 2021) rozčlenených do nasledovných činností:

Činnosť prevádzkovateľa v EPV	Počet v roku 2021	Počet v roku 2022
rastlinná výroba	872	892
živočíšna výroba	644	676
zber voľne rastúcich rastlín a ich častí	9	10
chov včiel	31	30
pestovanie húb	2	2
akvakultúra	2	2
výrobca potravín	125	124
výrobca osív	12	13
výrobca krmív	11	7
príprava (balenie)	59	76
dovoz	62	61
vývoz	33	31
distribúcia/umiestnenie na trh, skladovanie	292	284

pozn.: * každý prevádzkovateľ môže vykonávať viacero činností v systéme EPV

Vývoj ekologickej poľnohospodárskej výroby 1991 - 2022 počet fariem

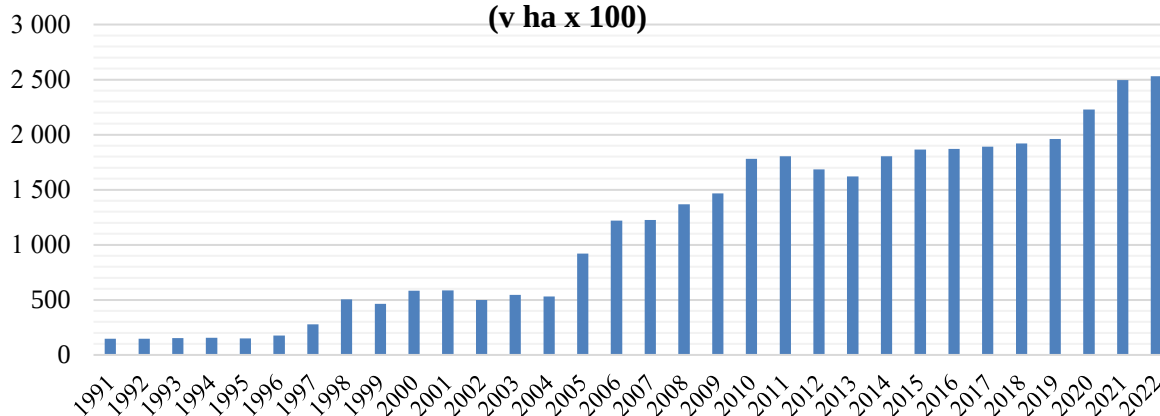

Celková registrovaná plocha pôdy v systéme EPV ku 31.12.2022 bola **253 156,03 ha**. V porovnaní s rokom 2021, kedy bolo v systéme EPV obhospodarovaných 249 723,04 ha pôdy, výmera pôdy v EPV narástla o 1,37 %.

Štruktúra registrovanej pôdy v ekologickej poľnohospodárskej výrobe k 31.12.2022

Poľnohospodárska pôda v EPV	Poľnoh. pôda celkom (ha)	Orná pôda (ha)	TTP (ha)	Sady (ha)	Vinohrady (ha)
ekologická výmera	199 674,76	68 090,21	129 731,38	1 596,13	257,04
výmera v konverzii	53 481,27	17 953,60	34 979,54	274,49	273,64
Spolu	253 156,03	86 043,81	164 710,92	1 870,62	530,68

Registrovaná výmera ekologickej poľnohospodárskej pôdy (v ha x 100)

Ukazovatele EPV za roky 2021 a 2022

Ukazovateľ EPV	Rok 2021	Rok 2022	% rozdiel s rokom 2021
Počet prevádzkovateľov v EPV	1 225	1 238	+ 1,06
Počet prevádzkovateľov s pôdou v EPV	872	892	+ 2,29
Poľnohospodárska pôda (ha)	249 723,04	253 156,03	+ 1,37
Orná pôda (ha)	84 906,99	86 043,81	+ 1,34
TTP (ha)	162 564,74	164 710,92	+ 1,32
Ovocné sady (ha)	1 787,42	1 870,62	+ 4,65
Vinohrady (ha)	463,89	530,68	+ 14,40
Výrobca biopotravín	125	124	- 0,80

Zmeny v registrácii, nahlásené prevádzkovateľmi EPV sa najčastejšie týkajú rozšírenia alebo zníženia výmery registrovanej pôdy. Ďalej sú to ostatné zmeny, ako napríklad zmeny doby konverzie (skrátene, predĺženie), kultúry pôdy, zmeny v živočíšnej výrobe, kontaktných údajov prevádzkovateľa alebo činností v EPV. Zmeny vo výmere pôdy súvisia najmä s aktualizáciou LPIS.

2.5.3.2 Výkon úradných kontrol ekologickej poľnohospodárskej výroby

ÚKSÚP je príslušným orgánom štátnej správy pre EPV podľa § 4 pís. a) zákona č. 282/2020 Z. z. o ekologickej poľnohospodárskej výrobe v platnom znení. Výkon úradných kontrol a iných úradných činností v oblasti EPV vykonávaných v SR ÚKSÚP delegoval na súkromné inšpekčné organizácie v súlade s čl. 40 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/848 o ekologickej výrobe a označovaní produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 834/2007.

V SR boli na výkon úradných kontrol a iných úradných činností v oblasti EPV v roku 2022 oprávnené 3 súkromné inšpekčné organizácie (ďalej len „IO“):

- Naturalis SK, s.r.o., Kalinčiakova 27, 831 04 Bratislava (SK-BIO-002)
- Biokont CZ s.r.o., Měříčkova 34, 621 00 Brno, Česká republika (SK-BIO-003)
- EKO-CONTROL SK s.r.o., Nešporova 30, 040 11 Košice (SK-BIO-004)

Inšpekčná organizácia EKO-CONTROL SK, s.r.o. na základe vlastnej žiadosti ukončila svoju činnosť na území SR a bolo jej odobraté oprávnenie na výkon úradných kontrol a certifikácie ku dňu 30.04.2022.

Oprávnené súkromné IO vykonávajú úradné kontroly EPV s cieľom overiť dodržiavanie princípov a pravidiel EPV za účelom ochrany spotrebiteľa a jeho dôvery v kvalitu bioproduktov vyrobených v súlade s pravidlami EPV.

2.5.3.3 Činnosti oprávnených súkromných inšpekčných organizácií roku 2022

Naturalis SK, s.r.o. vykonal celkovo 2 195 úradných kontrol. Realizovalo sa 1 597 fyzických inšpekcií na mieste (z toho: 937 ohlásených a 660 neohlásených), 209 dodatočných kontrol na základe rizikovosti prevádzkovateľov (204 neohlásených a 5 ohlásených). V roku 2022 bolo odobratých 46 vzoriek u 46 prevádzkovateľov na základe analýzy rizika (všetky vzorky boli zaslané na analýzu do určeného úradného laboratória pre EPV). Okrem úradných kontrol inšpekčnou organizáciou bolo vykonaných aj 280 vstupných preverení, 26 následných kontrol, 82 cielených kontrol a u 74 prevádzkovateľov sa vykonala vstupná kontrola.

Biokont CZ, s.r.o. vykonal celkovo 580 úradných kontrol. Realizovalo sa 360 fyzických inšpekcií na mieste (253 ohlásených a 107 neohlásených), 110 dodatočných kontrol (70 ohlásených a 40 neohlásených). V roku 2022 bolo odobratých 28 vzoriek u 19 prevádzkovateľov (11 vzoriek bolo zaslaných na analýzu do určeného úradného laboratória pre EPV). Okrem úradných kontrol inšpekčnou organizáciou bolo vykonaných aj 101 vstupných preverení a 9 iných kontrol.

2.5.3.4 Audity a úradné kontroly vykonané OOEPV

V rámci dozoru nad činnosťou **súkromných IO ÚKSÚP**, OOEPV vykonáva kancelárske audity, svedecké audity a dohľadové audity. Príslušný orgán kancelárskym auditom posudzuje funkčnosť kontrolného a certifikačného systému IO, aktuálnosť riadenej dokumentácie – implementáciu pokynov vydaných príslušným orgánom do pokynov IO. Cieľom svedeckých auditov a dohľadových auditov príslušný orgán posudzuje pracovný postup inšpektora IO v súlade so zadokumentovanými postupmi vydanými oprávnenou IO.

V roku 2022 boli naplánované 4 kancelárske audity, z ktorých sa 3 kancelárske audity vykonali a 1 kancelársky audit sa neuskutočnil z dôvodu zrušenia IO EKO-CONTROL SK s.r.o., ďalej bolo vykonaných 17 svedeckých auditov a 2 dohľadové audity.

Inšpektori OOEPV na základe „Dohody o delegovaní činnosti č. 13/2015“ uzavretej medzi ÚKSÚP a PPA, vykonávajú pre PPA kontroly na mieste za účelom overenia dodržiavania podmienok EPV, na základe ktorých sa poskytujú podpory prevádzkovateľom registrovaným v EPV prostredníctvom PRV SR 2014 – 2020 pre opatrenie ekologické poľnohospodárstvo. V roku 2022 bolo zo strany PPA vyhlásené prechodné obdobie, kde sa dodržiavanie pravidiel kontrolovalo na základe podmienok PRV SR 2014-2020. V roku 2022 OOEPV pre PPA vykonal 86 fyzických kontrol na mieste.

Počas roka 2022 OOEPV:

1. Vypracoval 4 stanoviská k značke kvality pre MPRV SR a ŠVPS.
2. Vykonal 7 úradných kontrol predaja prostredníctvom komunikácie na diaľku (internetový predaj), z ktorých v dvoch prípadoch bola uložená sankcia.
3. Vykonal 70 dokumentárnych úradných kontrol ekologických zásielok prichádzajúcich z tretích krajín do EÚ. Na dvoch zásielkach bola vykonaná aj kontrola identity. V roku 2022 nebola vykonaná žiadna fyzická kontrola spojená s povinným odberom vzorky.

2.5.3.5 Posudzovanie a povoľovanie neekologických vstupov do EPV

OOEPV posudzuje neekologické vstupy do EPV a povoľuje ich použitie v EPV v rastlinnej výrobe, živočíšnej výrobe, pri výrobe potravín alebo krmív. Zostavuje zoznamy hnojív a pôdnych pomocných látok povolených do EPV, prípravkov na ochranu rastlín, krmív, látok na čistenie a dezinfekciu budov a zariadení v chove hospodárskych zvierat, ktoré sú povolené do EPV. Aktuálne zoznamy sú zverejnené na webovom sídle ÚKSÚP.

Povoľovanie hnojív a pôdnych pomocných látok, prípravkov na čistenie a dezinfekciu budov a zariadení, prípravkov na ochranu rastlín a krmív do EPV

V súlade s právnymi predpismi v oblasti EPV bolo v roku 2022:

- posúdených 110 hnojív a pôdnych pomocných látok, povolených bolo 80, 11 udelených výnimiek a 18 nepovolených,
- posúdených 43 dezinfekčných a čistiacich prípravkov v živočíšnej výrobe, povolených bolo 38 a 4 nepovolené, na základe odvolania prevádzkovateľa bol 1 prípravok odstúpený na druhostupňové konanie na MPRV SR,
- posudzovaných 18 prípravkov na ochranu rastlín, povolených bolo 10 prípravkov na ochranu rastlín, žiadne prípravky neboli zamietnuté, 8 vypracovaných stavísk pre udelenie mimoriadnych výnimiek MPRVSR,
- posúdených 205 krmív vrátane silážnych prípravkov, povolených bolo 181 a 24 nepovolených.

Bioosivá a vydávanie výnimiek na použitie neekologického rastlinného množiteľského materiálu

V súlade s právnymi predpismi pre EPV majú prevádzkovatelia uprednostňovať používanie rastlinného množiteľského materiálu dopestovaného v súlade s pravidlami EPV (ďalej len „bioosivá“) pred používaním rastlinného množiteľského materiálu, ktorý nebol získaný metódou EPV (ďalej len „neekologickými osivami“).

OOEPV vedie databázu bioosív dostupných na území SR a zverejňuje ju na webovom sídle ÚKSÚP.

V roku 2022 požiadali o zaradenie osiva do databázy bioosív 4 prevádzkovatelia EPV registrovaní na činnosť výrobca osív z EPV:

1. OSIVO, a.s. – do databázy bioosív požiadal zaregistrovať 5 druhov a 7 odrôd bioosív

Druh	Odroda
Pšenica letná f. jarná	IS Jarissa
Pšenica letná f. ozimná	IS Carrier
Pšenica letná f. ozimná	IS Laudis
Ovos siaty f. jarná	Vit
Jačmeň siaty f. ozimná	KWS Tenor
Tritikale	Cosinus
Raž siata f. ozimná	Dańkowskie Dragon

2. Oseva, a.s. slovenská organizačná zložka – do databázy bioosív požiadala zaregistrovať 5 druhov a 7 odrôd bioosív

Druh	Odroda
Pšenica letná f. ozimná	RGT Zornica
Pšenica letná f. ozimná	Midas
Pšenica špaldová f. ozimná	IS Spirion
Pšenica špaldová f. ozimná	Zollernspelz
Bôb obyčajný	Mistral
Red'kev siata olejná	Bokito
Horčica biela	Andromeda

3. SEMA HŠ s.r.o. - do databázy bioosív požiadala zaregistrovať 1 druh a 1 odrodu bioosív

Druh	Odroda
Pšenica letná f. ozimná	Rustic

4. MOSUPO KFK, spol. s r.o. - do databázy bioosív požiadal zaregistrovať 1 druh a 1 odrodu bioosív

Druh	Odroda
Pšenica špaldová f. ozimná	Attergauer Dinkel

Ponuka bioosív v SR však dlhoročne nepokrýva dopyt prevádzkovateľov, preto je možnosť v súlade s platnou legislatívou vydávať výnimky na použitie neekologického rastlinného množiteľského materiálu v EPV.

Za rok 2022 bolo prijatých 574 žiadostí o povolenie použitia neekologického osiva v EPV, ktoré sa týkalo 1 987 posúdení druhov a ich odrôd. Z nich bolo povolených 1 963 výnimiek na osivo a pri 24 žiadostiach o výnimku sa rozhodlo o nepovolení použitia neekologického osiva. OOEPV každoročne zasiela Európskej komisii správu o udelených výnimkách pre používanie neekologických osív a sadív zemiakov alebo vegetatívneho množiteľského materiálu pre účely prehodnotenia situácie ohľadom používania neekologických osív na úrovni EÚ do 31.03. bežného roku.

V súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/848 o ekologickej výrobe a označovaní produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 834/2007 vydal OOEPV všeobecné povolenie na použitie neekologického rastlinného množiteľského materiálu v ekologickej poľnohospodárskej výrobe v Slovenskej republike.

Výnimky z pravidiel EPV v živočíšnej výrobe

V roku 2022 OOEPV udelilo 320 rozhodnutí za účelom udelenia výnimky z pravidiel v EPV v živočíšnej výrobe v súlade s prílohou II časťou II ods. 1, bodom 1.3.4., 1.7.8, 1.7.9., 1.7.10. nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/848 o ekologickej výrobe a označovaní produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 834/2007.

Bolo udelených 95 rozhodnutí v oblasti výkonu zásahov na hospodárskych zvieratách (odrokovanie hovädzieho dobytku, kupírovanie chvostov oviec a pod.).

Ďalej bolo udelených 225 rozhodnutí pre schválenie umiestnenia hospodárskych zvierat z neekologického chovu do systému EPV.

OOEPV v roku 2022 v dôsledku nadmerného dlhotrvajúceho pôdneho sucha na území SR udelilo výnimku z katastrofických okolností v spolupráci s MPRV SR, Ministerstvom životného prostredia SR (ďalej len MŽP SR) a Slovenským hydrometeorologickým ústavom (ďalej len „SHMÚ“) pre všetkých prevádzkovateľov v registri EPV na kŕmenie ekologických zvierat neekologickým objemovým krmivom s účinnosťou od 11.11.2022 v súlade s čl. 22 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/848 o ekologickej výrobe a označovaní produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 834/2007.

2.5.3.6 Činnosť v orgánoch EÚ

OOEPV sa pravidelne zúčastňuje zasadnutí výborov pre EPV a expertných skupín pre EPV v Bruseli prostredníctvom delegáta za SR pre EPV. V súvislosti s prijatím nového nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/848 o ekologickej poľnohospodárskej výrobe a označovaní produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 834/2007, ktoré sa uplatňuje od 01.01.2022 sa na zasadnutiach pre EPV aktívne pracuje na príprave vykonávacích a delegovaných aktov, ktoré priebežne dopĺňajú a upravujú nové nariadenie. V roku 2022 sa udialo mnoho nepredvídateľných udalostí, ktoré mali vplyv aj na EPV na úrovni EÚ. Jednou z nich je invázia Ruska na Ukrajinu, ktoré ovplyvnilo oblasť EPV, nakoľko práve z tohto územia sa dovážali bielkovinové krmivá v ekologickej kvalite do EÚ. Tento fakt prinútil konať orgány EÚ a dospelo sa k záveru, že štáty ktoré trpia nedostatkom spomínaných bielkovinových krmív v dôsledku vojny na Ukrajine, si môžu uplatniť výnimky na skrmovanie konvenčných krmív v tejto oblasti. Všetky vydané výnimky sú zaznamenané jednotlivými členskými štátmi a následne odstúpené na orgány EÚ.

V roku 2022 sa intenzívne diskutovalo o nahrávaní kontaminácii zachytených na vnútorných trhoch členských štátov do systému OFIS, ktoré je povinné nahlásiť do 31.03.2023, zároveň ohľadom dovozov produktov z tretích krajín do EÚ a zabezpečenia kvalifikovanej elektronickej pečate (e-seal) pre príslušné orgány potvrdzujúce dovozy produktov z EPV z tretích krajín do EÚ prostredníctvom systému TRACES NT. Počas roka 2022 sa okrem rokovaní na zasadnutiach začalo testovať vydávanie certifikátov pre ekologických prevádzkovateľov do systému TRACES NT, ktoré je povinné od 01.01.2023. Certifikáty na území SR vydávajú oprávnené inšpekčné organizácie.

2.5.3.7 Porušenia EPV, príprava podkladov pre udelenie sankcií, podnety

OOEPV eviduje zistenia (menej závažné/závažné/kritické) v rámci EPV, ktoré oprávnené IO zasielajú formou povinných mesačných hlásení na príslušný orgán. Zistenia klasifikované ako závažné a kritické sú odstupované na príslušný orgán aj spolu s podkladovou dokumentáciou za účelom posúdenia a možného udelenia sankcie v správnom konaní. V roku 2022 bolo odstúpených 84 porušení, z ktorých 4 porušenia boli po odvolaní prevádzkovateľa odstúpené na druhostupňové konanie na MPRV SR.

Na OOEPV bolo podaných 8 podnetov, z ktorých boli 2 riešené v správnom konaní.

V systéme OFIS bolo v roku 2022 nahraných 10 prípadov, ktoré sa týkali SR. Z týchto prípadov bolo Slovensko označené v 3 prípadoch a v 7 prípadoch označilo Slovensko iný členský štát EÚ. V roku 2022 sa uzavreli 4 prípady.

2.5.3.8 Aktivity odboru v oblasti EPV v roku 2022

Významnou činnosťou OOEPV je aj zasielanie správ a hlásení do orgánov EÚ prostredníctvom elektronických informačných systémov OFIS, TRACES a EUROSTAT. Zamestnanci OOEPV sa fyzicky zúčastnili aj na kurzoch Európskej komisie BTSF (Better Training for Safer Food).

Odbor úzko spolupracoval na výmene aktuálnych informácií s odbornými inštitúciami v oblasti EPV, ako MPRV SR, Národným poľnohospodárskym a potravinárskym centrom (ďalej len „NPPC“), ŠÚ SR, Slovenskou poľnohospodárskou univerzitou v Nitre (ďalej len „SPU“), Fakultou záhradníctva a krajinného inžinierstva, Ovocinárskou úniou SR a odbornými strednými školami. Aktívne udržiava kontakt so štátnymi organizáciami (ŠVPS SR, SNAS, Finančná správa SR), ale aj s neštátnymi organizáciami (napr. Zväz ekologického poľnohospodárstva – Ekotrend). V roku 2022 sa zástupca OOEPV zúčastnil na seminári, ktorý organizoval Zväz ekologického poľnohospodárstva – Ekotrend.

2.5.4 Ciele a prehľad ich plnenia

V oblasti ovocinárstva je základným cieľom kontrola a aktualizácia údajov v registri sádov a v registri chmeľníc, vydávanie výpisov pre potreby farmárov (na základe ich žiadosti), vydávanie odborných stanovísk k projektom na výsadbu ovocného sadu, výsadbu rýchlorastúcich drevín a pri zmene poľnohospodárskeho druhu pozemku na ovocný sad pre potreby Slovenského pozemkového fondu a pozemkových úradov.

Cieľom je každoročne vykonávať k stanoveným termínom pre potreby MPRV SR, PPA, ŠÚ SR, NPPC-VÚEPP štatistické zisťovania za účelom získania informácií o odhade úrod, celkovej produkcii ovocia a uskladnení ovocia z domácej produkcie. Tieto zisťovania sú súčasťou Programu štátnych štatistických zisťovaní.

V oblasti EPV je základným cieľom OOEPV plnenie úlohy príslušného orgánu v zmysle zákona č. 282/2020 Z. z. o ekologickej poľnohospodárskej výrobe v platnom znení, tvorba a správny výklad legislatívy v oblasti EPV, riadenie kontroly a registrácia prevádzkovateľov EPV, dohľad nad činnosťou oprávnených IO, riešenie porušení pravidiel EPV, zber dát pre potreby orgánov EÚ ako aj MPRV SR, PPA, ŠÚ SR a spolupráca s príslušnými orgánmi a inšpekčnými organizáciami členských štátov EÚ.

OOEPV si plnil v roku 2022 úlohu príslušného orgánu vyplývajúce z príslušnej legislatívy a zákona ako aj ďalšie činnosti a úlohy. Boli aktualizované metodické pokyny usmerňujúce činnosť oprávnených súkromných IO. V priebehu roku boli pravidelne odovzdávané dáta pre potreby MPRV SR, PPA, ŠÚ SR ako aj hlásenia do orgánov EÚ. OOEPV zároveň aktívne spolupracoval s príslušnými orgánmi a IO členských štátov EÚ. Taktiež sa aktívne zapájal do prípravy novely Zákona č. 282/2020 Z. z.

2.6 Oblasť autorizácie prípravkov na ochranu rastlín a pomocných prípravkov

2.6.1 Legislatívny rámec činnosti

- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009 o uvádzaní prípravkov na ochranu rastlín na trh a o zrušení smerníc Rady 79/117/EHS a 91/414/EHS
- Zákon č. 405/2011 Z. z. o rastlinolekárskej starostlivosti a o zmene zákona NR SR č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov
- Vyhláška MPRV SR č. 485/2011 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípravkoch na ochranu rastlín
- Vyhláška MPRV SR č. 117/2013 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MPRV SR č. 485/2011 Z. z.
- Vyhláška MPRV SR č. 51/2021 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MPRV SR č. 485/2011 Z. z.
- Vyhláška MPRV SR č. 486/2011 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o podmienkach, postupoch a lehotách na uplatnenie ustanovení o skúškach biologickej účinnosti, o žiadostiach, zásadách správnej experimentálnej praxe, auditoch a vydávaní certifikátu, rozšírení rozsahu certifikátu alebo recertifikácii
- Vyhláška MPRV SR č. 163/2013 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MPRV SR č. 486/2011 Z. z.
- Vyhláška MPRV SR č. 52/2021 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MPRV SR č. 486/2011 Z. z.
- Vyhláška MPRV SR č. 487/2011 Z. z. o integrovanej ochrane proti škodlivým organizmom a o jej uplatňovaní
- Vyhláška MPRV SR č. 488/2011 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o zásadách a opatreniach na ochranu zdravia ľudí, zdrojov pitnej vody, včiel, zveri, vodných a iných necieľových organizmov, životného prostredia a osobitných oblastí pri používaní prípravkov na ochranu rastlín
- Vyhláška MPRV SR č. 489/2011 Z. z. o podmienkach a postupoch pri evidencii a kontrolách aplikačných zariadení
- Vyhláška MPRV SR č. 490/2011 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o podmienkach, požiadavkách a postupoch na uplatnenie ustanovení o leteckej aplikácii prípravkov na ochranu rastlín a o žiadosti o povolenie leteckej aplikácie
- Vyhláška MPRV SR č. 491/2011 Z. z. o vedení záznamov o prípravkoch na ochranu rastlín a nahlasovaní údajov, podmienkach a postupoch pri skladovaní a manipulácii s prípravkami na ochranu rastlín a čistení použitých aplikačných zariadení
- Vyhláška MPRV SR č. 492/2011 Z. z. o odbornom vzdelávaní v oblasti prípravkov na ochranu rastlín
- Nariadenie vlády SR č. 186/2012 Z. z. o prehodnocovaní autorizovaných prípravkov na ochranu rastlín
- Nariadenie Komisie č. 540/2011/EÚ, ktorým sa vykonáva nariadenie Európskeho parlamentu a Rady č. 1107/2009/ES, pokiaľ ide o zoznam schválených účinných látok v platnom znení
- Nariadenie Komisie (EÚ) č. 283/2013, ktorým sa v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009 o uvádzaní prípravkov na ochranu rastlín na trh stanovujú požiadavky na údaje o účinných látkach
- Nariadenie Komisie (EÚ) č. 284/2013, ktorým sa v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009 o uvádzaní prípravkov na ochranu rastlín na trh stanovujú požiadavky na údaje o prípravkoch na ochranu rastlín

- Nariadenie Komisie č. 546/2011/EÚ, ktorým sa vykonáva nariadenie Európskeho parlamentu a Rady č. 1107/2009/ES, pokiaľ ide o jednotné zásady hodnotenia a povoľovania prípravkov na ochranu rastlín
- Nariadenie Komisie č. 547/2011/EÚ, ktorým sa vykonáva nariadenie Európskeho parlamentu a Rady č. 1107/2009/ES, pokiaľ ide o požiadavky na označovanie prípravkov na ochranu rastlín
- Vykonávacie nariadenia Komisie, ktorými sa povoľuje členským štátom predĺžiť dočasné autorizácie udelené pre nové účinné látky
- Vykonávacie nariadenia Komisie, ktorými sa neschvaľujú/neobnovujú/vyradia zo zoznamu niektoré účinné látky
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1185/2009 o štatistike pesticídov
- Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) č. 686/2012, ktorým sa členským štátom na účely postupu obnovenia prideliť hodnotenie účinných látok v platnom znení
- Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) č. 844/2012, ktorým sa stanovujú ustanovenia potrebné na vykonávanie postupu obnovenia účinných látok podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009 o uvádzaní prípravkov na ochranu rastlín na trh
- Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) č. 2015/408 o vykonávaní článku 80 ods. 7 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009 o uvádzaní prípravkov na ochranu rastlín na trh a o zostavení zoznamu látok, ktoré sa majú nahradiť
- Zákon č. 387/2013 Z. z. o pomocných prípravkoch v ochrane rastlín a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Vyhláška MPRV SR č. 477/2013 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon o pomocných prípravkoch v ochrane rastlín
- Zákon č. 67/2010 Z. z. o podmienkach uvedenia chemických látok a chemických zmesí na trh a o zmene a doplnení niektorých zákonov (chemický zákon)

2.6.2 Činnosť

Činnosť ÚKSÚP v oblasti autorizácie POR a pomocných prípravkov je zastrešená zamestnancami odboru registrácie pesticídov (ďalej len „ORP“), ktorí úzko spolupracujú s odbornými pracoviskami a príslušnými orgánmi členských štátov a je vykonávaná v zmysle platnej legislatívy a pozostáva hlavne z:

- hodnotenia účinných látok, safenerov, synergentov, adjuvantov alebo základných látok a koordinovania procesu ich hodnotenia s odbornými pracoviskami - s Národným referenčným laboratóriom (ďalej len „NRL“), Výskumným ústavom vodného hospodárstva (ďalej len „VÚVH“), SHMÚ, Úradom verejného zdravotníctva SR (ďalej len „ÚVZ SR“) a NPPC - Ústavom včelárstva, s príslušnými zodpovednými orgánmi členských štátov, Európskym úradom pre bezpečnosť potravín (ďalej len „EFSA“) a Európskou komisiou na účely ich schválenia alebo obnovenia schválenia
- prijímania žiadostí o autorizáciu POR a pomocných prípravkov, o zmeny a doplnenie autorizácie, obnovenie autorizácie, o rozšírenie autorizácie, o predĺženie doby platnosti autorizácie, o prehodnotenie autorizácie, o povolenie na paralelný obchod a koordinovanie procesu ich hodnotenia s odbornými pracoviskami, príslušnými zodpovednými orgánmi členských štátov a Európskou komisiou na účely ich autorizácie, zmien a doplnení autorizácie, prehodnotenia autorizácie a povolenia na paralelný obchod
- vypracúvania odborných posudkov, stanovísk a hodnotiacich správ pre oblasť identity a fyzikálno-chemických vlastností účinných látok, safenerov, synergentov, adjuvantov alebo základných látok, POR a pomocných prípravkov, ako aj pre oblasť analytických metód na stanovenie účinných látok, safenerov, synergentov, adjuvantov, ich nečistôt a reziduí na účely schválenia účinných látok, safenerov, synergentov, adjuvantov alebo základných látok alebo na účely autorizácie POR a pomocných prípravkov, zmien a doplnení autorizácie, prehodnotenia autorizácie a paralelného obchodu

- hodnotenia dokumentačného súboru údajov biologickej účinnosti POR pri autorizácii, zmene a doplnení autorizácie alebo prehodnotení autorizácie
- spolupráce s odbornými pracoviskami a príslušnými orgánmi členských štátov pri hodnotení účinných látok a autorizácii POR, výmene informácií o autorizovaných POR, pri zdieľaní výsledkov hodnotenia pri prehodnocovaní autorizácie už autorizovaných POR
- vydávania rozhodnutí o autorizácii POR, rozhodnutí o autorizácii pomocných prípravkov a adjuvantov, o zmene a doplnení autorizácie, o predĺžení doby platnosti autorizácie, o prehodnotení autorizácie, o prebaľovaní POR a pomocných prípravkov vrátane prípravkov pre neprofesionálnych používateľov, o paralelnom obchode, o zrušení autorizácie alebo povolenia na paralelný obchod,
- vydávania povolení na používanie POR na účely výskumu a vývoja,
- vydávania certifikátov o spôsobilosti na vykonávanie skúšok biologickej účinnosti s POR podľa Zásad správnej experimentálnej praxe (ďalej len „ZSEP“) a vykonávanie ich kontroly,
- zabezpečovania systému manažérstva kvality certifikácie správnej experimentálnej praxe (ďalej len „SEP“),
- vykonávania činnosti v zmysle Vnútornej smernice číslo 12/2010 „Systém manažérstva kvality certifikácie SEP“,
- prijímania žiadostí na skúšanie biologickej účinnosti POR, hodnotenia požiadaviek výrobcov POR, skúšania biologickej účinnosti POR podľa ZSEP, spracovávanie výsledkov zo skúšok biologickej účinnosti (na požiadanie žiadateľa aj v programe Manažmentu výskumu v poľnohospodárstve (ARM) v zmysle jednotného európskeho systému), spracúvania plánov a metodík pokusov pre jednotlivé škodlivé organizmy v rôznych poľnohospodárskych plodinách pre celé územie SR,
- vedenia zoznamu autorizovaných POR a POR povolených na paralelný obchod, zoznamu autorizovaných pomocných prípravkov a pomocných prípravkov povolených na paralelný obchod, ktorý sa zverejňuje najmenej raz ročne vo Vestníku MPRV SR a je dostupný aj prostredníctvom online databázového informačného systému prípravkov na ochranu rastlín (ISPOR),
- vedenia evidencie a dokumentácie autorizovaných POR a pomocných prípravkov,
- poskytovania údajov, informácií a správ Európskej komisii, EFSA, medzinárodným organizáciám, príslušným orgánom členských štátov EÚ a tretích krajín,
- účasti na odborných stretnutiach organizovaných Komisiou, EFSA, Európskou stredozemskou organizáciou na ochranu rastlín (ďalej len „EPPO“), členskými štátmi alebo inými medzinárodnými organizáciami,
- organizovania stretnutí s odbornými pracoviskami za účelom diskusie o aktuálnych problémoch súvisiacich s autorizáciou, ako aj o plánovaných úlohách vyplývajúcich z predpisov EÚ,
- vypracúvania metodických pokynov a metodík,
- riešenia akútnych prípadov v ochrane rastlín podľa potrieb slovenskej poľnohospodárskej praxe,
- spolupráce s inými výskumnými ústavmi a univerzitami pri skúšaní špecifických POR alebo pri riešení špecifických škodlivých organizmov,
- plnenia ďalších úloh v rámci ÚKSÚP, rezortu pôdohospodárstva a rozvoja vidieka, spolupráce s odbornými inštitúciami

2.6.2.1 Autorizácia POR

ORP v roku 2022 celkovo prijal, resp. začal 1 276 rôznych konaní o autorizáciu POR, autorizáciu pomocných prípravkov, o zmeny a doplnenie autorizácie, obnovenie autorizácie, o rozšírenie

autorizácie, o predĺženie doby platnosti autorizácie, o prehodnotenie/obnovenie autorizácie, o povolenie na paralelný obchod

Vydané rozhodnutia	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
nová autorizácia	66	88	119	155	101	91	35	55	33	33
identická autorizácia							25	31	44	40
vzájomné uznávanie autorizácie							50	51	67	73
predĺženie platnosti autorizácie – na profesionálne použitie	105	57	130	194	196	347	386	347	440	422
predĺženie platnosti autorizácie – na neprofesionálne použitie	12	5	14	17	18	24	17	21	16	31
paralelný obchod - uvedenie na trh	47	64	53	64	96	79	95	90	47	64
paralelný obchod - osobná spotreba	6	13	3	28	13	12	6	2	2	0
prehodnotenie autorizácie (re-registrácia)	13	54	19	10	9	6	1	3	4	12
nepovolenie paralelného obchodu	40	19	14	11	16	23	22	6	14	3
nepovolenie autorizácie na menej významné použitie	2	4	5	0	2	5	4	7	0	2
zrušenie autorizácie na menej významné použitie	3	0	0	0	0	1	0	0	0	0
nepredĺženie platnosti autorizácie	2	0	0	0	0	0	2	0	0	0
zamietnutie žiadosti	4	11	16	25	3	10	12	4	7	9
zastavenie konania	32	21	27	75	63	110	126	131	91	87
zrušenie autorizácie	23	14	10	61	12	25	32	58	77	14
ostatné - zmeny zloženia, výrobné závody účinných látok a POR, rozšírenie o obal, menej významné použitie, zmena adresy a názvu subjektov (držiteľa autorizácie, výrobcov, výrobných závodov), zmena zloženia, zmena držiteľa autorizácie (prevod), zmena klasifikácie, zmena v etikete, zmena názvu prípravku, obnovenie autorizácie POR, rozšírenie autorizácie POR, zmena v použití POR a iné.	163	240	297	607	224	283	286	394	414	499
výskum a vývoj					285	245	285	230	208	186
prerušenie správneho konania					184	200	137	110	121	124
Spolu	519	590	707	1247	1222	1461	1521	1540	1585	1599

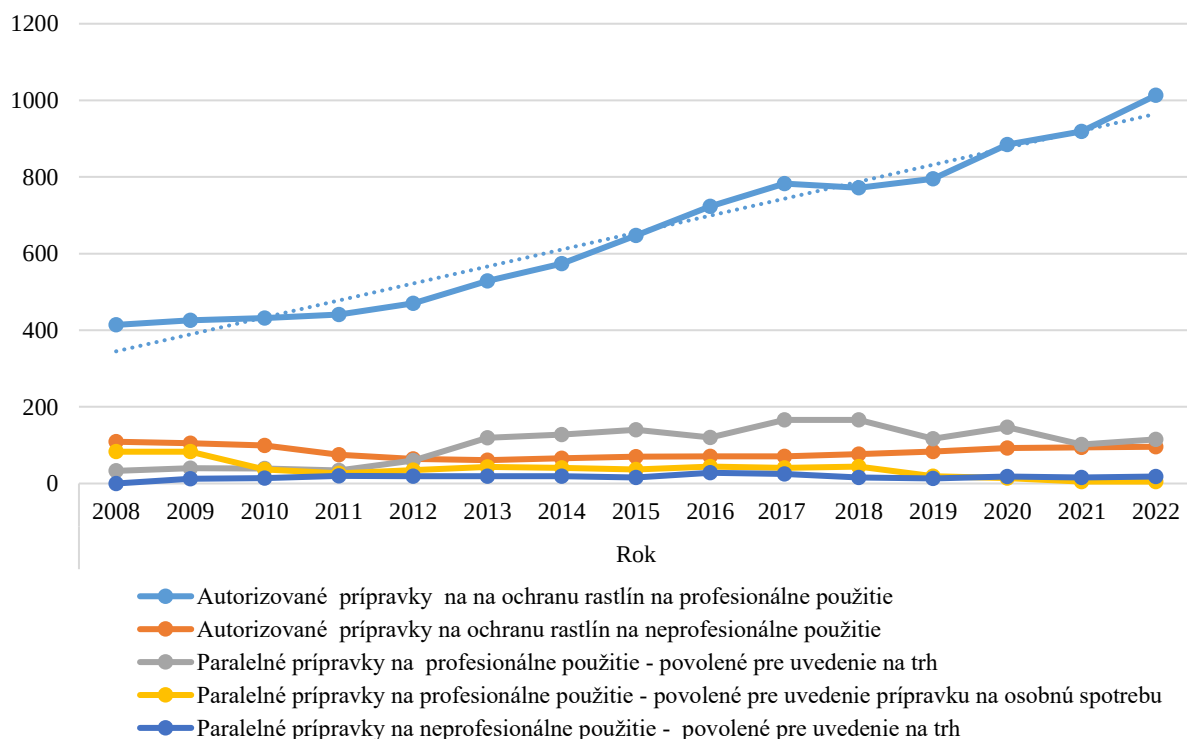
Celkovo bolo za ORP vydaných 1 599 rozhodnutí. Rozhodnutí o autorizáciách POR, rôznych zmien, doplnení a zrušení rozhodnutí (t.j. všetky okrem výskumu a vývoja) bolo vydaných 1 413, čo je o 36 rozhodnutí viac ako v roku 2021.

Rozhodnutí o autorizáciách prípravkov na ochranu rastlín, rôznych zmien, doplnení a zrušení (bez rozhodnutí o prerušení konania a bez výskumu a vývoja) bolo vydaných 1 289, čo je o 33 rozhodnutí viac (2,62 %) ako v minulom roku.

ORP vedie zoznam autorizovaných POR a POR povolených na paralelný obchod na rok 2022 a zoznam autorizovaných pomocných prípravkov a pomocných prípravkov povolených na paralelný obchod, zoznam autorizovaných POR a POR povolených na paralelný obchod na rok 2022 bol zverejnený 25.03.2022 vo Vestníku MPRV SR, čiastka 4.

Odbor viedol evidenciu dokumentácie POR, poskytoval údaje, informácie a správy Európskej komisii, medzinárodným organizáciám, príslušným zodpovedným úradným orgánom členských štátov EÚ a tretích krajín. Spolupracoval s odbornými pracoviskami NRL, VÚVH, SHMÚ, ÚVZ SR a NPPC ako aj s odborom ochrany rastlín ÚKSÚP, odborom laboratórnych činností ÚKSÚP, so zahraničnými registračnými autoritami pri autorizácii, posudzovaní paralelných prípravkov, výmene informácií o autorizovaných POR.

Počet autorizovaných prípravkov na ochranu rastlín a prípravkov na ochranu rastlín povolených na paralelný obchod v priebehu rokov 2008 – 2022

Počet autorizovaných POR/pomocných prípravkov z pohľadu typu účinných látok

	Autorizované POR v roku 2022	Počet autorizovaných POR celkom	Počet účinných látok celkom
POR	121	1 013	223
POR s obsahom nízkorizikovej účinnej látky	0	13	8
POR s účinnými látkami, ktoré sa majú nahradiť	29	344	37
POR s účinnými látkami na báze mikroorganizmov	6	26	15
Pomocné prípravky na báze makroorganizmov (bioagens)	13	53	34

2.6.2.2 Hodnotenie biologickej účinnosti, identity, fyzikálno-chemických vlastností a analytických metód účinných látok, safenerov, synergentov, adjuvantov, základných látok, POR a pomocných prípravkov

Hodnotenie biologickej účinnosti POR podľa údajov v „Dokumentačnom súbore údajov o biologickom hodnotení POR“

Hodnotenie biologickej účinnosti bolo vypracovávané na úrovni systému autorizácie POR formou zonálnej spolupráce. Hodnotenie biologickej účinnosti bolo zamerané na hodnotenie minimálnej novej účinnej dávky POR, hodnotenie stupňa účinnosti dávky odporúčanej

pre autorizáciu POR, na hodnotenie potreby tank-mix kombinácie POR s inými POR alebo adjuvantami, možnosti aplikácie POR v podobe delenej aplikácie, hodnotenie výskytu rezistencie v EÚ a celosvetovom meradle a z toho vyplývajúce riziká pre SR, riziká novej rezistencie na jednotlivé účinné látky a rezistencie na POR, hodnotenie krížovej rezistencie medzi jednotlivými účinnými látkami a POR a z toho vyplývajúce potreby v striedaní POR v ochrane rastlín, zhodnotenie a nastavenie stupňa agronomického rizika rezistencie POR, určenie antirezistentnej stratégie pre hodnotený POR i s ohľadom na ostatné autorizované POR, hodnotenie nepriaznivých vplyvov na ošetrované plodiny po aplikácii POR v podobe fytotoxicity, vplyvov na výšku úrody, kvalitatívne parametre úrody, možné vplyvy POR na technologické procesy spracovania úrody, vplyv POR na ošetrované rastliny a rastlinné produkty, ktoré slúžia ako množiteľský materiál, hodnotenie vplyvu POR na následné, susediace a náhradné plodiny, vplyv POR na užitočné a neúčinné organizmy, určenie správneho postupu pri čistení aplikačného zariadenia s ohľadom na bezpečnosť pri opätovnom použití aplikačného zariadenia.

Vypracovanie porovnávacích posudzovaní z dôvodu možnosti nahradenia účinných látok v ochrane rastlín patriacich medzi kandidátov na substitúciu podľa čl. 50 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009 inými účinnými látkami.

Vypracovanie stanovísk k použitiu autorizovaných prípravkov na menej významné použitie (ďalej len „MVP“) v minoritných plodinách.

Počet záv. hodnotení	Počet prieb. hodnotení	Počet pripomienok k dRR	Počet vypracovaných dRR	Počet vypracovaných RR	Porovnávacie posudzovanie	Stanoviská MVP	Vyjadrenia pomocné príp.	Revízie etk	Výnimky na 120 dní	Spolu
125	79	29	8	5	17	26	22	190	23	523

Pozn: dRR – draft registration report – návrh registračnej správy

RR – registration report – registračná správa

MVP – menej významné použitie

Etk - etiketa

Hodnotenie identity, fyzikálno-chemických vlastností a analytických metód účinných látok, safenerov, synergentov, adjuvantov, základných látok, POR a pomocných prípravkov

Počet posúdení identity účinnej látky	Počet hodnotení identity POR	Počet hodnotení fyz.-chem. vlastností	Počet hodnotení analytických metód	Počet pripomienok k dRR	Počet vypracovaných dRR	Počet vypracovaných RR	Stanoviská MVP	Spolu
227	242	229	135	24	7	7	0	871

2.6.2.3 Hodnotenie dokumentácie ZSEP a vydávania certifikátov o spôsobilosti na vykonávanie skúšok biologickej účinnosti s POR podľa ZSEP

Hodnotenie bolo zamerané hlavne na posudzovanie dokumentácie ZSEP, vydávanie certifikátov o spôsobilosti na vykonávanie skúšok biologickej účinnosti s POR podľa ZSEP, rozšírenie certifikátov, predĺženie platnosti certifikátov.

Vydané nové certifikáty	Rozšírenie certifikátu	Administratívne zmeny	Rozpracované certifikáty	Počet certifikačných auditov	Počet dozorných auditov	Počet recertifikačných auditov	Predĺženie platnosti certifikátu
8	3	0	0	3	1	5	5

Evidencia žiadostí a vydanie rozhodnutia na povolenie POR na účely výskumu a vývoja

Počet žiadosti	Vydané rozhodnutia	Žiadosti o použitie pomocných POR	Zrušené žiadosti
181	161	10	0

2.6.2.4 Skúšanie biologickej účinnosti

Do skúšok bolo prijatých 33 pokusov.

V rámci SR bolo založených:

- 16 herbicídnych pokusov s 157 variantmi,
- 9 fungicídnych pokusov s 94 variantmi,
- 8 pokusov pre zoocídy a rastové regulátory s 78 variantmi.

Skúšanie biologickej účinnosti POR sa vykonávalo podľa ZSEP, ktoré bolo zamerané na:

- herbicídy v ozimných a jarných obilninách, kukurici satej proti dvojklíčnolistovým burinám, jednoročným a trvácim trávam v rôznych aplikačných termínoch a na overovanie selektivity,
- fungicídy na skúšanie selektivity moridiel v jačmeni ozimnom a foliárne aplikácie v obilninách, kukurici satej, zemiakoch, olejninách, strukovinách a ovocných drevinách proti hubovitým chorobám,
- zoocídy a rastové regulátory v obilninách a olejninách proti hospodársky významným žravým a cicavým škodcom ako aj možným prenášačom viróz.

Odborní zamestnanci oddelenia skúšania biologickej účinnosti sa podieľali na kontrolách činnosti žiadateľov o certifikát správnej experimentálnej praxe (ďalej len „GEP“).

Spracované boli plány pokusov pre jednotlivé škodlivé organizmy v rôznych poľnohospodárskych plodinách pre celé územie SR, výsledky zo skúšok boli spracované na požiadanie žiadateľa aj v programe ARM v zmysle jednotného európskeho systému, vykonávala sa kontrola žiadateľov o certifikát GEP na skúšanie biologickej účinnosti POR v zmysle platných predpisov a ZSEP.

2.6.2.5 Ostatné aktivity

V rámci tretej etapy programu obnovenia schválenia účinných látok (AIR3) ORP vykonával v rokoch 2015 – 2022 v spolupráci s odbornými pracoviskami podľa nariadenia Komisie (EÚ) č. 686/2012 pre celú EÚ úlohu spravodajského členského štátu pre účinnú látku boscalid a v rámci štvrtej etapy (AIR4) pre účinnú látku etofenprox.

Žiadosť pre účinnú látku boscalid bola predložená v júli 2015 a dokumentácia v januári 2016. ORP a väčšina odborných pracovísk svoju časť hodnotenia ukončilo, v roku 2017 ešte prebiehalo hodnotenie za oblasť toxikológie a ekotoxikológie, obidve hodnotenia boli začiatkom roka 2018 sfinalizované a finálna hodnotiaca správa bola zaslaná spolupracujúcemu členskému štátu, Francúzsku na pripomienky. Začiatkom novembra 2018 bola hodnotiaca správa zaslaná EFSA. Po ukončení verejného pripomienkového konania EFSA identifikovala dodatočné údaje, ktoré žiadateľ predložil na jeseň 2019 a ktoré sa v súčasnosti vyhodnocujú.

Pre účinnú látku etofenprox bola 25.06.2019 doručená dokumentácia, ORP v spolupráci s odbornými pracoviskami v nasledujúcich mesiacoch vyhodnocovalo úplnosť dokumentácie (potvrdená bola 14.02.2020) a v súčasnosti prebieha hodnotenie účinnej látky.

ORP sa aktívne zapojil do nového systému autorizácie POR formou zonálnej spolupráce. Pripomienkoval usmerňujúce dokumenty Európskej komisie, Generálneho riaditeľstva pre zdravie a bezpečnosť potravín (DG SANTE), poskytol MPRV SR 27 stanovísk na udelenie výnimky na uvedenie prípravku na trh pri mimoriadnych situáciách.

ORP vedie a spracováva záznamy o predaji POR podľa nariadenia (ES) č. 1185/2009 o štatistike pesticídov. Zamestnanci ORP zastupovali SR na online rokovaníach expertnej skupiny Post Approval Issues Group, zonálneho riadiaceho výboru, telekonferencií EFSA, zastupujú SR v Európskej koordinačnej inštitúcii pre minoritné použitia (European Minor Uses Coordination Facility (MUCF)) a EPPO paneloch: EPPO panel pre hodnotenie účinnosti fungicídov a insekticídov (EPPO Panel for the efficacy evaluation of fungicides and insecticides), EPPO panel pre hodnotenie účinnosti herbicídov a rastových regulátorov (EPPO Panel for the efficacy

evaluation of herbicides and plant growth regulators), EPPO panel pre všeobecné štandardy na hodnotenie účinnosti (EPPO Panel on general standards on efficacy evaluation) a v EPPO pracovnej skupine pre rezistenciu prípravkov na ochranu rastlín (EPPO Expert Working Group on resistance to plant protection products).

Bolo zorganizovaných niekoľko stretnutí so zástupcami priemyslu ochrany rastlín, na ktorých boli diskutované odborné otázky a problémy autorizačného procesu, ako aj možnosti zmeny a doplnenia legislatívnych predpisov SR v danej oblasti.

2.6.3 Ciele a prehľad ich plnenia

Hlavným cieľom ORP je zabezpečenie plnenia úloh v súvislosti s uplatňovaním nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009/ES o uvádzaní POR na trh a o zrušení smerníc Rady 79/117/EHS a 91/414/EHS, a to najmä autorizácia/povoľovanie POR a participácia na procese hodnotenia účinných látok, čo prispieva k zlepšeniu dostupnosti potrebnej ochrany rastlín pre poľnohospodársku prax, a tým zabezpečenie vysokej úrovne ochrany zdravia ľudí, zvierat a životného prostredia v SR.

S tým súvisí aj skúšanie biologickej účinnosti podľa ZSEP, vydávanie povolení na účely výskumu a vývoja, vydávanie certifikátov o spôsobilosti na vykonanie skúšok biologickej účinnosti POR, spracovanie údajov pre ŠÚ SR o objeme uvedenia POR na trh.

2.7 Oblasť ochrany rastlín

2.7.1 Legislatívny rámec činnosti

- Zákon č. 405/2011 Z. z. o rastlinolekárskej starostlivosti a o zmene zákona Národnej rady SR č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 387/2013 Z. z. o pomocných prípravkoch v ochrane rastlín a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Zákon č. 77/2009 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 139/1998 Z. z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov a o doplnení zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov
- Vyhláška MPRV SR č. 487/2011 Z. z. o integrovanej ochrane proti škodlivým organizmom a o jej uplatňovaní
- Vyhláška MPRV SR č. 488/2011 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o zásadách a opatreniach na ochranu zdravia ľudí, zdrojov pitnej vody, včiel, zveri, vodných a iných necieľových organizmov, životného prostredia a osobitných oblastí pri používaní prípravkov na ochranu rastlín
- Vyhláška MPRV SR č. 489/2011 Z. z. o podmienkach a postupoch pri evidencii a kontrolách aplikačných zariadení
- Vyhláška MPRV SR č. 490/2011 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o podmienkach, požiadavkách a postupoch na uplatnenie ustanovení o leteckej aplikácii prípravkov na ochranu rastlín a o žiadosti o povolenie leteckej aplikácie
- Vyhláška MPRV SR č. 491/2011 Z. z. o vedení záznamov o prípravkoch na ochranu rastlín a nahlasovaní údajov, podmienkach a postupoch pri skladovaní a manipulácii s prípravkami na ochranu rastlín a čistení použitých aplikačných zariadení
- Vyhláška MPRV SR č. 492/2011 Z. z. o odbornom vzdelávaní v oblasti prípravkov na ochranu rastlín
- Vyhláška MPRV SR č. 477/2013 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon o pomocných prípravkoch v ochrane rastlín
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 2021/690, ktorým sa zriaďuje Program pre vnútorný trh, konkurencieschopnosť podnikov vrátane malých a stredných podnikov, oblasť rastlín, zvierat, potravín a krmív a európsku štatistiku (Program pre jednotný trh) a ktorým sa zrušujú nariadenia (EÚ) č. 99/2013, (EÚ) č. 1287/2013, (EÚ) č. 254/2014 a (EÚ) č. 652/2014
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009 o uvádzaní prípravkov na ochranu rastlín na trh a o zrušení smerníc Rady 79/117/EHS a 91/414/EHS
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1185/2009 o štatistike pesticídov
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 2017/625 o úradných kontrolách a iných úradných činnostiach vykonávaných na zabezpečenie uplatňovania potravinového a krmivového práva a pravidiel pre zdravie zvierat a dobré životné podmienky zvierat, pre zdravie rastlín a pre prípravky na ochranu rastlín, o zmene nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 999/2001, (ES) č. 396/2005, (ES) č. 1069/2009, (ES) č. 1107/2009, (EÚ) č. 1151/2012, (EÚ) č. 652/2014, (EÚ) 2016/429 a (EÚ) 2016/2031, nariadení Rady (ES) č. 1/2005 a (ES) č. 1099/2009 a smerníc Rady 98/58/ES, 1999/74/ES, 2007/43/ES, 2008/119/ES a 2008/120/ES a o zrušení nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 854/2004 a (ES) č. 882/2004, smerníc Rady 89/608/EHS, 89/662/EHS, 90/425/EHS, 91/496/EHS, 96/23/ES, 96/93/ES a 97/78/ES a rozhodnutia Rady 92/438/EHS (ďalej len „nariadenie o úradných kontrolách“) a s tým súvisiacimi vykonávacími nariadeniami Komisie
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 2016/2031 o ochranných opatreniach proti škodcom rastlín, ktorým sa menia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 228/2013, (EÚ) č. 652/2014 a (EÚ) č. 1143/2014 a zrušujú smernice Rady 69/464/EHS,

74/647/EHS, 93/85/EHS, 98/57/ES, 2000/29/ES, 2006/91/ES a 2007/33/ES a súvisiace príslušné vykonávacie a delegované nariadenia Komisie

- Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2019/2072, ktoré stanovuje jednotné podmienky vykonávania nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/2031, pokiaľ ide o ochranné opatrenia proti škodcom rastlín, a ktorým sa zrušuje nariadenie Komisie (ES) č. 690/2008 a ktorým sa mení vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2018/2019 v platnom znení a súvisiace príslušné vykonávacie nariadenia a delegované nariadenia Komisie

2.7.2 Činnosť

Hlavným poslaním ÚKSÚP v oblasti ochrany rastlín je kontrola zdravotného stavu dovážaných rastlín, rastlinných produktov a iných predmetov z tretích krajín na hraničných kontrolných staniciach (ďalej len „HKS“) a kontrola zdravotného stavu rastlín, rastlinných produktov a iných predmetov vyprodukovaných na území SR v rámci sústavnej rastlinolekárskej kontroly na účely vystavovania rastlinných pasov, s cieľom zamedziť zavlečeniu a rozširovaniu škodlivých organizmov. Jednou z činností odboru ochrany rastlín (ďalej len „OOR“) je aj zisťovanie/prieskum výskytu karanténnych škodcov Únie.

Ďalšími úlohami sú vykonávanie signalizácie výskytu a ošetrovania proti škodlivým organizmom, kontrola výroby, uvádzania na trh, používania, skladovania a zneškodňovania POR, čo prispieva k zabezpečovaniu ochrany zdravia ľudí, zvierat a životného prostredia, sústavná rastlinolekárska kontrola množiteľských porastov vrátane vzorkovania rastlín, rastlinných produktov a iných predmetov, zisťovanie spotreby POR a pomocných prípravkov, vydávanie povolení na leteckú aplikáciu POR a pomocných prípravkov a kontrola maku a drogových rastlín. V budúcnosti bude veľmi perspektívna metóda precízneho ošetrovania rastlín pomocou bezpilotných prostriedkov (dronov) a v tejto oblasti sa ÚKSÚP aktívne zapája do medzinárodnej spolupráce. Tomuto procesu napomáhajú aj jednotlivé výskumné úlohy zamerané na oblasť skúšania biologickej účinnosti, ktoré ÚKSÚP v spolupráci s odbornými pracoviskami a žiadateľmi realizuje už teraz. Výsledky sú priebežne vyhodnocované.

Výsledky činnosti odboru využíva poľnohospodárska prax, orgány finančnej správy a polície, výrobcovia, dovozcovia a vývozcovia rastlín, rastlinných produktov a iných predmetov.

Činnosť ÚKSÚP v oblasti ochrany rastlín je metodicky zabezpečená OOR. Terénnu kontrolu a vstupnú dovoznú rastlinolekársku kontrolu zabezpečujú rastlinolekárski inšpektori oddelenia kontroly ochrany rastlín (ďalej len „OKOR“) odboru kontroly ÚKSÚP. Oblasťné pracoviská rastlinolekárske inšpektorov sú účelovo rozmiestnené na celom území SR.

S cieľom zabezpečenia harmonizácie pracovných postupov pri výkone kontrol rastlinolekárske inšpektormi OKOR, vypracoval OOR v roku 2022 spolu 12 metodických pokynov a plánov kontrol:

- Plán vzorkovania rastlín, rastlinných produktov a iných predmetov pre rok 2023,
- Plán kontroly registrovaných profesionálnych prevádzkovateľov pre rok 2023,
- Plán vzorkovania a prieskum *Bursaphelenchus xylophilus* v roku 2023,
- Plán vzorkovania a prieskum *Xylella fastidiosa* v roku 2023,
- Plán odberu vzoriek na háďatko zemiakové pre rok 2023 pred zrušením fyto karanténnych opatrení,
- Plán kontrol pre karanténne stanice a izolačné zariadenia,
- Plán úradnej kontroly internetového predaja rastlín,
- Plán úradnej kontroly internetového predaja POR,
- Plány úradných a neplánovaných kontrol POR a pomocných prípravkov súvisiaci s uvádzaním a používaním POR a pomocných prípravkov.

V rámci úloh vykonávaných pre PPA boli pre rok 2022 aktualizované metodiky kontroly krížového plnenia a metodický pokyn OOR, ÚKSÚP na kontrolu delegovaných činností pod

č. 10/2022 „Postup pre výkon delegovaných činností vykonávaných pre Pôdohospodársku platobnú agentúru v plánovacom období 2014 – 2020 a v prechodnom období 2021-2022“.

OOR vypracoval informačné letáky na týchto škodcov: *Meloidogyne graminicola*, *Grapevine flavescentiae dorée phytoplasma* a *Massicus raddei*. Informačné letáky sú uverejnené na webovom sídle ÚKSÚP.

V priebehu roka 2022 OOR publikoval signalizačné správy a články v týždenníku Roľnícke noviny (spolu 47 článkov), v časopise Záhradkár (1 článok) a v časopise Sady a vinice (2 články).

Medzinárodná spolupráca, činnosť v štruktúrach EÚ, školenia BTSF

V roku 2022 sa zástupca OOR aktívne zúčastňoval na zasadnutiach Európskej komisie - Stálych výboroch pre rastliny, zvieratá, potraviny a krmivá - sekcia zdravie rastlín.

OOR každoročne v legislatíve stanovených termínoch zasiela do Európskej komisie hlásenia o výsledkoch prieskumov na karanténnych škodcov Únie. Za rok 2022 boli vypracované a odoslané hlásenia na nasledovných karanténnych škodcov Únie:

Acrobasis pirivorella, *Agrilus anxius*, *Agrilus planipennis*, *Anoplophora glabripennis*, *Botryosphaeria kuwatsakai*, *Anoplophora chinensis*, *Anthonomus eugenii*, *Apiosporina morbosa*, *Aromia bungii*, *Bactericera cockerelli*, *Bactrocera dorsalis*, Beet curly top virus, *Bemisia tabaci*, *Bursaphelenchus xylophilus*, *Carposina sasakii*, *Ceratitidis rosa*, *Ceratocystis platani*, *Conotrachelus nenuphar*, *Curtobacterium flaccumfaciens* pv. *flaccumfaciens*, *Dendrolimus sibiricus*, *Euphranta canadensis*, *Fusarium circinatum*, *Geosmithia morbida*, *Grapevine flavescentiae dorée phytoplasma*, *Grapholita prunivora*, *Grapholita inopinata*, *Grapholita packardii*, *Chrysomya arctostaphyli*, *Keiferia lycopersicella*, *Meloidogyne fallax*, *Meloidogyne chitwoodi*, *Meloidogyne graminicola*, *Monochamus*, *Nemorimyza maculosa*, *Phytophthora ramorum*, *Pissodes*, *Pityophthorus juglandis*, *Popillia japonica*, *Ralstonia pseudosolanacearum*, *Ralstonia syzygii* subsp. *celebesensis*, *Ralstonia syzygii* subsp. *indonesiensis*, *Rhagoletis pomonella*, *Riparsiella hibisci*, Rose rosette emaravirus; *Spodoptera frugiperda*, *Synchytrium endobioticum*, *Thaumatotibia leucotreta*, *Tilletia indica*, Tobacco ringspot virus, Tomato brown rugose fruit virus, Tomato leaf curl New Delhi virus, *Xiphinema americanum*, *Xiphinema bricolense* a *Xylella fastidiosa*.

Osobitne boli zaslané správy o výsledkoch prieskumov háďatiek *Globodera* spp., bakterióz zemiakov, *Epitrix* spp. a škodcu chránenej zóny SR – *Erwinia amylovora*. Komisia bola informovaná aj o plánoch kontrol a odberu vzoriek na dvoch karanténnych škodcov Únie – *Xylella fastidiosa* a *Bursaphelenchus xylophilus*.

Za oblasť dovozu do EÚ boli vypracované a odoslané nasledovné hlásenia:

- hlásenie o dovoze škodlivých organizmov určených na vedecké alebo vzdelávacie účely, na pokusy alebo šľachtenie v zmysle Delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) 2019/829,
- hlásenie o pohybe zásielok náchylného dreva, drevín a kôry na *Bursaphelenchus xylophilus*.

V rámci zvyšovania odbornej praxe sa jeden pracovník OOR v roku 2022 zúčastnil na medzinárodnom školení BTSF organizovanom Európskou komisiou (Better Training for Safer Food) na tému „Nový režim EÚ pre zdravie rastlín“.

2.7.2.1 Vonkajšia karanténa

Prehľad o vykonaných úradných kontrolách na HKS a vylievacích poštách

V roku 2022 skontrolovali rastlinolekárski inšpektori pri dovoze rastlín, rastlinných produktov a iných predmetov na HKS Čierna nad Tisou, HKS Vyšné Nemecké a HKS Bratislava letisko M. R. Štefánika celkom 11 188 zásielok v zmysle nariadenia o úradných kontrolách. Počet skontrolovaných CHED-PP v systéme TRACES-NT za rok 2022 (bez redukovanej kontroly) bol 11 242.

Pri vývoze na HKS bolo vybavených celkom 10 zásielok, na ktoré rastlinolekárski inšpektori vystavili rastlinolekárske osvedčenia. Za rok 2022 bolo pri dovoze na HKS pozastavených celkom 20 zásielok nespĺňajúcich podmienky vstupu do EÚ.

V rámci kontroly uplatňovania medzinárodnej normy pre fytozsanitárne opatrenia FAO ISPM 15, ktorá sa týka dreveného obalového materiálu odobrali rastlinolekárski inšpektori pri dovozných kontrolách spolu 72 vzoriek dreva. Všetky vzorky boli analyzované na výskyt *Bursaphelenchus xylophilus* (háďatko borovicové) a boli negatívne na prítomnosť tohto prioritného karanténneho škodcu Únie.

Na vylievacích poštách skontrolovali rastlinolekárski inšpektori 153 zásielok pôvodom z tretích krajín podliehajúcich rastlinolekárskej kontrole, z toho 127 zásielok nespĺňalo podmienky vstupu do EÚ. Nevyhovujúce zásielky, v počte 125, boli vrátené späť do krajiny pôvodu, 2 zásielky boli zničené.

Informácie o vykonaných úradných kontrolách pri dovoze rastlín, rastlinných produktov a iných predmetov pôvodom z tretích krajín sú zaznamenané v systéme TRACES v súlade s nariadením o úradných kontrolách.

Štatistické prehľady o úradných kontrolách dovozov a o nevyhovujúcich zásielkach spracováva OOR priamo zo systému TRACES v spolupráci s OKOR.

Prehľad zistení - vonkajšia hraničná kontrola

Zistenie	Počet	Výsledok kontroly
osivo kukurice - neúplné/chýba dodatkové prehlásenie v rastlinolekárskom osvedčení	4	odopretie vstupu – zásielky uvoľnené po predložení rastlinolekárskeho osvedčení/nových rastlinolekárskeho osvedčení
osivo rastlín na výsadbu	1	vrátenie do tretej krajiny pôvodu
dub letný – sudy, debnárske výrobky – bez rastlinolekárskeho osvedčenia	1	odopretie vstupu – zásielka uvoľnená po doručení rastlinolekárskeho osvedčenia
dub letný - listnaté rezivo – bez rastlinolekárskeho osvedčenia	7	odopretie vstupu – zásielky uvoľnené po doručení rastlinolekárskeho osvedčenia
dub letný - listnaté rezivo – neúplné/ chýbajúce dodatkové prehlásenie v rastlinolekárskom osvedčení	2	odopretie vstupu - zásielky uvoľnené po doručení nových rastlinolekárskeho osvedčení
dub letný - listnaté rezivo – nepravdivé informácie v rastlinolekárskom osvedčení	2	odopretie vstupu - zásielky uvoľnené po doručení nových rastlinolekárskeho osvedčení
dub letný - listnaté rezivo – bez rastlinolekárskeho osvedčenia	2	vrátenie do tretej krajiny pôvodu
poľnohospodársky stroj na siatie - bez rastlinolekárskeho osvedčenia	1	odopretie vstupu – zásielka uvoľnená po doručení rastlinolekárskeho osvedčenia
Spolu		20

Najčastejšie zistenia v oblasti dovozu z tretích krajín na HKS:

- chýbajúce rastlinolekárske osvedčenie,
- neúplné rastlinolekárske osvedčenie – chýbajúce príp. nepravdivé alebo neúplné dodatkové prehlásenie, nesprávne vyplnené rastlinolekárske osvedčenie.

2.7.2.2 Vnútna karanténa

Všetky osvedčenia, udelené oprávnenia, rozhodnutia a iné potvrdenia vybavuje OOR iba elektronicky prostredníctvom informačného systému FABASOFT v súlade so Zákonom č. 305/2013 Z. z. Zákon o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci (zákon o e-Governmente).

Registrácia profesionálnych prevádzkovateľov s rastlinami, rastlinnými produktmi a inými predmetmi a udeľovanie oprávnení

V roku 2022 bolo vybavených 124 žiadostí o registráciu profesionálnych prevádzkovateľov s rastlinami, rastlinnými produktmi a inými predmetmi v zmysle čl. 65 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 2016/2031 o ochranných opatreniach proti škodcom rastlín. Z toho bolo zaregistrovaných 89 nových subjektov, 37 subjektov zaslalo žiadosť o zmenu v registrácii a vydaný bol 1 duplikát osvedčenia o registrácii. Z dôvodu zániku činnosti, pre ktorú bol subjekt registrovaný, bola registrácia zrušená 193 subjektom. Celkovo je zrušených 1 601 registrácií.

Udeľovanie oprávnení vydávať rastlinné pasy

Udelených bolo 55 oprávnení, z toho v 7 prípadoch došlo k zmenám a zrušeniam v udelených oprávneniach.

Udeľovanie oprávnení používať značku ISPM 15 a opraviť drevený obalový materiál

1. certifikované sušiarne dreva:

Udelených bolo 8 oprávnení, z toho v 2 prípadoch došlo k zmenám v udelených oprávneniach.

2. výrobcovia a opravári bez vlastnej certifikovanej sušiarne dreva:

Udelených bolo 7 oprávnení, z toho v 5 prípadoch došlo k zmenám v udelených oprávneniach.

K 31.12.2022 je celkovo zaregistrovaných 1 803 subjektov a celkovo udelených 321 oprávnení vydávať rastlinné pasy. Pre certifikované sušiarne, výrobcov a opravárov dreveného obalového materiálu je celkovo udelených 178 oprávnení používať značku a opraviť drevený obalový materiál v súlade s normou ISPM 15.

Výskyty karanténnych škodcov Únie v roku 2022

Na oddelení vnútornej karantény bolo v roku 2022 riešených 11 pozitívnych vzoriek s výskytom piatich karanténnych škodcov Únie. K týmto pozitívnym výskytom vydal OOR 5 rozhodnutí s nariadeniami rastlinolekáorskými opatreniami.

Škodlivý organizmus	Počet pozitívnych vzoriek	Počet vydaných rozhodnutí
<i>Clavibacter sepedonicus</i> (baktériová krúžkovitosť zemiaka)	1	1
<i>Erwinia amylovora</i> (spála jadrovín)	3	1
<i>Globodera</i> spp. (hád'atko zemiakové)	1	1
Grapevine flavescence doreé phytoplasma (zlaté žltnutie viniča)	5	1
Tomato leaf curl New Delhi virus (vírus kučeravosti listov rajčiaka New Delhi)	1	1
Spolu	11	5

Okrem toho bolo na základe negatívnych výsledkov rozborov na hád'atko zemiakové (*Globodera* spp.) rozhodnutím zrušené rastlinolekáorské opatrenie pre 1 subjekt.

V roku 2022 bol na území SR prvýkrát potvrdený výskyt karanténneho škodcu Únie, Tomato leaf curl New Delhi virus (vírus kučeravosti listov rajčiaka New Delhi).

Podrobnosti k jednotlivým výskytom karanténnych škodcov Únie:

1. *Clavibacter sepedonicus* (baktériová krúžkovitosť zemiaka)

Infikovaný pozemok má výmeru 5,41 ha. Pestovateľ použil vlastné necertifikované sadivo zemiakov odrody Georgina na produkciu konzumných zemiakov. V deň odberu vzorky tejto odrody (28.11.2022) bolo odobratých ďalších päť vzoriek konzumných zemiakov, odrody Nixe, Wega, Julinka, Marabel a Antonia s negatívnymi výsledkami na *Clavibacter sepedonicus* a *Ralstonia solanacearum*.

2. *Erwinia amylovora* (spála jadrovín)

Tri príznakové vzorky boli odobraté v súkromnej záhrade pri rodinnom dome o výmere 430 m²: dula podlhovastá bez udania odrody, hruška obyčajná odrody Williamsova a jablň domáca odrody Jonathan. V deň odobratia vzoriek (18.07.2022) bolo majiteľovi záhrady nariadené rastlinolekárske inšpekcie ostrihanie všetkých výhonkov vykazujúcich príznaky napadnutia spálou jadrovín na hosťateľských rastlinách (dula, hruška, jablň) a následné spálenie.

3. *Globodera* spp. (hád'atko zemiakové)

Úroda konzumných zemiakov z napadnutého pozemku (1,87 ha) bola predaná ešte pred vydaním výsledku laboratórneho rozboru. V susedstve sa nenachádzajú ďalší pestovatelia zemiakov. Rozhodnutím bol nariadený zákaz produkcie sadiva zemiakov na zamorenom pozemku a dezinfekcia použitej techniky a mechanizácie.

4. *Grapevine flavescence doreé phytoplasma* (zlaté žltutie viniča)

Päť pozitívnych vzoriek bolo odobratých počas úradnej kontroly vinohradu v obci Nové Zámky. Zamorenú zónu tvorí odroda Chardonnay viniča hroznorodého v počte 500 ks rastlín a prilahlé okolie so šírkou 50 m okolo danej výsadby. Nárazníkovú zónu tvorí okruh s polomerom 1,5 km od vonkajšej hranice zamorenej zóny. Zlikvidované boli všetky pozitívne rastliny.

5. *Tomato leaf curl New Delhi virus* (vírus kučeravosti listov rajčiaka New Delhi)

Výskyt bol zistený v katastri Seňa u súkromne hospodáriaceho roľníka, ktorý pestoval zeleninu na vlastných plochách v poľných podmienkach a vo fóliovníku. Rastliny melóna vodného boli pestované v poľných podmienkach na výmere 0,08 ha. Pôda bola prikrytá netkanou textíliou čiernej farby, porast bol pod závlahou. Rastliny boli menšie, mali slabšie prírastky a slabo nasadzovali plody. Nasadené plody mali rôzne deformity plodu a zle dozrievali. Pôvod osiva a odroda neboli zistené. Rozhodnutím boli nariadené tieto úradné rastlinolekárske opatrenia: vytrhanie a spálenie všetkých rastlín, zaoranie rastlinných zvyškov a dezinfekcia použitého náradia.

Výskyty regulovaných nekaranténnych škodcov Únie

Škodlivý organizmus	Obec	Okres
Šarka sliviek (<i>Plum pox potyvirus</i>)	Dvorníky - Včeláre	Košice - okolie
Fytoplasma chradnutia hrušky (<i>Pear decline phytoplasma</i>)	Chotín, 2x	Komárno
Fytoplasma chradnutia hrušky (<i>Pear decline phytoplasma</i>)	Veselé	Piešťany
Fytoplasma chradnutia hrušky (<i>Pear decline phytoplasma</i>)	Bučany, 3x	Trnava

Výskyty menej významných škodcov

Škodlivý organizmus	Obec	Okres
Vrtivka rakytníková (<i>Rhagoletis batava</i>)	Beckov	Nové Mesto nad Váhom
Vrtivka rakytníková (<i>Rhagoletis batava</i>)	Veľké Ripňany	Topoľčany
Vrtivka rakytníková (<i>Rhagoletis batava</i>)	Spišská Belá, 2x	Kežmarok
Vrtivka rakytníková (<i>Rhagoletis batava</i>)	Plaveč	Stará Ľubovňa
cikádka (<i>Orientus ishidae</i>)	Bratislava, Devín	Bratislava IV
Vrtivka americká (<i>Rhagoletis cingulata</i>)	Matúškovo	Galanta

Prehľad o vykonaných úradných kontrolách a iných úradných činnostiach v roku 2022

a) úradné kontroly pri vývoze do tretích krajín

Po úradnej kontrole vývozu rastlín, rastlinných produktov a iných predmetov bolo rastlinolekárske inšpekcie OKOR vystavených 4 435 rastlinolekárske osvedčení na vývoz do tretích krajín a 14 osvedčení pred vývozom na tovar smerujúci zo Slovenska do iného členského štátu.

b) *úradné kontroly u registrovaných profesionálnych prevádzkovateľov*

Na základe plánu úradných kontrol vykonali rastlinolekárski inšpektori OKOR 419 úradných kontrol u registrovaných profesionálnych prevádzkovateľov vrátane subjektov s udeleným oprávnením vydávať rastlinné pasy a subjektov s udeleným oprávnením používať značku a opraviť drevený obalový materiál v súlade s normou ISPM 15.

c) *úradné kontroly internetového predaja rastlín*

Na základe plánu úradných kontrol OOR vykonal 6 úradných kontrol internetového predaja rastlín podľa čl. 9 a čl. 36 nariadenia o úradných kontrolách. Kontroly boli zamerané na splnenie povinnosti registrácie profesionálnych prevádzkovateľov, ktorí ponúkajú rastliny formou internetového predaja, označovanie predávaných rastlín rastlinnými pasmi a zdravotný stav rastlín.

d) *úradné kontroly karanténnych staníc a izolačných zariadení*

Na základe plánu úradných kontrol vykonali rastlinolekárski inšpektori OKOR 3 úradné kontroly karanténnych staníc a izolačných zariadení a 1 prieskum okolia izolačného zariadenia. Na základe žiadosti o schválenie nových izolačných zariadení inšpektori OKOR skontrolovali 2 izolačné zariadenia. Obidve nové izolačné zariadenia boli OOR schválené.

V priebehu vyššie popísaných úradných kontrol rastlinolekárski inšpektori odobrali 321 úradných vzoriek.

e) *prieskumy škodcov*

Rastlinolekárski inšpektori OKOR vykonávali v roku 2022 v teréne prieskumy prioritných škodcov, karanténnych škodcov Únie, škodcov, na ktorých sú vydané Vykonávacie Nariadenia Komisie a karanténneho škodcu chránenej zóny (*Erwinia amylovora*). Zisťovanie výskytu niektorých z vyššie uvedených škodcov bolo vykonávané prostredníctvom Národného monitorovacieho programu (ďalej len „NMP“), ktorý je spolufinancovaný z európskych zdrojov.

Škodca zaradený do prieskumu	Celkový počet vykonaných kontrol (úradné kontroly a prieskum)	Celkový počet odobratých vzoriek rastlinného materiálu (úradné vzorky a prieskum)	Celkový počet odobratých vzoriek z lapačov (prieskum)
Prioritní škodcovia			
<i>Agrilus anxius</i>	180	5	31
<i>Agrilus planipennis</i>	161	6	53
<i>Anoplophora chinensis</i>	320	19	
<i>Anoplophora glabripennis</i>	371	12	50
<i>Anthonomus eugenii</i>	129	6	30
<i>Aromia bungii</i>	81	7	-
<i>Bactericera cockerelli</i>	165	3	55
<i>Bactrocera dorsalis</i>	94	4	26
<i>Bursaphelenchus xylophilus</i>	780	510	-
<i>Conotrachelus nenuphar</i>	97	4	-
<i>Dendrolimus sibiricus</i>	213	5	63
<i>Popillia japonica</i>	191	4	24
<i>Rhagoletis pomonella</i>	180	3	89
<i>Spodoptera frugiperda</i>	127	5	60
<i>Thaumatotibia leucotreta</i>	93	6	16
<i>Xylella fastidiosa</i>	500	257	-
Karanténni škodcovia Únie			
<i>Acrobasis pyrivorella</i>	13	2	-
<i>Apiosporina morbosa</i>	26	0	-

<i>Botryosphaeria kuwatsukai</i>	29	0	-
<i>Carposina sasakii</i>	33	1	-
<i>Ceratocystis platani</i>	29	5	-
<i>Clavibacter sepedonicus</i> (baktériová krúžkovitosť zemiaka), <i>Ralstonia solanacearum</i> <i>Species Complex</i> (hnedá hniloba zemiaka) (bakteriôzy zemiakov)	255	205 (hl'uzy zemiakov) 1 (vzorky iných hostiteľov)	-
Cowpea mild mottle virus	24	10	-
<i>Curtobacterium flaccumfaciens</i> pv. <i>Flaccumfaciens</i>	12	1	-
<i>Epitrix</i> spp.	145	16	-
<i>Euphranta canadensis</i>	22	2	-
<i>Fusarium circinatum</i>	111	33	-
<i>Geosmithia morbida</i> a vektor <i>Pityophthorus juglandis</i>	87	1	28
<i>Globodera</i> spp. – <i>Globodera pallida</i> a <i>Globodera rostochiensis</i> (hád'atká zemiakové), <i>Synchytrium endobioticum</i> (rakovinovec zemiakový)	44	653 (hád'atká) 435 (rakovina)	-
<i>Grapevine flavescence dorée</i>	111	120	-
<i>Grapholita inopinata</i>	20	3	-
<i>Grapholita packardi</i>	35	0	-
<i>Grapholita prunivora</i>	32	1	-
<i>Chrysomya arctostaphyli</i>	32	0	-
<i>Keiferia lycopersicella</i>	70	2	-
<i>Meloidogyne chitwoodi</i> a <i>Meloidogyne fallax</i>	31	0	-
<i>Nemorimyza maculosa</i>	18	2	-
<i>Phytophthora ramorum</i> (izoláty mimo EÚ) (náhle odumieranie dubov)	133	35	-
<i>Pissodes</i> spp.	101	0	-
Rose rosette virus a jeho vektor <i>Phyllocoptes fructiphilus</i>	34	0	-
<i>Tilletia indica</i>	27	0	-
Tobacco ringspot virus	84	14	-
Tomato brown rugose fruit virus	76	0	-

Tomato leaf curl New Delhi virus	97	26	
Beet curly top virus	49	0	-
<i>Xiphinema americanum</i> sensu stricto a <i>Xiphinema bricolense</i>	14	0	-
Karanténny škodca chránenej zóny			
<i>Erwinia amylovora</i>	314	285	-

Rastlinolekárski inšpektori OKOR venovali v roku 2022 pri prieskumoch najvyššiu pozornosť niektorým vybraným karanténny škodcom Únie, ako *Bursaphelenchus xylophilus*, *Clavibacter sepedonicus*, *Ralstonia solanacearum* Species Complex, *Anoplophora glabripennis*, *Anoplophora chinensis* a *Xylella fastidiosa*. Zvýšená pozornosť sa pri prieskumoch venovala aj prioritnému škodcovi *Agrilus planipennis*, a to najmä z dôvodu jeho prítomnosti vo východnej časti Ukrajiny.

Prieskumy na zisťovanie výskytu karanténnych škodcov Únie boli v teréne zabezpečované aj pomocou feromónových lapačov a žltých, resp. modrých lepových dosiek. Tie boli inštalované na vybrané miesta v optimálnom časovom období, kedy by mohol byť pozorovaný výskyt jednotlivých karanténnych škodcov Únie. Modré lepové dosky s feromónom boli použité na zistenie prítomnosti *Agrilus anxius* a *Agrilus planipennis*. Feromónové lapače boli použité na zistenie prítomnosti neeurópskej populácie karanténnych druhov z rodu *Monochamus* a *Anoplophora glabripennis*. Z výsledkov laboratórnych analýz možno skonštatovať, že ani jeden z vyššie vymenovaných karanténnych škodcov Únie nebol v/na lapačoch zistený.

Biele lepové dosky s feromónom boli použité na zistenie prítomnosti *Dendrolimus sibiricus* a *Spodoptera frugiperda*.

Žlté lepové dosky bez feromónov sa využívali na zistenie výskytu *Anthonomus eugenii*, *Bactericera cockerelli*, *Rhagoletis pomonella*, *Rhagoletis cingulata*, *Rhagoletis batava*, *Scaphoideus titanus*, *Metcalfa pruinosa*. Žiaden z vyššie spomenutých škodcov nebol na lepových doskách zistený.

V rámci kontrol nelegálneho pestovania maku a konope bolo vykonaných 92 kontrol.

Na množiteľských plochách zemiakov sa pred výsadbou uskutočnil odber vzoriek zeminy na potvrdenie neprítomnosti rakoviny zemiaka (*Synchytrium endobioticum*) a háďatka zemiakového (*Globodera* spp.), ktorý bol vykonávaný pestovateľmi za účasti rastlinolekárskeho inšpektora OKOR. Odoberáť bolo 340 vzoriek od pestovateľov sadivových zemiakov a na požiadanie bolo odoberáť ďalších 62 vzoriek pôdy zo škôlok.

Prehľad o udelených sankciách za rastlinolekársku oblasť

V roku 2022 bola za rastlinolekársku oblasť udelená 1 sankcia registrovanému profesionálnemu prevádzkovateľovi s udeleným oprávnením vydávať rastlinné pasy za to, že označil a predával výpestky ovocných drevín s rastlinnými pasmi, ktoré nespĺňajú požiadavky na formát rastlinného pasu.

2.7.2.3 Úradné kontroly POR

Úradné kontroly prípravkov na ochranu rastlín (POR) sa vykonávajú v zmysle § 4 písm. q) zákona č. 405/2011 Z. z. o rastlinolekárskej starostlivosti a o zmene zákona NR SR č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov, Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009 o uvádzaní prípravkov na ochranu rastlín na trh a o zrušení smerníc Rady 79/117/EHS a 91/414/EHS a podľa čl. 1 ods. 2 písm. h) Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 2017/625 o úradných kontrolách a iných úradných činnostiach.

Úradné kontroly POR sa vykonávajú na každom stupni ich životného cyklu (výroby, dovozu, prebaľovania, uvádzania na trh, prepravy, skladovania, manipulácie, používania a zneškodňovania).

OOR každoročne vydáva Národný plán fytokontroly, ktorého jedným z cieľov je kontrola POR zameraná na:

- prevenciu, elimináciu alebo zníženie rizík súvisiacich s ochranou rastlín na prijateľnú mieru,
- kontrolu výroby, prebaľovania uvádzania na trh, skladovania, manipulácie, používania a zneškodňovania POR,
- kontrolu dovozu POR z tretích krajín na trh SR a do EÚ,
- dodržiavanie zásad správnej farmárskej praxe,
- odhaľovanie ilegálnych, falšovaných a neautorizovaných POR.

Prehľad úradných kontrol POR v roku 2022

Úradná kontrola (ÚK) profesionálnych používateľov POR	Počet ÚK
ÚK konečných užívateľov POR – poľnohospodárskych subjektov, použitie POR/paralelné POR, kontrola skladov POR vrátane zisťovania zásob starých POR	448
ÚK aplikácie POR + pozemné aplikačné zariadenie priamo v teréne (od marca do októbra)	46
ÚK POR v rámci krížového plnenia - CCZ (modul PH 10) Záznam o vykonaní kontroly - A1	4
ÚK leteckých aplikácií POR (žiadateľov)/leteckých aplikátorov (letcov) - Záznam o vykonaní kontroly - A4	1
ÚK pri vzniku úletov pozemnou/leteckou aplikáciou POR (podnety ohľadom aplikácie POR v intraviláne alebo extraviláne)	2
ÚK prípravkov v rámci porušenia maximálnych hladín reziduí (MRL) účinnej látky v potravinách rastlinného pôvodu v spolupráci so ŠVPS SR	2
ÚK poškodenia, úhynu včelstiev pri používaní POR	2
Počet riešených prípadov súvisiaci s aplikáciou POR vo verejnej zeleni	1
Počet riešených prípadov súvisiaci s aplikáciou POR (bez úletu POR, bez úhynu včiel a zvierat)	8
ÚK moričiek osiva a sadiva (administratívna + fyzická kontrola)	22
ÚK používaných a nepoužívaných aplikačných zariadení (postrekovače + rosiče) - Záznam o vykonaní kontroly - A6 (administratívna + fyzická kontrola)	201
ÚK POR vo verejnej zeleni + verejné cesty, chodníky (mestá, obce)	12
ÚK POR na golfových ihriskách v SR	5
ÚK POR v namorenom osive a sadive	23
ÚK POR u aplikátorov fumigačných POR	2
Počet následných (opakovaných) kontrol	37
Úradná kontrola (ÚK) predajcov – predaj POR	Počet ÚK
ÚK maloobchodného reťazca (Hornbach, OBI, Tesco, Kaufland a pod.) a kontrola malospotrebiteľských balení POR v rámci predaja pre neprofesionálnych používateľov	15
ÚK malopredajní + kontrola malospotrebiteľských balení POR v rámci ich predaja pre neprofesionálnych používateľov	120
ÚK veľkoskladov POR + kontrola POR veľkospotrebiteľských a malospotrebiteľských balení	18
ÚK internetového predaja POR podľa čl. 9 a čl. 36 nariadenia o úradných kontrolách	2
ÚK prebaľovačov POR	1
ÚK distribútorov veľkospotrebiteľských POR pre profesionálnych používateľov	37
Počet následných (opakovaných) kontrol	15
Riešený prípad (nezákonný predaj POR)	1
Úradná kontrola (ÚK) dovozcov POR	Počet ÚK
ÚK ilegálnych, falšovaných dovozov POR na trhu v SR v spolupráci s FS SR a PZ SR	2
ÚK POR + pomocných POR z tretích krajín a spoločenstva EÚ (uvedenie na trh v SR)	61
ÚK dovozu paralelných POR v rámci EÚ (uvedenie na trh v SR)	29
ÚK dovozov POR – v režime „tranzit“ cez hraničné priechody s Ukrajinou	1
Celkový počet vykonaných úradných kontrol POR	1 118
Úradné vzorky POR	Počet vzoriek
Odber úradných vzoriek POR – stanovený plán na rok 2022	90
Celkový počet odobratých úradných vzoriek POR	62

z toho veľkospotrebitel'ské balenia	53
z toho malospotrebitel'ské balenia	9
Odber úradných vzoriek moreného osiva/sadiva – stanovený plán na rok 2022	48
Celkový počet odobratých úradných vzoriek moreného osiva/sadiva v roku 2022	30
Dovezený objem POR do a cez SR	množstvo (kg, l)
Dovezený objem POR na trh SR (POR+ pomocné prípravky)	241 069
Dovezený objem POR na trh SR (paralelné POR)	204 651
Tranzit POR (cez hraničné prechody z Ukrajinou)	125
Celkový dovezený objem POR na trh v SR	445 845
Doplňujúce informácie k úradným kontrolám POR	Počet
Celkový počet riešených prípadov, sťažností a podnetov súvisiacich s používaním a uvádzaním POR na trhu v SR	16
Počet vydaných rozhodnutí ÚKSÚP na zneškodnenie starých POR v zmysle § 32 ods. 10 zákona č. 405/2011 Z. z.	4
Celkový počet riešených prípadov na udelenie sankcie v zmysle § 38, § 39 zákona č. 405/2011 Z. z. a § 28, § 29 zákona č. 387/2013 Z. z.	12
Počet vydaných rozhodnutí ÚKSÚP na udelenie sankcie v zmysle § 38, § 39 zákona č. 405/2011 Z. z. a § 28, § 29 zákona č. 387/2013 Z. z.	12
Počet prebiehajúcich správnych konaní pre udelenie sankcie v zmysle § 38, § 39 zákona č. 405/2011 Z. z. a § 28, § 29 zákona č. 387/2013 Z. z. (pre nasledujúci rok)	3
Úradné posudzovanie žiadostí a vydanie povolenia leteckej aplikácie	6
Počet riešených žiadostí pri exspirovaných POR podľa §5 ods.11 Vyhlášky MPRV SR č.51/2021 Z. z. - Stanovisko OOR, ÚKSÚP	29
Počet kontrol krížového plnenia pre PPA v zelenej oblasti	232
Počet kontrol AEKO pre PPA	3 326
Celkový počet ÚK (Strieborná sekera 7 - Silver Axe VII)	495

Prehľad stavu skladovaných starých POR v SR

Stav k	Množstvo v kg
01.05.2007	215 244,00
18.12.2008	198 814,00
19.03.2010	132 532,87
19.04.2010	117 254,23
15.07.2011	61 366,40
30.09.2012	47 599,70
30.09.2013	47 291,70
30.09.2014	43 288,03
30.09.2015	42 608,53
31.12.2016	42 148,53
31.12.2017	41 577,94
31.12.2018	30 319,14
31.12.2019	28 539,13
31.12.2020	28 539,13
31.12.2021	26 611,14
31.12.2022	26 611,14

Počet preškolených osôb v rámci odborného vzdelávania v oblasti POR podľa § 32 zákona č. 405/2011 Z. z. a v oblasti pomocných prípravkov v rokoch 2010 - 2022

Počet osôb, ktoré absolvovali školenie o odbornej spôsobilosti v rokoch 2010 - 2022						
Rok	Modul - 01	Modul - 02	Modul - 03	Poradcovia v poľnohospodárstve	Železnice SR (IZPI Nitra))	Poradcovia v lesnom hospodárstve Modul 02 -04
2010	141	250	232	0	41	0
2011	473	1 295	1 639	0	203	316
2012	4	166	226	0	132	263
2013	24	248	212	0	182	170
2014	124	171	219	0	120	313
2015	28	258	361	0	79	599
2016	49	437	535	0	10	342
2017	363	162	214	0	148	105
2018	214	118	216	0	118	116
2019	189	353	385	14	198	44
2020	275	368	408	87	136	0
2021	259	775	997	0	121	235
2022	174	337	690	0	90	175
Spolu	2 317	4 938	6 334	101	673	2 678

Ku dňu 31.12.2022 je v rámci odborného vzdelávania v oblasti POR preškolených 17 041 osôb.

2.7.2.4 Vydávanie rozhodnutí na leteckú aplikáciu POR a pomocných prípravkov, zisťovanie spotreby POR

ÚKSÚP vydáva rozhodnutia na leteckú aplikáciu POR a pomocných prípravkov pre územia s prvým stupňom ochrany podľa zákona o ochrane prírody a krajiny. Za rok 2022 bolo spolu posúdených a vydaných 6 takýchto rozhodnutí ÚKSÚP.

Spotreba POR a pomocných prípravkov je zisťovaná u podnikateľských subjektov.

Spotreba POR a pomocných prípravkov v SR za roky 2018 - 2021 podľa skupín FAO z poľnohospodárskej pôdy (v kg, l)

Skupiny podľa FAO	2018	2019	2020	2021
<i>Výmera poľnohospodárskej pôdy, z ktorej pochádzajú údaje (v ha)</i>	1 059 256	1 016 685	969 316	941 069
POR spolu	5 265 720	5 520 807	5 420 541	4 979 940
Insekticídy spolu	456 659	474 829	377 966	660 501
organické zlúčeniny fosforu	226 740	253 173	144 801	236
karbamátové insekticídy	3 497	4 272	4 947	5 883
pyretroidy	109 224	107 394	102 883	553 423
ostatné insekticídy	114 587	105 914	124 197	99 168
biologické prípravky	2 611	4 076	1 138	1 791
Herbicídy spolu	2 650 592	2 678 826	2 741 940	2 670 461
fenoxykyseliny	264 042	248 040	208 866	196 050
triazíny	105 759	105 423	107 280	105 710
amidy	405 898	367 918	385 724	384 141
karbamátové herbicídy	133 962	151 842	151 327	57 265
dinitriánilíny	209 219	188 597	187 769	216 918
herbicídne minerálne oleje	16 827	22 112	31 697	50 051
ostatné herbicídy	1 315 570	1 366 213	1 462 473	1 472 048
substituované močoviny	44 140	45 059	35 525	25 299
sulfonylmočoviny	144 656	167 871	161 978	158 874

bipyridily	4 548	8 833	3 384	–
uracily	5 971	6 918	5 917	4 105
Fungicídy spolu	1 235 713	1 265 010	1 243 997	1 203 252
anorganické fungicídy	94 575	115 005	85 225	109 767
ditiokarbamáty	36 869	35 702	48 237	44 674
benzimidazoly	106 945	122 829	135 296	60 834
triazoly, diazoly	654 068	633 184	615 796	604 560
diazíny, morfolíny	60 918	69 617	78 757	66 964
ostatné fungicídy	282 338	288 673	280 686	316 453
Iné prípravky spolu	553 886	611 050	407 976	364 622
desikanty a defolianty	144 791	165 608	70	–
morforegulačné prípravky	391 311	425 693	391 668	349 389
repelenty	2 008	6 484	2 807	1 830
prípravky na ochranu skladov	1 040	357	286	315
atraktanty hmyzu	13	13	66	719
dezinfekčné a konzervačné prostriedky	1	2	304	160
aktivátory rezistencie	14 722	12 893	12 775	12 209
Fungicídne moridlá spolu	137 126	137 694	120 170	48 980
ditiokarbamáty	6 148	4 201	749	3
benzimidazoly	263	320	180	11
triazoly, diazoly	47 834	44 898	35 554	21 732
biologické fungicídne moridlá	69	45	0	–
ostatné fungicídne moridlá	82 812	88 230	83 687	27 234
Insekticídne moridlá spolu	218 521	284 166	438 784	1 089
pyretroidné moridlá	210 472	274 222	438 124	602
ostatné insekticídne moridlá	8 049	9 944	660	487
Rodenticídy spolu	13 223	69 232	89 708	31 035
ostatné rodenticídy	13 225	69 232	89 708	31 035
Pomocné prípravky spolu	137 795	149 941	158 612	174 351
prípravky na obmedzenie strát pri zbere	48 172	59 241	64 858	59 292
tenzidy	21 753	29 272	24 929	32 530
aditíva, špeciálne látky	60 638	54 439	61 023	71 687
prípravky proti fyziologickým chorobám	–	–	–	63
antitranspiranty	416	161	–	–
lepy	1	25	8	–
prípravky pre úpravu vzhľadu rastlín	–	12	–	–
pomocné látky k moridlám	1 195	774	193	326
bio-agens	184	113	1 803	2 310
adjuvanty	5 436	5 904	5 798	8 143
Základné látky	–	–	976	3 619

Prehľad kontrol pre Pôdohospodársku platobnú agentúru

Krížové plnenie v rámci „zelenej oblasti“ - vykonávané sú kontroly v nasledujúcich oblastiach:

- životné prostredie, zmeny klímy, dobré poľnohospodárske podmienky pôdy,
- vodné zdroje - Modul DPEP 3 - Ochrana podzemných vôd proti znečisteniu,
- verejné zdravie, zdravie zvierat a rastlín - Modul PH10 - Používanie POR.

Delegované kontroly - vykonávané sú kontroly v rámci jednotlivých častí:

- časť B.2: Platba na poľnohospodárske postupy prospešné pre klímu a životné prostredie (greening - ekologizačná platba), oblasť ekologického záujmu (EFA),
- časť C: Viazané priame platby,

- časť E: Platby v rámci sústavy NATURA 2000 na poľnohospodársky pozemok (trvalý trávny porast) - Územie európskeho významu (ÚEV),
- časť F: Platba pri zaradení do agroenvironmentálno-klimatického opatrenia (AEKO),
- oblasť - Chov a udržanie ohrozených druhov zvierat.

Kontroly pre PPA	Počet kontrol
oddelené platby (greening) v teréne	312
oddelené platby (greening) – administratívna kontrola	479
viazané platby	202
NATURA 2000 – ÚEV na poľnohospodársky pozemok (trvalý trávny porast)	2
agroenvironmentálno-klimatické opatrenia (AEKO)	110
krížové plnenie	199
chov a udržanie ohrozených druhov zvierat	12
kontrola pestovaných drogových rastlín (mak a konope)	92
odber vzoriek konope	13 vzoriek
Spolu	1 408

Výberová vzorka 2022 – prehľad zistení

Platba na poľnohospodárske postupy prospešné pre klímu a životné prostredie (tzv. greening)

Zistenie	Počet	Výsledok kontroly
Oddelené priame platby (GREE) - B.2 - otázka 2	1	Nebola dodržaná podmienka, aby orná pôda ležiaca úhorom, ležala úhorom od 1. marca do 1. septembra príslušného roka

Platba pri zaradení do agroenvironmentálno-klimatického opatrenia (AEKO)

Zistenie	Počet	Výsledok kontroly
Platba pri zaradení do AEKO Časť F - otázka 1- III. pomlčka	1	Nebola dodržaná podmienka - zákaz aplikácie dusíkatých hnojív na svahoch ornej pôdy so sklonom viac ako 10°, a na TTP viac ako 12°.
Ochrana biotopov poloprirodných a prírodných trávnych porastov- F.5 - otázka 4	1	Nebola dodržaná podmienka - vykonať prvú kosbu najneskôr do 30. júla kalendárneho roka.
Ochrana biotopov poloprirodných a prírodných trávnych porastov- F.5 – otázka 10	1	Nebola dodržaná podmienka - pásť hospodárske zvieratá takým spôsobom, aby nedošlo k poškodeniu biotopu a dodržiavať zaťaženie zvieratami od 0,3-1,9 DJ na 1 ha.
Ochrana biotopov poloprirodných a prírodných trávnych porastov- F.5 – otázka 11a	1	Nebola dodržaná podmienka nepoužívať diskovanie, orbu a odvodňovacie opatrenia na plochách s trávny porastom.
Spolu	4	

Výberová vzorka 2022 – prehľad zistení

Modul DPEP3 – Ochrana podzemných vôd proti znečisteniu

Zistenie	Počet	Výsledok kontroly
Porušenie DPEP3 - otázka č. 2	1	Nebola dodržaná podmienka - dodržiavať zákaz priameho vypúšťania a zabránenie nepriameho vypúšťania nebezpečných látok do podzemných vôd.

Platba na poľnohospodárske postupy prospešné pre klímu a životné prostredie (tzv. greening)

Zistenie	Počet	Výsledok kontroly
Oddelené priame platby (GREE) - B.2 - otázka 1	1	Nebola dodržaná podmienka nepoužívať hnojivá a prípravky na ochranu rastlín na ornej pôde ležiacej úhorom, na plochách s medziplodinami alebo zelenou pokrývkou
Oddelené priame platby (GREE) - B.2 - otázka 2	3	Nebola dodržaná podmienka - aby orná pôda ležiaca úhorom, ležala úhorom od 1. marca do 1. septembra príslušného roka

Oddelené priame platby (GREE) - B.2 - otázka 4	1	Nebola dodržaná podmienka nepoužívania prípravkov na ochranu rastlín na plochách s plodinami viažúcimi dusík, na plochách ležiacich úhorom,
Oddelené priame platby (GREE) - B.2 - otázka 5	1	Nebola dodržaná podmienka, aby nárazníková zóna, ktorú sám vytvoril, mala minimálnu šírku viac ako 10 metrov vrátane, aby bola odlišiteľná od príľahlej poľnohospodárskej plochy
Oddelené priame platby (GREE) - B.2 - otázka 6	1	Nebola dodržaná podmienka, aby medza iná ako medza uvedená v prílohe č. 2 NV SR č. 342/2014 Z. z., mala minimálnu šírku najmenej 10 m, aby bola odlišiteľná od príľahlej poľnohospodárskej plochy
Oddelené priame platby (GREE) - B.2 - otázka 7	4	Nebola dodržaná podmienka - výsev zmesí letných medziplodín do 31. júla príslušného roka, pričom musia byť na ploche po dobu najmenej 8 týždňov od výsevu.
Oddelené priame platby (GREE) - B.2 - otázka 8	3	Nebola dodržaná podmienka - výsev zmesí zimných medziplodín do 30. septembra príslušného roka, pričom musia byť na ploche po dobu najmenej 8 týždňov od výsevu.
Oddelené priame platby (GREE) - B.2 - otázka 9	3	Nebola dodržaná podmienka - pestovať zmes minimálne 2 druhov plodín ako letnú alebo zimnú medziplodinu s tým, že podiel jednej zložky v osive nesmie presiahnuť 90 %.
Oddelené priame platby (GREE) - B.2 - otázka 10	1	Na účely vysievania druhov tráv alebo bôbovitých druhov pod hlavnú plodinu, neboli použité výlučne druhy uvedené v prílohe č. 7 NV SR č. 342/2014 Z.z.
Oddelené priame platby (GREE) - B.2 - otázka 11	1	Nebola dodržaná podmienka u plodín, ktoré viažu dusík, aby pozberové zvyšky boli prítomné na ploche s kultúrou OP do 15.septembra kalendárneho roku
Spolu	19	

Viazané priame platby

Zistenie	Počet	Výsledok kontroly
Pestovanie vybraných druhov zeleniny - C.5 - otázka 1	1	Nebola dodržaná podmienka minimálneho počtu 400 ks životaschopných jedincov na 1 ha ovocného sadu.
Pestovanie vybraných druhov bielkovinových plodín C.6 - otázka 1	2	Nebola dodržaná podmienka minimálneho počtu vysiatych druhov bielkovinových plodín na ha.
Spolu	3	

Prehľad zistení - Platba pri zaradení do agroenvironmentálno-klimatického opatrenia (AEKO)

Zistenie	Počet	Výsledok kontroly
Integrovaná produkcia v zeleninárstve - F.2 - otázka 8	1	Nebola dodržaná podmienka zabezpečiť každoročne zistenie obsahu minerálneho dusíka v pôde pred založením úrody zeleniny.
Ochrana biotopov poloprirodných a prírodných trávnych porastov- F.5 – otázka 4	3	Nebola dodržaná podmienka vykonať prvú kosbu najneskôr do 30. júla kalendárneho roka.
Ochrana vodných zdrojov v CHVO Žitný ostrov F.8 -otázka 1	4	Nebola dodržaná podmienka v 1. roku záväzku v jarnom období zabezpečiť rozbor pôdnych vzoriek akreditovanou inštitúciou.
Spolu	8	

V časti E: Platby v rámci sústavy NATURA 2000 na poľnohospodársky pozemok (trvalý trávny porast) - Územie európskeho významu a v oblasti Chov a udržanie ohrozených druhov zvierat porušenia v roku 2022 neboli zistené.

Školenia a odborné semináre

OOR v roku 2022 v rámci zvyšovania odbornej úrovne rastlinolekárskeho inšpektorov OKOR zorganizoval školenia v mesiacoch január, február, marec, jún a október.

Vo februári sa konalo školenie rastlinolekárskeho inšpektorov OKOR z HKS na tému dovozných kontrol, analýzy rizika škodcu pri zisťovaní výskytu škodcu v dovážanej zásielke.

OOR sa v roku 2022 zúčastnil školenia odbornej praxe Záhradníckeho fóra v Nitre.

2.7.3 Ciele a prehľad ich plnenia

OOR a OKOR plnením svojich úloh zabezpečujú preventívne opatrenia pred prienikom a rozširovaním karanténnych škodlivých organizmov na územie SR a ako vstupná hranica aj pred ich prienikom do EÚ, čo je zabezpečované kontrolou dodržiavania platnej legislatívy. Slovenská republika je uznaná za chránenú zónu pre spálu jadrovín (*Erwinia amylovora*), podrobnosti sú uvedené vo Vykonávacom nariadení Komisie (EÚ) 2021/759.

Kontrolami POR, ich uvádzania na trh, používania, skladovania a zneškodňovania ÚKSÚP prispieva k zabezpečovaniu ochrany zdravia ľudí, zvierat a životného prostredia.

2.8 Oblasť krmív a výživy zvierat

2.8.1 Legislatívny rámec činnosti

- Zákon č. 271/2005 Z. z. o výrobe, uvádzaní na trh a používaní krmív (krmivársky zákon)
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002, ktorým sa ustanovujú všeobecné zásady a požiadavky potravinového práva, zriaďuje Európsky úrad pre bezpečnosť potravín a stanovujú postupy v záležitostiach bezpečnosti potravín
- Nariadenie vlády SR č. 479/2022 Nariadenie Vlády SR, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády SR č. 438/2006 Z. z. o nežiaducich látkach v krmivách a o iných ukazovateľoch bezpečnosti a použiteľnosti krmív v znení neskorších predpisov
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 396/2005 o maximálnych hladinách rezíduí pesticídov v alebo na potravinách a krmivách rastlinného a živočíšneho pôvodu a o zmene a doplnení smernice Rady 91/414/EHS, vrátane všetkých novelizačných nariadení v platnom znení
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 183/2005, ktorým sa stanovujú požiadavky na hygienu krmív
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 2017/625 o úradných kontrolách a iných úradných činnostiach vykonávaných na zabezpečenie uplatňovania potravinového a krmivového práva a pravidiel pre zdravie zvierat a dobré životné podmienky zvierat, pre zdravie rastlín a pre prípravky na ochranu rastlín, o zmene nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 999/2001, (ES) č. 396/2005, (ES) č. 1069/2009, (ES) č. 1107/2009, (EÚ) č. 1151/2012, (EÚ) č. 652/2014, (EÚ) 2016/429 a (EÚ) 2016/2031, nariadení Rady (ES) č. 1/2005 a (ES) č. 1099/2009 a smerníc Rady 98/58/ES, 1999/74/ES, 2007/43/ES, 2008/119/ES a 2008/120/ES a o zrušení nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 854/2004 a (ES) č. 882/2004, smerníc Rady 89/608/EHS, 89/662/EHS, 90/425/EHS, 91/496/EHS, 96/23/ES, 96/93/ES a 97/78/ES a rozhodnutia Rady 92/438/EHS (nariadenie o úradných kontrolách) v platnom znení
- Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2019/1793 o dočasnom zvýšení počtu úradných kontrol a núdzových opatreniach týkajúcich sa vstupu určitých druhov tovaru z tretích krajín, ktoré vykonávajú nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 2017/625 a (ES) č. 178/2002, do Únie, a o zrušení nariadení Komisie (ES) č. 669/2009, (EÚ) č. 884/2014, (EÚ) 2015/175, (EÚ) 2017/186 a (EÚ) 2018/1660 v platnom znení
- Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2017/1145 o stiahnutí z trhu určitých krmných doplnkových látok povolených podľa smerníc Rady 70/524/EHS a 82/471/EHS a o zrušení zastaraných ustanovení, ktorými sa povoľujú uvedené krmné doplnkové látky
- Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2021/758 týkajúce sa štatútu určitých výrobkov ako krmných doplnkových látok v rozsahu pôsobnosti nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1831/2003 a stiahnutia určitých krmných doplnkových látok z trhu
- Nariadenie Komisie (ES) č. 429/2008 o podrobných pravidlách implementácie nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1831/2003, pokiaľ ide o prípravu a predkladanie žiadostí a posudzovanie a povoľovanie krmných doplnkových látok v platnom znení
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1069/2009, ktorým sa ustanovujú zdravotné predpisy týkajúce sa vedľajších živočíšnych produktov a odvodených produktov určených na ľudskú spotrebu a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1774/2002 (nariadenie o vedľajších živočíšnych produktoch) v platnom znení
- Nariadenie Komisie (EÚ) č. 142/2011, ktorým sa vykonáva nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1069/2009, ktorým sa ustanovujú zdravotné predpisy týkajúce sa vedľajších živočíšnych produktov a odvodených produktov určených na ľudskú spotrebu, a ktorým sa vykonáva smernica Rady 97/78/ES, pokiaľ ide o určité vzorky a predmety vyňaté spod povinnosti veterinárnych kontrol na hraniciach podľa danej smernice v platnom znení

- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/4 o výrobe, uvádzaní na trh a používaní medikovaných krmív a o zmene nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 183/2005 a zrušení smernice Rady 90/167/EHS
- Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2016/6, ktorým sa stanovujú osobitné podmienky týkajúce sa dovozu krmív a potravín pochádzajúcich alebo odosielaných z Japonska v nadväznosti na haváriu jadrovej elektrárne vo Fukušime a ktorým sa zrušuje vykonávacie nariadenie (EÚ) č. 322/2014
- Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2015/175, ktorým sa stanovujú osobitné podmienky uplatniteľné na dovoz guarovej gummy, ktorá pochádza alebo je odoslaná z Indie, z dôvodu rizika kontaminácie pentachlórfenolom a dioxínmi
- Vykonávacie rozhodnutie Komisie o núdzových opatreniach týkajúcich sa nepovolenej geneticky modifikovanej ryže vo výrobkoch z ryže pochádzajúcich z Číny a ktorým sa zrušuje rozhodnutie Komisie 2008/289/ES
- Nariadenie vlády SR č. 380/2009 Z. z., ktorým sa ustanovujú pravidlá na vykonávanie úradných kontrol krmív
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 o geneticky modifikovaných potravinách a krmivách
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1830/2003 o výsledovateľnosti a označovaní geneticky modifikovaných organizmov a výsledovateľnosti potravín a krmív vyrobených z geneticky modifikovaných organizmov, a ktorým sa mení a dopĺňa smernica 2001/18/ES
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 999/2001, ktorou sa stanovujú pravidlá prevencie, kontroly a eradikácie niektorých prenosných spongiformných encefalopatií
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1831/2003 o doplnkových látkach určených na používanie vo výžive zvierat vrátane 624 smerníc a nariadení, ktorými boli povolené jednotlivé krmné doplnkové látky v platnom znení
- Nariadenie Komisie (ES) č. 152/2009, ktorým sa stanovujú metódy odberu vzoriek a analýzy na účely úradných kontrol krmív
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 767/2009 o uvádzaní krmív na trh a ich používaní, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1831/2003 a ktorým sa zrušujú smernica Rady 79/373/EHS, smernica Komisie 80/511/EHS, smernice Rady 82/471/EHS, 83/228/EHS, 93/74/EHS, 93/113/EHS a 96/25/ES a rozhodnutie Komisie 2004/217/ES v platnom znení
- Nariadenie Komisie (EÚ) 2020/354, ktorým sa stanovuje zoznam zamýšľaných použití krmív určených na zvláštne nutričné účely a zrušuje smernica 2008/38/ES
- Nariadenie Komisie (EÚ) č. 68/2013 o Katalógu krmných surovín v platnom znení
- Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2020/1158 o podmienkach, ktorými sa riadi dovoz potravín a krmív pochádzajúcich z tretích krajín po havárii v jadrovej elektrárni v Černobyle
- Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2021/758 týkajúce sa štatútu určitých výrobkov ako krmných doplnkových látok v rozsahu pôsobnosti nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1831/2003 a stiahnutia určitých krmných doplnkových látok z trhu

2.8.2 Činnosť

MPRV SR určuje zásadné smery a ciele v oblasti krmív. ÚKSÚP prostredníctvom odboru krmív a výživy zvierat (ďalej len „OKVZ“) vykonáva úradnú kontrolu na všetkých stupňoch výroby, spracúvania, uvádzania krmiva na trh a jeho používania. Plní nezastupiteľnú úlohu nezávislého kontrolného orgánu v oblasti:

- registrácie fyzických osôb a právnických osôb, ktoré krmivo vyrábajú (vrátane prvovýroby),
- spracúvania alebo uvádzania krmív na trh,
- schvaľovania postupu výroby a činností súvisiacich s uvádzaním krmiva na trh,
- vedenia centrálného registra krmivárskych podnikov,

- kontrolou dodržiavania povinností krmivárskych podnikov,
- úradnej kontroly predaja prostredníctvom komunikácie na diaľku.

Úradnú kontrolu krmív na všetkých stupňoch výroby, spracúvania, uvádzania krmiva na trh a jeho používania v SR vykonáva oddelenie kontroly krmív a výživy zvierat (ďalej len „OKKVZ“) odboru kontroly, ÚKSÚP. Oddelenie kontroluje oblasť registrácie krmivárskych podnikov (ďalej len „KP“), osvedčenia o zápise KP do registra a vydané osvedčenia o odbornej spôsobilosti osobám na činnosť KP. Vykonáva úradné odbery vzoriek krmív v rámci úradnej kontroly na analytické rozbory. Kontroluje dodržiavanie podmienok a zásad označovania geneticky modifikovaných krmív a obchodovanie s nimi. Vykonáva kontroly krížového plnenia v oblastiach verejné zdravie, zdravie ľudí, zvierat a rastlín, tzv. „biela oblasť“, modul PH4 pre PPA v súčinnosti so ŠVPS SR.

2.8.2.1 Oblasť legislatívy

V priebehu roka 2022 bolo Európskou komisiou vydaných 44 nových nariadení o autorizovaných doplnkových látkach a počet autorizačných nariadení ku koncu roku takto predstavoval 772 nariadení. V súlade s krmivárskym zákonom bola pripravená aj verzia zoznamu povolených doplnkových látok, ktorá bola uverejnená vo Vestníku MPRV SR v číastke 27/2022.

Zároveň bolo vydaných niekoľko novelizácií:

- Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2022/893 zo 7. júna 2022, ktorým sa mení príloha VI k nariadeniu (ES) č. 152/2009, pokiaľ ide o metódy analýzy na zisťovanie zložiek suchozemských bezstavovcov na účely úradnej kontroly krmív
- Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2022/913 z 30. mája 2022, ktorým sa mení vykonávacie nariadenie (EÚ) 2019/1793 o dočasnom zvýšení počtu úradných kontrol a núdzových opatreniach týkajúcich sa vstupu určitých druhov tovaru z tretích krajín, ktoré vykonávajú nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/625 a (ES) č. 178/2002, do Únie
- Nariadenie Komisie (EÚ) 2022/1104 z 1. júla 2022, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 68/2013 o Katalógu krmných surovín

2.8.2.2 Registrácia a schvaľovanie krmivárskych podnikov

Krmivársky podnik, ak sa jeho sídlo alebo jeho výrobné zariadenie nachádza na území SR, je povinný pred začatím výroby alebo uvádzania krmiva na trh požiadať ÚKSÚP o registráciu. OKKVZ vykonáva činnosti súvisiace so schvaľovaním a registráciou krmivárskych podnikov, vedie register krmivárskych podnikov, uverejňuje zmeny v registri, vydáva osvedčenie o registrácii, vyčiarkuje KP z registra a vydáva osvedčenie o odbornej spôsobilosti.

Register krmivárskych podnikov

Činnosť			Počet
Vydanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti	v roku 2022		56
	spolu registrovaných osvedčení		1 876
Registrácia KP	schválené KP	v roku 2022	1
		spolu v registri	116
	registrované KP	v roku 2022	24
		spolu v registri	586
Registrácia prvovýrobcov	v roku 2022		287
	spolu v registri		4 299
Registrácia výrobcov krmných zmesí pre vlastnú potrebu	v roku 2022		24
	spolu v registri		335
Registrácia predajní	v roku 2022		110
	spolu v registri		3 761
Zmeny v registri KP	v roku 2022		308

2.8.2.3 Terénna inšpekcia krmív

Úradné kontroly krmív v roku 2022 vykonávali inšpektori ÚKSÚP, OKKVZ na základe schváleného „Súhrnného plánu činností ÚKSÚP na rok 2022“. Inšpektori krmív v kontrolovaných subjektoch zisťovali skutkový stav, nedostatky, ich závažnosť, rozsah a trvanie protiprávneho stavu. Porušenia sú riešené uložením sankcií podľa § 12 a uložením osobitných opatrení podľa § 11 krmivárskeho zákona.

2.8.2.4 Výkon úradných kontrol krmív

a) Od 21.04.2021 úradným kontrolám na HKS podliehajú zásielky krmív podľa čl. 47 nariadenia (EÚ) 2017/625 o úradných kontrolách. Ostatné krmivá neživočíšneho pôvodu od 21.04.2021 už nepodliehajú kontrole na HKS, a preto nebudú mať vystavený CHED-D a ani Dokument o kontrole krmív dovážaných do Spoločenstva.

Vyplýva to z vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) 2020/2235, ktorým sa ruší aj smernica Komisie 98/68/ES, kde bol uvedený vzor Dokumentu o kontrole krmív dovážaných do Spoločenstva, ktorým sa nahlasoval dovoz krmiva a potvrdzovali sa v ňom vykonané kontroly na HKS.

b) V rámci kontroly krížového plnenia v roku 2022 boli vykonané kontroly v oblasti požiadaviek modulu PH 4 – „Bezpečnosť potravín a krmív“ v súlade s príslušnou platnou legislatívou. Celkom bolo vykonaných **184** kontrol.

c) Úradné kontroly krmív v krmivárskych podnikoch sa uskutočnili bez predchádzajúceho upozornenia a boli vykonané na základe ročného plánu kontrol v súlade s národným kontrolným plánom. Frekvencia výkonu úradných kontrol je stanovená podľa štandardného pracovného postupu na stanovenie rizikovosti krmivárskych podnikov. Spolu za rok 2022 bolo vykonaných **1 676** úradných kontrol. Úradné kontroly formou auditu zamerané na implementáciu systému analýzy rizík metódou kritických kontrolných bodov (ďalej len „HACCP“) boli vykonané v 6 prípadoch. V rámci výkonu úradných kontrol inšpektori zistili **237** nedostatkov a udelili **234** nápravných opatrení.

Pri vykonaných kontrolách sa najviac zo všetkých porušení až **149** zistilo pri povinnosti registrácie a schválení KP (platnosť registrácie, neregistrovanie všetkých činností a pod.). Ďalej bolo zistených **28** porušení ohľadom uvádzania povinných informácií o krmivách, ktoré boli vyrobené alebo uvedené na trh (označovanie krmív, nedodanie etikiet v úradnom jazyku, nesprávny preklad originálnych etikiet, nedostatočné označenie, chýbajúce legislatívou predpísané údaje) a **23** porušení zistených pri kontrole odbornej spôsobilosti.

Ďalšie nedostatky boli zistené pri kontrole skladového poriadku v počte **16** porušení, v menšom rozsahu boli zistené nedostatky pri kontrole plánu kontroly kvality krmiva v **7** prípadoch, pri kontrole dokumentačného poriadku v **4** prípadoch a registrácie dodávateľov krmív v **3** prípadoch.

Tieto nedostatky neohrozovali bezpečnosť krmív a boli vyriešené väčšinou upozornením prevádzkovateľov KP s určením termínu na ich odstránenie. O ich odstránení informovali KP ÚKSÚP stanoveným spôsobom. Pri následnej úradnej kontrole sa splnenie uložených opatrení skontrolovalo.

Pri úradnej kontrole sa dôraz kládol aj na kontrolu HACCP plánov so zameraním na ich plnenie, pričom sa zistilo, že HACCP plány stále nie sú vypracované na požadovanej úrovni. KP boli vyzvané k prepracovaniu a doloženiu aktualizovaných plánov, ktoré zodpovedajú skutočnosti s vytýčením kritických kontrolných bodov a dôkazom o ich kontrole zo strany HACCP tímu KP.

Prehľad uskutočnených úradných kontrol

Miesto vykonania kontroly	Počet
komerčná výroba - krmné zmesi	198
výroba krmných zmesí pre vlastnú potrebu	345
výroba doplnkových látok, premixov	9
sprostredkovateľská činnosť	355
výroba krmných surovín	55
krížové plnenie modul PH - 4 pre PPA	184
dovoz krmív z tretích krajín	18
obchodná sieť	183
potravinársky priemysel	65
používanie živočíšnych múčok	2
sklady	10
prvovýroba	130
miestne šetrenie a kontrola verejných skladov	5
doprava krmív	57
iné (podnety, GMO a pod.)	60
Spolu	1 676

d) Špeciálne úradné kontroly krmív v krmivárskych podnikoch boli zamerané na:

- zisťovanie prítomnosti tkanív živočíšneho pôvodu v krmivách
Účelom kontrol bola prevencia výskytu BSE. Zo 42 analyzovaných vzoriek neboli zistené žiadne nezhody.
- používanie GMO v krmivách
Kontrolované boli povolené typy GMO a spôsob označenia GMO krmiva (etikety). Zároveň boli kontrolované krmné suroviny a krmné zmesi, ktoré sa používajú vo výžive hospodárskych zvierat. Zo 130 analyzovaných vzoriek boli zistené 4 nezhody.

Prehľad úradne odobratých vzoriek krmív

Odber vzoriek na účel analýz krmív	Počet
znaky kvality a bezpečnosti	576
Salmonela	60
melamín	23
rádioaktivita	35
β -agonistické látky	21
prvky – Sb, Cn, Ni, Al, Cr	23
antibiotiká	44
vzorky z hraničných prechodov	1
rezíduá pesticídov, organochlórovaných pesticídov a PCB nie podobných dioxínom	193
GMO v krmivách	130
skrining mykotoxínov (aflatoxíny B1, G1, B2, G2, deoxynivalenol)	233
iné	107

Počet vyhodnotených úradne odobratých vzoriek krmív na znaky kvality a bezpečnosti

Vzorka	Počet
Vystavené posudky na vzorky v roku 2022	576
- z toho vyhovujúce	545
- z toho nevyhovujúce	31

Počet vzoriek podľa druhu krmiva

Typ krmiva	Počet	Vyhovujúce	Nevyhovujúce	% nevyhovujúcich	Nevyhovujúce označením
doplňkové krmivá	144	126	18	12,5	3
kompletné krmivá	244	235	9	3,7	0
doplňkové látky	5	5	0	0,0	0
premixy	23	22	1	4,3	0
kŕmne suroviny	160	157	3	1,9	3
Celkový počet	576	545	31	22,4	6

Počet vzoriek podľa typu krmivárskeho podniku

Typ krmivárskeho podniku	Počet	Vyhovujúce	Nevyhovujúce	% nevyhovujúcich
výrobcovia kŕmnej suroviny	95	95	0	0,0
výrobcovia doplnkových látok, bioproteínov, premixov	15	15	0	0,0
výrobcovia kŕmnych zmesí a doplnkových kŕmnych zmesí	164	150	14	8,5
dovozcovia krmív	32	31	1	3,1
sprostredkovatelia a obchody	180	167	13	7,2
výrobcovia pre vlastnú potrebu	90	87	3	3,3
Celkový počet	576	545	31	22,1

Počet analýz na sledovanie GMO v krmivách

Kategória	Počet analýz	GMO pozitívna	GMO negatívna	Počet nevyhovujúcich
Kŕmne suroviny				
Sója a produkty zo sóje	17	6	11	0
Kukurica	21	0	21	0
Repka a produkty z repky	17	0	17	0
Slnečnica	2	0	2	0
Pšenica	39	0	39	0
Jačmeň	10	0	10	0
Ovos	1	0	1	0
Triticale	1	0	1	0
Celkom	108	6	102	0
Kŕmne zmesi				
Ošípané	0	0	0	0
Hydina	2	2	0	1
Hovädzí dobytok	8	4	4	3
Králiky	0	0	0	0
Spoločenské zvieratá	11	0	11	0*
Ovce	1	0	1	0
Celkom	22	6	16	4

Pozn: * analýza zameraná na neautorizovanú GMO - Bt63 ryža

Počet stanovení mikroprvků překračujících nejvyšší přípustné hodnoty

Druh krmív	Počet stanovení s překročeným obsahem mikroprvků			
	zinok	meď	mangán	spolu
kompletné krmivá	1	1	0	2
Spolu	1	1	0	2

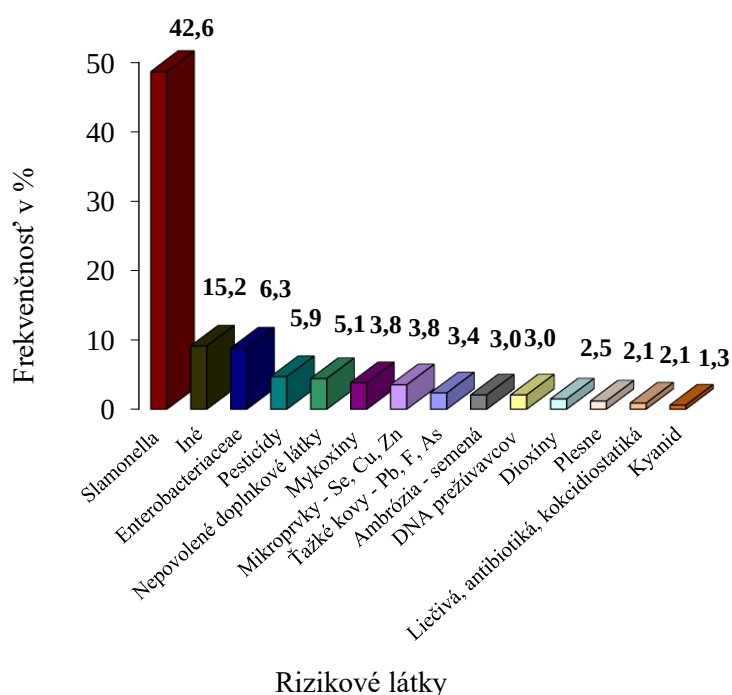
e) Úřední kontroly vykonané na základě informace z rychlého výstražného systému pro krmivá a potraviny (ďalej len „RASFF“).

V roku 2022 bolo prešetrených 7 hlásení zo systému RASFF, ktoré sa týkali aj Slovenska. Oznámenia boli zdokumentované a odoslané na národný kontaktný bod RASFF.

Najčastejší výskyt rizikových látok v krmivách z celkového počtu denných hlásení RASFF

Riziková látka	Frekvencia výskytu v %
Slamonella	42,6
iné	15,2
Enterobacteriaceae	6,3
pesticídy	5,9
nepovolené doplnkové látky	5,1
mykoxíny	3,8
mikroprvky - Se, Cu, Zn	3,8
ťažké kovy - Pb, F, As	3,4
Ambrózia - semená	3,0
DNA prežúvavcov	3,0
dioxíny	2,5
plesne	2,1
liečivá, antibiotiká, kokcidostatiká	2,1
kyanid	1,3

Výskyt rizikových látok v krmivách v rámci RASFF za rok 2022

2.8.2.5 Hodnotenie kvality krmív

V roku 2022 bolo v rámci úradnej kontroly aj mimo nej zaevidovaných a vyhodnotených 1 123 vzoriek krmív za účelom dodržiavania deklarovaných znakov kvality, výrobnéj a technologickej disciplíny, bezpečnosti, výrobných receptúr, sledovania nežiadúcich a zakázaných látok, skladovania a označovania a pre iné potreby odboru. Vzorky boli odoberané plošne zo všetkých typov KP. Rovnako aj vzorky krmív odoberané na analýzu zisťovania prítomnosti tkanív živočíšneho pôvodu (prevencia proti výskytu BSE v rámci kontroly bezpečnosti krmív), rezíduí pesticídov (povolených aj nepovolených) a kontrola GMO v krmivách boli odoberané s účelom kontroly splnenia povolených limitov.

Výsledky analýz boli vyhodnotené v súlade s platnými európskymi predpismi a metódami uvedenými v nariadení (ES) č. 152/2009.

Z počtu 576 vzoriek, na ktoré bol vystavený posudok bolo ako nevyhovujúcich vyhodnotených 31 vzoriek, čo predstavuje 5,4 %. Označením z tohto počtu nevyhovelo 6 vzoriek. Na sledovanie tkanív živočíšneho pôvodu bolo odobratých 42 vzoriek, ktoré vyšli negatívne a neboli zistené porušenia podľa požiadaviek nariadenia (ES) č. 999/2001. Na sledovanie GMO v krmivách bolo analyzovaných 130 vzoriek, kde boli zistené 4 prípady nezhody v označovaní podľa požiadaviek nariadenia (ES) č. 1830/2003, resp. nariadenia (ES) č. 1829/2003.

Na sledovanie rezíduí kokcidostatík bolo analyzovaných 49 vzoriek, kde bolo vykonaných 356 analýz, v 2 prípadoch výsledok nebol v súlade s požiadavkami nariadenia vlády SR č. 438/2006 Z. z. v platnom znení, kde došlo k prekročeniu maximálneho povoleného limitu monenzinátu sodného a robenidínu v krmive.

Podľa európskych nariadení bol kontrolou zistený výskyt nálezov prekročenia najvyššieho prípustného obsahu mikroprvkov (Zn, Cu, Mn) v 2 prípadoch – Cu v kompletnom krmive pre výkrm ošípaných a Zn v kompletnom krmive pre králiky. Tieto prípady boli v posudkoch vyhodnotené ako krmivá nepoužiteľné, v danom prípade sa pristúpilo k správnomu konaniu s cieľom uloženia pokuty.

Pre zistenie rozdielov medzi deklarovaným a skutočným množstvom vitamínu A v krmivách sa v roku 2022 vykonalo 82 analýz, pričom nedostatky boli zistené v 8 prípadoch.

Na reziduá perzistentných organochlórovaných pesticídov, PCB nie podobných dioxínom a rezíduí pesticídov podľa nariadenia (ES) č. 396/2005 sa celkom analyzovalo 193 vzoriek krmných zmesí a obilnín. Výsledky boli vyhodnotené podľa nariadenia vlády č. 438/2006 Z. z. o nežiaducich látkach v krmivách a o iných ukazovateľoch bezpečnosti a použiteľnosti krmív, nariadenia (ES) č. 767/2009, nariadenia (ES) č. 178/2002 a podľa nariadenia (ES) č. 396/2005 o maximálnych hladinách rezíduí pesticídov. Nezhody boli zistené v 8 prípadoch, ktoré sa riešili v spolupráci s OOR. Na sledovanie rádioaktivity bolo analyzovaných 35 vzoriek, u ktorých nedošlo k prekročeniu maximálnych limitov Cs 134 a 137 podľa nariadenia vlády č. 438/2006 Z. z. Na sledovanie β -agonistických látok bolo analyzovaných 21 vzoriek, výsledky boli negatívne. Na sledovanie prvkov – Sb, Al, Cn, Ni, Cr bolo analyzovaných 23 vzoriek, kde v 4 prípadoch došlo k prekročeniu maximálnych limitov podľa nariadenia vlády č. 438/2006 Z. z. Na sledovanie rezíduí antibiotík bolo analyzovaných 44 vzoriek, výsledky boli negatívne.

Pre informačné účely OKVZ sa analyzovali a posúdili vzorky krmív za účelom sledovania semien Ambrosie spp., botanickej nečistoty, zakázaných surovín a surovinového zloženia v počte 15 vzoriek, z toho 1 vzorka bola vyhodnotená ako nevyhovujúca z dôvodu prítomnosti živočíšnych škodcov; obsahu mykotoxínov (aflatoxíny B1, G1, B2, G2, deoxynivalenol) v obilninách skríningovou metódou v počte 233 vzoriek, obsahu mikroorganizmov ako krmných doplnkových látok (Lact. rham., Ente. faec., Sach. cer., Bac. sub., Bac. lich.) v počte 9 vzoriek, prítomnosti salmonel a baktérií z čeľade Enterobacteriaceae v počte 60 vzoriek. Na obsah mykotoxínov - zearalenon, ochratoxín A - HPLC metódou bolo analyzovaných 20 vzoriek, pričom nebolo zistené žiadne prekročenie maximálnych limitov. Na obsah ťažkých kovov – Pb, Cd, As, Hg bolo analyzovaných 174 vzoriek, kde bolo celkovo vykonaných 642 analýz, pričom nebolo zistené žiadne prekročenie maximálnych limitov. Na reziduá kokcidostatík pri krížovej

kontaminácie bolo analyzovaných 49 vzoriek, kde bolo celkovo vykonaných 356 analýz, pričom prekročenie maximálnych limitov bolo zistené v 2 prípadoch. Na prítomnosť nežiaducej látky – melamínu bolo analyzovaných 24 vzoriek, výsledky boli negatívne.

2.8.2.6 Sumár kontrolnej činnosti v oblasti krmív za rok 2022

Počet vykonaných kontrol za rok 2022

Kontrola		počet
Krmivá a bezpečnosť krmív na ktoromkoľvek stupni výroby, spracovania a distribúcie krmív a ich používania vrátane pravidiel zameraných na zabezpečenie slušných obchodných praktík a na ochranu zdravia, záujmov a informovanosti spotrebiteľov	prevádzkarne schválené v súlade s čl. 10 nariadenia (ES) č. 183/2005	203
	prvovýrobcovia schválení v súlade s čl. 10 nariadenia (ES) č. 183/2005	11
	prevádzkarne zaregistrované v súlade s čl. 9 nariadenia (ES) č. 183/2005 s výnimkou prvovýroby	564
	sklady	32
	prvovýrobcovia zaregistrovaní v súlade s čl. 9 nariadenia (ES) č. 183/2005 a spĺňajúci ustanovenia Prílohy I k uvedenému nariadeniu	572
	plánované kontroly obchodnej siete	199
	prevádzkovatelia (poľnohospodári) používajúci krmivo	95
cielené kontroly (napr. kontrola neregistrovaných e-shopov)		57
mimoriadne kontroly a oznámenia RASFF		15
opakované kontroly podľa nariadenia 380/2009 Z. z.		12
miestne šetrenie pri schvaľovaní krmivárskych podnikov		2
audity krmivárskych podnikov		0
podnety a sťažnosti		7
Spolu		1 580

Kontroly krížového plnenia - modul PH4 a kontrola verejných skladov

Kontrola	Počet
krížové plnenie pre PPA modul PH4	184
verejné sklady krmív z poverenia MPRV SR	0

Pri vykonaných úradných kontrolách sa najviac zo všetkých porušení až 149 zistilo pri povinnosti registrácie a schválení KP (platnosť registrácie, neregistrovanie všetkých činností a pod.). Ďalej bolo zistených 28 porušení ohľadom uvádzania povinných informácií o krmivách, ktoré boli vyrobené alebo uvedené na trh (označovanie krmív, nedodanie etikiet v úradnom jazyku, nesprávny preklad originálnych etikiet, nedostatočné označenie, chýbajúce legislatívou predpísané údaje) a 23 porušení zistených pri kontrole osvedčenia o odbornej spôsobilosti.

Ďalšie nedostatky boli zistené pri kontrole skladového poriadku v počte 16 porušení a v menšom rozsahu boli zistené nedostatky pri kontrole plánu kontroly kvality krmiva v 7 prípadoch, pri kontrole dokumentačného poriadku v 4 prípadoch a registrácie dodávateľov krmív v 3 prípadoch.

Prípady nedodržania pravidiel podľa nariadenia (EÚ) 723/2019

Prípady nedodržania pravidiel	Zistené počas úradných kontrol	Celkový počet kontrolovaných prevádzkarní	Počet kontrolovaných prevádzkarní, v ktorých bolo zistené nedodržanie pravidiel	Administratívne
Prevádzkarne schválené v súlade s článkom 10 nariadenia (ES) č. 183/2005	37	203	31	36
Prvovýrobcovia schválení v súlade s článkom 10 nariadenia (ES) č. 183/2005	0	11	0	0
Prevádzkarne zaregistrované v súlade s článkom 9 nariadenia (ES) č. 183/2005 s výnimkou prvovýroby	50	596	46	49
Prvovýrobcovia zaregistrovaní v súlade s článkom 9 nariadenia (ES) č. 183/2005 a spĺňajúci ustanovenia prílohy I k uvedenému nariadeniu	150	771	138	149
Prevádzkovatelia (poľnohospodári) používajúci krmivo	0	95	0	0
Prevádzkovatelia vyrábajúci medikované krmivá a/alebo obchodujúci s nimi	0	0	0	0
Spolu	237	1 676	215	234

Nedostatky zistené pri výkone úradných kontrol

Inšpekčné práce (okruhy kontroly)	Zistené nezhody
registrácia/schválenie kontrolovaného subjektu	149
doklad o odbornej spôsobilosti	23
dovoz krmív z tretích krajín	2
registrácia/schválenie dodávateľov krmív	3
skladový poriadok	16
kontrola výrobného zariadenia a vybavenia	3
prvotná kontrola systému HACCP	0
organizačný poriadok	2
plán kontroly kvality	7
dokumentačný poriadok	4
reklamačný poriadok a systém sťahovania krmiva z distribučnej siete	0
informácie o krmivách	28
Spolu	237

Prehľad podnetov a sťažností za rok 2022

Predmet	Výsledok kontroly
predaj krmiva – pre mačky, z ktorého sa šírila hnilobný zápach s výskytom červov	podnet postúpený RVPS Galanta od súkromnej osoby, ktorá poukazovala na závadné krmivo, ÚKSÚP nepotvrdil dané nezhody
predaj krmív – pre psy a mačky po záručnej dobe	podnet postúpený RVPS Topoľčany od súkromnej osoby, ktorá poukazovala na predaj krmív – pre psy a mačky po záručnej dobe, ÚKSÚP potvrdil nezhody s označovaním krmív
prekročenie maximálnych limitov obsahu spór plesní v kukurici	podnet postúpený RVPS Komárno, ktorá poukazovala na prekročenie maximálnych limitov obsahu spór plesní v kukurici určenej na kŕmne účely, ÚKSÚP preveril 2 KP, avšak nepotvrdil dané nezhody
prekročenie maximálnych limitov rezíduí kokcidostatika - diklazuril v kompletnom krmive na výkrm králikov	podnet postúpený RVPS Lučenec, ktorá poukazovala na prekročenie maximálnych limitov rezíduí kokcidostatika - diklazuril v kompletnom krmive na výkrm králikov, ÚKSÚP

	preveril situáciu v KP, následne zaslal správu so zisteniami na národný kontaktný bod do systému RASFF
prekročenie maximálnych limitov reziduí kokcidiostatika - salinomycín a narazín v kompletnom krmive pre králiky	podnet postúpený RVPS Nové Mesto nad Váhom, ktorá poukazovala na prekročenie maximálnych limitov reziduí kokcidiostatika - salinomycín a narazín v kompletnom krmive pre králiky, ÚKSÚP preveril situáciu v KP, následne požiadal český kontrolný orgán – ÚKZÚZ o prešetrenie výrobcu premixu, ktorý bol zapracovaný do predmetného kompletného krmiva pre králiky
prekročenie maximálnych limitov reziduí kokcidiostatík - narazín a nikarbazín v kompletnom krmive pre výkrm kurčiat	podnet postúpený RVPS Rožňava, ktorá poukazovala na prekročenie maximálnych limitov reziduí kokcidiostatík - narazín a nikarbazín v kompletnom krmive pre výkrm kurčiat, ÚKSÚP po preštudovaní zaslanej dokumentácie však nezistil porušenia týkajúce sa prekročovania maximálnych limitov reziduí kokcidiostatík – podnet bol neopodstatnený
šíriaci sa zápach a iné nedostatky voľne ložených krmív	podnet postúpený od súkromnej osoby, ktorá poukazovala na šíriaci sa zápach a iné nedostatky voľne ložených krmív u chovateľa zvierat, ÚKSÚP preveril situáciu u daného chovateľa, avšak nepotvrdil dané nezhody
úhyn papagája v dôsledku závadného krmiva - slnečnica	súkromná osoba, ktorá poukazovala na závadné krmivo v dôsledku čoho došlo u nej k úhynu papagája, ÚKSÚP preveril situáciu u subjektu, ktorý mal danú slnečnicu predat', avšak z dôvodu, že ide o súkromný predaj krmív cez inzerciu nebolo možné zistiť pôvod krmiva, a tým určiť spojitost' s úhynom papagája s predmetnou slnečnicou
predaj krmív po záručnej dobe a ich prebaľovanie	podnet postúpený z Krajského inšpektorátu SOI Trnava, ktorý obdržal od súkromnej osoby sťažujúcej sa na predaj krmív po záručnej dobe a ich prebaľovanie, ÚKSÚP preveril situáciu v subjekte a zistil nedostatky súvisiace s predajom krmív po záručnej dobe, čo sa týka prebaľovania krmív porušenia neboli zistené – podnet bol opodstatnený
nevhodné podmienky pri výrobe a skladovaní krmív v KP	podnet postúpený ŠVPS SR, ktorý obdržala od súkromnej osoby sťažujúcej sa na nevhodné podmienky pri výrobe a skladovaní krmív v KP, ÚKSÚP preveril situáciu v subjekte, avšak nezistil žiadne nedostatky, na ktoré poukazovala súkromná osoba – podnet bol neopodstatnený
poukázanie na činnosť neregistrovaného subjektu	podnet zaslal KP, ktorý poukazuje na činnosť iného neregistrovaného subjektu, ÚKSÚP preveril situáciu v subjekte, avšak nezistil žiadne nedostatky, na ktoré poukazoval zasielateľ podnetu – podnet bol neopodstatnený

Medzi najčastejšie zistenia pri výkone kontrol oblasti kontrol krížového plnenia (modul PH4 Bezpečnosť potravín a krmív) boli porušenia v oblasti registrácie kontrolovaného subjektu (5) a vedenia dokumentácie od dodávateľov krmív (4).

Prehľad zistení - modul PH4

Zistenie	Počet	Výsledok kontroly
modul PH4, otázka č. 1.2	5	prijaté opatrenie na splnenie zákona č. 271/2005
modul PH4, otázka č. 1.4	4	prijaté opatrenie na splnenie zákona č. 271/2005, § 2
Spolu	9	

2.8.2.7 Cílené úradné kontroly krmných

Na základe pracovného stretnutia expertov, ktoré sa konalo na MPRV SR dňa 28.07.2022 k situácii dovozu obilia z Ukrajiny, vyplynula kontrolným orgánom úloha zintenzívniť kontroly a testovanie kvality obilnín dovezených z Ukrajiny. V kompetencii ÚKSÚP je kontrola obilnín určeného na krmné účely.

ÚKSÚP, OKVZ vydal usmernenie, v zmysle ktorého inšpektori OKKVZ odoberali vzorky hlavne u dovozcov, prípadne u sprostredkovateľov krmných surovín. OKVZ smeroval odber vzoriek najmä pre zistenie potencionálneho nebezpečenstva, na vykonanie analýz ťažkých

kovov, rezíduí pesticídov, prítomnosti GMO, mykotoxínov a rádioaktivity.

V súvislosti s výkonom monitoringu vzoriek obilnín určených na krmné účely dovezených z Ukrajiny ÚKSÚP odobral 80 vzoriek krmív. Z toho pôvodom z Ukrajiny bolo 33 vzoriek krmív, zo Slovenska bolo 45 vzoriek a z EÚ 2 vzorky.

Kontrola bola vykonávaná v období od 01.08. do 06.10.2022 a odobraté vzorky krmných surovín rastlinného pôvodu boli zaslané na analýzy v počte:

- **ťažké kovy** – 80 vzorkovacích partií (šarží) (Pb, Cd, As, Hg),
- **skrining mykotoxínov (aflatoxíny a DON)** – 80 vzorkovacích partií (šarží),
- **GMO** – 80 vzorkovacích partií (šarží),
- **reziduá pesticídov** – 80 vzorkovacích partií (šarží) rezíduí perzistentných organochlórovaných pesticídov a rezíduí autorizovaných resp. neautorizovaných pesticídov,
- **rádioaktivita** – 33 vzorkovacích partií (šarží).

Z vykonaných analýz bolo zistené, že 3 vzorky boli nevyhovujúce z dôvodu analýzou stanoveného obsahu neautorizovaných substancií pesticídov. Dve vzorky boli pôvodom zo Slovenska. Vo vzorke ovsa bol analýzou stanovený obsah neautorizovanej substancie pesticídu simazine a vo vzorke jačmeňa obsah pesticídu dichlorvos. V jednej vzorke pšenice pôvodom z Ukrajiny sa analýzou stanovil obsah neautorizovanej substancie pesticídu linuron.

2.8.3 Ciele a prehľad ich plnenia

V roku 2022 sa vykonávala kontrola a odber vzoriek, kde sa sledovala kvalita deklarovaných akostných znakov, obsah a dodržiavanie maximálnych resp. minimálnych limitov doplnkových látok, obsah zakázaných surovín, nežiadúcich látok, zakázaných látok.

Pri závažnejších porušeníach sa pristúpilo k správne konaniu, v roku 2022 bolo uložených 6 pokút, kde sa v jednom prípade správne konanie zastavilo a v ďalších piatich sa KP neodvolal a pokutu zaplatil. V dvoch prípadoch sa v správnom konaní prijali voči krmivárskym podnikom 2 osobitné opatrenia.

Správne konanie - uloženie pokuty podľa § 12 zákona č. 271/2005 Z. z.

V roku 2022 bolo v správnom konaní rozhodnutím uložených 6 pokút z dôvodu nedodržania podmienok používania doplnkových látok, prekročenie maximálneho limitu rezíduí nežiaducich látok – kokcidistatika a spôsobu označovania. Krmivárskym podnikom bola uložená peňažná sankcia v celkovej výške 1 500,00 EUR. V jednom prípade bolo správne konanie zastavené.

V ostatných prípadoch krmivárske podniky uznali porušenie, pokutu uhradili a pristúpili k náprave.

Za rok 2022 boli poplatky za rozbor úradne odobratých vzoriek krmív, ktoré boli vyhodnotené ako nevyhovujúce, podľa § 14, zákona č. 271/2005 Z. z. fakturované v celkovej sume 3 655,00 EUR.

2.9 Oblasť výkonu skúšobníctva

2.9.1 Legislatívny rámec činnosti

- Zákon č. 597/2006 Z. z. o pôsobnosti orgánov štátnej správy v oblasti registrácie odrôd pestovaných rastlín a uvádzaní množiteľského materiálu pestovaných rastlín na trh v znení zákona č. 467/2008 Z. z.
- Zákon č. 136/2000 Z. z. o hnojivách v znení neskorších predpisov je legislatívnym predpisom pre výkon poľných stacionárnych pokusov
- Zákon č. 405/2011 Z. z. o rastlinolekárskej starostlivosti a o zmene zákona NR SR č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov

2.9.2 Činnosť

Odbor výkonu skúšobníctva (ďalej len „OVS“) vykonáva prioritne odborné úlohy pre OOS na skúšobných staniciach ÚKSÚP. Pre tento účel má ÚKSÚP vybudovanú sieť 14 skúšobných staníc v rôznych výrobných oblastiach Slovenska. OVS technicky zabezpečuje vykonávanie odrodových skúšok od prípravy pôdy, zakladania pokusov, sejby skúšaných odrôd až po ich zber. V procese odrodového skúšobníctva sa dôsledne dodržiavajú metodické postupy vrátane rotácie pokusov, výživy, ošetrovania pokusov, označovania skúšaných odrôd, novošľachtení, hybridov až po ich spracovanie a vyhodnotenie. OVS úzko spolupracuje s plodinovými špecialistami a DUS referentami OOS, ktorí zostavujú plány odrodových pokusov v každom roku na základe žiadostí o registráciu odrôd.

V rámci štátnych odrodových skúšok sa na skúšobných staniciach vykonávajú VCU skúšky (skúšky hospodárskej hodnoty odrody) a DUS skúšky (morfologické popisy pre stanovenie odlišnosti, vyrovnanosti a stálosti skúšanej odrody).

Z celkového počtu 14 skúšobných staníc sa DUS skúšky vykonávajú na 8 skúšobných staniciach

ÚKSÚP Veľké Ripňany	DUS skúšky jačmeňov, cukrovej repy, čiernych ríbezlí a rakytníka rešetliakovitého
ÚKSÚP Veľký Meder	DUS skúšky kukuríc a slnečníc
ÚKSÚP Želiezovce	DUS skúšky pšeníc, strukovín a sóje
ÚKSÚP Dolné Plachtince	DUS skúšky viniča hroznorodého
ÚKSÚP Beluša	DUS skúšky repky olejnej a olejní
ÚKSÚP Nové Zámky	DUS skúšky maku a zelenín
ÚKSÚP Spišská Belá	DUS skúšky zemiakov, ovsu, raže a tritikale
ÚKSÚP Spišské Vlachy	DUS skúšky d'atelín a tráv

Výmera skúšobných staníc ÚKSÚP a počty pokusov v hospodárskom roku 2021/2022

Skúšobná stanica	Celková výmera stanice v ha	Výmera poľnoh. pôdy v ha	Výmera v ha		Výmera pokusov v ha	Celkový počet pokusov	Druh pokusu - počet pokusov					
			Sady Skleník*	Vinohrady			VCU	DUS	DP	ATP-iné odbory	RK GZR	FS
Báhoň	33,39	31,37			5,39	47	23			24		
Beluša	32,91	32,41	0,42		4,34	27	22	4	1			
Nové Zámky	6,03	3,97	0,2*		1,2	20		18	2			
Veľké Ripňany	37,07	36,1	9,41		9,48	69	22	11			33	3
Veľký Meder	42,08	41,17	0,15		6,38	33	27	4				2
Želiezovce	39,06	37,71			4,18	37	26	9	1	1		
Bodorová	36,72	36,05			5,19	32	20			12		
D. Plachtince	19,06	15,62	4,28	2,93	7,21	56	11	11			34	
Víglaš	30,01	27,15	0,85		4,3	31	20		1	5		5
Haniska	35,69	33,33			5,09	36	18		4	7		7
Jakubovany	33,85	32,16			3,11	22	18		2	2		
Spišská Belá	33,32	32,13			3,87	40	10	7	12	3		8
Spišské Vlchy	37,48	36,4			6,68	64	14	49		1		
Vranov	35,45	32,52			4,55	27	24		1	2		
Spolu	452,12	428,09	15,11	2,93	70,97	541	255	113	24	57	67	25

Pozn: DP – doplnkové pokusy

ATP – agrotechnické pokusy

FP – firemné skúšky

GZR – genetické zdroje rastlín

RK – referenčná kolekcia odrôd

Podľa pôdno-klimatických charakteristík sú jednotlivé skúšobné stanice zaradené do kukuričnej výrobnjej oblasti, repnej výrobnjej oblasti, zemiakarskej výrobnjej oblasti a horskej výrobnjej oblasti. Podľa zaradenia do pestovateľskej výrobnjej oblasti, pôdnych a klimatických vlastností, jednotlivé skúšobné stanice reprezentujú regióny Slovenska a špecializujú sa na ten výkon odrodových skúšok, ktoré sú v oblasti poľnohospodárskej rastlinnej výroby, zeleninárstva, ovocinárstva a vinohradníctva vhodné.

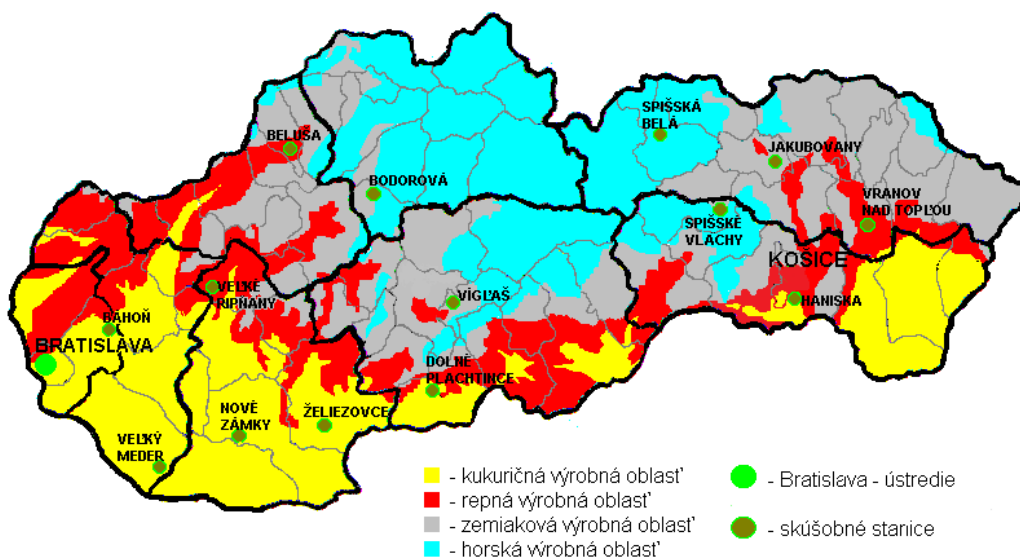
Priemerná výmera skúšobnej stanice je 32 ha. Celková výmera pôdy na skúšobných staniciach ÚKSÚP predstavuje 452,4 ha. V západoslovenskom regióne má ÚKSÚP 6 skúšobných staníc, v stredoslovenskom 3 a vo východoslovenskom 5. Z počtu 14 skúšobných staníc je 1 skúšobná stanica špecializovaná na zeleninu (Nové Zámky), 1 na ovocné druhy (Veľké Ripňany) a 1 na vinič hroznorodý (Dolné Plachtince). Okrem VCU a DUS skúšok OVS vykonáva na skúšobných staniciach aj doplnkové pokusy, agrotechnické pokusy pre iné odbory ÚKSÚP a firemné pokusy.

OVS technicky zabezpečuje výkon agrotechnických pokusov pre:

- odbor registrácie pesticídov,
- odbor osív a sadív,
- odbor pôdy a hnojív.

V rámci osvetovej činnosti sa na skúšobných staniciach ÚKSÚP organizuje pre širokú poľnohospodársku a odbornú verejnosť „Deň otvorených dverí“ pre propagáciu kvality nových a perspektívnych odrôd skúšaných poľnohospodárskych plodín. Poľnohospodári vidia v rôznych pôdnoklimatických podmienkach kvalitu odrodových pokusov, vyrovnanosť každej odrody a jej odolnosť voči škodlivým organizmom v porovnaní s kontrolnými a dobre známymi odrodami. Dosahované úrody skúšaných odrôd sa dajú porovnať nielen u husto siatych obilnín, ale aj kukuríc, slnečníc a iných plodín podľa dlhodobých teplotných a klimatologických normálov na každej skúšobnej stanici ÚKSÚP v kukuričnej, repnej, zemiakovej i horskej oblasti.

Rozmiestnenie skúšobných staníc ÚKSÚP na území Slovenskej republiky

Suma zrážok za roky 2018-2022 v porovnaní na klimatologický normál (1961-1990)

Skúšobná stanica	Klimatol. normál v mm	2018	Rozdiel v mm	2019	Rozdiel v mm	2020	Rozdiel v mm	2021	Rozdiel v mm	2022	Rozdiel v mm
ZSk - západoslovenský región											
Báhoň	531	545,5	14,5	614,4	83,4	830,8	299,8	557,7	26,7	479,2	-51,8
Beluša	707	552,7	-154,3	704,4	-2,6	880,7	173,7	675,4	-31,6	577,7	-129,3
Nové Zámky	540	605,8	65,8	485,2	-54,8	634,1	94,1	430,2	-109,8	474,8	-65,2
Veľké Ripňany	582	488,0	-94,0	633,5	51,5	747,4	165,4	598,9	16,9	518,9	-63,1
Veľký Meder	545	558,3	13,3	535,5	-9,5	514,6	-30,4	522,4	-22,6	413,2	-131,8
Želiezovce	588	568,9	-19,1	725,2	137,2	567,6	-20,4	482,2	-105,8	507,3	-80,7
SSk - stredoslovenský región											
Bodorová	772	556,0	-216,0	829,5	57,5	854,7	82,7	753,7	-18,3	640,9	-131,1
Dolné Plachtince	648	573,8	-74,2	669,8	21,8	666,6	18,6	562,1	-85,9	497,6	-150,4
Vígľaš	605	548,2	-56,8	680,1	75,1	808,3	203,3	644,5	39,5	499,3	-105,7
VSk - východoslovenský región											
Haniska	663	487,9	-175,1	744,1	81,1	645,9	-17,1	692,9	29,9	439,9	-223,1
Jakubovany	591	474,9	-116,1	656,3	65,3	634,7	43,7	634,6	43,6	404,3	-186,7
Spišská Belá	612	618,6	6,6	676,0	63,8	787,0	175,0	702,3	90,3	472,6	-139,4
Spišské Vlachy	623	622,6	-0,4	667,2	44,2	620,5	-2,5	582,5	-40,5	429,1	-193,9
Vranov nad Topľou	628	610,9	-17,1	683,4	55,4	726,1	98,1	704,2	76,2	543,6	-84,4

Pozn: **zrážky nad dlhodobým normálom**
zrážky pod dlhodobým normálom

Priemerné ročné teploty za roky 2018-2022 v porovnaní na normál (1961-1990)

Skúšobná stanica	Normál v °C	2018	Rozdiel v °C	2019	Rozdiel v °C	2020	Rozdiel v °C	2021	Rozdiel v °C	2022	Rozdiel v °C
ZSk - západoslovenský región											
Báhoň	9,3	12,6	3,3	12,4	3,1	11,9	2,6	10,9	1,6	12,1	2,8
Beluša	8,5	10,8	2,3	10,7	2,2	10,0	1,5	9,3	0,8	10,2	1,7
Veľké Ripňany	9,7	11,7	2,0	11,6	1,9	11,0	1,3	10,3	0,6	11,4	1,7
Veľký Meder	9,6	12,4	2,8	12,3	2,7	11,6	2,0	11,0	1,4	11,9	2,3
Želiezovce	9,4	13,5	4,1	12,4	3,0	11,7	2,3	10,4	1,0	11,6	2,2
SSk - stredoslovenský región											
Bodorová	7,2	9,6	2,4	9,5	2,3	9,0	1,8	8,1	0,9	9,2	2,0
Dolné Plachtince	9,1	10,0	0,9	10,5	1,4	10,9	1,8	10,3	1,2	11,6	2,5
Vígfaš	7,8	10,1	2,3	9,9	2,1	9,6	1,8	8,6	0,8	9,9	2,1
VSk - východoslovenský región											
Haniska	8,4	10,5	2,1	10,9	2,5	10,5	2,1	9,8	1,4	10,6	2,2
Jakubovany	7,5	9,9	2,4	10,0	2,5	9,7	2,2	8,5	1,0	9,4	1,9
Spišská Belá	6,4	8,2	1,8	8,4	2,0	8,1	1,7	7,2	0,8	7,7	1,3
Spišské Vlasy	6,8	8,7	1,9	8,8	2,0	7,3	0,5	7,7	0,9	8,4	1,6
Vranov nad Topľou	8,8	11,3	2,5	11,4	2,6	11,0	2,2	9,9	1,1	10,4	1,6

Pozn: **teplota nad dlhodobým normálom**

2.10 Oblasť laboratórnych činností

2.10.1 Činnosť

Hlavnou činnosťou laboratórnej činnosti ÚKSÚP je vykonávať analýzy v oblasti kontroly prípravkov na ochranu rastlín, krmív, vína, pôdy, hnojív, pôdných substrátov, pôdných pomocných látok a surovín určených na ich výrobu, skúšania osív a sadív, detekcie a identifikácie škodlivých organizmov rastlín a rastlinných produktov, detekcie a monitoringu GMO v odrodách, osivách, sadivách, krmivách, merkantile, bioproduktoch, potravinových vstupoch a v životnom prostredí, vykonávanie elektroforetických a DNA testov identifikácie odrôd, osív a merkantilu, vykonávanie posudzovania biopesticídov pri ich registrácii. Výsledky laboratórnych skúšok sú podkladom pre výkon úradných kontrol, štátnych odborných kontrol, iných úradných kontrol, certifikačných konaní, sledovanie kvality pôdy.

Odbor laboratórnych činností (ďalej len „OLČ“) je poverené MPRV SR zo dňa 10.12.2019 ako „Úradné laboratórium“ na vykonávanie laboratórnych analýz, testov a diagnostík na vzorkách odobratých počas úradných kontrol pre oblasti stanovené v čl. 1 ods.2 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č.2017/625 podľa kompetencií stanovených v národnej legislatíve.

Odbor laboratórnych činností tvoria:

- **Skúšobné laboratórium analýzy krmív** (ďalej len „SLAK“) – NRL pre doplnkové látky používané vo výžive zvierat a pre proteíny živočíšneho pôvodu v krmivách - vykonáva analýzy pre OKVZ
- **Skúšobné laboratórium osív a sadív** (ďalej len „SLOS“) - vykonáva skúšanie pre OOaS
- **Skúšobné laboratórium analýzy pôdy** (ďalej len „SLAP“) - vykonáva analýzy pre OPH
- **Skúšobné laboratórium analýzy pôdy a hnojív** (ďalej len „SLAPH“) - vykonáva analýzy pre OPH
- **Skúšobné laboratórium analýzy vína** (ďalej len „SLAV“) - vykonáva analýzy pre OVV
- **Skúšobné laboratórium analýzy pesticídov** (ďalej len „SLAPe“) - vykonáva analýzy pre OOR, ORP, OOS, OKVZ
- **Oddelenie molekulárnej biológie** (ďalej len „OMB“) - NRL vykonáva analýzy na geneticky modifikované organizmy a škodce rastlín so zameraním na baktérie, vírusy, viroidy a fytoplazmy, huby a riasovky, hmyz a roztoče - vykonáva analýzy pre OKVZ, OOaS, OOR a OOS
- **Skúšobné laboratórium diagnostiky škodlivých organizmov** (ďalej len „SLDŠO“)
 - SLDŠO Bratislava - NRL pre škodce so zameraním na baktérie, vírusy, viroidy a fytoplazmy, huby a riasovky, hmyz a roztoče, hád'atká
 - SLDŠO Vígľaš - NRL pre škodce so zameraním na hád'atká, vírusy a viroidy, fytoplazmy, baktérie a hád'atká
 - SLDŠO Haniska - NRL pre škodce so zameraním na hmyz a roztoče, hád'atká.

Systém kvality

V roku 2022 sa uskutočnilo posúdenie skúšok SNAS z dôvodu žiadosti o rozšírenie akreditácie v SLDŠO Bratislava, pracovisko Bratislava, Košice, Vígľaš v súlade s požiadavkou Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/625 o úradných kontrolách a iných úradných činnostiach vykonávať akreditované laboratórne skúšky.

Prechodné obdobie na zavedenie akreditácie pre úradné laboratóriá v oblasti zdravia rastlín sa skončilo 29.04.2022.

Na základe požiadavky OKVZ a OPH sa uskutočnilo v decembri 2022 posúdenie SNAS mikrobiologických skúšok v Skúšobnom laboratóriu mikrobiológie pre skúšky v krmivách a hnojivách.

Na základe požiadavky Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/625 o úradných kontrolách a iných úradných činnostiach vykonávať akreditované laboratórne skúšky sa v marci 2023 uskutoční posúdenie žiadosti o rozšírenie akreditácie SNAS v SLDŠO Vígľaš (akreditácia metód stanovenie Synchytrium endobioticum - vizuálne, mikroskopicky a dôkaz Synchytrium endobioticum biologickým testom).

Plánovaný dohľad SNAS sa uskutoční v máji 2023. Posudzované budú tieto laboratóriá: SLAP Košice, SLDŠO Bratislava, pracovisko Košice a SLDŠO Haniska. Posudzované budú aj všetky novo pridané činnosti v rámci flexibilného rozsahu akreditácie a to v SLSPe, SLDŠO Bratislava, pracovisko Bratislava a Skúšobné molekulárno biologické laboratórium.

V rámci vypracovaného programu interných auditov na rok 2022 OLČ boli preverené všetky kapitoly normy ISO/IEC 17025:2017 vo vybraných laboratórnych pracoviskách. Vo vypracovanom programe interných auditov na rok 2022 do jednotlivých auditov boli auditorským tímom zahrnuté všetky články normy. V uvedených laboratóriách boli vykonané vertikálne aj horizontálne audity. Monitoring pracovníkov v týchto laboratóriách sa vykonáva priebežne a to aj v rámci testov odbornosti laboratórií, tzv. proficiency test (ďalej len „PT“) organizovaných medzinárodnými laboratóriami. V prípade diagnostických laboratórií, ktoré sú NRL, sú organizované Európskym referenčným laboratóriom (ďalej len „EURL“).

V rámci ročného Programu interných auditov v OLČ bolo za rok 2022 vykonaných 30 interných auditov. V rámci interných auditov neboli zistené žiadne závažné nezhody. Zistenia vo forme odporúčaní nemali vplyv na dodržiavanie systému kvality zavedeného v OLČ.

2.10.1.1 Skúšobné laboratórium analýzy krmív

SLAK svojou činnosťou je zamerané na analýzu vzoriek krmív a surovín na ich výrobu.

Od 01.10.2020 výživové doplnkové látky (vitamíny, provitamíny a aminokyseliny) a liečivá spadajú do kompetencie SLAPe.

Od 01.01.2021 zootechnické doplnkové látky, stabilizátory črevnej mikroflóry (mikroorganizmy), spadajú do kompetencie Skúšobného laboratória mikrobiológie (ďalej len „SLMi“).

Činnosť SLAK:

- *úradná kontrola* v súlade so zákonom č. 271/2005 Z. z. o výrobe, uvádzaní na trh a používaní krmív
- *služby (interné)* pre potreby výkonu špecializovaných činností odborov z organizačných zložiek ÚKSÚP
- *služby (externé)* pre potreby fyzických a právnických osôb, ktoré sú spoplatnené v súlade s cenníkom ÚKSÚP.

Prehľad výkonu činnosti SLAK za rok 2022

matrica	druh analýzy	počet prijatých vzoriek	počet analýz
Krmivá a suroviny na ich výrobu	úradná kontrola	600	3 942
	služby - interné	119	528
	služby - externé	2	4
MPS	zabezpečenie kvality výsledkov	3	162
Spolu		724	4 636

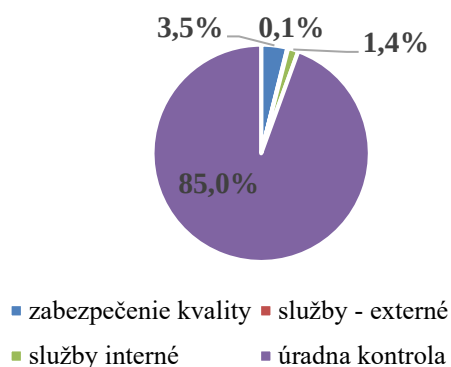
Zoznam ukazovateľov SLAK v krmivách

Základne ukazovatele výživovej hodnoty	obsah sušiny dusíkaté látky hrubá vláknina tuk popol obsah popola nerozpustného v HCl škrob celkové cukry laktóza	aktivita inhibítorov trypsínu glycerín číslo kyslosti tuku (ČKT) energetická hodnota krmív (metabolizovaná energia) vápnik fosfor horčík sodík
Doplňkové látky	výživné doplnkové látky	
	zlúčeniny mikroživín	zinok, železo, mangán, meď, jód
Identifikácia zloženia	zložky živočíšneho pôvodu	
	surovinové zloženie	
	botanické nečistoty	nežiadúce semená: ambrózia, durman, kyjanička purpurová, lipkavec, ricín semená burín nežiadúce fragmenty rastlinné nečistoty
Rizikové prvky	olovo kadmium arzén ortuť	
Nežiaduce látky	mykotoxíny	aflatoxín deoxynivalenol

Vo vzorkách krmív sa v SLAK stanovujú parametre základných ukazovateľov výživovej hodnoty, doplnkové látky, identifikácia zloženia, rizikové prvky a nežiaduce látky.

Hlavnou činnosťou SLAK je výkon skúšok v rámci úradnej kontroly krmív, čo tvorí 85 % činnosti SLAK. Služba pre externých zákazníkov tvorila 0,1% z činnosti. Služba pre interné potreby ÚKSÚP tvorila 11,4 % z činnosti SLAK. Zabezpečenie kvality výsledkov medzilaboratórnych testov, štúdií a validácie metód (ďalej len „MPS“) tvorilo 3,5 % z činnosti SLAK.

Rozdelenie činnosti SLAK podľa účelu analýz v roku 2022

Kvalita výsledkov sa zabezpečuje interne a externe. Interne sa vykonáva analyzovaním referenčných materiálov s deklarovanými hodnotami a následným štatistickým vyhodnotením v súlade s internými predpismi OLC. Zhoda s internými predpismi OLC a Príručkou kvality

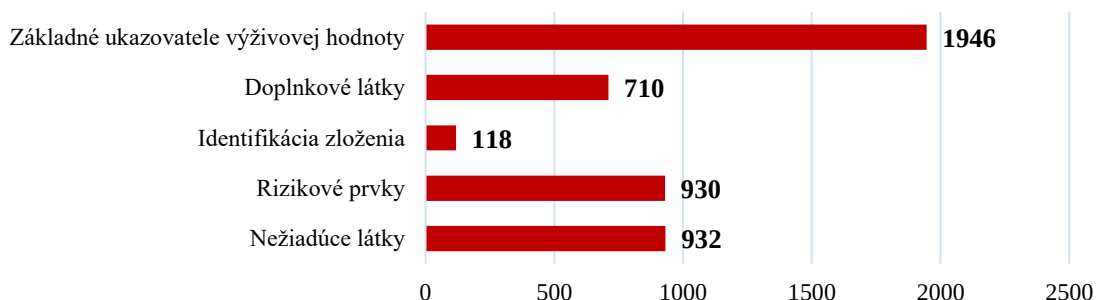
v súlade s STN ISO/IEC 17 025:2017 sa overuje internými auditmi (ďalej len „IA“) v priebehu kalendárneho roku podľa harmonogramu IA.

Zabezpečenie kvality externe sa vykonáva účasťou v medzilaboratórnom porovnávaní skúšok organizovanými zahraničnými organizáciami v súlade s interným predpisom OLC a to, Stratégia účasti v MPS v akreditačnom období 2021 - 2025. Kvalita výsledkov je vyhodnocovaná ukazovateľom z-skóre. SLAK v rámci MPS sa analyzovali 3 vzorky na 54 ukazovateľov v 162 analýzach.

Prehľad analýz vo vzorkách krmív v roku 2022

Názov	2022
základne ukazovatele výživovej hodnoty	1 946
doplnkové látky	710
identifikácia zloženia	118
rizikové prvky	930
nežiadúce látky	932
Spolu	4 636

Prehľad analýz vo vzorkách krmív v roku 2022

2.10.1.2 Skúšobné laboratórium osív a sadív

SLOS plní úlohy vyplývajúce zo zákona č. 597/2006 Z. z. o pôsobnosti orgánov štátnej správy v oblasti registrácie odrôd pestovaných rastlín a uvádzaní množiteľského materiálu pestovaných rastlín na trh.

Od roku 2001 je skúšobné laboratórium v Bratislave akreditované Medzinárodnou asociáciou pre skúšanie osív a sadív (ďalej len „ISTA“). Každá zmena v metodikách skúšania osív a sadív sa schvaľuje na Výročných zasadnutiach ISTA, na ktorých sa zúčastňujú zástupcovia členských laboratórií. Za SR je ako menovaný člen (Designated member) v ISTA zo strany MPRV SR nominovaná vedúca skúšobného laboratória SLOS. Je oprávnená hlasovať v mene SR v otázkach navrhovaných zmien. Zároveň zabezpečuje komunikáciu s ISTA sekretariátom a zapracovanie každoročne schvaľovaných zmien v metodikách pre skúšanie osív a sadív. V súčasnosti má ISTA 242 členských laboratórií v 83 krajinách, z ktorých je 149 akreditovaných laboratórií.

V termíne od 08.-11.05.2022 sa uskutočnilo Výročné zasadnutie ISTA v Káhire, na ktorom sa schvaľovali nové zmeny v ISTA Rules na rok 2023, ISTA Articles, členské poplatky ISTA a prebiehali aj stretnutia pracovných skupín. Zástupkyňa v ISTA za SR sa aktívne zúčastňuje v nasledovných pracovných skupinách:

1. Proficiency Test Committee (PTC) – členstvo od roku 2019; SLOS BA ako líder nasledovných proficiency tests, zodpovedalo za prípravu vzoriek na preverenie spôsobilosti 240 ISTA laboratórií po celom svete.
- Programme Plan 2020-2022, PT21-3 Fagopyrum esculentum PUR (čistota), OSD (stanovenie iných rastlinných druhov), GER (klíčivosť) – skupina plodín Other agricultural species

- Programme Plan 2023-2025, PT23-1 Vicia villosa PUR (čistota), OSD (stanovenie iných rastlinných druhov), GER (klíčivosť) – skupina plodín Pulses
- 2. Accreditation & Technical Department – členstvo od roku 2019; po úspešnom absolvovaní školenia na technického audítora v Južnej Amerike oprávnená vykonávať medzinárodné ISTA audity vo všetkých ISTA akreditovaných laboratóriách.

V termíne od 12.-14.04.2022 sa pracovníci laboratória zúčastnili medzinárodného workshopu, ktorý sa konal v Prahe a bol zameraný na problematiku klíčivosti zelenín.

Výsledky skúšok SLOS sú podkladom pre vystavenie Osvedčení o uznaní množiteľského materiálu, ktoré vydáva OOaS. Pri vývoze osiva sú podkladom pre vystavenie medzinárodných ISTA certifikátov, ktoré potvrdzujú semenársku kvalitu osiva. Pri certifikácii podľa systému Európskej organizácie pre ekonomickú spoluprácu a rozvoj (ďalej len „OECD“) sú výsledky zároveň podkladom pre vystavenie OECD certifikátov, potvrdzujúcich pravosť osiva.

Činnosť SLOS

Skúšobné laboratórium v rámci svojej akreditovanej činnosti vykonáva skúšanie osiva druhov podľa ISTA pravidiel - osivá obilnín, tráv, strukovín, krmovín, olejní, zelenín, osivá okrasných, aromatických a liečivých rastlín.

Skúšanie osív sa v roku 2022 vykonávalo na dvoch pracoviskách, SLOS Bratislava (ďalej len „SLOS BA“) a SLOS Vígl'áš (ďalej len „SLOS VIG“).

Pri skúšaní osiva SLOS vykonáva akreditované skúšky v súlade s ISTA pravidlami - čistota, stanovenie iných rastlinných druhov, hmotnosť tisíc semien, stanovenie vlhkosti, klíčivosti a živočíšnych škodcov. Na požiadanie zákazníka tiež vykonáva neakreditované analýzy osiva ako sú chladové testy, stanovenie sviežich nevyklíčených semien tetrazóliovou skúškou, a tiež povinné neakreditované skúšky na stanovenie hád'atka zhubného v lucerne siatej. SLOS zabezpečuje odber vzoriek inšpektormi OKOS, ktorí sú na túto činnosť akreditovaní podľa ISTA pravidiel a pravidelne ročne monitorovaní vedúcou SLOS BA a vedúcim OKOS.

SLOS BA je jediným osivárskym ISTA akreditovaným laboratóriom na Slovensku. Laboratórium na základe tejto akreditácie je oprávnené vystavovať ISTA certifikáty, ktoré sú nevyhnutné pre vývoz osiva v rámci EÚ, ako aj do tretích krajín. SLOS VIG je akreditované SNAS a vykonáva skúšky v súlade s ISTA pravidlami.

Zákazníkmi SLOS sú OOaS a ostatní zákazníci, ktorí o rozbor osiva požiadajú prostredníctvom žiadosti.

Skúšobné laboratórium osív a sadív Bratislava

V roku 2022 bolo v SLOS BA vystavených 199 oranžových ISTA certifikátov, z toho 80 originál, 16 predbežných ISTA certifikátov a 103 rovnocenných duplikátov.

Celkovo bolo analyzovaných 3 147 vzoriek, z toho úradných 2 957 vzoriek (vzorky odobrané inšpektormi OKOS za účelom vystavenia osvedčení o uznaní/neuznaní množiteľského materiálu) a neúradných vzoriek v počte 190. Na tomto celkovom počte vzoriek bolo vykonaných 18 882 analýz.

V SLOS BA sa pravidelne kontroluje kvalita vykonávaných skúšok formou auditov a účasťou na MPS a PT. Prijaté sú také opatrenia, ktoré zabraňujú oznamovaniu nesprávnych výsledkov zákazníkovi.

Kvalita vykonávaných skúšok, ako aj práca v súlade so systémom kvality je pravidelne kontrolovaná internými auditmi. V roku 2022 bolo v laboratóriu uskutočnených 8 interných auditov.

Každé 3 roky prebieha v SLOS BA medzinárodná ISTA reakreditácia, ktorá preverí vybrané prvky v systéme kvality, ako aj technické prvky - skúšky v laboratóriu a odber vzoriek. V prípade zhody udeľuje laboratóriu akreditáciu na ďalšie trojročné obdobie. Ďalšia reakreditácia sa bude konať v novembri 2024.

SLOS BA má platné Osvedčenie o akreditácii na nasledovné skúšky a skupiny plodín:

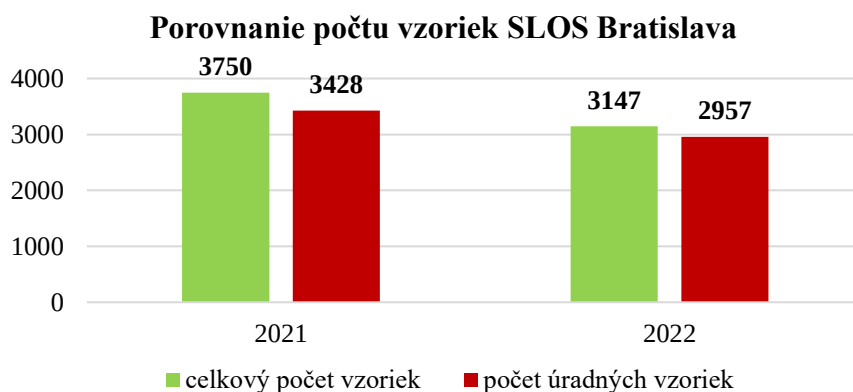
- ručné vzorkovanie z osivovej dávky: tráv, obilniny, strukoviny, ostatné poľnohospodárske plodiny, zeleniny,
- vzorkovanie automatickým vzorkovačom: iba obilniny,
- čistota a stanovenie iných semien počtom: tráv, obilniny, strukoviny, ostatné poľnohospodárske plodiny, zeleniny,
- klíčivosť na 400 semenách: tráv, obilniny, strukoviny, ostatné poľnohospodárske plodiny, zeleniny,
- stanovenie vlhkosti osiva: nízka a vysoká konštantná teplota v sušiarňi: jemné mletie, hrubé mletie a bez mletia,
- stanovenie hmotnosti tisíc semien počítaním celej frakcie čistých semien: tráv, obilniny, strukoviny, ostatné poľnohospodárske plodiny, zeleniny.

Činnosť SLOS je pravidelne preverovaná účasťou na medzinárodných kruhových testoch, kde sa preverujú všetky metódy skúšania.

Každý rok SLOS BA organizuje medzinárodný kruhový test pre 6 laboratórií, z toho sú 4 poverené laboratória v rámci SR, ďalej pre SLOS VIG, ISTA akreditované laboratórium ÚKZÚZ Praha a ÚKZÚZ Brno.

V roku 2022 sa SLOS BA zúčastnilo na 7 kruhových testoch, z ktorých 1 medzinárodný kruhový test organizovalo. Celkovo sa preskúšalo 9 druhov plodín.

- medzinárodný kruhový test ISTA:
 - PT 22-1 Glycine max: preverované analýzy: stanovenie klíčivosti a určovanie zmesi semien iných rastlinných druhov (100 druhov semien)
 - PT 22-2 Spinacia oleracea: preverované analýzy – stanovenie čistoty, iných rastlinných druhov a klíčivosti
 - PT 22-3 Lolium perenne: preverované analýzy – stanovenie čistoty, iných rastlinných druhov, klíčivosti a preverenie správnosti vystavenia oranžového ISTA certifikátu
- kruhový test organizovaný ISTA akreditovaným laboratóriom ÚKZÚZ Praha:
 - KT I/2022 2 x Triticum aestivum – analýzy čistota, klíčivosť, iné rastlinné druhy, hmotnosť tisíc semien, 3x Sinapis alba – analýzy čistota, klíčivosť, iné rastlinné druhy:
 - KT II/2022 3 x Pisum sativum – analýza klíčivosti, 3 x Trifolium incarnatum – analýzy čistota, klíčivosť, iné rastlinné druhy a hmotnosť tisíc semien.
- ako organizátor medzinárodných testov SLOS BA – laboratórium pripravilo vzorky pšenice letnej a jačmeňa siateho pre 6 laboratórií; preverované ukazovatele: stanovenie čistoty, klíčivosti, prítomnosť iných rastlinných druhov a hmotnosť tisíc semien.

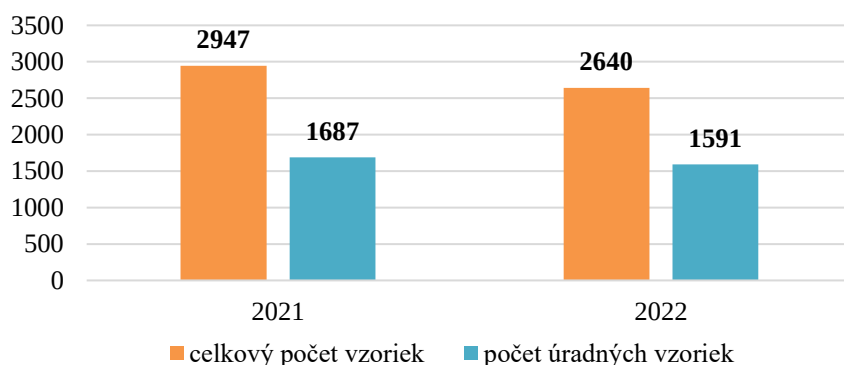

Skúšobné laboratórium osív a sadív Vígľaš

V roku 2022 bolo v SLOS VIG rozborovaných celkom **2 640** vzoriek, z toho pre:

- uznávacie konanie - prvé uznanie množiteľského materiálu 1 359 vzoriek,
- kontrola adjustovaného osiva (KAO) podľa § 4 písm. k zákona 597/2006 Z. z. 48 vzoriek,
- informačné účely pre externých zákazníkov 349 vzoriek,
- prolongácie - overenie kvality preskladneného množiteľského materiálu 157 vzoriek,
- stanovenie osivových hodnôt - zisťovanie vlhkosti a hmotnosti tisíc semien u vzoriek z odrodových staníc ÚKSÚP 700 vzoriek.
- kontrola odberu vzoriek (KOV) 27 vzoriek.

Porovnanie počtu vzoriek SLOS Vígľaš

Kvalita výsledkov sa zabezpečuje interne a externe. Interne sa vykonáva priebežnými kontrolami meracieho a skúšobného zariadenia podľa Plánu metrologickej kontroly ako súčasti Metrologického poriadku, IP/OLČ/10 Medzikontrola meradiel, porovnanie stanovení vlhkosti osiva vo vlhkomere a v sušiarenskej peci, HTS ručne a s počítadlom semien, používanie vlastného referenčného materiálu na kontrolu meracích, kontrolných a skúšobných zariadení (centrifugálny delič, počítadlo semien) a použitím zdvojených analýz (opakovanie skúšky použitím tých istých metód jednou, alebo viacerými laborantkami v rámci monitoringu pracovníkov) Zhoda s internými predpismi OLČ a Príručkou kvality v súlade s STN ISO/IEC 17 025:2017 sa overuje internými auditmi v priebehu kalendárneho roku podľa harmonogramu. Zabezpečenie kvality externe sa vykonáva účasťou v medzilaboratórnom porovnávaní skúšok organizovanými SLOS Bratislava. V rámci MPS boli preskúšané analýzy – čistota, stanovenie prímies iných rastlinných druhov, klíčivosť a stanovenie hmotnosti tisíc semien. Úspešnosť bola 100 %.

2.10.1.3 Skúšobné laboratórium analýzy pôdy a hnojív

SLAPH je svojou činnosťou zamerané na analýzu vzoriek pôdy, hnojív, pestovateľských substrátov, pôdnych pomocných látok, kompostov, surovín určených na ich výrobu, sekundárnych zdrojov živín a rastlinného materiálu.

Zadávateľom žiadosti o skúšky bol OPH a delia do kategórií:

- *Agrochemické skúšanie pôd* (ASP) podľa § 11 zákona č. 136/2000 Z. z. o hnojivách v znení neskorších predpisov, v nadväznosti na Vyhlášku MPRV SR č.151/2016, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o agrochemickom skúšaní pôd a o skladovaní a používaní hnojív
- *Certifikáciu hnojív* - podľa § 5 zákona o hnojivách v nadväznosti na Vyhlášku MP SR č. 245/2005 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o certifikácii hnojív a uznávaní výsledkov laboratórnych a vegetačných skúšok hnojív a Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2003/2003 o hnojivách

- *Štátna odborná kontrola hnojív* - podľa §13 a, §14 zákona o hnojivách v nadväznosti na Vyhlášku MP SR č. 577/2005 Z. z., ktorou sa ustanovujú typy hnojív, zloženie, balenie a označovanie hnojív, analytické metódy skúšania hnojív, rizikové prvky, ich limitné hodnoty pre jednotlivé skupiny hnojív, prípustné odchýlky a limitné hodnoty pre hospodárske hnojivá a Nariadením ES č. 2003/2003 o hnojivách.
 - *Štátna odborná kontrola pôdy* – podľa §13 a, §14 zákona o hnojivách v nadväznosti na Vyhlášku MP SR o ASP, zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v nadväznosti na Vyhlášku MP SR č. 508/2004 Z. z., ktorou sa vykonáva § 27 zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
 - *Rozbor pôdnych, rastlinných vzoriek a vzoriek hnojív (služby interné)* pre potreby výkonu špecializovaných činností odborov z organizačných zložiek ÚKSÚP
- Rozbor pôdnych, rastlinných vzoriek a vzoriek hnojív (služby externé)* pre potreby fyzických a právnických osôb, ktoré sú spoplatnené v súlade s cenníkom ÚKSÚP.

Prehľad výkonu činnosti SLAPH v roku 2022

matrica	účel analýzy	počet vzoriek	počet analýz
pôda	agrochemické skúšanie pôdy v SR ASP	21 646	87 184
	štátna odborná kontrola ŠK	9	114
	služby pre externých zákazníkov SLe	83	470
	služby interné (pre ÚKSÚP) SLi	349	2 391
hnojivá	štátna odborná kontrola ŠK	113	2 534
	služby pre externých zákazníkov SLe	11	22
	služby pre interných zákazníkov SLi	2	32
rastliny	služby interné (pre ÚKSÚP) SLi	127	1 016
MPS	Zabezpečenie kvality výsledkov (pôda, hnojivá, rastliny)	28	652
Spolu		23 089	98 889

SLAPH v roku 2022 vykonalo **98 889 analýz** v **23 089 vzorkách** pôdy, hnojív a rastlín.

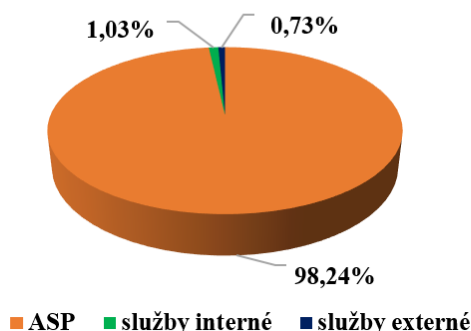
Skúšobné laboratórium analýzy pôdy Košice

Predmetom činnosti SLAP Košice (ďalej len „SLAP KE“) boli pôdne vzorky skúšané za účelom:

- monitoringu pôd v rámci ASP podľa zákona 136/2000 Z. z. o hnojivách v znení neskorších predpisov a vyhlášky č. 151/2016 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o agrochemickom skúšaní pôd a o skladovaní a používaní hnojív
- poskytnutia služieb:
 - iným odborom v rámci ÚKSÚP (služby interné)
 - fyzickým a právnickým osobám (služby externé, spoplatnené podľa cenníka ÚKSÚP)

Prehľad výkonu činnosti SLAP KE v roku 2022				
matrica	účel skúšania		počet vzoriek	počet analýz
pôda	monitoring pôd v rámci ASP		12 169	48 778
	služby	interné	128	642
		externé	90	426
Spolu			12 387	49 846

**Prehľad počtu vzoriek podľa účelu skúšania v roku 2022
vyjadrený v %**

ASP predstavovalo hlavnú činnosť SLAP KE, vzorky ASP tvorili 98,24 % z celkového počtu analyzovaných vzoriek. V rámci ASP laboratórium stanovovalo pH pôdy a obsah prijateľných živín v extrakte Mehlich 3 (t.j. fosfor, draslík, horčík, u trvalých kultúr aj vápnik). Pri skúšaní sa využívali metódy akreditované podľa STN EN ISO/IEC 17025.

Výsledky analýz ASP sú dlhodobo spracovávané OPH a sú dôležitým faktorom stanovujúcim vhodnosť pestovania plodín na danom stanovišti s cieľovou informáciou o potrebe vápnenia a hnojenia monitorovaných pôd, čím sa umožňuje správna regulácia hnojív a tým aj starostlivosť o pôdnu úrodnosť a ochranu životného prostredia.

Vzorky analyzované v rámci služieb tvorili 1,76 % z celkového počtu analyzovaných vzoriek (z toho 1,03 % služby interné a 0,73 % služby externé). V uvedených vzorkách laboratórium stanovovalo pH pôdy, obsah prijateľných živín v extrakte Mehlich 3 (t.j. fosfor, draslík, horčík, vápnik), a/alebo ďalšie ukazovatele ako, oxidovateľný uhlík a anorganické formy dusíka (dusičnanový a amoniakálny dusík).

Výsledky analýz slúžili pre interné potreby ÚKSÚP, OPH na vyhodnocovanie stacionárnych pokusov, sledovanie vývoja úrodnosti pôdy, kontrolnú činnosť v rámci aplikácie hnojív s obsahom dusíka na skúšobných staniách ÚKSÚP, ako aj pre potreby externého zákazníka (napr. záhradkárov, poľnohospodárske subjekty mimo ASP).

2.10.1.4 Skúšobné laboratórium analýzy vína

SLAV je uvedené v zozname laboratórií, ktoré členské štáty EÚ určili ako oprávnené vykonávať úradné analýzy v sektore vinohradníctva a vinárstva podľa čl. 146 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013, ktorým sa vytvára spoločná organizácia trhov s poľnohospodárskymi výrobkami.

Ťažisko akreditovanej činnosti SLAV predstavuje:

- *Výkon analytických rozborov vzoriek vín*, na základe žiadosti o certifikáciu vín podanej fyzickou alebo právnickou osobou. Ide o veľkú skupinu vín s CHOP vrátane tokajských vín a vín s CHZO, ktoré pred uvedením na trh podliehajú certifikácii v súlade so Zákonom o vinohradníctve a vinárstve č. 313/2009 Z. z. o vinohradníctve a vinárstve v znení neskorších predpisov a vyhlášky č. 350/2009 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 313/2009 Z. z. Analytické rozborov hradia fyzické alebo právnické osoby, ktoré požiadali o certifikáciu a sú spoplatnené v súlade s aktuálnym cenníkom ÚKSÚP uverejnenom na web stránke
- *Chemické analýzy muštov a vín nepodliehajúce certifikácii* (služby pre fyzické a právnické osoby), ktoré sú spoplatnené v súlade s aktuálnym cenníkom ÚKSÚP uverejnenom na web stránke
- *Chemické analýzy muštov a vín pre izotopovú databanku SR* v zmysle Vykonávacieho Nariadenia komisie (EÚ) 2018/274, ktorým sa stanovujú pravidlá uplatňovania nariadenia

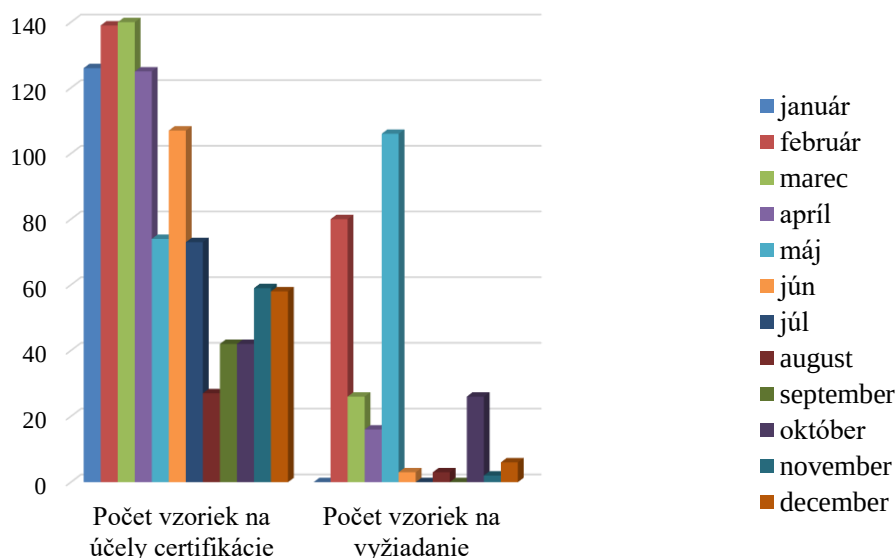
Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013, pokiaľ ide o režim povolení na výsadbu viniča, certifikáciu, vstupnú a výstupnú evidenciu, povinné nahlasovanie a oznámenia, a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1306/2013, pokiaľ ide o príslušné kontroly, a ktorým sa zrušuje vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2015/561, ktoré nie sú spoplatnené. Vykonávajú sa na základe Dohody o internej subdodávke medzi OLC SLAV a OVV

- *Analýzy úradných vzoriek od ŠVPS SR* nakoľko v novembri 2021 bolo SLAV oficiálne určené ako Úradné laboratórium pre analýzy vína pre potreby odhaľovania podvodných praktík.

SLAV vykonáva aj neakreditovanú činnosť (chemické a fyzikálne skúšky) ako službu pre fyzické a právnické osoby, tieto sú spoplatnené v súlade s aktuálnym cenníkom ÚKSÚP uvádzaným na web stránke.

1. Chemická analýza tichého vína na účely certifikácie	2. Chemická analýza tokajského vína na účely certifikácie
Stanovenie obsahu celkového SO ₂	Stanovenie obsahu celkového SO ₂
Stanovenie obsahu prchavých kyselín	Stanovenie obsahu prchavých kyselín
Stanovenie skutočného obsahu alkoholu	Stanovenie skutočného obsahu alkoholu
Stanovenie redukujúcich cukrov	Stanovenie redukujúcich cukrov
Výpočet obsahu bezcukorného extraktu	Výpočet obsahu bezcukorného extraktu
Stanovenie celkového obsahu titrovateľných kyselín	Stanovenie celkového obsahu titrovateľných kyselín
	Stanovenie relatívnej hustoty
	Stanovenie obsahu kyseliny sorbovej
3. Chemická analýza tichého vína na účely certifikácie bez stanovenia bezcukorného extraktu	4. Chemická analýza tokajského vína na účely certifikácie bez stanovenia bezcukorného extraktu
Stanovenie obsahu celkového SO ₂	Stanovenie obsahu celkového SO ₂
Stanovenie obsahu prchavých kyselín	Stanovenie obsahu prchavých kyselín
Stanovenie skutočného obsahu alkoholu	Stanovenie skutočného obsahu alkoholu
Stanovenie redukujúcich cukrov	Stanovenie redukujúcich cukrov
Stanovenie celkového obsahu titrovateľných kyselín	Stanovenie celkového obsahu titrovateľných kyselín
	Stanovenie obsahu kyseliny sorbovej
5. Chemická analýza vína na účely certifikácie s pretlakom CO₂	6. Zoznam všetkých akreditovaných skúšok
Stanovenie obsahu celkového SO ₂	Stanovenie obsahu celkového SO ₂
Stanovenie obsahu prchavých kyselín	Stanovenie obsahu voľného SO ₂
Stanovenie skutočného obsahu alkoholu	Stanovenie obsahu prchavých kyselín
Stanovenie redukujúcich cukrov	Stanovenie skutočného obsahu alkoholu
Výpočet obsahu bezcukorného extraktu	Stanovenie redukujúcich cukrov
Stanovenie celkového obsahu titrovateľných kyselín	Stanovenie celkového obsahu titrovateľných kyselín
Stanovenie relatívnej hustoty	Stanovenie relatívnej hustoty
Stanovenie pretlaku CO ₂	Stanovenie obsahu bezcukorného extraktu
7. Zoznam neakreditovaných skúšok	Výpočet obsahu bezcukorného extraktu
Stanovenie bielkovín (tepelný test)	Stanovenie obsahu celkového extraktu
Stanovenie pH	Výpočet obsahu celkového extraktu
Mikrobiologické preskúšanie vína	Stanovenie pretlaku CO ₂
	Stanovenie obsahu kyseliny sorbovej
	Stanovenie glukózy a fruktózy

Počet vzoriek vína analyzovaných v jednotlivých mesiacoch v roku 2022

V roku 2022 sa v SLAV analyzovalo 1 012 vzoriek vín podliehajúcim certifikácii, čo predstavuje 12 405 analýz.

Pre fyzické a právnické osoby, ktoré požiadali o chemické analýzy muštov a vín nepodliehajúcim certifikácii, SLAV zanalyzovalo 269 vzoriek, čo predstavuje 2 836 analýz. V rámci tohto počtu analyzovaných vzoriek muštov a vín sú zaradené vzorky pre Izotopovú databanku SR v počte 23 vzoriek, čo predstavuje 391 analýz. V rámci tohto počtu sú zaradené aj vzorky pre OVS, skúšobnú stanicu Dolné Plachtince v počte 99 vzoriek, čo predstavuje 1 683 analýz a úradné vzorky pre ŠVPS SR v počte 86 vzoriek predstavujúcich 86 analýz.

V rámci kontroly kvality práce SLAV vykonáva priebežne analýzy kontrolných vzoriek, interných referenčných materiálov (ďalej len „RM“) TITRIVIN BTB. Počet analyzovaných kontrolných vzoriek slúžiacich na overenie presnosti práce laborantiek bolo 12 s počtom 156 analýz. Počet analýz piatich typov interných RM (spolu 204 vzoriek) slúžiacich na tvorbu regulačných diagramov bolo 408. Počet vzoriek materiálu TITRIVIN BTB bolo 12 s počtom analýz 144. Pre potreby COVCO sa analyzovali 4 interné vzorky s počtom 16 analýz.

Celkovo bolo v SLAV zanalyzovaných 1 513 vzoriek čo predstavuje 15 965 analýz.

Na základe Dohody o internej subdodávke medzi OLČ SLAV a OVV COVCO, SLAV vykonalo prípravu roztokov potrebných k senzorickým skúškam pre Certifikačný orgán vykonávajúci certifikáciu osôb pre 54 žiadateľov a podieľalo sa na činnostiach počas senzorických skúšok.

Dve zamestnankyne SLAV sú menované MPRV SR ako členky Komisie na hodnotenie vína a pravidelne sa zúčastňujú zasadaní Komisie na hodnotenie vína, ktorej činnosťou je senzorické hodnotenie vín v zmysle legislatívnych požiadaviek kladených na Certifikáciu vín.

Kvalita výsledkov analýz sa zabezpečuje viacerými spôsobmi. Mesačne sa vykonáva analýza referenčného materiálu s deklarovateľnými hodnotami, ktoré sa porovnávajú a vyhodnocujú v zmysle interných predpisov SLAV. Taktiež sa vykonáva opakovaná analýza jednej vzorky, ktorá už bola analyzovaná, pričom výsledky sa porovnávajú a vyhodnocujú v zmysle požiadaviek SLAV. Týždenne sa vykonávajú analýzy interných referenčných materiálov slúžiacich na tvorbu regulačných diagramov v zmysle požiadaviek SLAV.

SLAV sa zúčastňuje porovnávacích testov v zmysle vypracovanej stratégie účasti OLČ na akreditačné obdobie 2021–2025.

2.10.1.5 Oddelenie molekulárnej biológie

OMB je skúšobné pracovisko, ktoré v SR zabezpečuje kontrolu kvality a bezpečnosti primárneho potravinového reťazca v oblasti molekulárno-biologického skúšania rastlín, rastlinných komodít, krmív, bioproduktov, potravinových vstupov, fyto diagnostiky rastlín a rastlinných produktov, kontroly GMO, kontroly pestovania GMO a environmentálneho monitoringu GMO.

Je národným referenčným laboratóriom (ďalej len „NRL“), pre oblasť kontroly a testovania GMO na základe Nariadenia (ES) č. 1829/2003 Európskeho parlamentu a Rady o geneticky modifikovaných potravinách a krmivách, Nariadenia Komisie (ES) č. 1981/2006 o podrobných pravidlách implementácie článku 32 nariadenia (ES) č. 1829/2003 Európskeho parlamentu a Rady, pokiaľ ide o referenčné laboratórium Spoločenstva pre geneticky modifikované organizmy, zákonmi SR a poverené ministrom MP SR. Zároveň je zmluvným laboratóriom Európskej komisie a plní úlohy NRL v súlade s Nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 625/2017 o úradných kontrolách a iných úradných činnostiach. Okrem skúšobnej činnosti sa podieľa na medzinárodnej validácii metód, certifikácii CRM, zúčastňuje sa medzinárodných projektov, vypracováva súdno znalecké posudky, vykonáva porovnávacie kvalitatívne a kvantitatívne testy pre úradné národné aj zahraničné laboratóriá, ktoré nemajú svojim rozsahom akreditácie pokryté všetky analýzy potrebné na detekciu a kvantifikáciu špecifických GMO.

OMB NRL je od decembra 2019 menované NRL pre škodce rastlín so zameraním na baktérie, NRL pre škodce rastlín so zameraním na vírusy, viroidy a fytoplazmy, NRL pre škodce rastlín so zameraním na huby a riasovky a NRL pre škodce rastlín so zameraním na hmyz a roztoče podľa nariadenia č. 625/2017.

OMB NRL v roku 2022 plnilo skúšobné výkony v nasledovných oblastiach:

- skúšanie a monitoring GMO v odrodách, osivách, krmivách, merkantile, bioproduktoch a potravinových vstupoch; OMB vykonávalo kvalitatívne a kvantitatívne testy pre cca 95 % známych GM rastlín (sója, kukurica, repka, repa, pšenica, jačmeň, slnečnica, ovos, tritikale, zemiaky, ryža a iné) a kvantitatívne testy pre GMO povolené v EÚ. OMB NRL; introdukcii, internú verifikáciu a validáciu nových metód pre GMO v súlade s požiadavkami Komisie a environmentálneho monitoringu GMO a LMO pre MŽP SR
- molekulárna diagnostika karanténnych a hospodársky významných rastlinných patogénov; NRL vykonávalo molekulárnu diagnostiku rastlinných patogénov pre nasledujúce baktérie, fytoplazmy a huby: baktérie *Erwinia amylovora*, *Xylella fastidiosa*, huby *Phytophthora ramorum*, fytoplazmy *Apple proliferation group* (*Ca. Phytoplasma mali*, *Ca. Phytoplasma pyri*, *Ca. Phytoplasma prunorum*), *Elm yellows group* (*Grapevine flavescence doree*), vírusy ToBRFV a RRV a hmyz *Thaumatotibia leucotreta*
- elektroforetické testy odrôd, osív, sadív a merkantilu pre pšenicu, jačmeň, kukuricu, ovos a raž; OMB vykonávalo skúšky genotypizácie a identifikácie odrôd obilnín (pšenica, jačmeň, kukurica, ovos a raž)

Vykonané analýzy OMB NRL v roku 2022

Činnosť NRL	Ukazovateľ	Skutočnosť rok 2022	Poznámka
popis a stanovenie homogenity odrôd, stanovenie odrodovej pravosti a čistoty osív, genetické stanovenia a interpretácie pre ÚKSÚP a externých odberateľov (elektroforetický fingerprinting)	počet analýz	1 110	pšenica (<i>T. aestivum</i>) kukurica (<i>Zea mays</i>)
	počet vzoriek	14	detto
aktualizácia katalógov pšeníc, jačmeňov a ostatných plodín	počet vzoriek	-	-

validácia/verifikácia metód pre detekciu GMO	počet metód	1	detekcia vírusu <i>Cauliflower Mosaic Virus</i> (CaMV) metódou Real Time – PCR metóda na vylúčenie falošne pozitívnych výsledkov pri detekcii a identifikácii GMO
validácia/verifikácia metód pre detekciu GMO, rozšírenie flexibilného rozsahu akreditácie	počet metód	-	-
detekcia a kvantifikácia GMO v osivách, rastlinách, krmivách, merkantile, bioproduktoch a potravinových vstupoch (PCR, Real-Time PCR)	počet vzoriek	211	sója, repka, kukurica, krmivá, pšenica, jačmeň, slnečnica, ovos, tritikale, osivá a rastlinný materiál
	počet analýz	9963	detto
validácia/verifikácia fytodiagnostických metód Real-Time PCR	počet metód	1	<i>Phytophthora ramorum</i>
validácia/verifikácia fytodiagnostických metód Real-Time PCR pre rozšírenie flexibilného rozsahu akreditácie	počet metód	6	<i>Xylella fastidiosa</i> <i>Thrips palmi</i> <i>Bactrocera zonata</i> skupina <i>Elm Yellow Group</i> (16SrV, vrátane <i>Grapevine Flavescence Doree</i>) <i>Tomato Brown Rugose Fruit Virus</i> (ToBRFV) <i>Rose Rosette Virus</i> (RRV)
PCR, Real-Time PCR diagnostika fytopatogénov pre OKOR a SLDSO a PT	počet vzoriek	865	EA, XF, fytoplazmy, ToBRFV, RRV, PR, <i>Thaumetobia leucotreta</i>
	počet analýz	5 384	detto
Celkový počet vzoriek 2022			1 090
Celkový počet analýz 2022			16 447

Plán skúšobných výkonov NRL v roku 2022 bol 1 000 skúšobných vzoriek.

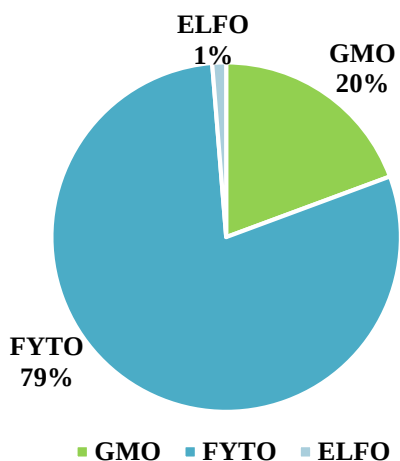
V roku 2022 bol celkový objem skúšobných výkonov 1 090 vzoriek, z toho 211 vzoriek na GMO (20 %), 865 vzoriek na fytodiagnostiku (79 %) a 14 vzoriek na elektroforetické stanovenie odrodovej identity a homogenity odrôd, osív a merkantilu (1 %). Na vzorkách bolo uskutočnených spolu 16 447 analýz.

Odborní pracovníci OMB NRL sú aktívnymi členmi pracovného panelu EPPO pre vírusy a fytoplazmy (*EPPO Panel on Diagnostics in Virology and Phytoplasmology*) a na základe EPPO Database on Diagnostic Expertise sa podieľali na programe zabezpečenia systému kvality diagnostických laboratórií so zameraním na šandardizáciu postupov validácie diagnostických protokolov.

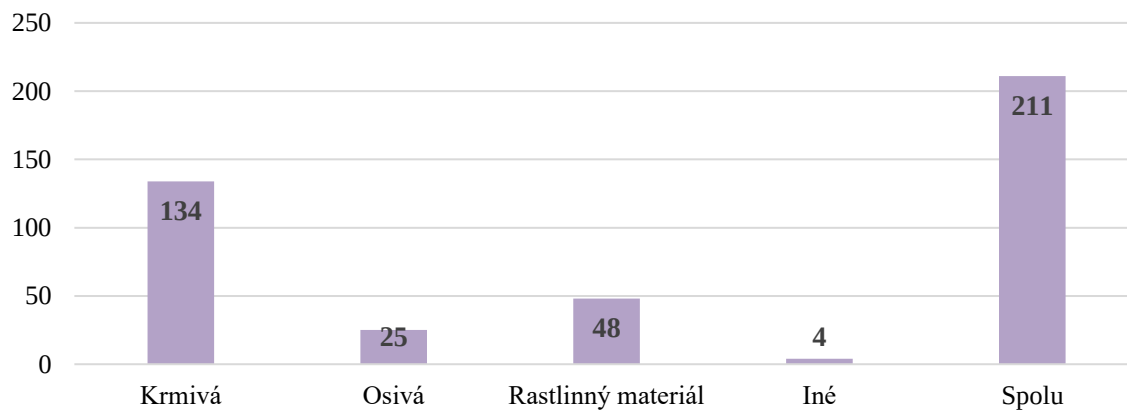
Pravidelne sa zúčastňujú stretnutí *The European Network of GMO Laboratories (ENGL)*, workshopov NRL - (ES) 625/2017 a školiacich aktivít, ktoré organizuje EURL pre geneticky modifikované potraviny a krmivá (ďalej len „EURL GMFF“) v Spoločnom výskumnom centre ES (*Joint Research Center*) (ďalej len „JRC EC“) Ispra, v Taliansku.

Pravidelne sa zúčastňujú zasadnutí, workshopov, pracovných stretnutí NRL - (ES) 625/2017 a školiacich aktivít, ktoré organizujú EURL pre škodce rastlín so zameraním na baktérie, EURL pre škodce rastlín so zameraním na vírusy, viroidy a fytoplazmy, EURL pre škodce rastlín so zameraním na huby a riasovky a EURL pre škodce rastlín so zameraním na hmyz a roztoče.

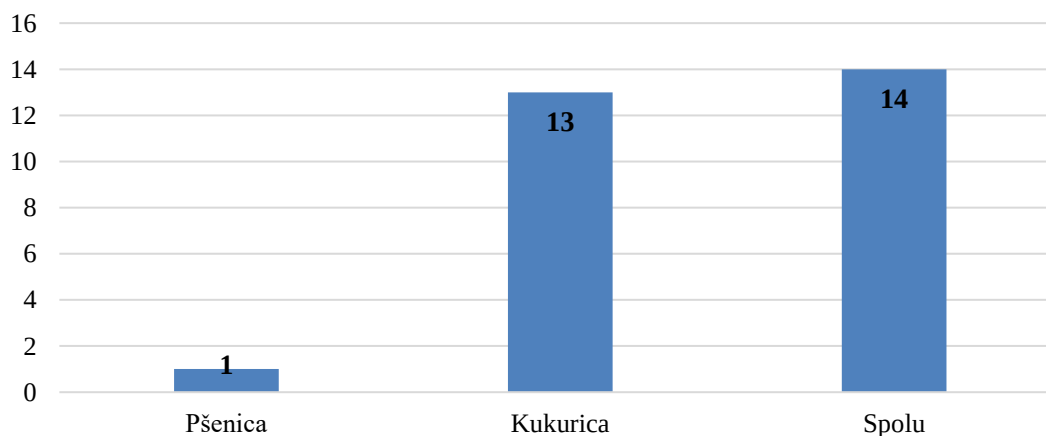
Distribúcia jednotlivých typov vzoriek na OMB NRL v roku 2022 podľa druhu analýz

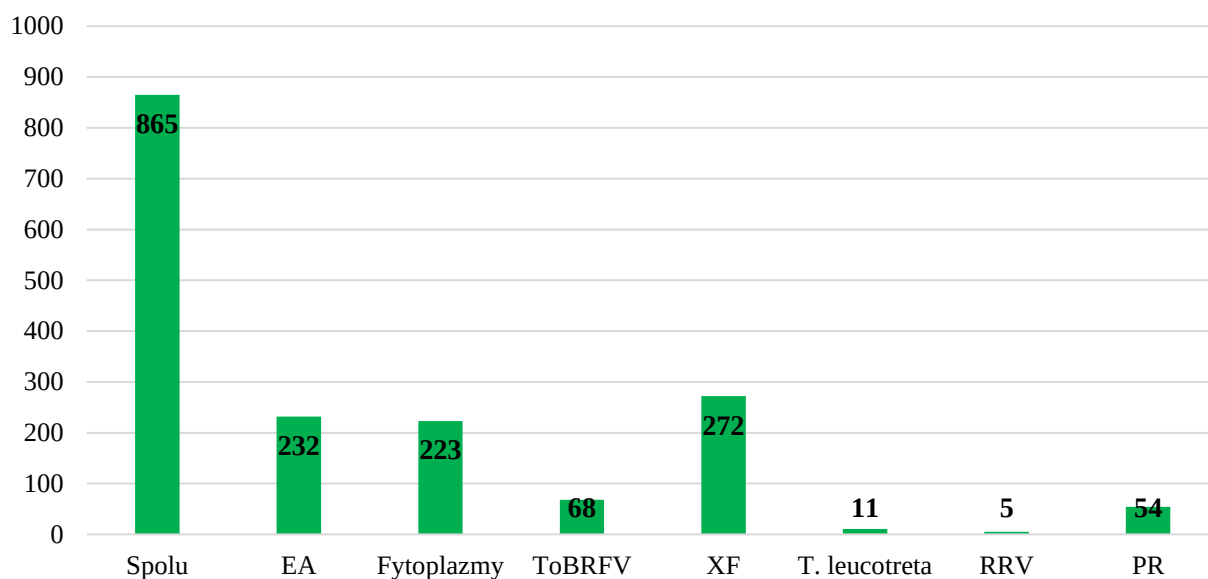
Prehľad analyzovaných komodít na detekciu GMO v roku 2022

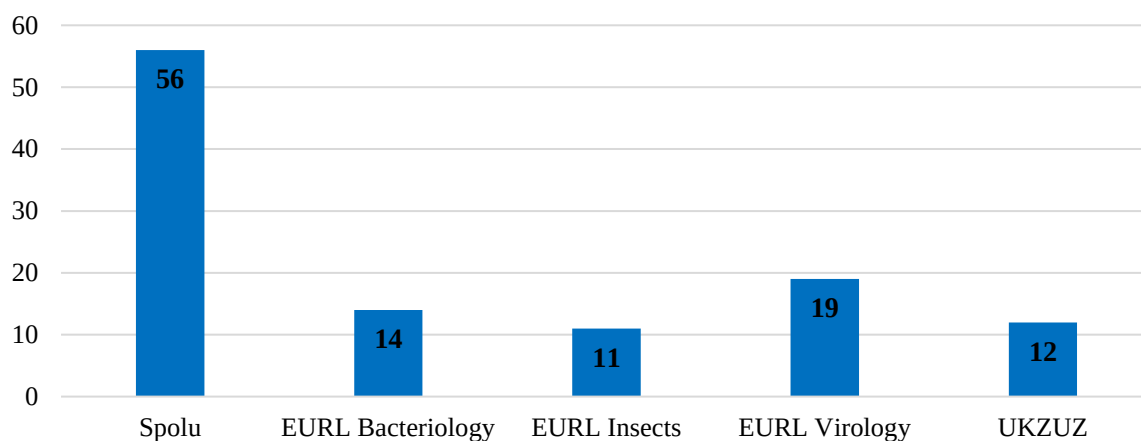
Prehľad analyzovaných komodít na stanovenie odrodovej identity a homogenity obilnín v roku 2022

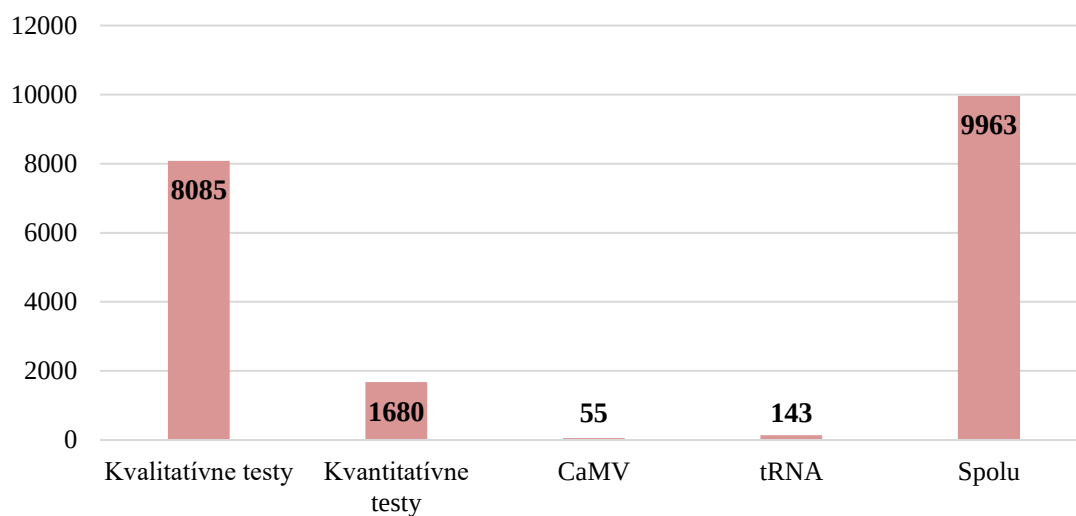
Prehľad analyzovaných rastlinných patogénov v roku 2022

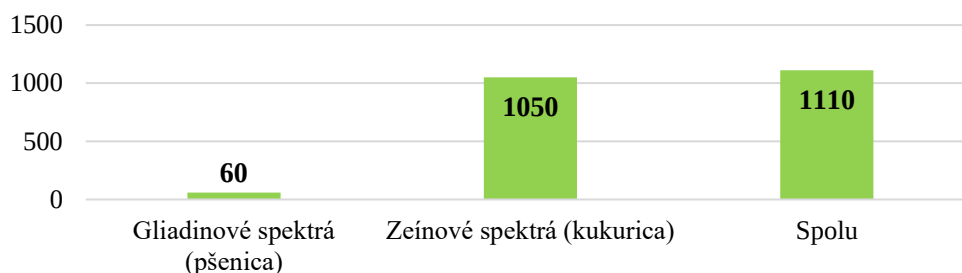
Proficiénčné testy 2022

Celkový prehľad analýz na detekciu GMO v roku 2022

Celkový prehľad analýz na elektroforetické stanovenie odrodovej identity a homogenity obilnín v roku 2022

V súlade s plánom porovnávacích testov na obdobie 2020-2025 (SNAS) sa OMB NRL v roku 2022 zúčastnilo siedmich medzinárodných proficienčných testov.

Organizátor testu	Kód testu matrica	Ukazovatele	Dátum dodania výsledkov	Z - skóre
Asia Pacific Accreditation Cooperation (APAC)	Asia Pacific Metrology Program (APMP) Real-Time PCR, Kukurica	detekcia a obsah GM MON87427 kukurice	*	
EC JRC IHCP Ispra, <i>EURL for GM Food & Feed</i> , Ispra, Taliansko	ILC-EURL-GMFF-CT-01/22 Real-Time PCR, Kukurica, repka	detekcia a obsah neznámej GM kukurice a GM repky	19.07.2022	MS8 repka (0,14) RF3 repka (-0,13)
EC JRC IHCP Ispra, <i>EURL for GM Food & Feed</i> , Ispra, Taliansko	EURL-GMFF- ILC-02/22 Real-Time PCR, Kukurica, sója	detekcia a obsah neznámej GM kukurice a GM CV127 sóje	30.01.2023	DAS59122 kukurica (-0,1) CV127 sója (0,6)
European Union Reference Laboratory (EURL) for pests of plants on viruses, viroids and phytoplasmas	EURL-Virology_PT-2022-02-Phytoplasma Proficiency test for the detection and identification of phytoplasmas listed in Annex II, Part A of Commission Implementing Regulation (EU) 2021/2285	dôkaz a identifikácia fytoplazmiem	16.12.2022	100 %
EURLfor Insect and mites (AGES Viedeň, Rakúsko)	Proficiency test for the molecular identification of <i>Thaumatotibia leucotreta</i>	dôkaz a identifikácia hmyzu <i>Thaumatotibia leucotreta</i>	24.01.2023	
European Union Reference Laboratory (EURL) for pests of plants on viruses, viroids and phytoplasmas.	EURL-Virology PT_2022_01_ToBRFV Proficiency test for the detection of tomato brown rugose fruit virus on seed	dôkaz a identifikácia vírusu ToBRFV	16.09.2022	80 %
European Union Reference Laboratory (EURL) for pests of plants on bacteria	EURL-2022-PT-Xyf: Molecular detection of <i>Xylella fastidiosa</i>	dôkaz a identifikácia Baktérie <i>Xylella fastidiosa</i>	09.01.2023	64 %
Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský Oddělení mezilaboratorních porovnávacích zkoušek Brno, ČR	MPZ ÚKZÚZ - Detekce fytoplazmy proliferace jabloně metodou PCR, Detekce a identifikace fytoplazem ze skupiny proliferace jabloně metodou PCR	dôkaz a identifikácia Fytoplazmiem skupiny APG	16.12.2022	100 %

Pozn: * Výsledky PT ešte nedoručené organizátorom PT

Rozšírenie flexibilného rozsahu akreditácie OMB NRL v roku 2022:

- dôkaz a identifikácia rastlinných baktérií podľa požiadaviek legislatívy SR, Európskej Komisie a EPPO – detekcia a identifikácia baktérie *Xylella fastidiosa*
- dôkaz, skrining, a identifikácia fytoplaziem, vírusov podľa požiadaviek legislatívy SR, Európskej Komisie a EPPO – detekcia a identifikácia skupiny Elm Yellows Group (16SrV, vrátane *Grapevine Flavescence Dorée*)
- detekcia a identifikácia vírusov *Tomato Brown Rugose Fruit Virus* (ToBRFV) a *Rose Rosette Virus* (RRV)
- dôkaz a identifikácia živočíšnych škodcov (hmyz) podľa požiadaviek legislatívy SR, Európskej Komisie a EPPO – Detekcia a identifikácia *Thrips palmi* a *Bactrocera zonata*

Nové činnosti OMB NRL v roku 2022:

- zavedenie a interná verifikácia:
 - dôkaz a identifikácia hmyzu *Thaumatotibia leucotreta* metódou Real-Time PCR – účasť na medzinárodnom PT - EURL
 - detekcia vírusu *Cauliflower Mosaic Virus* (CaMV) metódou Real-Time PCR; metóda bola zavedená a využíva sa na vylúčenie falošne pozitívnych výsledkov pri detekcii a identifikácii GMO
- príprava a vyhodnotenie EÚ projektu „Národný program monitorovania škodlivých organizmov“ (2022)

Činnosti OMB vyplývajúce z úloh a kompetencií NRL pre oblasť kontroly a testovania GMO na základe Nariadenia (ES) č. 1829/2003 Európskeho parlamentu a Rady o geneticky modifikovaných potravinách a krmivách, Nariadenia Komisie (ES) č. 1981/2006 o podrobných pravidlách implementácie článku 32 nariadenia (ES) č. 1829/2003 Európskeho parlamentu a Rady, pokiaľ ide o referenčné laboratórium Spoločenstva pre geneticky modifikované organizmy, v zmysle § 8 zákona č. 184/2006 Z. z. o pestovaní geneticky modifikovaných rastlín v poľnohospodárskej výrobe a na základe poverenia ministra pôdohospodárstva z 5. júna 2007 a Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 625/2017 o úradných kontrolách a iných úradných činnostiach uskutočňovaných za účelom zabezpečenia overenia dodržiavania potravinového a krmivového práva a predpisov o zdraví zvierat a o starostlivosti o zvieratá:

- OMB zabezpečovalo systém kvality podľa ISO/IEC 17025:2017 pre oblasť skúšania odrôd, osív, sadív, merkantilu, rastlinného tovaru, bioproduktov, krmív a potravinárskych vstupov, GMO, zdravotného stavu rastlín a rastlinných patogénov
- OMB spolupracovalo s referenčným laboratóriom spoločenstva EURL GMFF v oblasti svojej kompetencie a poskytovalo informácie národným orgánom, garantovalo nové laboratórne metódy a metodické postupy; národným orgánom poskytovalo vedeckú a technickú pomoc pri zavádzaní koordinovaných plánov kontrol (MANCP), zúčastňovalo sa odborných rokovaní na národnej a medzinárodnej úrovni
- spolupracovalo s referenčnými laboratóriami spoločenstva EURL pre škodce rastlín so zameraním na baktérie, EURL pre škodce rastlín so zameraním na vírusy, viroidy a fytoplazmy, EURL pre škodce rastlín so zameraním na huby a riasovky a EURL pre škodce rastlín so zameraním na hmyz a roztoče
- účasť OMB na zasadnutiach:
 - online plenárne a pracovné stretnutie ENGL a online stretnutia NRL podľa Nariadenia (ES) (625/2017) – „18th Workshop NRLs 625/2017 and 33rd ENGL Plenary Meeting“ ako členské laboratórium ENGL JRC EC (European Network of GMO Laboratories), JRC Ispra, Geel, 29.-30.09.2022, Taliansko
 - online konferencia „Technical Working Party on Testing Methods and Techniques, First Session“, 19.-23.09.2022, Geneva-UPOV, Švajčiarsko
 - online školenie *NRL-GMFF training workshop on NGS and Galaxy Platform*,

- 24.11.2022, EC JRC Ispra, Geel, Taliansko, Belgicko
- 3rd Annual workshop of the EURL for Plant Parasitic Nematodes: „*Challenges in plant health accreditation and method validation*“, EURL for Plant Parasitic Nematodes, 04.-06.05.2022, Antibes, Francúzsko
- online Virtual Seminar on Molecular Identification of *Thaumatoctibia leucotreta* - Part I, EURL for Insect and Mites, 08.09.2022
- 9th meeting of the EPPO Panel on Diagnostics in Virology and Phytoplasmaology, 02.-05.05.2022, Olomouc, Česká republika
- EURL Bacteriology DNA Barcoding training 2022, 30.05.-03.06.2022, Wageningen, Holandsko
- Sanger sequence analysis for identification of plant viruses, viroids and phytoplasmas and EURL Virology 4th Annual Workshop, 25.-30.09.2022, Wageningen, Holandsko
- EURL Insects and Mites Workshop, 28.-29.11.2022, Viedeň, Rakúsko
- aktualizovalo evidenciu EPPO Database on Diagnostic Expertise
- pracuje ako člen EPPO Panelu pre diagnostiku v oblasti virológie a fytoplazmiem
- zmluvne spolupracuje so SIŽP MŽP SR na environmentálnom monitoringu GM rastlín
- plní úlohy vyplývajúce z členstva v Biosafety Clearing-House LMO Detection Network UNEP za SR v období 2013-2022
- pracovníci NRL pracovali ako členovia národných orgánov, komisií a spoločností SR v medzinárodných, vládnych a mimovládnych organizáciách (EPPO, ISTA, UPOV, OECD, ENGL JRC EC, COEX-NET Group, EC JRC IHCP Ispra, EURL GMFF, EC JRC Sevilla, EC JRC IRMM Geel, EFSA, SPVTS, SRS a ZSVTS)
- NRL pokračovalo v zmluvných spoluprákach s EC JRC Ispra a SIŽP Bratislava

2.10.1.6 Skúšobné laboratóriá diagnostiky škodlivých organizmov

Skúšobné laboratóriá diagnostiky škodlivých organizmov sú umiestnené v Bratislave, Vígľaši, Košiciach a v Haniske pri Košiciach. Výkony SLDŠO sú zamerané na detekciu a identifikáciu škodlivých organizmov (ďalej len „ŠO“) a škodlivých činiteľov (ďalej len „ŠČ“) rastlín a rastlinných produktov podľa legislatívy SR a EÚ. SLDŠO ako NRL je zodpovedné za oficiálnu štátnu laboratórnu kontrolu ŠO a ŠČ rastlín a rastlinných produktov v zmysle zákona č. 405/2011 Z. z. o rastlinolekárskej starostlivosti a o zmene zákona Národnej rady SR č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov. V oblasti fytokontroly je činnosť zameraná na ochranu územia SR pred šírením a zavliekaním ŠO a na kontrolu zdravotného stavu domácej produkcie rastlín a rastlinných produktov. Vykonávajú sa laboratórne monitorings karanténnych a regulovaných ŠO v zmysle Nariadenia vlády SR č. 199/2005 o ochranných opatreniach proti zavlečeniu a rozširovaniu organizmov škodlivých pre rastliny alebo rastlinné produkty v znení neskorších predpisov, Nariadenia vlády č. 113/2007, ktorým sa mení Nariadenie vlády č. 70/2004 o ochrane proti zavlečeniu baktérievej krúžkovitosti zemiaka a Nariadenia vlády č. 119/2007, ktorým sa mení Nariadenie vlády č. 66/2004, ktorým sa ustanovujú opatrenia na ochranu proti zavlečeniu hneď hniloby zemiaka, Nariadenia vlády SR č. 507/2009 o opatreniach proti šíreniu rakoviny zemiakového a hád'atka zemiakového a Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/625 o úradných kontrolách a iných úradných činnostiach vykonávaných na zabezpečenie uplatňovania potravinového a krmivového práva a pravidiel pre zdravie zvierat a dobré životné podmienky zvierat, pre zdravie rastlín a pre prípravky na ochranu rastlín v znení neskorších predpisov.

Skúšobné laboratóriá diagnostiky škodlivých organizmov Bratislava

Diagnostická činnosť SLDŠO BA je zameraná na vykonávanie prieskumov a monitoringov na prítomnosť ŠO a ŠČ, ktoré sa na našom území nevyskytujú alebo sa vyskytujú len v malej miere. Okrem monitorovaných ŠO a ŠČ sú v laboratóriách diagnostikované aj bežné fytopatogénne organizmy. Počet monitorovaných nových ŠO a ŠČ má rastúcu tendenciu.

Sledovanie týchto organizmov vyplýva z legislatívy EÚ, SR a EPPO noriem. V diagnostických laboratóriách SLDŠO Bratislava sú zaznamenané aj nové invázne ŠO a ŠČ, ktoré nie sú zaradené v zoznamoch sledovania. SLDŠO Bratislava sa riadi príručkou kvality OLC, ktorá je v súlade s normou ISO/IEC 17 025:2017.

SLDŠO Bratislava – NRL tvoria:

- **SLDŠO BA, pracovisko Bratislava** (ďalej len „SLDŠO BA – BA“) – NRL pre škodce so zameraním na vírusy, baktérie, hád'atká a hmyz a roztoče – vykonáva diagnostiku pre OOR, OOS a OOaS
- **SLDŠO BA, pracovisko Vígl'aš** (ďalej len „SLDŠO BA – VI“) – NRL pre škodce so zameraním na hád'atká a hmyz a roztoče – vykonáva diagnostiku pre OOR, OOS a OOaS
- **SLDŠO BA, pracovisko Košice** (ďalej len „SLDŠO BA – KE“) – NRL pre škodce so zameraním na huby a riasovky, hád'atká a hmyz a roztoče – vykonáva diagnostiku pre OOR, OOS, OOaS a ORP.

V roku 2022 bolo do laboratórií SLDŠO BA (BA, VI, KE) prijatých **2 496 vzoriek** s počtom **28 817 vykonaných analýz**. Laboratóriá SLDŠO sa zúčastnili proficienčných testov v oblasti entomológie – *Thaumotobia leucotreta* (obaľovač) a *Verticillium nonalfalfae* (hubový patogén).

Štatistické údaje za jednotlivé laboratóriá SLDŠO Bratislava v roku 2022

Rok 2022	SLDŠO BA pracovisko Bratislava	SLDŠO BA pracovisko Víg'l'aš	SLDŠO BA pracovisko Košice	Spolu
počet prijatých vzoriek (ks)	1 439	399	658	2 496
počet vykonaných analýz (ks)	12 543	5947	10 327	28 817
počet sledovaných ukazovateľov (ks)	1 901	538	860	3 299

Diagnostika škodlivých organizmov

V oblasti **virológie** sa na doručených vzorkách monitoroval výskyt: *Cowpea mild mottle virus* (CPMMV) – vírus miernej strakatosti kovpei, *Tomato Leaf Curl New Delhi Virus* (ToLCNDV) – vírus Nai Díli kučeravosti listov rajčiaka, *Tobacco Ringspot Virus* (TRSV) – vírus krúžkovitosti tabaku, *Plum Pox Virus* (PPV) – vírus šarky metódou ELISA. Pre virologické analýzy bolo prijatých 259 vzoriek. Počet sledovaných ukazovateľov v oblasti virológie bolo 283. V oblasti virológie boli v sledovanom období zistené pozitívne výskyty monitorovaných ŠO: ToLCNDV – 1 pozitívna vzorka, a PPV – 1 pozitívnych vzoriek.

Z bežných patogénov boli sledované: *Apple chlorotic leaf spot virus* (ACLSV), *Apple mosaic virus* (AMV), *Wheat dwarf virus* (WDV) a *Barley yellow dwarf virus* (BYDV) – vírusy zakrpatenosti obilnín, *Soôyobean mosaic virus* (SMV) – vírus mozaiky sóje.

V oblasti **bakteriológie** sa monitoroval na doručených vzorkách výskyt: *Erwinia amylovora* (EA) – spála jadrovín, *Pantoea stewartii* – spála kukurice metódou ELISA, vzorky na *Xylella fastidiosa* (XF) – cievne vädnutie viniča (Pierceová choroba) boli v laboratóriu SLDŠO BA pripravované na metódu PCR pre laboratórium OMB Bratislava. Pre bakteriologické analýzy bolo prijatých 490 vzoriek. Počet sledovaných ukazovateľov v oblasti bakteriologické analýzy bolo 233. V oblasti bakteriologické analýzy neboli v sledovanom období zistené pozitívne výskyty monitorovaných ŠO.

V oblasti **mykológie** sa monitoroval na doručených vzorkách výskyt: *Ceratocystis platani* – tracheomykózne odumieranie platanov, *Geosmithia morbida* – rakovinové ochorenie orecha, *Fusarium circinatum* – živcová rakovina borovice, *Phytophthora ramorum* – náhle odumieranie dubov a *Tilletia indica* – mazľavá sneť.

Z bežných patogénov: *Alternaria* spp., *Apiognomonina veneta*, *Botrytis cinerea* – pleseň sivá, *Cladosporium* spp., *Cochliobolus sativus*, *Dothistroma septosporum* (syn.: *Mycosphaerella pini* – drobnoplodka borovicová) – sypavka na ihličnanoch, *Elsinoe ampelina*, *Fusarium oxysporum*, *Fusarium* spp. – fuzariózy, *Gnomonia leptostyla*, *Gymnosporangium sabinae*, *Helmintosporium papaveris*, *Helminthosporium* spp., *Hyaloperonospora brassicae*, *Lophodermium pinastri*, *Lophodermium* spp., *Melampsora caprearum*, *Monilinia* spp., *Penicillium* spp., *Pestalotiopsis* spp., *Peronospora arborescens*, *Phoma lingam*, *Phoma* spp., *Phomopsis* spp., *Phytophthora* spp., *Phytophthora infestans*, *Rhizoctonia solani*, *Rhytisma acerinum*, *Septoria lycopersici*, *Septoria tritici*, *Spaeropsis sapinea*, *Spongospora subteranea*, *Stemphylium* spp., *Streptomyces scabies*, *Tilletia* spp., *Trichoderma* spp., *Ustilago maydis* – mazľavá sneť kukurice, *Venturia inaequalis*, *Verticillium* spp. a i. V oblasti mykológie neboli v sledovanom období zistené pozitívne výskyty monitorovaných ŠO.

V oblasti **nematológie** sa monitoroval na doručených vzorkách výskyt *Bursaphelenchus xylophilus* – háďatko borovicové.

Z bežných patogénov: iné druhy čeľade *Aphelenchoididae*, *Bursaphelenchus* spp., *Ditylenchus dipsaci* – háďatko zhubné, *Meloidogyne* spp., *Radopholus similis* a i. V analyzovaných vzorkách dreva odobratých v rámci monitoringu drevného obalového dreva z hraničných priechodov bola zistená prítomnosť nekaranténnych háďatiek patriacich do radu *Rhabditida*, ako aj výskyty voľne žijúcich neparazitických háďatiek, ale ani v jednej vzorke drevného obalového materiálu nebol zistený výskyt háďatka borovicového – *Bursaphelenchus xylophilus*. V oblasti nematológie neboli v sledovanom období zistené pozitívne výskyty monitorovaných ŠO.

V oblasti **entomológie** sa monitoroval na doručených vzorkách výskyt: *Agrilus anxius*, *A. planipennis* – krasone, *Anoplophora chinensis* – fúzač citrusový a *A. glabripennis* – f. ázijský, *Anthonomus eugenii* – kvetovka papriková, *Aromia bungii* – fúzač, *Bactrocera dorsalis* – vrtivka, *Bactericera cockerellii* – trióza, *Ceratitis rosa* – vrtivka, *Conotrachelus nenuphar* – nosáček, *Dendrolimus sibiricus* – priadkovec, *Epitrix* spp. – skočky na zemiakoch (vybrané druhy), *Keiferia lycopersica* – psota, *Monochamus* spp. – vrzúniky (vybrané druhy), *Nemorimyza maculosa* – minerka, *Pissodes* spp. – smoliare (vybrané druhy), *Pityophthorus juglandis* – podkôrnik orechový, *Polygraphus proximus* – lykokaz, *Popillia japonica* – chrústovec japonský, *Rhagoletis* spp. – vrtivky (vybrané druhy), *Scaphoideus titanus* – cikádka (vektor fytoplazmy zlatistého žltutia viniča), *Spodoptera frugiperda* – sivkavec kukuričný, *Thaumatotibia leucotreta* – obalovač, *Thrips palmi* – strapka Palmova.

Z bežných patogénov: *Aceria* – roztoče, *Agrilus* spp. – krasone, *Anthaxia* spp. – krasone, *Aphididae* – vošky, *Autographa gamma*, *Cerambycidae*, *Cicadella viridis*, *Cicadellidae*, *Cidia pomonella*, *Cixiidae*, *Cosidae*, *Curculionidae*, *Cydia pomonella*, *Dendrolimus pini*, *Diabrotica virgifera*, *Diaspididae*, *Drosophila* spp., *Elateridae*, *Eriophyidae*, *Frankliniella occidentalis* – strapka západná, *Helicoverpa armigera*, *Ips sexdentatus* – lykožrút borovicový, *Ips* spp. – lykožrúty, *Japananus hyalinus*, *Leptoglossus occidentalis*, *Lucanidae*, *Metcalfa pruinosa*, *Noctuidae*, *Orientus ishidae*, *Phlogotettix cyclops*, *Miridae* – bzdôšky, *Palomena viridissima* – bzdocha zelená, *Philaenus spumarius* – peniarka obyčajná, *Psyllidae*, *Rhagoletis cerasi* – vrtivka čerešňová, *Rhagoletis completa*, *Scolytidae* – podkôrnikovitité, *Scolytus rugulosus*, *Sitodiplosis moselana*, *Tarsonemidae* – roztočikovité, *Tetranychidae* – roztoče, *Tetranychus urticae* – roztočec chmeľový, *Thripidae* – strapky, *Trialeurodes vaporariorum* – molica skleníková, *Xyleborinus saxesenii*, *Xyleborus dispar*, *Zygina* spp. a iné.

Nové invázne druhy zachytené v laboratóriách SLDSO: *Drosophila suzukii* – drozofila japonská, *Halyomorpha halys*, *Helicoverpa armigera* – mora bavlníková, *Japananus hyalinus* – cikáda, *Lamprodila festiva* – krasoň tujový, *Leptoglossus occidentalis* – bzdocha americká, *Metcalfa pruinosa* – cikáda, *Nezara viridula* – bzdocha zelená, *Orientus ishidae* – cikáda, *Rhagoletis batava* – vrtivka (potvrdený prvý výskyt na území SR), *Rhagoletis completa* – vrtivka orechová a *Xylosandrus germanus* – drvinárik čierny.

V oblasti entomológie boli v sledovanom období zistené pozitívne výskyty monitorovaných ŠO: *Metcalfa pruinosa*, *Monochamus galloprovincialis*, *Monochamus sartor*, *Orientus ishidae*, *Rhagoletis batava*, *Rh. cingulata*, *Scaphoideus titanus*.

Odborní pracovníci SLDŠO BA:

- podieľali sa na pripomienkovaní Metodického pokynu zisťovania výskytu karanténnych škodcov Únie v roku 2022 a Metodiky monitoringu *Bursaphelenchus xylophilus* v roku 2022,
- dopĺňali databázu ŠO v programe RIS podľa EPPO A1, A2 a Alert listu,
- pripomienkovali a pripravovali metodické pokyny nových ŠO, zaradených do NMP,
- pokračovali v spolupráci s Národným lesníckym centrom Zvolen – Lesnícka ochranná služba Banská Štiavnica pri monitorovaní *Bursaphelenchus xylophilus* a jeho prenášačov a s odbornými pracovníkmi SAV Parazitologický ústav v Košiciach,
- podieľali sa na príprave materiálov k akreditácii diagnostických laboratórií,
- pre laboratórium SLOS Vígľaš robili mikroskopickú determináciu snetí a háďatka zhubného v osivách obilnín a repky,
- pre skúšobné stanice ÚKSÚP vykonávali podľa požiadaviek diagnostiku chorôb a škodcov,
- pokračovali v rozširovaní a spracovávaní obrazovej dokumentácie chorôb, škodcov a iných poškodení rastlín,
- zúčastňovali sa online workshopov v oblasti nematológie, entomológie a mykológie,
- na príprave kompletnej dokumentácie k novým inštalovaným prístrojom na pracovisku KE sa zúčastňovali vzdelávacích školení,
- podieľali sa aj na publikačnej činnosti (Nové druhy živočíšnych škodcov na území SR zistené v rámci detekčného prieskumu, Agromanuál 2022).

Zabezpečenie kvality skúšok – medzinárodné porovnávacie skúšky

SLDŠO BA sa v septembri 2022 zúčastnilo na PT 22TLM (*Thaumatotibia leucotreta*), ktoré organizovalo EURL Anses stereomikroskopickou metódou.

SLDŠO BA, pracovisko KE sa v decembri 2022 zúčastnilo na PT *Verticillium nonalfalfae* – neakreditovaná skúška, ktoré organizovalo ÚKZÚZ ČR, Oddelení MPS, metódou kultivácie a následné mikroskopické vyhodnotenie.

Akreditácia laboratórií SLDŠO Bratislava 2022

SNAS v septembri 2022 úspešne otestovala laboratóriá SLDŠO Bratislava na normu 17025:2017

- v oblasti entomológie – pracovisko Bratislava, Vígľaš, Košice
- v oblasti nematológie – pracovisko Bratislava, Vígľaš, Košice
- v oblasti mykológie – pracovisko Košice.

V laboratóriu SLDŠO BA, pracovisko KE prebiehala v roku 2022 rekonštrukcia laboratórnych priestorov.

Skúšobné laboratórium diagnostiky škodlivých organizmov Vígľaš

SLDŠO BA – VI je súčasťou konzorcia NRL pre škodce rastlín so zameraním na háďatká. Je špecializovaným pracoviskom na karanténne škodlivé činitele zemiakov, ako sú rakovinovec zemiakový *Synchytrium endobioticum* (ďalej len „RZ“), na cystotvorné háďatká zemiakové *Globodera rostochiensis* a *Globodera pallida* (ďalej len „HZ“), ktoré sa vyskytujú u nás v obmedzenej miere a na voľne žijúce háďatká *Meloidogyne chitwoodi* a *Meloidogyne fallax*, ktoré zatiaľ u nás neboli zistené. Ich monitoringom a účinnými opatreniami je potrebné zabrániť ich rozširovaniu.

V súlade s Nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 625/2017 o úradných kontrolách a iných úradných činnostiach bolo dňa 29.04.2022 ukončené prechodné obdobie pre diagnostické laboratóriá. Od tohto termínu môžu diagnostické laboratóriá vykonávať

analýzy vzoriek odobratých v úradnej kontrole a inej úradnej činnosti iba akreditovanými metódami.

SLDŠO BA – VI malo k 29.04.2022 akreditované dve metódy na diagnostiku cystotvorných hád'atiek zemiakových *Globodera rostochiensis* a *Globodera pallida*.

Diagnostiku ostatných ŠO z úradných kontrol a iných úradných činností neakreditovanými metódami muselo laboratórium pozastaviť až do ich akreditácie.

SLDŠO BA – VI v súlade s platnou legislatívou, EPPO štandardom PM 7/28 (2) a EPPO štandardom PM 7/40 (5) vykonávalo v roku 2022:

- diagnostiku RZ a HZ v pôdnych vzorkách
 - priamymi skúškami (ďalej len „PS“), pri HZ flotačná metóda a stereomikroskopia, pri RZ Leeuwenova metóda a mikroskopia
 - laboratórnymi biologickými testami (ďalej len „LBT“)
- testy rezistencie odrôd zemiakov na HZ a RZ v Štátnych odrodových skúškach laboratórnymi (ďalej len „ŠOS“) biologickými testami
 - RZ testy rezistencie na patotyp1
 - HZ testy rezistencie na patotyp Ro1, Ro5, Pa1, Pa3
- testy rezistencie krížencov zemiakov laboratórnymi biologickými testami podľa požiadavky objednávateľa.

V laboratóriu sa nachádza testovací materiál, na rezistenciu ktorého je možné vykonať testy:

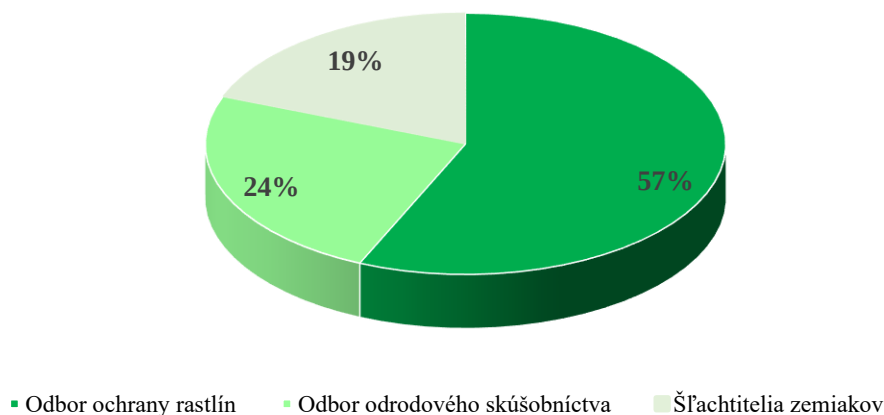
- pri RZ najrozšírenejšie patotypy v európskom regióne – patotypy 1, 2, 6, 18
- pri HZ patotypy Ro1, Ro2/3, Ro4, Ro5, Pa1, Pa2, Pa3.

V laboratóriu SLDŠO BA – VI bol v roku 2022 vykonaný rozbor spolu 837 vzoriek v 6 680 analýzach. Vzoriek pôdy bolo 655 a vzoriek hľúz zemiakov 182.

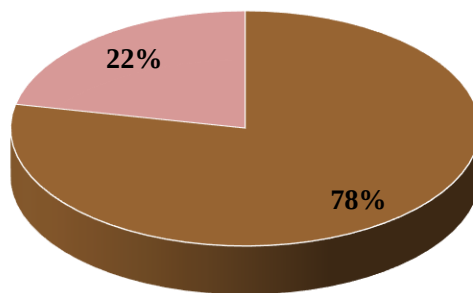
Na prítomnosť hád'atiek zemiakových *Globodera* spp. bolo analyzovaných 721 vzoriek (647 pôda, 74 hľuzy) flotačnou metódou v 2 304 analýzach. Biologické testy boli vykonané na 116 vzorkách (8 pôda, 108 hľuzy) v 1 900 analýzach.

Na prítomnosť rakovinovca zemiakového *Synchytrium endobioticum* bolo analyzovaných 437 vzoriek pôdy mikroskopicky v 2 476 analýzach. Biologické testy boli vykonané na 108 vzorkách hľúz v 1 200 analýzach.

Podiel vykonaných analýz v roku 2022 podľa objednávateľov rozboru

Podiel počtu vzoriek v roku 2022 podľa druhu

■ pôda ■ hľuzy zemiakov

Prehľad analýz vykonávaných v SLDŠO Vígl'aš podľa druhov odberu

objednávateľ a rozboru	druh vzorky	úradná kontrola	iná úradná činnosť	iné
OOR	pôda	kontrola pozemkov – pozemky s plánom pestovania zemiakového sadiva - <i>PS v prípade potreby LBT</i> kontrola pozemkov – na požiadanie škôlky lesné, ovocné, okrasné - <i>PS v prípade potreby LBT</i> kontrola pozemkov – na požiadanie po pestovaní konzumných zemiakov - <i>PS v prípade potreby LBT</i> kontrola – skládka rašeliny a kompostu <i>PS</i>	prieskum - pozemky po pestovaní konzumných zemiakov – <i>PS v prípade potreby LBT</i> prieskum – zamorené pozemky - HZ alebo RZ <i>PS a LBT</i> prieskum - ohniská výskytu pred zrušením rastlinolekárskeho opatrení – HZ alebo RZ <i>LBT</i> prieskum – zamorené pozemky, pravdepodobne zamorené a ohrozené pozemky pred zrušením rastlinolekárskeho opatrení – HZ alebo RZ <i>PS</i> prieskum - pravdepodobne zamorené a ohrozené pozemky pri novom výskyte HZ alebo RZ – <i>PS</i> prieskum - škôlky lesné, ovocné, okrasné ak sa to vyžaduje - <i>PS v prípade potreby LBT</i> prieskum - cielený odber vzoriek – HZ alebo RZ <i>PS a LBT</i>	

OOS	hl'uzy zemiakov			ŠOS - testy rezistencie odrôd zemiakov na HZ patotyp Ro1, Ro5, Pa1, Pa3 <i>LBT</i> (spoplatnené na OOS) ŠOS - testy rezistencie odrôd zemiakov na RZ patotyp 1 <i>LBT</i> (spoplatnené na OOS) hl'uzy odrôd zemiakov z firemných skúšok, detekcia prítomnosti cýst HZ na hl'uzách zemiakov – na požiadanie PS
Šľachtitelia zemiakov	hl'uzy zemiakov			testy rezistencie na HZ a RZ podľa požiadavky objednávateľa- <i>LBT</i>

Pozn: HZ – háďatka zemiakové *Globodera rostochiensis* a *Globodera pallida*

RZ – rakovinovec zemiakový *Synchytrium endobioticum*

PS – priama skúška (pri HZ flotačná metóda a mikroskopia, pri RZ, Leeuwenova metóda a mikroskopia)

LBT – laboratórne biologické testy

ŠOS – Štátne odrodové skúšky

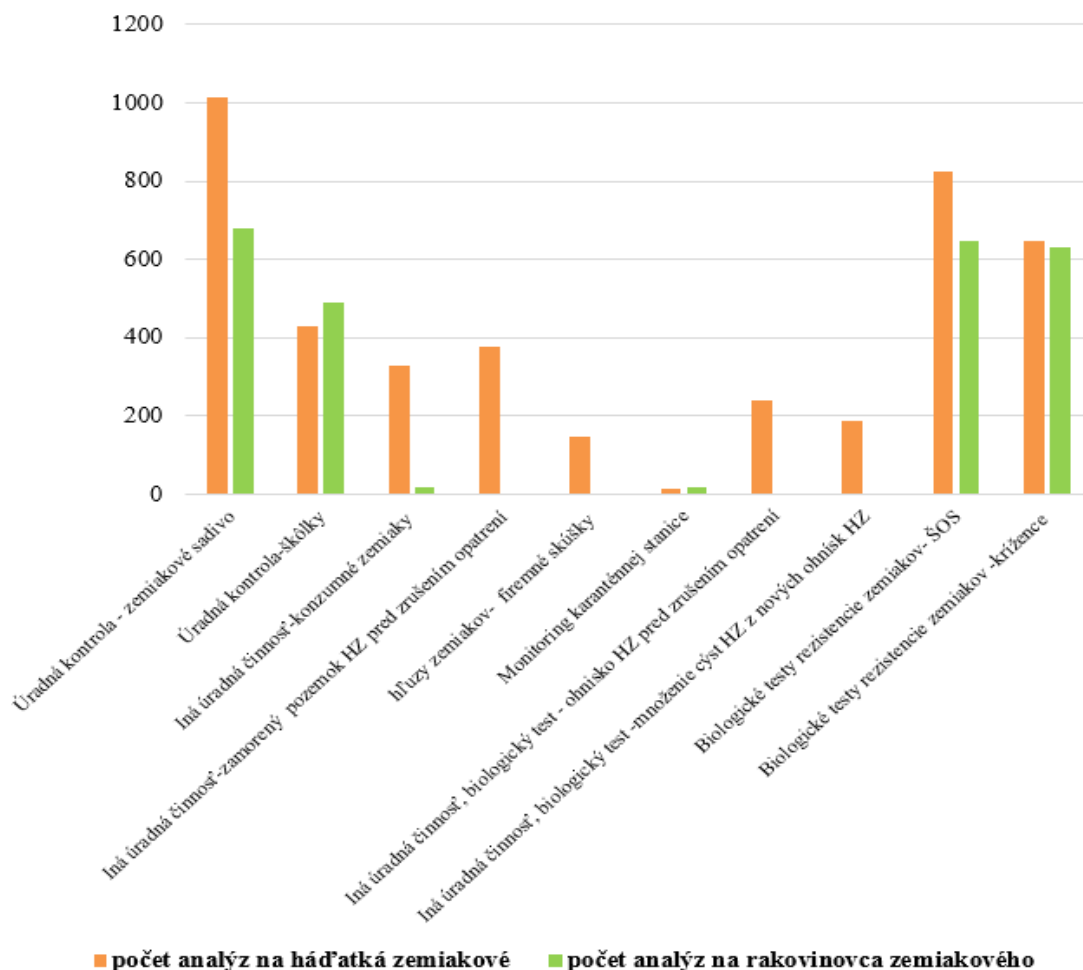
Počet analyzovaných vzoriek a vykonaných analýz v roku 2022

Druh odberu vzorky				Hád'atko zemiakové (HZ)		Rakovinovec zemiakový (RZ)	
				počet vzoriek	počet analýz	počet vzoriek	počet analýz
úradná kontrola	priama diagnostika	pôda	sadivové zemiaky	372	1013	372	680
			škôlka	61	427	61	488
iná úradná činnosť			konzumné zemiaky	107	327	2	16
			zamorený pozemok pred zrušením rastlinolekárskeho opatrení	105	375	0	0
iné			monitoring karanténnej stanice	2	14	2	16
	hľuzy zemiakov	firemné skúšky	74	148	0	0	
iná úradná činnosť	biologické testy	pôda	ohnisko HZ pred zrušením rastlinolekárskeho opatrení	8	240	0	0
		cysty	množenie cýst z nových ohnísk výskytu HZ	0	188	0	0
iné		hľuzy	Štátne odrodové skúšky	2	826	2	645
			križence zemiakov	106	646	106	631
Spolu				837	4 204	545	2 476

Pozitívne výskytu škodlivých organizmov HZ a RZ v pôdnych vzorkách analyzovaných v roku 2022

Druh odberu vzoriek	HZ počet pozitívnych vzoriek	RZ počet pozitívnych vzoriek	Poznámka
iná úradná činnosť – konzumné zemiaky	1	0	nový výskyt HZ – prijaté boli rastlinolekárske opatrenia
biologický test – staré ohnisko výskytu HZ pred zrušením rastlinolekárskeho opatrenia	2	0	starý výskyt HZ – 2 katastrofy, naďalej sú platné nariadené rastlinolekárske opatrenia

Prehľad vykonaných analýz v roku 2022 podľa druhu odberu vzoriek

SLDŠO BA – VI v roku 2022 so 100% úspešnosťou absolvovalo:

- medzilaboratórnu porovnávaciu skúšku „Detekcie a identifikácie trvalých zoosporangíí pôvodce rakoviny bramboru *Synchytrium endobioticum* z pôdy“
- dvojstranné medzilaboratórne porovnanie „Biologické testy – potvrzení přítomnosti původce rakoviny bramboru *Synchytrium endobioticum* v půdě“

Obidve skúšky organizoval UKZÚZ, NRL, Olomouc.

- nový panelový test v rámci MPS na detekciu a identifikáciu *Globodera pallida* a *Globodera rostochiensis* 2021, organizovaný EURL pre nematódy.

Skúšobné laboratórium diagnostiky škodlivých organizmov Haniska

SLDŠO HA vykonáva:

- štátnu laboratórnu kontrolu ŠO rastlín a rastlinných produktov v zmysle nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/2031 o ochranných opatreniach proti škodcom rastlín a podľa zákona č. 405/2011 Z. z. o rastlinolekárskej starostlivosti a o zmene zákona Národnej rady SR č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov v zmysle Nariadenia vlády SR č. 199/2005 o ochranných opatreniach proti zavlečeniu a rozširovaniu organizmov škodlivých pre rastliny alebo rastlinné produkty v znení neskorších predpisov
- v rámci pozberových skúšok sadbových zemiakov komplexnú diagnostiku vírusov zemiakov v zmysle Nariadenia vlády SR č. 214/2020 Z. z., ktorým sa mení nariadenie vlády SR č. 55/2007 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na uvádzanie sadiva zemiakov na trh v znení neskorších predpisov

- komplexnú diagnostiku karanténnej baktérie *Clavibacter sepedonicus* podľa vykonávacieho Nariadenia Komisie (EÚ) 2022/1194, ktorým sa stanovujú opatrenia na eradikáciu a zabránenie šíreniu baktérie *Clavibacter sepedonicus* (Spieckermann & Kotthoff 1914) Nouiou et al. 2018
- komplexnú diagnostiku druhového komplexu karanténnych baktérií *Ralstonia solanacearum* species complex (RSSC), vrátane druhu *Ralstonia solanacearum* podľa vykonávacieho Nariadenia Komisie (EÚ) 2022/1193, ktorým sa stanovujú opatrenia na eradikáciu a zabránenie šíreniu baktérie *Ralstonia solanacearum* (Smith 1896) Yabuuchi et al. 1996 emend. Safni et al. 2014
- komplexnú diagnostiku karanténnej baktérie *Erwinia amylovora* ohrozujúcej jadroviny/ružokveté rastliny podľa diagnostického EPPO štandardu PM7/20 (2)
- komplexnú diagnostiku baktérie *Pantoea stewartii* subsp. *stewartii* ohrozujúcej osivo a rastliny kukurice, podľa diagnostického EPPO štandardu PM7/60 (2)
- diagnostiku baktérie *Pseudomonas syringae* pv. *aesculi* ohrozujúcej pagaštany, podľa vedeckej publikácie od Schmidt et al. (2009). Fast molecular detection of *Pseudomonas syringae* pv. *aesculi* in diseased horse chestnut trees. Forest Pathology
- diagnostiku baktérie *Curtobacterium flaccumfaciens* pv. *flaccumfaciens*, ohrozujúcej osivo a rastliny fazule, podľa diagnostického EPPO štandardu PM 7/102 (1)
- diagnostiku baktérie *Acidovorax citrulli* ohrozujúcej osivo a rastliny tekvice a melónov, podľa diagnostického EPPO štandardu PM 7/127 (1)
- molekulárnu identifikáciu karanténnej huby *Melampsora medusae* ohrozujúcej topole, podľa diagnostického EPPO štandardu PM 7/93 (1)
- molekulárnu identifikáciu karanténnej huby *Fusarium circinatum*, ohrozujúcej semenáčky ihličnanov podľa diagnostického EPPO štandardu PM 7/91 (2)
- molekulárnu detekciu a identifikáciu karanténneho háďatka *Bursaphelenchus xylophilus* podľa aproximácie a implementácie Smerníc Rady EÚ vo fyto diagnostike na ochranu územia pred zavliekaním škodlivých činiteľov (*Bursaphelenchus xylophilus*) v dovážanom dreve z neeurópskej časti Ruska podľa Nariadenia vlády č. 199/2005 Z. z. o ochranných opatreniach proti zavlečeniu organizmov škodlivých pre rastliny a rastlinné produkty a podľa diagnostického EPPO štandardu PM 7/4 (3)
- molekulárnu identifikáciu cýst karanténneho háďatka zemiakového *Globodera pallida* a *Globodera rostochiensis* v zmysle Nariadenia vlády SR č. 507/2009 Z. z. o opatreniach proti šíreniu rakovinovca zemiakového a háďatka zemiakového a Smernice Rady 2007/33/ES o ochrane proti háďatku zemiakovému a o zrušení Smernice 69/465/EHS a podľa diagnostického EPPO štandardu PM 7/40 (5)
- molekulárnu identifikáciu karanténnych háďatiek *Ditylenchus destructor* a *Ditylenchus dipsaci* ohrozujúcich viaceré druhy zeleniny a okrasných rastlín, podľa diagnostického EPPO štandardu PM 7/87 (2)
- molekulárnu detekciu a identifikáciu („koreňových/root-knot“) háďatiek *Meloidogyne fallax* a *M. chitwoodi* ohrozujúcich jednoklíčnolistové a dvojklíčnolistové rastliny vrátane viacerých druhov zeleniny, podľa diagnostického EPPO štandardu PM 7/41 (3)
- molekulárnu identifikáciu fytoplazmiem proliferácia jabloní (*Candidatus Phytoplasma mali*), chradnutie hrušiek (*Candidatus Phytoplasma pyri*) a európska žltáčka kôstkovín (*Candidatus Phytoplasma prunorum*) podľa diagnostického EPPO štandardu PM 7/62 (2)
- identifikáciu karanténnych druhov míneriek *Liriomyza bryoniae*, *L. huidobrensis*, *L. sativae* a *L. trifolii* podľa diagnostického EPPO štandardu PM 7/53 (2)

V roku 2022 bolo v SLDŠO HA prijatých 782 vzoriek od fytoinšpektorov/osivárskych inšpektorov ÚKSÚP a vzorky v rámci medzilaboratórnych/proficientných testov; vzorky boli testované na prítomnosť škodlivých patogénov rastlín:

- 427 vzoriek (hl'úz konzumných aj sadbových) zemiakov na prítomnosť baktérií *Ralstonia solanacearum* (Rssc) a *Clavibacter sepedonicus* (Cs) - všetky tieto vzorky boli hodnotené ako negatívne,
- 1 vzorka hostiteľskej rastliny (ľuľok sladkohorký) bola hodnotená ako negatívna na prítomnosť Rssc,
- 84 vzoriek jadrovín na prítomnosť *Erwinia amylovora*, 3 vzorky z okresu Poltár odobrané inšpektorom z OKOR v Lučenci boli hodnotené ako pozitívne na prítomnosť virulentného kmeňa *E. amylovora*, všetky ostatné symptomatické a asymptomatické vzorky jadrovín boli hodnotené ako negatívne,
- 181 vzoriek sadbových zemiakov v rámci skleníkových pozberových skúšok pre potreby uznávacieho konania množiteľského materiálu OOaS, tieto vzorky sa testovali v skleníku vizuálnymi prehliadkami vypestovaných rastlín (182 × 110 rastlín = 20 020 testov) a následne metódami ELISA a LUMINEX na prítomnosť vírusov zemiakov PLRV, PVY, PVM, PVX, PVS a PVA,
- 6 vzoriek na molekulárnu identifikáciu háďatka *Bursaphelenchus xylophilus* PCR-RFLP a qPCR metódami - všetky vzorky boli hodnotené ako negatívne,
- 1 vzorku na diagnostiku baktérie *Curtobacterium flaccumfaciens* pv. *Flaccumfaciens* - vzorka bola hodnotená ako negatívna,
- 1 vzorku na diagnostiku baktérie *Dickeya solani* - vzorka bola hodnotená ako negatívna,
- 6 vzoriek na potvrdenie prítomnosti huby *Fusarium circinatum* PCR a real-time PCR metódou - všetky vzorky boli hodnotené ako negatívne.

Okrem uvedených vzoriek SLDŠO HA prijalo v rámci proficienčných testov:

- vo februári 2022 - 16 vzoriek zemiakových extraktov z Oddelenia medzilaboratórnych porovnávacích skúšok ÚKZÚZ na detekciu baktérií *Clavibacter sepedonicus* (Cs) a *Ralstonia solanacearum* (Rssc) metódami PCR, real-time PCR (8 vzoriek) a imunofluorescenčná (IF) mikroskopia (8 vzoriek). SLDŠO HA bolo hodnotené so 100 % - nou úspešnosťou pri PCR /real-time PCR detekcii baktérie Cs a Rssc, so 100 % - nou úspešnosťou pri detekcii Rssc IF mikroskopiou a s 87,5 % - nou úspešnosťou pri detekcii baktérie Cs IF mikroskopiou,
- v apríli 2022 - 12 vzoriek zo SLDŠO BA - VI v rámci proficienčných testov (PT) EURL (ANSES, Francúzsko) na molekulárnu/PCR detekciu a identifikáciu háďatiek *Meloidogyne fallax* a *M. chitwoodi*. SLDŠO HA dosiahlo pri detekcii a identifikácii druhu *M. fallax* 100 % - nú úspešnosť, pri detekcii a identifikácii druhu *M. chitwoodi* dosiahlo SLDŠO Haniska 91,7 % - nú úspešnosť,
- v apríli 2022 - 8 vzoriek zo SLDŠO BA - VI v rámci PT EURL (ANSES, Francúzsko) na molekulárnu identifikáciu cystotvorných háďatiek *Globodera pallida* a *G. rostochiensis*. SLDŠO HA dosiahlo 100 % - nú úspešnosť ako pri PCR identifikácii *G. pallida* tak aj *G. rostochiensis*,
- v júni 2022 - 6 vzoriek zo SLDŠO BA - VI v rámci opakovaných PT EURL 2021 na PCR identifikáciu vyplavených cýst *G. pallida* a *G. rostochiensis*, SLDŠO HA dosiahlo 100 % - nú úspešnosť ako pri identifikácii cýst *G. pallida* tak aj *G. rostochiensis*,
- v júli 2022 - 13 vzoriek v rámci PT EURL (ILVO, Belgicko) na molekulárnu/PCR identifikáciu fylotypov druhového komplexu Rssc, SLDŠO HA dosiahlo 100 % - nú úspešnosť pri identifikácii všetkých štyroch fylotypov (*Ralstonia pseudosolanacearum* P-I, *R. solanacearum* P-II, *R. pseudosolanacearum* P-III, *R. syzygii* P-IV).

Počet diagnostikovaných vzoriek a testov vykonaných v r. 2022 SLDŠO HA jednotlivými metódami

metóda	počet vzoriek	počet testov
IF mikroskopia (baktéria <i>Clavibacter sepedonicus</i>)	52	208
IF mikroskopia (baktéria <i>Ralstonia solanacearum</i>)	424	1 472
IF mikroskopia (baktéria <i>Erwinia amylovora</i>)	39	172
Konvenčná PCR (baktérie, häd'atká)	11	113
Real-time PCR (baktérie, huby, häd'atká)	590	949
ELISA (vírus PLRV)	102	3 724
ELISA (vírus PVY)	103	3 800
ELISA (vírus PVA)	27	1 328
ELISA (vírus PVM)	27	1 328
ELISA (vírus PVS)	27	1 328
ELISA (vírus PVX)	27	1 328
LUMINEX 6-plex (vírusy PLRV, PVY, PVA, PVM, PVS, PVX)	29	1 344
LUMINEX 2-plex (vírusy PLRV, PVY)	15	480
Selektívna izolácia na živných médiách (baktérie)	7	57
Pozberové skúšky – skleníkové biotesty sadbových zemiakov	182	18 200
Biotesty (baktéria <i>Erwinia amylovora</i>)	3	5
Medzilaboratórne / proficiénčné testy (IF mikroskopia)	8	72
Medzilaboratórne / proficiénčné testy (PCR a real-time PCR)	47	101
Spolu	1 720	36 009

Zabezpečenie kvality skúšok

Účasť vedúceho SLDŠO HA na EURL workshope v termíne 14.-15.09.2022 vo Wageningen, NIVIP, Holandsko. SLDŠO Haniska ako súčasť konzorcia NRL SR pre oblasť diagnostiky patogénnych baktérií rastlín dostalo (popri ostatných NRL z EÚ) úlohu pripraviť 25 ks Petriho misiek s mSMSA živným médiom pre selektívnu izoláciu baktérie *Ralstonia solanacearum*. EURL/NIVIP vo Wageningene všetky zaslané živné média testovalo vo svojich laboratórnych podmienkach niekoľko dní pred workshopom a následne počas neho bola hodnotená organizátormi workshopu ich kvalita. Živné médium mSMSA pripravené v SLDŠO bolo hodnotené ako kvalitné a účinné pri selektívnej izolácii kmeňov *R. solanacearum* zo vzoriek viacerých typov rastlinných extraktov. Toto priaznivé hodnotenie môže napomôcť k plánovanej akreditácii SLDŠO Haniska v oblasti mikrobiologických metód.

2.10.1.7 Skúšobné laboratórium analýzy pesticídov

SLAPe má odbornú činnosť zameranú na chromatografické analýzy a fyzikálno – chemické analýzy v nasledujúcich oblastiach:

- úradná kontrola prípravkov na ochranu rastlín, ich celkové zloženie a vlastnosti
- úradná kontrola krmív na obsah rezíduí pesticídov, polychlórovaných bifenylov (PCB), doplnkových látok a melamínu, pričom plní úlohy NRL pre doplnkové látky
- analýza pôdy a rastlinného materiálu na obsah polyaromatických uhl'ovodíkov (PAH), PCB a ich kongenérův a rezíduí pesticídov, štátny monitoring pôd zameraný na prítomnosť rezíduí perzistentných pesticídov
- neklinické štúdie chemických látok podľa požiadaviek Správnej laboratórnej praxe
- služby - analýzy vzoriek od externých žiadateľův.

ÚKSÚP od roku 2018 centralizoval analýzy podľa princípův a kumuloval všetky prístroje týkajúce sa chromatografických analýz v rôznych komoditách (pôda, hnojiva, krmivá, rastliny, víno a POR) na jedno miesto, so zámerom efektívneho využitia prístrojův, odborného personálu, priestorův, chemikálií a štandardův.

Systém kvality

SLAPe má zavedené a pracuje v dvoch systémoch kvality:

- akreditácia vo flexibilnom aj fixnom rozsahu podľa EN ISO 17025, na základe požiadaviek Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/625
- držiteľ Osvedčenia o súlade so správnou laboratórnou praxou č. G-040 podľa zákona č. 67/2010 Z. z. (chemický zákon) a v súlade so zásadami Správnej laboratórnej praxe (ďalej len „SLP“) OECD, je zaradené v Národnom monitorovacom programe SLP a vo Vestníku Úradu normalizácie, metrológie a skúšobníctva SR.

Výsledky štúdií sú platné vo všetkých krajinách EÚ a v krajinách združených v OECD. Overenie spôsobilosti vykonávať štúdie s požiadavkami SLP zabezpečuje SNAS. SLAPe je jediné laboratórium v SR spôsobilé vykonávať analytické štúdie chemických látok podľa SLP.

Počet akreditovaných analytov v zmysle flexibilného rozsahu sa postupne rozširuje podľa požiadaviek zákazníkov s prihliadnutím na časové, materiálne a personálne kapacity potrebné na validácie.

Medzinárodné aktivity SLAPe v roku 2022 v oblasti POR

- SLAPe OLČ je členom Pracovnej skupiny EÚ pre úradnú kontrolu prípravkov na ochranu rastlín a je uvedené v zozname na CIRCABC, zástupca sa zúčastňoval na zasadnutiach pracovnej skupiny,
- účasť na online zasadnutí Pracovnej skupiny Komisie k metódam analýz v krmivách (Revízia Nariadenia Komisie (ES 152/2009)),
- účasť na online stretnutí národných laboratórií pre doplnkové látky v krmivách Annual workshops of the EURL-FA Control & Authorisation,
- SLAPe sa dlhodobo a úspešne zúčastňuje medzinárodných kolaboratívnych skúšok CIPAC (*Collaborative International Pesticides Analytical Council*) za účelom validácie nových analytických metód na stanovenie účinných látok, v roku 2022 bola vykonaná validácia metódy difenoconazole.

Pracovisko SLAPe sa úspešne zúčastnilo nasledujúcich medzinárodných proficiency testov pre analýzu Prípravkov na ochranu rastlín, krmív, pôdy a rastlinného materiálu:

1. **MPS pre prípravky na ochranu rastlín:** pravidelne a úspešne sa SLAPe zúčastňuje na medzinárodných skúškach spôsobilosti (PT - proficiency testing) pre analýzu účinných látok (HPLC, GC/FID) a stanovenia fyzikálno - chemických vlastností POR, ktoré organizuje spoločnosť Agence Fédérale pour la Sécurité de la Chaîne Alimentaire (AFSCA), Belgicko - v roku 2022 sa zúčastnilo „Proficiency testing on Physicochemical Properties of a Pesticide Formulation, AFSCA, PT 01-2022-A“, kde boli analyzované: účinná látka Prothioconazole a jej nečistota Toluén, účinná látka Tebuconazole a fyzikálno - chemické vlastnosti: stabilita emulzie, penivosť, pH, hustota,
ITPT - 2022 Plant Protection Products, Italian Laboratory of National Institute of Health - každý rok sa zúčastňuje medzinárodného PT organizovaný Talianskom (na podnet EU DG SANTE) na identifikáciu a kvantifikáciu obsahu účinných látok (HPLC, GC/FID) - v roku 2022 sa SLAPe zúčastnilo ITPT - 2022 so 100 % - nou úspešnosťou, na analýzu obsahu 3 účinných látok: Spinosad, Tau Flavinate, Bentazone, kde okrem kvantifikácie obsahu bola stanovená aj neistota merania,
2. **MPS pre krmivá:** v rámci „The European Union Reference Laboratory, Feed Additives, FAC-PT-22/01“, bola analyzovaná 1 vzorka na obsah vitamínu A (Sample Code no. 116.)
3. **MPS pre pôdu:** v rámci „PT-PAS Determination of Pesticides in Agricultural Soil 2022“, boli analyzované 2 vzorky na obsah rezíduí pesticídov (stanovených 86 ukazovateľov),
4. **MPS pre rastlinný materiál a krmivá:** v rámci 16th European Proficiency Test on for pesticides in cereals/feeds, EUPT-CF16, bola analyzovaná 1 vzorka (Test item no. 107,

BARLEY) na stanovenie obsahu rezíduí POR a OCP (stanovených 91 ukazovateľov).

Spolupráca s inými organizáciami

- na základe žiadosti bola zahájená spolupráca na multicentrové štúdie v systéme SLP so Slovenskou zdravotníckou univerzitou a Slovenskou akadémiou vied, ide o neklinické čiastkové štúdie, kde je vykonaná validácia metódy, analyzovaná stabilita a homogenita aplikovaných látok v toxikologických štúdiách, validačný protokol a výsledky do Záverečnej správy budú dodané v anglickom jazyku – ide o novú činnosť laboratória a výzva, odborný personál to vníma ako prínos činnosť a reprezentáciu laboratórií ÚKSÚP,
- pre NPPC – Výskumný ústav rastlinnej výroby, Piešťany - boli vykonané analýzy na obsah rezíduí pesticídov (thiamethoxam, clothianidin) vo vzorkách pôdy,
- pre občianske združenie Za našu vodu boli vykonané analýzy na obsah rezíduí pesticídov vo vzorkách filtrátov z vody,
- spolupráca s ÚKZÚZ Brno pri vzorkách konopy siatej, v roku 2022 bolo pripravených a dodaných 13 vzoriek.

SLAPe v roku 2022 vykonávalo uvedené laboratórne činnosti s celoslovenskou pôsobnosťou v oblasti úradnej kontroly prípravkov na ochranu rastlín a úradnej kontroly krmív.

Celkove bolo v roku 2022 v SLAPe analyzovaných **878 vzoriek**, v ktorých bolo stanovených **47 843 ukazovateľov** (analýza POR, vrátane morených osív, krmív, pôdy, rastlín, vrátane konopy siatej, MPS). Vzorky boli analyzované na základe nasledujúcich požiadaviek:

- služby pre OOR - úradná kontrola prípravkov na ochranu rastlín, falšované POR alebo pochádzajúce z nelegálnej činnosti, identifikácia účinných látok v neznámych POR a v morených osivách, vzorky od externých zákazníkov, príprava laboratórných vzoriek konopy siatej
- služby pre OKVZ na základe objednávky - stanovenie melamínu, rezíduí pesticídov, organochlórovaných pesticídov, polychlórovaných bifenylov, doplnkových látok a krížovú kontamináciu kokcidostatikami
- služby pre OPH - stanovenie polychlórovaných bifenylov, polyaromatických uhlíkovodíkov, organochlórovaných pesticídov, rezíduí pesticídov - vzorky od externých zákazníkov, štátny monitoring pôd zameraný na prítomnosť rezíduí perzistentných pesticídov
- služby pre OOEPV - stanovenie rezíduí pesticídov - vzorky od externých zákazníkov
- služby pre externých zákazníkov na základe objednávky - neklinické štúdie chemických látok, analýza rezíduí pesticídov v pôde, vode, analýza prípravkov na ochranu rastlín k predĺženiu doby expirácie, ktoré sú fakturované.

Koncom roka 2021 sa na základe žiadosti MPRV SR SLAPe vypracoval a prijal Metodický pokyn 16/2021 „Sledovanie rezíduí prípravkov na ochranu rastlín v pôde“, ktorý popisuje proces vykonávania sledovania rezíduí prípravkov na ochranu rastlín v pôde za účelom monitoringu. Začiatkom roka 2022 bola zavedená metóda extrakcie a stanovenia týchto rezíduí a ako prvé sa analyzovali dve vzorky v rámci medzinárodného kruhového testu organizovaného ÚKZÚZ (účastníci z Rakúska, Grécka, Maďarska, Estónska, Fínska, Nemecka, Francúzska, Švajčiarska, Španielska, Nórska, Českej republiky a Holandska). V teste bolo pozitívne identifikovaných 26 pesticídov a priemerné z-score bolo 0,57. Následne bolo analyzovaných v rámci monitoringu 101 vzoriek a v každej vzorke sa stanovovalo 95 pesticídov, o ktorých sa predpokladá, že sú perzistentné.

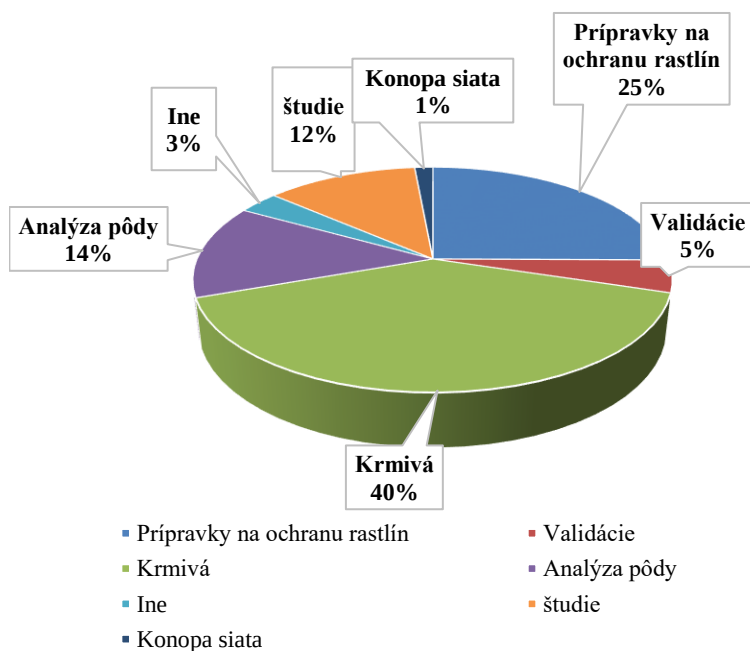
Prehľad počtu analyzovaných vzoriek, parametrov a analýz v SLAPe za rok 2022

druh vzorky	počet vzoriek	počet ukazovateľov (parametrov)
prípravky na ochranu rastlín (POR) a morené osivá	223	1 462
krmivá	353	33 962
pôda	120	9 849
rastliny	2	2
konopa siata **	13	26
voda	14	1 800
MPS	8	191
CIPAC	5	15
čiastkové štúdie v rámci multicentrových štúdií v systéme SLP (7)	108	112
validácia metód	41	451
Spolu	878	47 843

Pozn: * v počte ukazovateľov nie sú zahrnuté paralelné stanovenia vzoriek, nie sú zahrnuté analýzy CRM, štandardov, kontrolných vzoriek, kalibračných roztokov.

** príprava vzoriek na analýzu, analýzu vykonal ÚKZÚZ

Prehľad vzoriek SLAPe v roku 2022

Laboratórna kontrola kvality chemických prípravkov na ochranu rastlín

Úradné kontroly v oblasti zdravia rastlín sú v SR vykonávané orgánom rastlinolekárskej starostlivosti, ktorým je podľa § 4 zákona č. 405/2011 Z. z. o rastlinolekárskej starostlivosti a o zmene zákona NR SR č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov, ÚKSÚP. Podľa § 4 a bodu r) je SLAPe referenčným laboratóriom pre chemickú laboratórnu kontrolu POR.

SLAPe OLC v rámci úradnej kontroly autorizovaných POR v SR zabezpečuje laboratórne činnosti s celoslovenskou pôsobnosťou v oblasti úradnej kontroly POR:

- identifikáciu účinných látok, safenerov, koformulantov a nečistôt (HPLC, GC),
- stanovenie obsahu účinných látok, safenerov, koformulantov a nečistôt (HPLC, GCFID, odmernou analýzou),

- stanovenie fyzikálno-chemických parametrov POR,
- GC/MS profily zloženia POR, ilegálnych POR, identifikácia účinných látok v morených osivách,
- vykonáva štúdie, resp. čiastkové štúdie v rámci multicentrových štúdií, v systéme kvality SLP.

V laboratóriách SLAPe bolo v roku 2022 analyzovaných, v rámci úradných kontrol a externých služieb, 214 vzoriek POR, stanovených 1 435 ukazovateľov POR paralelne, čo predstavuje 2 870 analýz POR a v rámci MPS boli analyzované 4 vzorky POR, stanovených 12 ukazovateľov, počas validácie CIPAC metódy bolo analyzovaných 5 vzoriek na 15 ukazovateľov. Celkovo bolo analyzovaných **223 vzoriek POR a stanovených 1 462 ukazovateľov**.

Na úradnú kontrolu v roku 2022 bolo analyzovaných 91 vzoriek POR dodaných fytoinšpektormi. SLAPe analyzovalo 122 vzoriek prípravkov na ochranu rastlín od externých žiadateľov aj z Českej republiky. Počet vzoriek od externých žiadateľov v tomto roku značne stúpol v súvislosti s prolongáciou prípravkov podľa Vyhlášky MPRV SR č. 51/2021 Z. z.

Laboratórna kontrola POR v SLAPe pozostáva z:

- analýzy účinnej látky, safenerov, nečistôt a koformulantov - spolu bolo stanovených 597 ukazovateľov,
- stanovenia fyzikálno - chemických parametrov (penivosť, pH, merná hmotnosť, emugovateľné charakteristiky, jemnosť mletia, suspendovateľnosť, zmáčateľnosť, dispergovateľnosť/spontánnosť dispergácie, makroskopické posúdenie - farba, ...) - stanovených bolo spolu 846 ukazovateľov,
- GC MS profily - boli vytvorené GC MS profily z 13 vzoriek POR.

Boli zavedené do praxe validované a akreditované dve viackomponentné analytické metódy na identifikáciu a kvantifikáciu účinných látok POR (MAM - Multi-Active method) pre laboratórne techniky HPLC a GC/FID. Tieto vysoko efektívne metódy umožňujú meranie viacerých účinných látok simultánne. MAM má špecifikované podmienky merania a zodpovedá súčasným vedeckým a technickým poznatkom. Táto metóda je podporovaná pracovnou skupinou pre POR ESPAC v spolupráci CIPAC a DG SANTE.

Vzhľadom k rozširovaniu požadovaných vysoko špecializovaných laboratórnych analýz POR a ich zavedeniu do praxe sa výrazne zvyšuje časová a odborná náročnosť pre pracovníkov SLAPe.

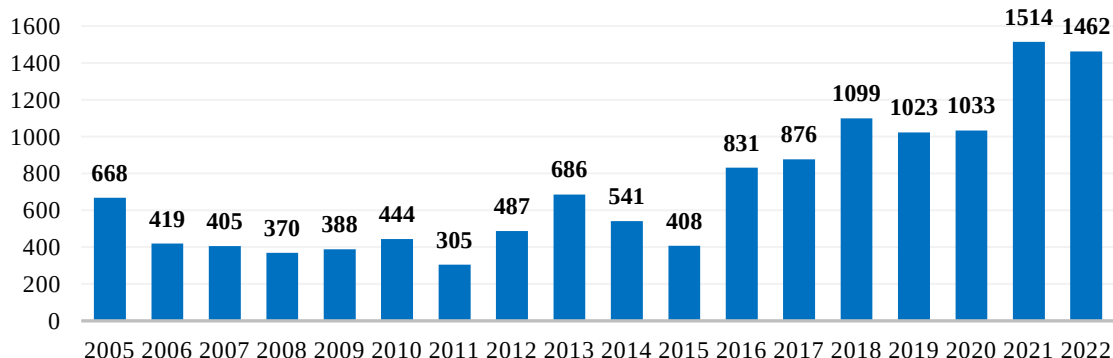
V dôsledku neustáleho nárastu dovozu falšovaných POR narastajú aj požiadavky o analýzy relevantných nečistôt a koformulantov v POR. Stanovenie týchto parametrov je časovo a odborne náročné, preto sú potrebné veľmi špecifické analýzy. Na pracovisku sa analyzujú profily POR na HPLC, GC/FID a GC/MS, za účelom vytvárania profilových knižníc POR. Pre profilové analýzy polárnych POR bolo dodané prístrojové vybavenie infračervenej spektroskopie s Fourierovou transformáciou (tzv. Raman s FTIR), aby zefektívnil a posunul prácu so spracovávaním dát najmä pri falšovaných POR na vyššiu úroveň v laboratóriu.

Prehľad počtu analyzovaných vzoriek prípravkov na ochranu rastlín v roku 2022

Typ vzorky POR	Počet vzoriek	Fyzikálno-chemické analýzy *	Účinné látky, safenery, relevantné nečistoty		GC Profil	Paralelné POR	Vzorky morených osív
			identifikácia	kvantifikácia			
externá služba	122	276	163	172	3	4	0
interná služba	1	2	0	0	0	0	0
úradná kontrola	91	563	154	92	10	7	31
MPT	9	5	11	11	0	0	0
SNAS	0	0	0	0	0	0	0
POR spolu	223	846	328	275	13	11	31
Parametre POR spolu	1 462						

Prehľad stanovených analytov (parametrov) POR v rokoch 2005-2022

Analýzy prípravkov na ochranu rastlín

Účasť na čiastkových štúdiách v rámci multicentrových štúdií

V roku 2022, v spolupráci s Centrom experimentálnej medicíny SAV a Slovenskou zdravotníckou univerzitou Bratislava, sa SLAPe podieľalo na vykonaní 8 multicentrálnych neklinických štúdií formou čiastkových štúdií. Na spoluprácu v rámci multicentrových štúdií, sme boli oslovení, nakoľko sme v SR jediné pracovisko pracujúce v systéme SLP pre analýzu chemických látok, t.j. vykonávajúce analytické štúdie.

Zoznam analyzovaných účinných látok, safenerov, nečistôt, a fyzikálno-chemických vlastností vo vzorkách POR a morených osív v roku 2022

Prípravky na ochranu rastlín	Účinné látky			
	2,4 D (2,4 D-EHE)	dimoxystrobin	imazalil	prochloraz
	5-nitroguaiacol Na	ethephon	imazamox	prosulfocarb
	acetamiprid	ethofumesate	ipconazole	prosulfuron
	aminopyralid	fenoxypop-P (fenoxaprop-P-ethyl)	isopirazam	prothioconazole
	amisulbrom	fenpropidin	isoxaflutole	pyraclostrobin
	azoxystrobin	florasulam	lambda-cyhalothrin	pyriproxifen
	bentazone	fluazifop-P (fluazifop-P-butyl)	MCPA	quinmerac
	bixafen	fluazinam	mefentrifluconazole	sedaxane
	boscalid	fludioxonil	metalaxyl	síra (sulphur)
	captan	flufenacet	metalaxyl-M	S-metolachlor
	clomazone	fluopicolide	metamitron	spinosad
	clopyralid	fluoxastrobin	metazachlor	spiroxamine
	copper hydroxide	flupyradifurone	metconazole	sulfosulfuron
	cyazofamid	fluroxypyr	metsulfuron-methyl	tau fluvalinate
	cypermethrin	fluxapyroxad	nicosulfuron	tebuconazole
	cyproconazole	folpet	o-nitrofenol Na	tefluthrin
	cyprodinil	fosetyl (fosetyl-Al)	paclobutrazole	tembotrione
	deltamethrin	glyphosate (glyphosate -IPA)	pendimethalin	terbutylazine
	dicamba	halauxifen-methyl	penoxsulam	thiencarbazone-methyl
	difenoconazole	chlorantraniliprole	pethoxamid	thifensulfuron-methyl
	diflufenican	chlormequat (chlormequat chloride)	picloram	tribenuron (tribenuron-methyl)
	dimethenamid-P	chlortoluron	p-nitrofenol Na	trinexapac (trinexapac-ethyl)
				triticonazole
	nečistoty a safenery			
	Toluen	cyprosulfamide	isoxadifen-ethyl	

fyzikálno – chemické vlastnosti POR			
penivosť	pH	merná hmotnosť	emugovateľné charakteristiky
jemnosť mletia	suspendovateľnosť	zmáčateľnosť	dispergovateľnosť/ spontánnosť dispergácie
makroskopické posúdenie-farba			

Analýza rezíduí pesticídov, doplnkových látok, nežiadúcich látok a kontaminantov

V rámci úradnej kontroly krmív podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/625 sa analyzovalo 353 vzoriek krmív a v nich sa stanovilo 33 962 ukazovateľov.

Legislatíva, upravujúca oblasti kontroly rezíduí pesticídov, nežiadúcich látok, deklarovaného obsahu doplnkových látok v krmivách je v EÚ plne harmonizovaná (Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 396/2005 o maximálnych hladinách rezíduí pesticídov v alebo na potravinách a krmivách rastlinného a živočíšneho pôvodu a o zmene a doplnení smernice Rady 91/414/EHS v znení neskorších doplnkov a zmien; smernica Európskeho parlamentu a Rady 2002/32/ES o nežiadúcich látkach v krmivách pre zvieratá v znení neskorších doplnkov a zmien a Nariadenie Európskej komisie (ES) č. 152/2009, ktorým sa stanovujú metódy odberu vzoriek a analýzy na účely úradných kontrol krmív v oblasti doplnkových látok).

Úradné kontroly krmív v roku 2022

Druh kontroly	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
stanovenie rezíduí pesticídov	192	28 721
stanovenie rezíduí PCB	94	564
stanovenie rezíduí OCP	190	3 800
stanovenie vitamínu A	83	83
stanovenie vitamínu E	54	54
stanovenie aminokyselín	27	30
stanovenie salinomycínu	78	78
stanovenie monenzínu	78	78
stanovenie narazínu	81	81
stanovenie robenidínu	71	71
stanovenie nikarbazínu	64	64
stanovenie lasalocidu	58	58
stanovenie dekokhínu	32	32
stanovenie diklazurilu	32	32
stanovenie maduramicínu	32	32
stanovenie halofuginónu	32	32
stanovenie cholíu chloridu	3	3
stanovenie melamínu	14	56
stanovenie vlhkosti	93	94

V roku 2022 bola zavedená metóda na extrakciu a stanovenie rezíduí pesticídov v pôde, ktorá bola následne preverená účasťou na kruhovom teste. Od 01.01.2022 bola činnosť laboratória rozšírená o analýzu vzoriek v rámci štátneho monitoringu zameraného na sledovanie perzistentných pesticídov v pôde. Analyzovalo sa 101 vzoriek a vyhodnotilo sa v nich 9 645 ukazovateľov.

Na základe externej spolupráce z NPPC-Výskumným ústavom rastlinnej výroby Piešťany sa meralo 16 vzoriek pôd, v ktorých sa meral obsah klotianidínu, tiametoxámu a stanovovala sušina. Podobne sa analyzovalo aj 14 vzoriek filtrátov vody pre občianske združenie Za našu vodu. V týchto vzorkách sa hodnotilo 1 800 ukazovateľov.

Celkovo sa v roku 2022 extrahovalo a analyzovalo 488 vzoriek a pripravilo 13 vzoriek konopy, v ktorých sa vyhodnotilo 45 705 ukazovateľov, čo je dvojnásobné množstvo v porovnaní s rokom 2021. Na ďalšie rozširovanie činnosti laboratória už nie sú priestorové, personálne a ani prístrojové kapacity.

Zoznam ukazovateľov analyzovaných rezíduí POR, OCP, PCB, doplnkových a iných látok vo vzorkách krmív, pôdy a rastlinných materiálov analyzovaných v roku 2022

Nežiaduce látky	Rezíduá pesticídov			
	Acephate	Fenitrothion	Linuron	Propyzamide
	Acetamiprid	Fenpropidin	Lufenuron	Proquinazid
	Acetochlor	Fenpropimorph	Lambda-cyhalothrin	Prothioconazole
	Alachlor	Fenpyroximate	Malathion	Pymetrozine
	Amidosulfuron	Fenoxycarb	Mandipropamid	Pyraclostrobin
	Aminopyralid	Fipronil	Mesotrione	Pyridaben
	Asulam	Flonicamid	Metalaxyl	Pyrimethanil
	Atrazine	Florasulam	Metamitron	Quinmerac
	Azoxystrobin	Fluazifop-P-butyl	Metazachlor	Quinoxifen
	Benalaxyl	Fludioxonil	Metconazole	Simazine
	Bifenthrin	Flufenacet	Methiocarb	Spinosad
	Bixafen	Fluopicolide	Methiocarb sulfone	Spirodiclofen
	Boscalid	Flurochloridone	Methiocarb sulfoxide	Spiroxamine
	Bromoxynil	Fluoxastrobin	Methomyl	Sulfosulfuron
	Buprofezin	Flupyradifurone	Methoxyfenozid	Tebuconazole
	Carbendazim	Fluquinconazole	Metolachlor	Tau-fluvalinate
	Carbofuran	Flusilazole	Metribuzin	Tebufenozide
	Carboxin	Flutriafol	Metsulfuron-methyl	Teflubenzuron
	Clofentezine	Foramsulfuron	Myclobutanil	Tefluthrin
	Clomazone	Fosthiazate	Napropamide	Terbufos
	Clopyralid	Haloxifop methyl	Nicosulfuron	Terbutylazine
	Clothianidin	Hexaconazole	Omethoate	Terbutryn
	Cyazofamid	Chlorantraniliprole	Paclobutrazol	Tetraconazole
	Cymoxanil	Chloridazon	Penconazole	Thiabendazole
	Cypermethrin	Chlorfenapyr	Pencycuron	Thiacloprid
	Cyproconazole	Chlorpyrifos	Pendimethalin	Thiamethoxam
	Cyprodinil	Chlorpyrifos-methyl	Pethoxamid	Thiencarbazone-methyl
	Desmedipham	Chlorsulfuron	Phenmedipham	Thiefensulfuron-methyl
	Dichlorvos	Chlorotoluron	Picloram	Triadimefon
	Difenoconazole	Imazalil	Picoxystrobin	Triadimenol
	Diflubenzuron	Imazamox	Pinoxaden	Triasulfuron
	Diflufenican	Imidacloprid	Piperonyl butoxide	Trifluralin
	Dimethachlor	Indoxacarb	Pirimicarb	Trifloxystrobin
	Dimethenamid-P	Iodosulfuron-methyl	Pirimiphos-ethyl	Trinexapac-methyl
	Dimethoate	Iprodione	Pirimiphos-methyl	Triticonazole
	Dimethomorph	Iprovalicarb	Procymidone	Triticonazole
	Dimoxystrobin	Isoproturon	Prochloraz	Tritosulfuron
	Epoxiconazole	Isopyrazam	Prometryn	Vinclozoline
	Famoxadone	Isoxaflutole	Propamocarb	Zoxamide
	Fenbuconazole	Kresoxim-methyl	Propaquizafop	Trifloxystrobin
	Fenhexamid	Lenacil	Propiconazole	
	Orgánochlórované pesticídy			
	Aldrin	Endosulfan sulfate	Heptachlor epoxide, isomer B	Trans-chlordane
	Cis-chlordane	Endrin	Methoxychlor	α -HCH
	Dieldrin	Endrin aldehyde	p, p'-DDD	β -HCH
	Endosulfan 1	Endrin ketone	p, p'-DDE	γ -HCH (Lindane)
	Endosulfan 2	Heptachlor	p, p'-DDT	δ -HCH
	Kongenéry polychlórovaných bifenylov			
	PCB-28	PCB-101	PCB-138	PCB-180
	PCB-52	PCB-153		
	Melamín a jeho metabolity			
	melamín	amelín	amelid	kyanurová kyselina

Doplnkové látky	Výživné doplnkové látky	
	Vitamíny, provitamíny a chemicky presne vymedzené látky	Vitamín A ,Vitamín E ,Vitamín E (α-tocoferol –acetate), Cholín chlorid, zavedený vitamín D
	Aminokyseliny, ich soli	cystín, metionín, lyzín, treonín, alanín, arginín, kyselina asparágová, kyselina glutámová, glycín, histidín, izoleucín, leucín, fenylalanín, prolín, tyrozín, valín, tryptofán
	Liečivá	
	Kokcidistatiká	Salinomycín, Monenzín, Narazín, Robenidín, Maduramycín, Semduramycinát sodný, Halofuginón hydrobromid, Lasalocid sodný, Nikarbazín, Dekochinát, Diklazuril

2.10.1.8. Skúšobné laboratórium mikrobiológie

Činnosť SLMi je zameraná pre potreby štátnej odbornej kontroly hnojív a produktov na hnojenie v súlade s Nariadením EP a R (EÚ) 1009/2019 a pre potreby úradnej kontroly krmív a výživy zvierat v súlade s Nariadením vlády SR č. 438/2006 Z. z. o nežiadúcich látkach v krmivách a o iných ukazovateľoch bezpečnosti a použiteľnosti krmív.

SLMi v roku 2022 získalo akreditáciu SNAS podľa normy ISO/IEC 17025:2017. Akreditáciu podľa ISO 17025 má vo fixnom rozsahu.

Skúšky, ktoré SLMi vykonáva:

- *Štátna odborná kontrola hnojív a produktov na hnojenie:*
 - stanovenie prítomnosti/neprítomnosti baktérií rodu *Salmonella* spp.
 - stanovenie počtu baktérií druhu *Escherichia coli*
 - stanovenie počtu baktérií čeľade *Enterococcaceae*
 - stanovenie celkového počtu kvasiniek a plesní

- *Úradná kontrola krmív pre zvieratá:*

Nežiadúce látky

- stanovenie prítomnosti/neprítomnosti baktérií rodu *Salmonella* spp.
- stanovenie počtu baktérií druhu *Escherichia coli*
- stanovenie počtu baktérií čeľade *Enterococcaceae*
- stanovenie počtu baktérií čeľade *Enterobacteriaceae*
- stanovenie počtu termotolerantných koliformných baktérií
- stanovenie počtu koliformných baktérií
- stanovenie celkového počtu kvasiniek a plesní

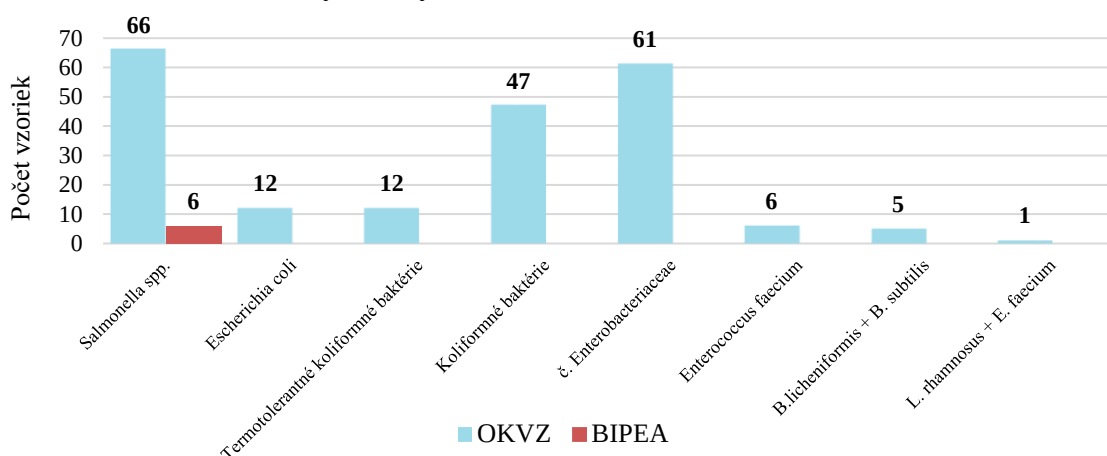
Doplnkové látky

- stanovenie počtu baktérií druhu *Bacillus subtilis* a *Bacillus licheniformis*
- stanovenie počtu baktérií druhu *Enterococcus faecium*
- stanovenie počtu baktérií druhu *Lactobacillus rhamnosus*
- stanovenie počtu kvasiniek druhu *Saccharomyces cerevisiae*

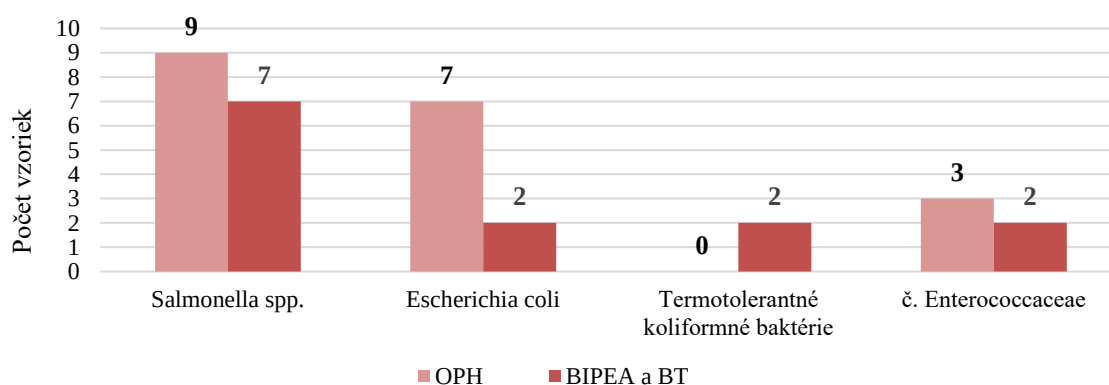
Prehľad výkonu činnosti SLMi v roku 2022

Stanovenie	krmivá (OKVZ)	hnojivá (OPH)	MPS (BIPEA)
stanovenie prítomnosti rodu <i>Salmonella</i> spp.	66	9	13
stanovenie počtu baktérií rodu <i>Escherichia coli</i>	12	7	2
Stanovenie počtu termotolerantných koliformných baktérií	12	-	2
stanovenie počtu koliformných baktérií	47	-	-
stanovenie počtu baktérií rodu <i>Enterococcus faecium</i>	6	-	-
stanovenie počtu baktérií rodu <i>E.faecium</i> a <i>L.rhamnosus</i>	1	-	-
stanovenie počtu baktérií rodu <i>Bacillus subtilis</i> a <i>B.licheniformis</i>	5	-	-
stanovenie počtu baktérií čeľade <i>Enterobacteriaceae</i>	61	-	-
stanovenie počtu baktérií čeľade <i>Enterococcaceae</i>	-	3	2
Spolu	101 vzoriek		

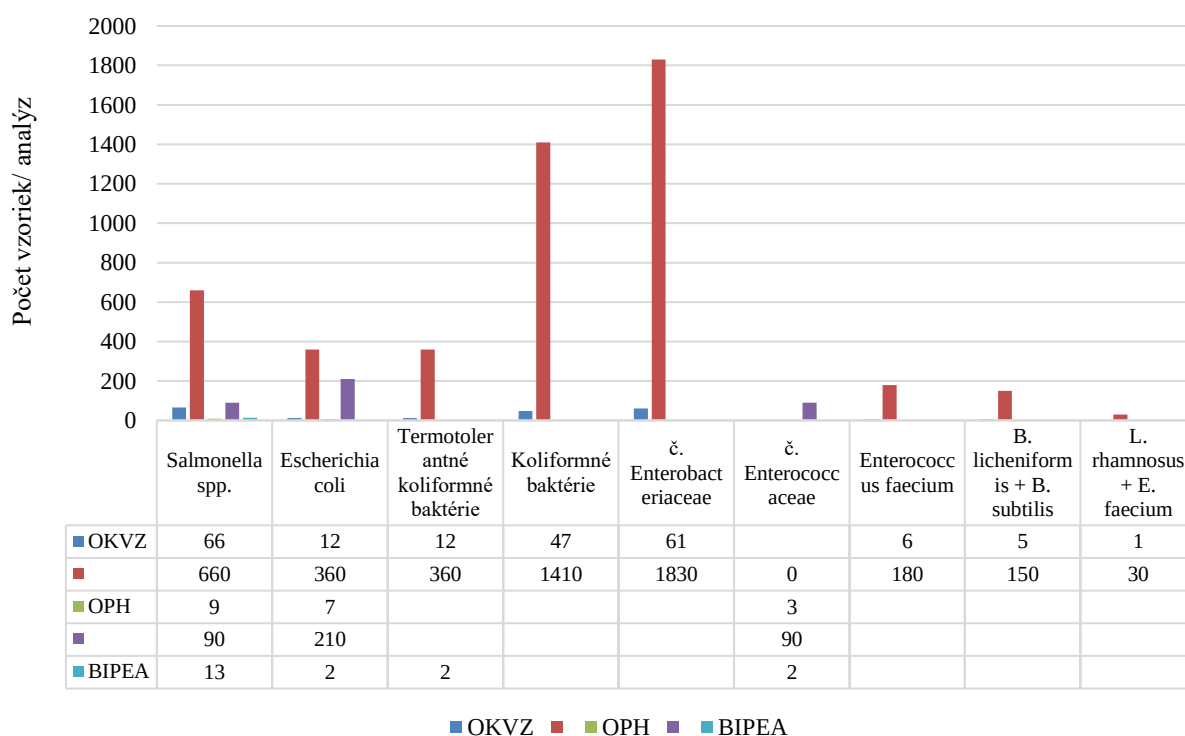
Počet analyzovaných vzoriek krmív z OKVZ za rok 2022

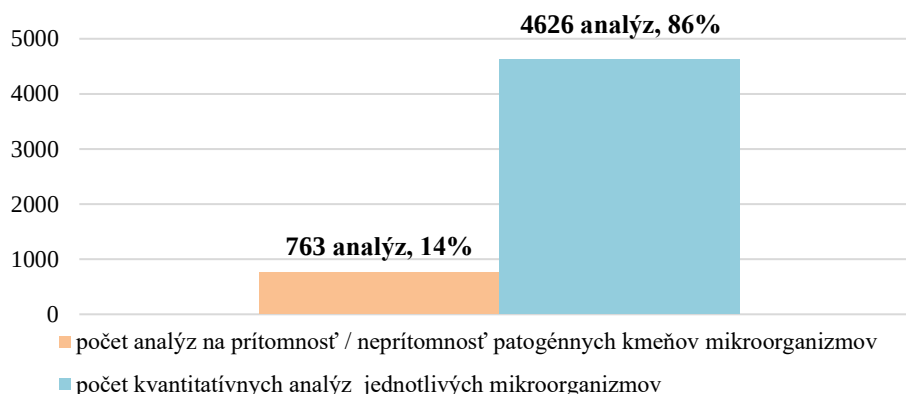
Počet analyzovaných vzoriek z OHP za rok 2022

Porovnanie počet vzoriek a analýz SLMi rok 2022

Pomer kvalitatívnych a kvantitatívnych stanovení mikroorganizmov

Účasť na medzilaboratórnej porovnávacej skúške

Počas roku 2022 sa SLMi zúčastnilo a úspešne absolvovalo:

- PT – BIPEA 105A Microbiology in feed 05/2022 stanovenie prítomnosti/neprítomnosti baktérií rodu *Salmonella spp.* v krmivách,
- Bilaterálna porovnávacia skúška MPS_1_2022_MIKR, 08/2022 multi parameter v komposte: Termotolerantné koliformné baktérie, β -glukuronidázopozitívne *Eschericia coli*, črevné enterokoky, fekálne streptokoky, *Salmonella spp.* v komposte,
- PT – BIPEA 91A Microbiological analyses of organic fertilizing materials – 11/2022 multi parameter v hnojivách: termotolerantné koliformné baktérie, β - glukuronidázopozitívne *Eschericia coli*, črevné enterokoky,
- PT – BIPEA 91B Microbiology of organic fertilizing materials 11/2022 stanovenie prítomnosti/neprítomnosti baktérií rodu *Salmonella spp.* v hnojivách.

2.11 Technický a skúšobný ústav pôdohospodársky

Skúšobné laboratórium Technického a skúšobného ústavu pôdohospodárskeho (ďalej len „SL TSÚP“) vykonávalo v roku 2022 nasledujúce činnosti v zmysle Zriaďovacej listiny ÚKSÚP vydanéj MPRV SR a ďalších ústredných orgánov štátnej správy a štátneho odborného dozoru a v rozsahu akreditácie udelenéj SNAS:

- vykonávanie akreditovaných skúšok technických, mechanických a ergonomických vlastností poľnohospodárskych, potravinárskych a lesníckych strojov a zariadení, bezpečnosti elektrických zariadení a ich krytia, meraní hluku a vibrácií v životnom a pracovnom prostredí a meraní technických parametrov dopravnej bezpečnosti zvláštnych vozidiel v rozsahu podľa platného osvedčenia o akreditácii č. S – 097 vydaného SNAS v súlade so zákonom č. 505/2009 Z. z. o akreditácii orgánov posudzovania zhody a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- zabezpečovanie činností poverenej organizácie na úseku rastlinolekárskej starostlivosti podľa zákona č. 405/2011 Z. z. o rastlinolekárskej starostlivosti a o zmene zákona Národnej rady SR č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov, a v súlade s Nariadením Európskeho parlamentu a Rady č. 2009/128/ES pre činnosť Spoločenstva na dosiahnutie trvalo udržateľného používania pesticídov v oblasti:
 - evidencie typov aplikačných zariadení (§ 29 zákona),
 - kontrol aplikačných zariadení (§ 30 zákona),
 - skúšok sušiarňí dreva pre tepelnú úpravu drevného obalového materiálu podľa FAO ISPM 15 (§ 6 zákona),
- vykonávanie činnosti technickej služby kategórie „A“ overovania vozidiel, systémov, komponentov a samostatných technických jednotiek a overovania ich zhodnosti, overovania typu spaľovacích motorov inštalovaných v necestných strojoch a overovania ich zhodnosti na účely schvaľovania, typového schvaľovania, typového schvaľovania ES a homologizácie typu podľa zákona č. 106/2018 Z. z. o prevádzke vozidiel v cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov a v súlade s Nariadením Európskeho parlamentu a Rady 167/2013 o schvaľovaní poľnohospodárskych a lesných vozidiel a o dohľade nad trhom s týmito vozidlami, na základe poverenia Ministerstva dopravy a výstavby SR,
- vykonávanie odborných posúdení technológií liehovarníckych závodov a vydávanie vyjadrení autorizovanej osoby k technologickým častiam liehovarníckych závodov v súlade so zákonom č. 467/2002 Z. z. o výrobe a uvádzaní liehu na trh v znení neskorších predpisov,
- zisťovanie faktorov životného a pracovného prostredia v oblasti merania emisií a imisií hluku a vibrácií podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov na základe osvedčenia o odbornej spôsobilosti vydaného ÚVZ SR,
- riešenie výskumných a vývojových úloh v oblasti aplikovaného výskumu strojov a technologických liniek pre poľnohospodársku prax,
- vyjadrenia k projektom spracovaným v rámci podporných programov podľa požiadaviek PPA,
- zúčastňovanie sa na tvorbe technickej politiky rezortu,
- zabezpečovanie fakultatívnych požiadaviek MPRV SR v oblasti mechanizácie poľnohospodárstva, energetiky, obnoviteľných zdrojov energie, ochrany a bezpečnosti pri práci, životného prostredia,
- štandardizácia fyzikálno - mechanických a chemických kritérií pre pevné palivo z poľnohospodárskej biomasy, zabezpečovanie normalizačnej činnosti v oblasti tekutých biopalív a bioplynu,
- výskum strojov a technologických liniek vhodných na energetické a priemyselné využitie poľnohospodárskej biomasy,
- zabezpečenie činnosti „Výskumného centra potenciálu biomasy“.

SL TSÚP je súčasťou ÚKSÚP - TSÚP Rovinka, ktorý je od 01.7.2017 Rozhodnutím MPRV SR začlenený do ÚKSÚP ako jeho organizačná zložka.

SL TSÚP je akreditovaným laboratóriom podľa normy ISO/IEC 17025:2017. Akreditáciu udelila SNAS ako výhradný dodávateľ akreditačných služieb v SR rozhodnutím č. 016/9192/2021/2 zo dňa 19.07.2021. Oblasť akreditácie pokrýva skúšky technických, mechanických, ergonomických a elektrických vlastností poľnohospodárskych, potravinárskych a lesníckych strojov a zariadení, bezpečnosti elektrických zariadení a ich krytia, meraní hluku a vibrácií v životnom a pracovnom prostredí a meraní technických parametrov dopravnej bezpečnosti tzv. zvláštnych vozidiel - mobilné stroje pre poľnohospodárstvo, lesníctvo, prípadne stavebníctvo a komunálnu techniku. Ťažiskovou oblasťou činnosti SL TSÚP v roku 2022 bolo skúšobníctvo prezentované vo forme akreditovaných skúšok v rozsahu podľa osvedčenia o akreditácii č. S-097/2021, a zároveň neakreditovaných skúšok, resp. skúšok a výkonov činností delegovaných zriaďovateľom, resp. inými ústrednými orgánmi štátnej správy a relevantnými právnymi predpismi do kompetencie ÚKSÚP prioritne pre potreby agrosektora, resp. pre subjekty s aktivitami v tomto priestore.

Skúšobné laboratórium Technického a skúšobného ústavu pôdohospodárskeho

Z pohľadu služieb poskytovaných SL TSÚP išlo najmä o nasledujúce aktivity s uvedenými počtami reálnych výstupov v jednotlivých oblastiach:

- *činnosti poverenej organizácie na úseku rastlinolekárskej starostlivosti* (Rozhodnutie MPRV SR č. 427/2017-100 zo 04.08.2017) podľa zákona č. 405/2011 Z. z. o rastlinolekárskej starostlivosti a o zmene zákona Národnej rady SR č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov:

- kontroly aplikačných zariadení v procese ich používania pri ochrane rastlín (§ 30 zákona č. 405/2011 Z. z.) - počet vykonaných kontrol: 453
- evidencia typov aplikačných zariadení pred ich uvedením na trh, resp. do používania (§ 29 zákona č. 405/2011 Z. z.) - počet evidencií: 7
- skúšky sušiarň dreva (FAO ISPM 15/rev. 2009) pre preverenie technologických predpokladov na ničenie škodlivých organizmov v obalovom materiáli a obaloch z dreva pre potreby registrácie podnikajúcich fyzických alebo právnických osôb na úseku rastlinolekárskej starostlivosti (§ 11 zákona č. 405/2011 Z. z.) - počet skúšok (kontrol): 42, z toho 2 prvotné a 40 opakovaných

- *činnosti technickej služby kategórie „A“ overovania vozidiel, systémov, komponentov a samostatných technických jednotiek a overovania ich zhodnosti, overovania typu spaľovacích motorov inštalovaných v necestných strojoch a overovania ich zhodnosti na účely schvaľovania, typového schvaľovania, typového schvaľovania ES a homologizácie typu* podľa zákona č. 106/2018 Z. z. o podmienkach prevádzky vozidiel v premávke na pozemných komunikáciách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov na základe poverenia Ministerstva dopravy a výstavby SR (poverenie č. TSOV/2/2021 zo dňa 23.08.2021)

- testy typov zvláštnych vozidiel (nariadenie EP a R 167/2013/ES) - počet vykonaných komplexných testov: 156

- *odborné posudzovanie technológií liehovarníckych závodov a vydávanie vyjadrení autorizovanej osoby k technologickým častiam liehovarníckych závodov* v súlade so zákonom č. 467/2002 Z. z. o výrobe a uvádzaní liehu na trh v znení neskorších predpisov - počet posúdených liehovarníckych závodov: 37

- *zisťovanie faktorov životného a pracovného prostredia v oblasti merania emisií a imisií hluku a vibrácií* podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia

a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov na základe osvedčenia o odbornej spôsobilosti vydaného ÚVZ SR

- o meranie hluku v životnom prostredí, emisie zo zdroja výrobnnej prevádzky - počet skúšok: 1.

Uvedené činnosti zabezpečovalo 6 zamestnancov SL TSÚP.

Všetky činnosti SL TSÚP boli vykonané v externých podmienkach u zákazníkov, čo kládlo na personál vysoké nároky na cestovanie a čas.

Kontroly aplikačných zariadení boli v rámci SR zabezpečené prostredníctvom 12 kontrolných staníc so samostatnou právnou a ekonomickou subjektivitou (nie sú súčasťou ÚKSÚP) a kontrolnou stanicou SL TSÚP.

Analytické laboratórium tuhých palív a biomasy

Výsledky výskumu TSÚP reprezentujú práce Analytického laboratória tuhých palív a biomasy (ďalej len „ALTPB“). Cieľom a poslaním ALTPB je poskytovať kvalitné a kompletné laboratórne služby súvisiace s činnosťou v pôdohospodárstve a tieto služby neustále zlepšovať. ALTPB prioritne vykonáva analýzy tuhých biopalív vyrobených z lesnej alebo poľnohospodárskej biomasy alebo z recyklovateľných materiálov.

Špecifikácia činností ALTPB

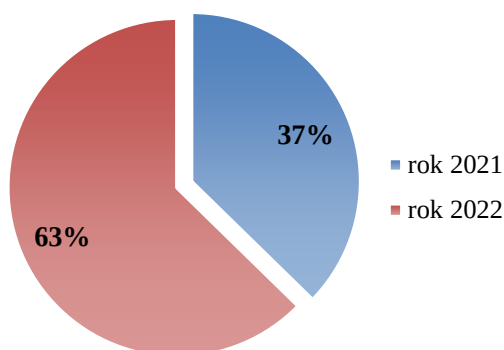
Objekt skúšky		Zavedená metóda	
predmet / matrica /prostredie	vlastnosť / parameter / ukazovateľ / analyt	princíp / druh / typ	označenie
tuhé biopalivá a biomasa	vlhkosť	gravimetria	STN EN ISO 18134-1
	popol		STN EN ISO 18134-2
	jemné častice	kalorimetria	STN EN ISO 18122
	spalné teplo		STN EN ISO 18846
			STN EN ISO 18125

Štatistika výkonov ALTPB TSÚP za obdobie 01.01.2022 až 31.12.2022

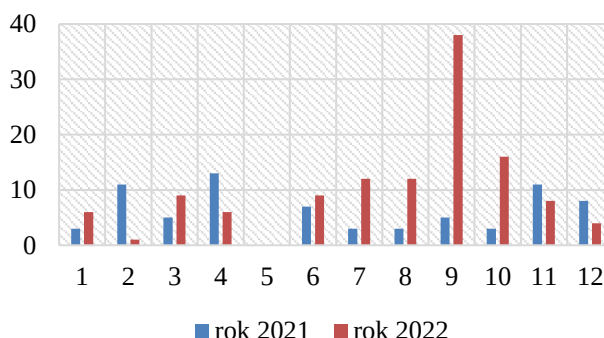
V roku 2022 bolo v ALTPB vykonaných 405 jednotlivých analýz v 121 analyzovaných vzorkách. V dňoch 12.-13.04.2022 prebehol na oddelení ALTPB externý dohľad SNAS. Plánovaný interný audit zameraný na kapitoly 4, 5, 6, 8 ISO/IEC 17025:2017 sa realizoval dňa 10.06.2022, interný audit zameraný na splnenie kapitoly 7, ISO/IEC 17025:2017 prebehol 24.10.2022. Dňa 15.11.2022 ALTPB absolvovalo vertikálny audit a svedecké posúdenie výkonu skúšky. V roku 2022 sa laboratórium ALTPB zúčastnilo medzilaboratórneho testu, kde úspešne absolvovalo opakované PT na pol4 – spalné teplo. Vykonané interné audity a dohľad SNAS skonštatovali súlad s plnením požiadaviek podľa ISO/IEC 17025. Zistené nezhody, riziká a návrhy na zlepšenie boli bezodkladne zapracované do systému manažérstva laboratória, resp. vyplývajúce úlohy sa plnia priebežne. Všetky prijaté opatrenia boli efektívne. Laboratórium sa intenzívne pripravovalo na plánovanú reakreditáciu 02/2023.

Činnosť analytického laboratória tuhých palív a biomasy sa oproti roku 2021 zvýšila, ktorý bol ovplyvnený pandemiou. Pri porovnaní rokov 2021 a 2022 sme v roku 2021 akreditovanými metódami (obsah vlhkosti, obsah popola, spalné teplo, jemné častice) analyzovali 37 % vzoriek (72 vzoriek) a v roku 2022 63 % vzoriek (121 vzoriek). V rámci laboratória sa robili aj iné metódy dĺžka/priemer, sytná hmotnosť, chlór, CHN (plynová chromatografia), AAS flame (atómová absorpčná spektrofotometria).

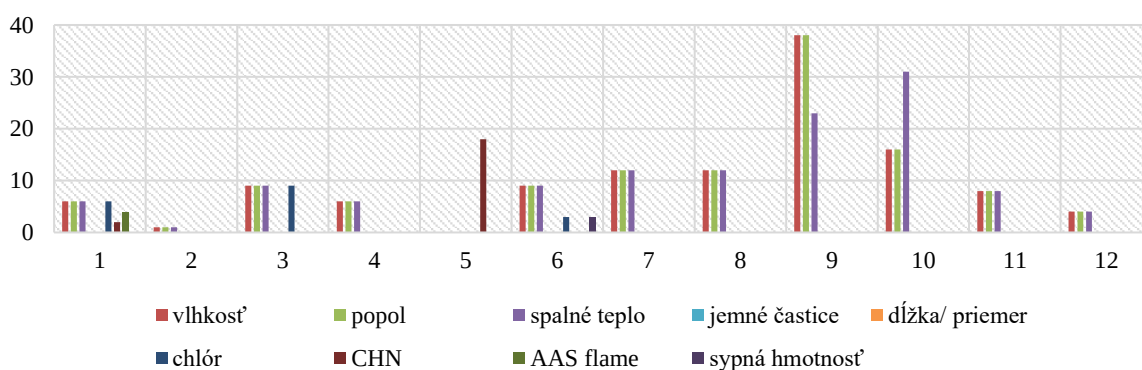
Porovnanie rokov

Mesačné porovnanie akreditovaných metód rok 2021 - 2022

Prehľad analyzovaných metód 2022

Typ analýzy	Σ počet analýz
vlhkosť	121
popol	116
spalné teplo	120
jemné častice	2
dĺžka/ priemer	1
chlór	18
CHN	20
AAS flame	4
sytná hmotnosť	3

V roku 2022 sa porovnávali hodnoty spalného tepla jednotlivých druhov biopalív, pričom sa sledoval vplyv vody na stúpajúcu hodnotu spalného tepla. Nakoľko vlhkosť je jedným z najdôležitejších kritérií posudzovaných v rámci hodnotenia kvality biomasy, vplýva nielen na základné energetické vlastnosti biomasy, ktorými sú spalné teplo a výhrevnosť, ale i na samotný proces a podmienky horenia paliva. Z uvedených údajov je možné konštatovať, že rozhodujúci vplyv na výhrevnosť energetickej biomasy bude mať práve obsah vody.

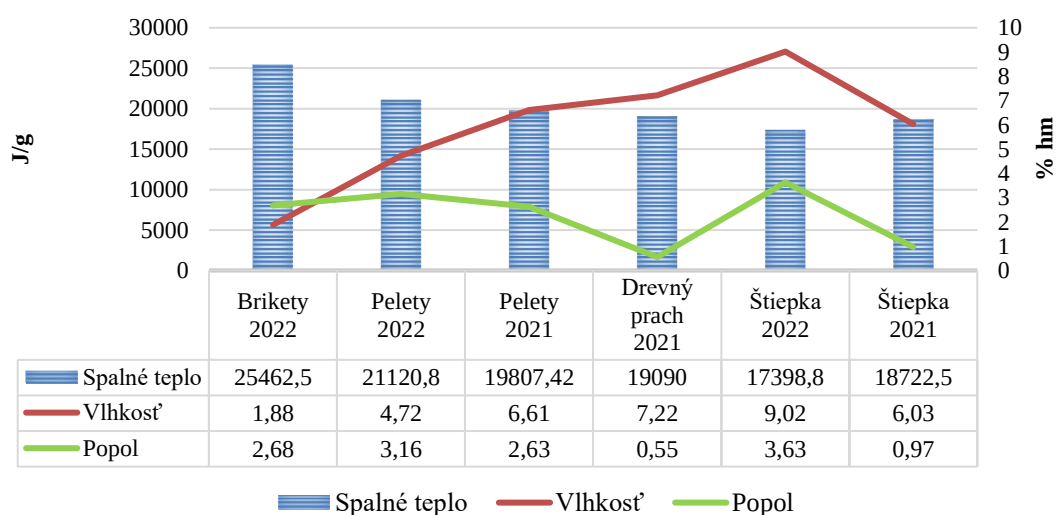
Všeobecne môžeme povedať, že palivo je látka, ktorá horí a že pri tomto procese sa uvoľňuje teplo, ktoré využívame na naše potreby. Palivo sa skladá z horľaviny a balastu. Horľavina je tá časť, ktorú v palive chceme, pretože je nositeľom energie. Balastom nazývame tú časť paliva, ktorá je v palive obsiahnutá, ale neprináša žiadny energetický zisk, hovoríme o vode a popolovine. So znižovaním obsahu vody a popoloviny sa zvyšuje kvalita paliva, ľahšie a účinnejšie sa spaľuje a obsahuje viac energie. So znižujúcim obsahom popoloviny sa znižujú emisie tuhých znečisťujúcich látok (prach) a znižuje sa náročnosť údržby spaľovacieho zariadenia.

Základným a zrejme aj najdôležitejším parametrom, ktorý charakterizuje palivo, je výhrevnosť a spalné teplo. Tieto veličiny vyjadrujú množstvo chemicky viazaného tepla, ktoré sa uvoľní pri dokonalom spálení jednotkovej hmotnosti paliva. Čím väčšia výhrevnosť, tým menej musíme prikladať, aby sme vykúrili rovnaký priestor. Hodnota výhrevnosti závisí iba od obsahu aktívnych prvkov horľaviny (C, H,S), čím väčšia časť paliva bude tvorená týmito prvkami, tým viac energie bude obsahovať a tým väčšiu výhrevnosť bude mať. So zvyšovaním obsahu vody a popoloviny sa znižuje obsah aktívnych prvkov a teda výhrevnosť klesá. Obsah popoloviny môžeme ovplyvniť len minimálne, ale obsah vody napr. pri biomase vieme výrazne znížiť sušením.

Výhrevnosť sa nedá zmerať, počíta sa zo spálneho tepla, ktoré sa stanoví v kalorimetri a z obsahu vody. Spalné teplo je definované ako teplo, ktoré sa uvoľnilo pri spálení jednotkového množstva paliva s tým, že produkty spaľovania (spaliny) sú ochladené na pôvodnú teplotu paliva. Takže sa všetka voda v spalinách skondenzuje a na konci experimentu je v kvapalnom stave (tým sa uvoľňuje skupenské teplo vody). Pri výhrevnosti je to však inak, voda neskondenzuje, ale ostane v plynnom stave ako vodná para (takže sa neuvoľní skupenské teplo vody), nakoľko jedným z aktívnych prvkov horľaviny je vodík, ktorý je v štruktúre tuhých palív viazaný v rôznych podobách. Keď vodík v akejkolvek podobe horí, tvorí sa vodná para, ktorá je súčasťou spalín (biely dym nad komínom). Preto sa výhrevnosť vypočítava zo spálneho tepla.

Na základe analýz z rokov 2021 a 2022 a podľa uvedených grafov je možné skonštatovať, že práve brikety mali najnižšie hodnoty obsahu vody, čo sa odzrkadlilo na hodnotách spálneho tepla, ktoré boli najvyššie spomedzi ostatných vzoriek. Vhodným vykurovacím materiálom sú taktiež pelety, ktoré mali oproti briketám vyšší obsah vody, preto bola hodnota spálneho tepla porovnateľne nižšia ako hodnota pri briketách. Dôvodom bol zvyšujúci sa obsah vody, čím sa znižuje obsah aktívnych prvkov a teda výhrevnosť klesá. Najnižšiu hodnotu spálneho tepla mala štiepka, ktorá obsahuje najviac vody, preto by bolo vhodné ju pred spaľovaním kvalitne vysušiť, aby sa znížil podiel vody v biomase.

POROVNANIE JEDNOTLIVÝCH DRUHOV BIOPALÍV

Na základe osvedčenia o spôsobilosti vykonávať výskum a vývoj č. 2017-1812/6573:2-26C0 vydaného Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR dňa 24.02.2017 a zároveň výzvy č. 51/PRV/2021 na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok z Programu rozvoja vidieka SR bol odbor TSÚP kompetentnou organizáciou pre posudzovanie inovatívosti projektov pre opatrenie 4, podopatrenie 4.2. Podpora pre investície na spracovanie/uvádzanie na trh a/alebo vývoj poľnohospodárskych výrobkov.

Projekty boli posudzované z hľadiska prítomnosti inovačných prvkov:

- výrobková inovácia prípadne nový výrobok,
- inovácia technológie,
- inovácia prinášajúca energetické úspory,
- inovácia prinášajúca ekologický efekt poľnohospodárskych výrobkov.

V rámci hodnotenia sme kategorizovali inovatívnosť aktivít projektu z troch hľadísk:

- inovácia v produkte – zavedenie nového stroja, prístroja, technologického prvku či celej technologickej linky vo významnom rozsahu alebo jeho modifikácia a vývoj,
- inovácia v procese - modifikácia spôsobu výroby, ošetrovania, zberu, spracovania, uskladnenia a pod.,
- inovácia v kontexte - poskytovanie súčasných aktivít novým spôsobom.

V roku 2022 vykonal TSÚP 93 odborných posúdení inovatívnosti projektov a potenciálnej úspory vody.

Bioplynové laboratórium TSÚP Rovinka

V roku 2022 sa činnosť bioplynového laboratória zvýšila oproti roku 2021, ktorý bol ovplyvnený pandemiou. Bol predĺžený režim vyživovania z raz za mesiac na raz za dva až tri mesiace pričom sa sledovala hladina vyprodukovaného metánu, CH₄. Interval vyživovania bolo možné predĺžiť na základe pravidelných meraní koncentrácie plynov pomocou BIOGAS analyzátoru v intervale raz za 3 dni. Podľa nižšie uvedeného grafu môžeme konštatovať, že vyživovanie bolo dostatočné, nakoľko vďaka častým meraniam sa ľahko zachytilo znižovanie produkcie CH₄. Ako je dobre vidieť na grafe po približne dvoch až troch mesiacoch došlo k poklesu produkcie CH₄, čo signalizovalo, že je čas k vyživeniu. Po vyživení postupne začala stúpať nameraná hladina. Produkcia bioplynu je dobre viditeľná v grafe, mení sa nepravidelne. Možno konštatovať, že produkcia a výkyvy CH₄ boli vo všetkých troch bioreaktoroch približne rovnaké.

S istotou nie je možné predpokladať, čo spôsobuje výkyvy v produkcii, nakoľko chemické zloženie bioplynu je závislé na mnohých faktoroch, predovšetkým na zložení vstupného substrátu. Bioplyn tvorí z väčšiny CH₄ (50 % až 75 %) a oxid uhličitý (CO₂) (25 % - 50 %). Ďalej sa v zmesi vyskytuje minoritné zastúpenie plynov ako dusík (N₂), kyslík (O₂) a ďalšie nežiadúce prímеси. Pokiaľ je koncentrácia CO₂ vysoká, proces anaeróbnej fermentácie neprebíha ideálne. Prítomnosť O₂ signalizuje netesnosť systému. Táto skutočnosť môže byť nebezpečná, pretože zmes O₂ a CH₄ je výbušná. V zmesi sa môže vyskytovať aj vodík (H₂), ten signalizuje narušenie rovnováhy medzi priebehom acidogénnej a metanogénnej fázy. Tento jav je väčšinou spôsobený nadmerným zaťažením surového materiálu. V neposlednom rade zmes môže obsahovať sírovodík, sulfán (H₂S), je však nežiadúcim elementom celého procesu. Síra sa prirodzene vyskytuje v aminokyselinách a je kľúčovým prvkom pre viabilitu biomasy, je však vhodné jej prísun v podobe substrátu minimalizovať. Preto je odporúčané kŕmiť substrátom, kde je obsah bielkovín skladajúcich sa z aminokyselín so sírnymi funkčnými skupinami minimálna. Bioplyn môže ešte obsahovať stopy argónu, amoniaku a oxidu dusného.

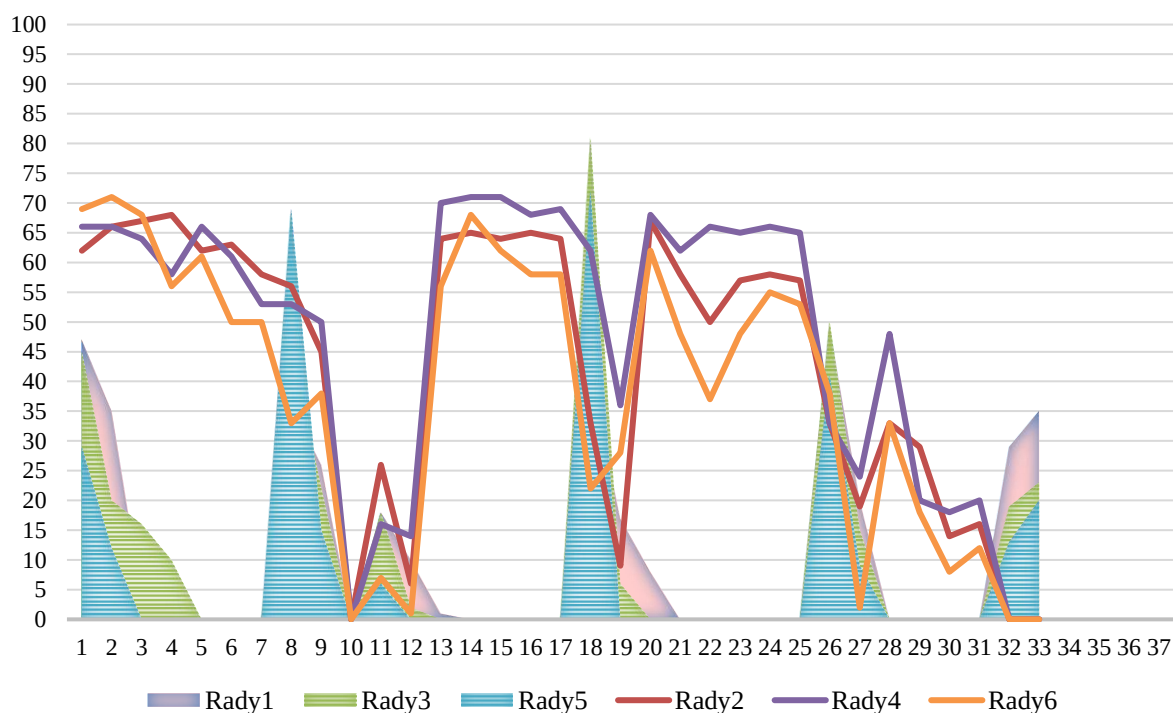
Vďaka získaným informáciám bola výživa bioreaktorov realizovaná substrátom s celkovou hmotnosťou 500 g, pričom podiel ovocia/zeleniny bol cca 150 g. Dôležité je dodávať hlavne veľa sacharidov, trochu lipidov a málo bielkovín. Do zmesi sa pridáva 30 g suchého hrachu, ktorý má za úlohu zvýšiť produkciu bioplynov. Do všetkých troch bioreaktorov sa pridávalo 5g použitého rastlinného oleja, ktorý mal pozitívny vplyv na tvorbu bioplynu v konečných fázach, približne týždeň pred ďalším vyživovaním. Využíva sa aj na reguláciu peny a ako doplnok k hlavnému zdroju uhlíka.

V roku 2022 boli optimalizované procesy pre stabilné zvýšenie produkcie CH₄ a zároveň boli vyhľadávané nové alternatívne typy substrátov. Produkciu CH₄ v bioreaktoroch sa nepodarilo stabilizovať, nakoľko pri bioreaktoroch BR2, BR3 a BR4 boli počas roka zaznamenané výkyvy. Na základe grafu je však možné konštatovať, že predĺžený interval vyživovania na dva až tri mesiace bol dostatočný, spôsobil relatívne stabilnú produkciu CH₄ na dobu cca dva mesiacov,

následne došlo k jej klesaniu až výraznému poklesu hodnôt, čo signalizovalo čas prikrmenia. Po prikrmení sa začal tvoriť H_2S a následne o niekoľko dní začala stúpať aj produkcia CH_4 , ktorá sa opäť na dva až tri mesiace stabilizovala. Priemerná produkcia CH_4 pre BR2 bola 43 %, BR3 48 % a pre BR4 38 %. Priemerná produkcia H_2S pre BR2 bola 11 %, BR3 11 % a pre BR4 9 %. Z dlhodobého hľadiska je produkciu bioplynu hodnotená pozitívne aj s predĺženým intervalom prikrmenia každé dva až tri mesiace.

V roku 2023 bude pokračovať cieľ optimalizácie procesov pre stabilné zvýšenie produkcie CH_4 a zároveň vyhľadávajú nové alternatívne typy substrátov.

PRODUKCIA CH_4 A H_2S V BIOREAKTOROCH 2022

Pozn: Rady1 – produkcia H_2S – BR2 Rady3 – produkcia H_2S – BR3 Rady5 – produkcia H_2S – BR4
Rady2 – produkcia CH_4 – BR2 Rady4 – produkcia CH_4 – BR3 Rady6 – produkcia CH_4 – BR4

2.12 Ciele a prehľad ich plnenia v rámci programu potravinová bezpečnosť, zdravie a ochrana zvierat a rastlín

Program/podprogram/prvok/:

090 - Potravinová bezpečnosť, zdravie a ochrana zvierat a rastlín

09009 - Regulácia vstupov, zdravie a kvalita rastlín

0900901 - Zabezpečenie kvalitných a bezpečných vstupov do poľnohospodárstva

Zdroj financovania:	Štátny rozpočet - Zdroj 111
Výška schváleného rozpočtu v EUR:	12 130 296,00
Výška upraveného rozpočtu v EUR:	13 772 187,40
Vykazovaná skutočnosť k 31.12.2022:	13 769 894,00

Cieľ 1: Výkonom rastlinolekárskej kontroly na vonkajších hraniciach EÚ zabezpečiť účinnú ochranu štátneho územia SR pred zavlečením škodlivých organizmov rastlinného pôvodu

V roku 2022 bolo pri dovoze na HKS Čierna nad Tisou, HKS Vyšné Nemecké a HKS Bratislava letisko M. R. Štefánika skontrolovaných celkom 11 188 zásielok rastlín, rastlinných produktov alebo predmetov v zmysle nariadenia Európskeho parlamentu a Rady EÚ č. 2017/625 o úradných kontrolách a iných úradných činnostiach vykonávaných na zabezpečenie uplatňovania potravinového a krmivového práva a pravidiel pre zdravie zvierat a dobré životné podmienky zvierat, pre zdravie rastlín a pre prípravky na ochranu rastlín a Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/2031 o ochranných opatreniach proti škodcom rastlín. V roku 2022 bolo pri dovoze na HKS pozastavených celkom 20 zásielok nespĺňajúcich podmienky vstupu do EÚ. Pri vývoze na HKS bolo vybavených celkom 10 zásielok, na ktoré boli vystavené rastlinolekárske osvedčenia. Na vylievacích poštách bolo skontrolovaných 153 zásielok rastlín pôvodom z tretích krajín, z toho 127 zásielok nespĺňalo podmienky vstupu do EÚ. Nevyhovujúce zásielky v počte 125, boli vrátené späť do krajiny pôvodu, 2 zásielky boli zničené.

Cieľ 2: V rámci monitoringu životného prostredia, ochrany spotrebiteľa a bezpečnosti potravín zrealizovať chemické rozborov prípravkov na ochranu rastlín

V roku 2022 bolo podľa požiadaviek Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009 o uvádzaní prípravkov na ochranu rastlín na trh, vykonaných 1 462 chemických rozborov (ukazovateľov) v 223 vzorkách chemických prípravkov na ochranu rastlín. V počte chemických rozborov sú zahrnuté identifikácia a kvantifikácia obsahu účinných látok, safenerov, relevantných nečistôt, koformulantov, GC MS profily a fyzikálno - chemické analýzy, ktoré ovplyvňujú správnu aplikáciu prípravkov (penivosť, zmáčateľnosť, pH, dispergovateľnosť, suspendovateľnosť, emulzné charakteristiky, merná hmotnosť, jemnosť mletia, makroskopické posúdenie). Z úradnej kontroly podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 625/2017 o úradných kontrolách a iných úradných činnostiach bolo v súlade s plánom kontrol analyzovaných 92 vzoriek, v ktorých bolo stanovených 821 ukazovateľov. Od externých žiadateľov bolo analyzovaných 122 vzoriek prípravkov na ochranu rastlín na 614 ukazovateľov. Pre kontrolu kvality bolo analyzovaných 9 vzoriek na 26 ukazovateľov z medzinárodných proficiencie testov. Prekročenie plánovaných rozborov bolo navýšené z dôvodu rozšírenia analýz o GC MS profily podľa požiadaviek Európskej komisie DG Sante, nárastu počtu vzoriek úradnej kontroly morených osív a navýšenia požiadaviek na analýzu prípravkov na ochranu rastlín od externých žiadateľov, čo súvisí s Vyhláškou MPRV SR č. 51/2021, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MPRV SR č. 485/2011 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípravkoch na ochranu rastlín v znení vyhlášky č. 117/2013 Z. z. Pre ochranu bezpečnosti potravín je dôležitý

nielen počet kontrolovaných vzoriek, ale hlavne počet kontrolovaných ukazovateľov (analýz) vo vzorke, ktoré sa rozširujú v súvislosti s rozšírením zamerania kontroly.

Cieľ 3: V rámci kontroly bezpečnosti krmivárskeho reťazca zabezpečiť analýzy vzoriek zameraných na stanovenie kvality a ostatných ukazovateľov bezpečnosti a použiteľnosti krmív v zmysle dodržiavania príslušných nariadení vlády SR a EÚ legislatívy v tejto oblasti

V rámci kontroly bezpečnosti krmivového reťazca zameranej na stanovenie zložiek živočíšneho pôvodu bolo analyzovaných 42 vzoriek, na prítomnosť rezíduí kokcidiostatík analyzovaných 49 vzoriek krmív, v ktorých bolo stanovených spolu 356 kokcidiostatík. Na sledovanie prítomnosti GMO bolo vykonaných 130 analýz a na sledovanie prítomnosti rezíduí pesticídov bolo analyzovaných 193 vzoriek. Počet vzoriek a analýz stúpa, nakoľko sa rozširuje oblasť zamerania na rôzne kritéria súvisiacich s bezpečnosťou krmív. Na sledovanie rádioaktivity bolo analyzovaných 35 vzoriek. Na sledovanie β -agonistických látok bolo analyzovaných 21 vzoriek. Na sledovanie prvkov – Sb, Al, Cu, Ni, Cr bolo analyzovaných 23 vzoriek. Na sledovanie rezíduí antibiotík bolo analyzovaných 44 vzoriek.

Na obsah mykotoxínov - zearalenon, ochratoxín A - HPLC metódou bolo analyzovaných 20 vzoriek. Na obsah ťažkých kovov – Pb, Cd, As, Hg bolo analyzovaných 174 vzoriek. Na prítomnosť nežiaducej látky – melamínu bolo analyzovaných 24 vzoriek.

Vykonávanie analýz bolo v súlade s plánom analýz na rok 2022, niektoré však z objektívnych dôvodov nebolo možné splniť.

Cieľ 4: Plnenie činnosti v zmysle zákona č. 405/2011 Z. z. o rastlinolekárskej starostlivosti a o zmene zákona Národnej rady SR č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov

TSÚP vykonal predmetné kontroly používaných aplikačných zariadení na ochranu rastlín v SR ako poverená organizácia na úseku rastlinolekárskej starostlivosti v súlade so zákonom 405/2011 Z. z. o rastlinolekárskej starostlivosti a o zmene zákona č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov a čl. 8 smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2009/128/ES, ktorou sa ustanovuje rámec pre činnosť spoločnosti na dosiahnutie trvalo udržateľného používania pesticídov.

Plnenie plánu k 31.12.2021 prekročilo 100 %. Cieľ bol splnený.

Cieľ 5: Plnenie činnosti v zmysle § 3 ods. 3 zákona č. 467/2002 Z. z. o výrobe a uvádzaní liehu na trh v znení neskorších predpisov

TSÚP vykonáva predmetné posúdenia ako autorizovaná osoba v súlade s § 3 ods. zákona č. 467/2002 Z. z. o výrobe a uvádzaní liehu na trh v znení neskorších predpisov.

Plnenie plánu k 31.12.2021 prekročilo 100 %. Cieľ bol splnený.

Cieľ 6: Plnenie činnosti v zmysle Projektovej zmluvy č. 996/2015 z Nórskeho finančného mechanizmu

Analytické laboratórium tuhých palív a biomasy poskytuje kvalitné a kompletné laboratórne služby súvisiace s kontrolnou činnosťou v pôdohospodárstve a tieto služby neustále zlepšuje. V roku 2022 bolo vykonaných 405 jednotlivých analýz v 121 analyzovaných vzorkách. Dané služby vykonáva vo svojich skúšobných laboratóriách podľa fixného rozsahu akreditácie. Analytické laboratórium tuhých palív a biomasy zároveň zabezpečuje cieľové udržiavanie výsledkov a indikátorov projektu číslo GIIPP001 financovaného z NFM a štátneho rozpočtu SR. Plnenie činnosti v zmysle Projektovej zmluvy č. 996/2015 z Nórskeho finančného mechanizmu za rok 2022 za ÚKSÚP ako žiadateľa a projektových partnerov bolo zaslané Správcovi programu prostredníctvom Výročnej monitorovacej správy v riadnom termíne do konca januára 2023.

Program/podprogram/prvok/:

090 - Potravinová bezpečnosť, zdravie a ochrana zvierat a rastlín

09009 - Regulácia vstupov, zdravie a kvalita rastlín

0900902 - Monitorovanie organizmov škodlivých pre rastliny a rastlinné produkty

Európska komisia Rozhodnutím o grante a pridruženom financovaní schválila financovanie Národného monitorovacieho programu prieskumu vybraných škodlivých organizmov v SR, ktorý vykonáva ÚKSÚP a Národné lesnícke centrum.

Zdroj financovania:	Štátny rozpočet - Zdroj 111
Výška schváleného rozpočtu v EUR:	102 000,00
Výška upraveného rozpočtu v EUR:	102 000,00
Výkazovaná skutočnosť k 31.12.2022 v EUR:	102 000,00

Cieľ 1: Zhromažďovanie spoľahlivých údajov o prítomnosti alebo neprítomnosti škodcov vo všeobecnosti a pre určité rastliny a rastlinné produkty

OOR, ÚKSÚP v spolupráci s Národným lesníckym centrom vo Zvolene monitoroval v rámci tejto úlohy spolu 78 vybraných škodlivých organizmov rastlín, rastlinných produktov alebo iných predmetov. V rámci tohto monitoringu bolo zistených 16 vzoriek s pozitívnym výskytom škodlivých organizmov, na ktorých eradikáciu bolo vydaných 4 rozhodnutia. Všetky nariadené rastlinolekárske opatrenia boli vykonané, čím sa zabránilo rozširovaniu týchto škodlivých organizmov na území SR.

Cieľ 2: Zhromažďovanie spoľahlivých údajov o prítomnosti alebo neprítomnosti škodcov na zozname upozornení EPPO a diagnostikovanie neobvyklých príznakov svedčiacich o nových škodcoch, ktoré sú nevyhnutné pre včasné odhalenie prítomnosti nových škodcov

OOR ÚKSÚP vykonával kontrolu prieniku nových škodlivých organizmov na územie SR. V rámci týchto pozorovaní a prieskumov boli zistené nekaranténne škodlivé organizmy, a to vrtivka rakytníková (*Rhagoletis batava*), vrtivka americká (*Rhagoletis cingulata*) a cikáda *Orientus ishidae*.

Program/podprogram/prvok/:

0EK - Informačné technológie financované zo štátneho rozpočtu

0EK0K - Informačné technológie financované zo štátneho rozpočtu

0EK0K 03 - Podporná infraštruktúra

Zdroj financovania:	Štátny rozpočet - Zdroj 111
Výška schváleného rozpočtu v EUR:	226 130,00
Výška upraveného rozpočtu v EUR:	226 130,00
Výkazovaná skutočnosť k 31.12.2022 v EUR:	190 460,14

Cieľ 1: Efektívnejšie využívanie a riadenie prostriedkov na IT výdavky s maximálnou hospodárnosťou vynaloženia finančných prostriedkov

Odbor informatiky ÚKSÚP zabezpečil spoľahlivú a bezpečnú prevádzku počítačovej a komunikačnej infraštruktúry tak, aby odborným útvarom vytvoril čo možno najlepší podmienky pre ich prácu. V rámci rutínnej prevádzky infraštruktúry boli uhradené poplatky za používanie komunikačnej infraštruktúry a telekomunikačných služieb v celkovej sume 48 095,79 EUR. Za 128 285,31 EUR bola nakúpená a obnovená výpočtová technika a telekomunikačná technika určená na obnovu vyradenej techniky. Nový softvér a aktualizácia používaného softvéru bola v celkovej sume 14 545,04 EUR.

3. Rozhodovacia činnosť organizácie

ÚKSÚP ako príslušný správny orgán štátnej správy na konanie podľa osobitných predpisov, rozhoduje a koná v súlade so zákonom č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov a taktiež vydáva rozhodnutia podľa osobitných právnych predpisov, kde v podmienkach rezortu pôdohospodárstva, v rámci svojej príslušnosti vydáva povolenia, rozhodnutia, osvedčenia, certifikáty, predbežné, osobitné a iné opatrenia. Rovnako na základe svojej štátnej kontrolnej činnosti dbá nad dodržiavaním predpisov a zákonov a pri ich porušení udeľuje sankcie.

Vyhodnotenie stavu rozhodovacej činnosti ÚKSÚP v rámci správnych konaní za rok 2022 sa týkalo nasledovných odborov v rámci dvoch sekcií:

Sekcia poľnohospodárskych vstupov a kontroly

- A) Odbor ochrany rastlín
- B) Odbor registrácie pesticídov
- C) Odbor osív a sadív
- D) Odbor krmív a výživy zvierat
- E) Odbor pôdy a hnojív

Sekcia rastlinnej výroby a skúšobníctva

- F) Odbor odrodového skúšobníctva
- G) Odbor ovocinárstva a ekologickej poľnohospodárskej výroby
- H) Odbor vinohradníctva a vinárstva

A) Odbor ochrany rastlín

Celkový počet úkonov OOR v roku 2022: 243 úkonov.

a) Oblasť: prípravky na ochranu rastlín

– Rozhodnutia o povolení leteckých aplikácií	6	
– Rozhodnutia o nariadení zneškodnenia starých pesticídov		4
– Rozhodnutie vo veci uloženia pokuty	14	
– Oznámenie o úradnej kontrole pri internetovom nákupe		2
– Sprievodná dokumentácia k odvolaniam	6	

b) Oblasť: zdravie rastlín

– Osvedčenia o zápise do registra profesionálnych prevádzkovateľov		
- nové registrácie	88	
- zmeny v registrácii	36	
– Udelenie oprávnenia používať značku ISPM 15		15
– Udelenie oprávnenia vydávať rastlinné pasy		55
– Rozhodnutie vo veci uloženia pokuty	1	
– Osvedčenia o určení karanténnej stanice	6	
– Osvedčenia o určení izolačného zariadenia	3	
– Rozhodnutia na likvidáciu pri výskyte karanténnych škodlivých organizmov		5
– Stanovisko k žiadosti SPF a vyhodnotenie výsledku		2

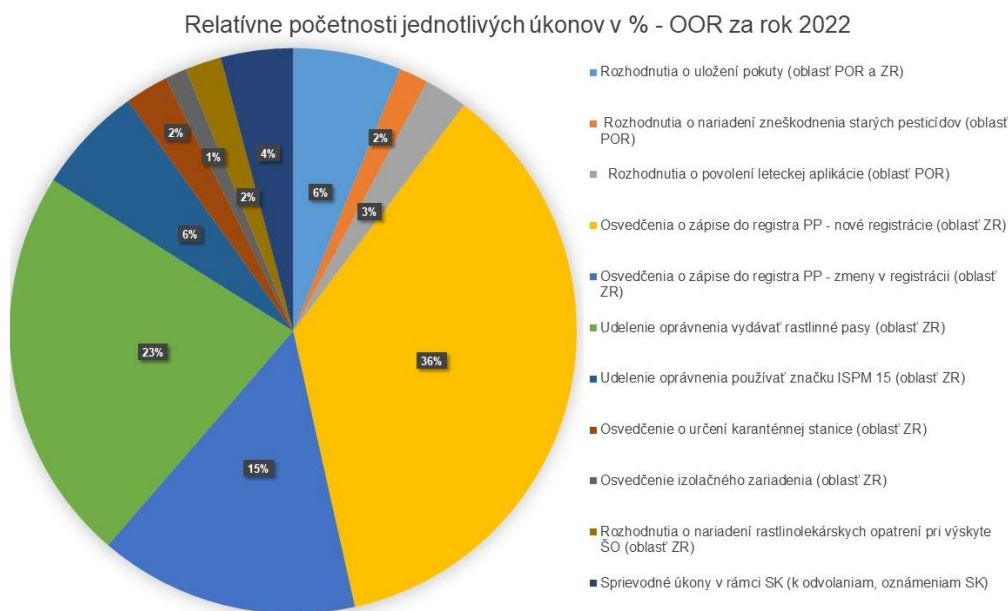
V roku 2022 OOR v rámci svojej činnosti najväčší počet úkonov vykonal vydaním Osvedčení o zápise do registra profesionálnych prevádzkovateľov a tiež vydaním Oprávnení na vydanie rastlinných pasov.

OOR vydal 15 rozhodnutí o uložení pokuty v zmysle zákona č. 405/2011 Z. z. o rastlinolekárskej starostlivosti a o zmene zákona NR SR č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení

neskorších predpisov, pričom v sledovanom období nezaznamenal žiadne nedostatky v rámci vydávania týchto rozhodnutí.

Podané boli 3 odvolania, z toho jedno sa týkalo nesprávnej aplikácie POR a 2 internetového predaja neautorizovaných POR. Prípady boli postúpené na konanie druhej inštancie.

V rámci svojej činnosti, v spolupráci s inou organizáciou pristúpili k Zmluve o spolupráci pri monitorovaní škodlivých organizmov.

B) Odbor registrácie pesticídov

Celkový počet úkonov ORP za rok 2022: 1 597 úkonov.

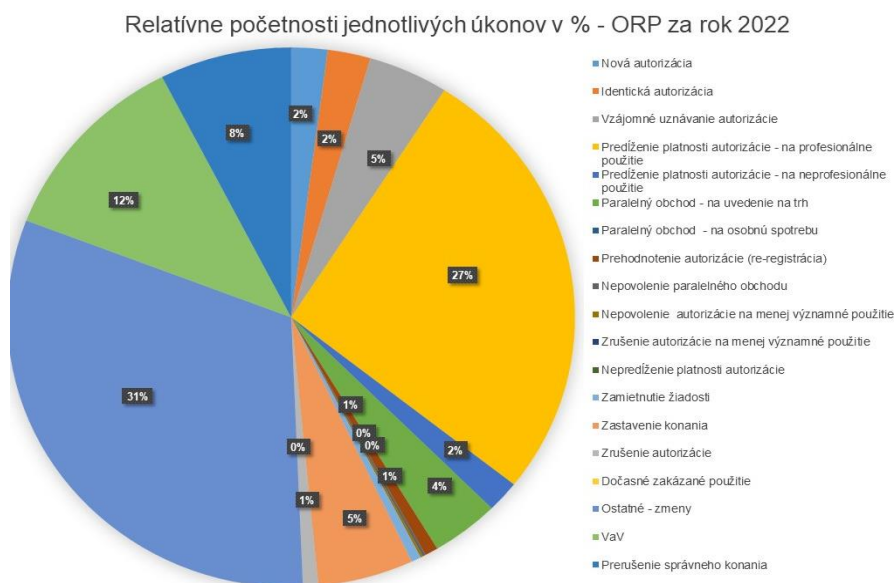
Rozhodnutia:

– Nová autorizácia	33	
– Identická autorizácia	39	
– Vzájomné uznávanie autorizácie	73	
– Predĺženie platnosti autorizácie - na profesionálne použitie	424	
– Predĺženie platnosti autorizácie - na neprofesionálne použitie	30	
– Paralelný obchod - na uvedenie na trh	62	
– Paralelný obchod - na osobnú spotrebu	0	
– Prehodnotenie autorizácie (re-registrácia)	12	
– Nepovolenie paralelného obchodu	3	
– Nepovolenie autorizácie na menej významné použitie	2	
– Zrušenie autorizácie na menej významné použitie	0	
– Nepredĺženie platnosti autorizácie	0	
– Zamietnutie žiadosti	9	
– Zastavenie konania	87	
– Zrušenie autorizácie	14	
– Dočasné zakázané použitie	0	
– Ostatné rozhodnutia	503	
– Povolenia na používanie prípravku na ochranu rastlín na účely výskumu a vývoja	186	
– Prerušenie správneho konania	120	

V roku 2022 ORP v rámci svojej činnosti najväčší počet úkonov vykonal vydaním Ostatných rozhodnutí - zmeny zloženia, výrobné závody účinných látok a POR, rozšírenie o obal, menej významné použitie, zmena adresy a názvu subjektov (držiteľa autorizácie, výrobcov, výrobných závodov), zmena zloženia, zmena držiteľa autorizácie (prevod), zmena klasifikácie, zmena v etike, zmena názvu prípravku, obnovenie autorizácie POR, rozšírenie autorizácie POR, zmena v použití POR a iné.

Rozhodnutí o autorizáciách prípravkov na ochranu rastlín, rôznych zmien, doplnení a zrušení rozhodnutí bolo vydaných 1 141 čo je o 34 rozhodnutí viac ako v roku 2021.

Z celkového počtu vydaných rozhodnutí 1 597, boli podané 4 odvolania. Vo veci 2 odvolaní bolo rozhodnuté autoremedúrou a v 2 boli odvolania proti rozhodnutiam o zastavení konania, po opätovnom posúdení stavu veci, boli zastavenia konania zrušené.

C) Odbor osív a sadív

Celkový počet úkonov OOaS v roku 2022: 7 534 úkonov.

- Osvedčenia, posudky na množiteľský materiál poľných plodín, zelenín a zemiakov 6150
- Osvedčenia, posudky na ovocné dreviny a viničový množiteľský materiál 547
- Osvedčenia na nie konečne certifikované osivo 262
- Osvedčenia na vegetačné skúšky 436
- Osvedčenia o registrácii dodávateľa 13
- OECD certifikáty 91
- Povolenia na dovoz z tretích krajín 14
- Oprávnenia na uvádzanie na trh neregistrovanej odrody 21

V roku 2022 OOaS v rámci svojej činnosti najväčší počet úkonov vykonal vydaním Osvedčení, posudkov na množiteľský materiál poľných plodín, zelenín a zemiakov.

OOaS v roku 2022 vykonal 7 534 úkonov, pričom v sledovanom období nezaznamenal žiadne nedostatky v rámci vydávania osvedčení a uznávaní množiteľského materiálu.

Proti žiadnemu z uvedených rozhodnutí nebolo podané odvolanie, nevyskytli sa žiadne nedostatky ani problémy pri preverení skutkového stavu.

Relatívne početnosti jednotlivých úkonov v % - OOaS za rok 2022

D) Odbor krmív a výživy zvierat

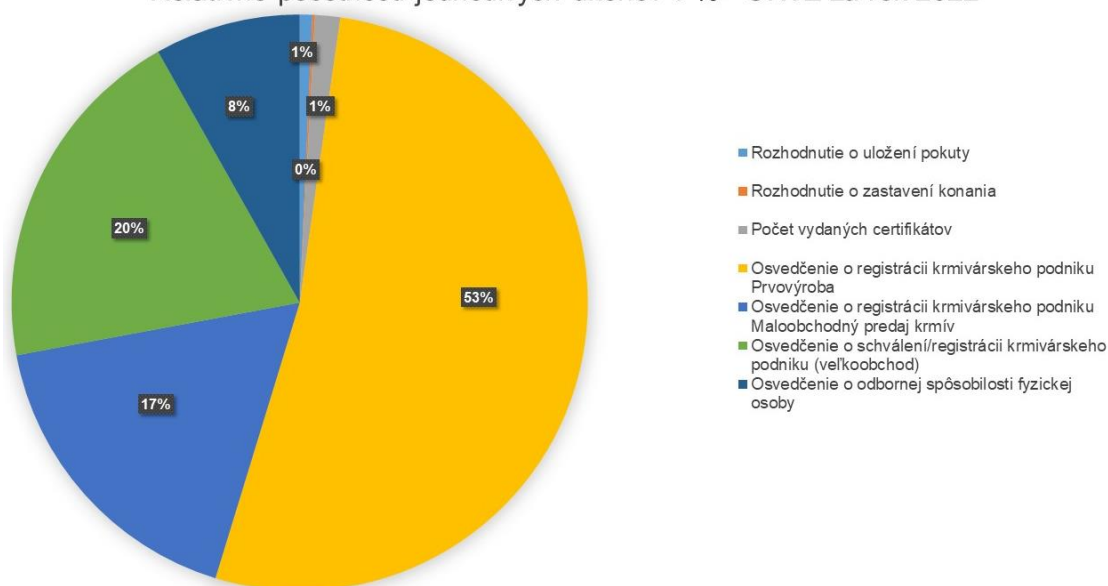
Celkový počet úkonov OKVZ v roku 2022: 709 úkonov.

– Rozhodnutia o uložení pokuty	5
– Rozhodnutia o zastavení konania	1
– Počet vydaných certifikátov	10
– Osvedčenie o registrácii krmivárskeho podniku - Prvovýroba	372
– Osvedčenie o registrácii krmiv. podniku - Maloobchodný predaj krmív	123
– Osvedčenie o schválení/registrácii krmiv. podniku (veľkoobchod)	140
– Osvedčenie o odbornej spôsobilosti fyzickej osoby	58

OKVZ v roku 2022 v rámci svojej činnosti najväčší počet úkonov vykonal vydaním Osvedčení o registrácii krmivárskeho podniku – Prvovýroba a následne vydaním Osvedčení o schválení/registrácii krmivárskeho podniku (veľkoobchod).

OKVZ v roku 2022 nezaznamenal žiadne nedostatky v rámci vydávania osvedčení, certifikátov. Proti žiadnemu z uvedených rozhodnutí nebolo podané odvolanie, nevyskytli sa žiadne nedostatky ani problémy pri preverení skutkového stavu.

Relatívne početnosti jednotlivých úkonov v % - OKVZ za rok 2022

E) Odbor pôdy a hnojív

Celkový počet úkonov OPH v roku 2022: 804 úkonov.

a) Oblasť certifikácie hnojív (CH)

– Rozhodnutie o certifikácii hnojív	75
– Rozhodnutie o prerušení konania CH	24
– Rozhodnutie o zastavení konania CH	7
– Rozhodnutie o zrušení certifikátu CH	2
– Rozhodnutie o uložení pokuty CH	13

b) Oblasť povoľovania sekundárnych zdrojov živín a kompostov (SZŽ)

– Rozhodnutie o povolení SZŽ	163
– Rozhodnutie o prerušení konania SZŽ	26
– Rozhodnutie o zastavení konania SZŽ	19

c) Oblasť vzájomného uznávania hnojív (VZUH)

– Rozhodnutia o prerušení konania o vzájomnom uznaní	15
– Rozhodnutia o zastavení konania	8
– Vzájomne uznané hnojivá	281
– Zmeny vo vzájomnom uznaní (predĺženia)	158

d) Oblasť vyhodnotenia štátnej odbornej kontroly

– Rozhodnutie o uložení pokuty	12
– Rozhodnutie o zastavení konania	1

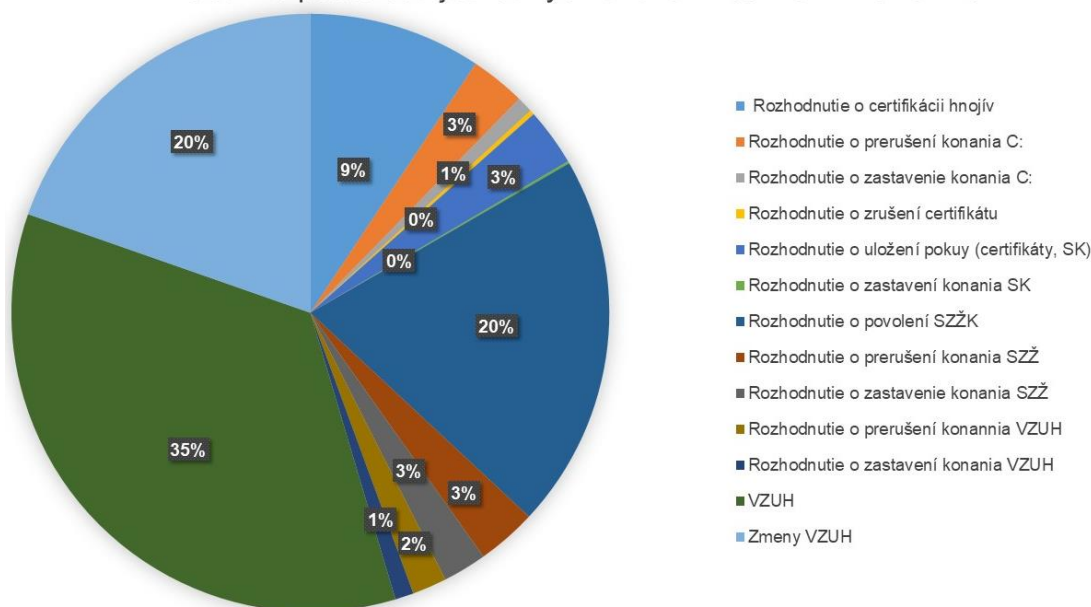
V roku 2022 OPH v rámci svojej činnosti najväčší počet úkonov vykonal vydaním Vzájomne uznaných hnojív a Rozhodnutí o povolení sekundárnych zdrojov živín a kompostu.

Mimo správnych konaní boli odborom vykonávané aj ďalšie úkony - registrovanie vzájomne uznaných hnojív; registrovanie predĺženia a zmeny registrácie, zasielanie interných Krycích listov k rozhodnutiam (25 ks) a tiež posúdenia výsledkov z podnetov a prípravy odpovedí pre iné orgány a žiadateľov.

Porušenia zistené na základe štátnej odbornej kontroly boli vyhodnocované v súlade so zákonom č. 136/2000 Z. z. v znení neskorších predpisov a v súlade so zákonom č. 56/2018 Z. z. o posudzovaní zhody výrobku, sprístupňovaní určeného výrobku na trhu a o zmene

a doplnení niektorých zákonov. V prípade podaného odvolania voči vydaným rozhodnutiam, sa po preverení skutkového stavu postupovalo podľa správneho poriadku. Dve rozhodnutia vo veci uloženia pokuty riešené v správnom konaní boli postúpené na MPRV SR.

Relatívne početnosti jednotlivých úkonov v % – OPH za rok 2022

F) Odbor odrodového skúšobníctva

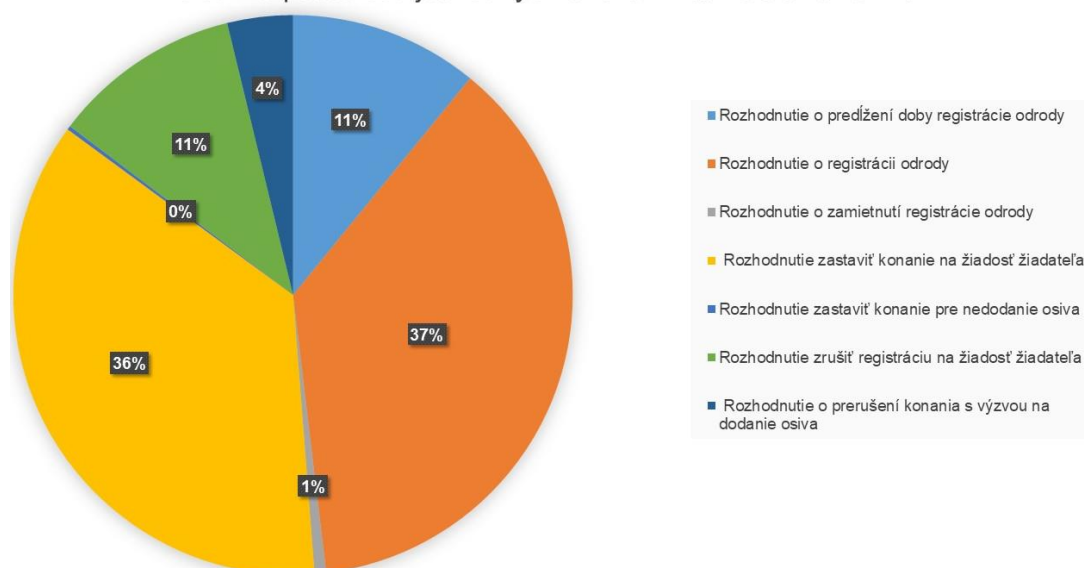
Celkový počet úkonov OOS v roku 2022: 449 úkonov.

– Rozhodnutie o predĺžení doby registrácie odrody	49
– Rozhodnutie o registrácii odrody	167
– Rozhodnutie o zamietnutí registrácie odrody	3
– Rozhodnutie o zápise ďalšieho udržiavateľa	0
– Rozhodnutie o zmene názvu odrody	0
– Rozhodnutie zastaviť konanie na žiadosť žiadateľa	163
– Rozhodnutie zastaviť konanie pre nedodanie osiva	1
– Rozhodnutie o zrušení registrácie	49
– Rozhodnutie o prerušení konania s výzvou na dodanie osiva	17

OOS v roku 2022 v rámci svojej činnosti najväčší počet úkonov vykonal vydaním Rozhodnutí o registrácii odrody a Rozhodnutí zastaviť konanie na žiadosť žiadateľa.

Proti žiadnemu z uvedených rozhodnutí nebolo podané odvolanie, nevyskytli sa žiadne nedostatky pri preverení skutkového stavu.

Relatívne početnosti jednotlivých úkonov v % - OOS za rok 2022

G) Odbor ovocinárstva a ekologickej poľnohospodárskej výroby

Celkový počet úkonov OOEPV v roku 2022: 3 041 úkonov.

a) Ovocinárstvo (OV)

Oddelenie registra ovocných sádov a chmeľníc:

– Oznámenie o registrácii	30
– Oznámenie o vyradení z registra	20
– Oznámenie o zamietnutí registrácie	1
– Oznámenie o aktualizácii údajov v ROS	153
– Vydanie výpisu pre novo registrovaných	30
– Vydanie výpisu na základe vlastnej žiadosti	42
– Vydanie odborného stanoviska k výsadbe ovocného sadu a pre zmenu druhu poľnohospodárskeho pozemku na ovocný sad	36
– Výkon kontroly ovocného sadu na mieste	17

Celkovo bolo v rámci oddelenia ovocných sádov a chmeľníc vykonaných 329 úkonov.

b) Ekologická poľnohospodárska výroba (EPV)

Oddelenie registrácie:

– Zápis do registra prevádzkovateľov EPV (vydané osvedčenia o registrácii)	86
– Zmena registrácie (vydané osvedčenia o zmene registrácie)	1 374
– Zrušené registrácie (vydané rozhodnutie o zrušení registrácie; osvedčenie o zrušení časti registrácie)	78
– Zastavené konania vo veci registrácie	2
– Rozhodnutia v rámci autoremedúry	4

Celkovo bolo v rámci oddelenia registrácie vydaných 1544 osvedčení a rozhodnutí.

Oddelenie administratívy a kontroly:

– Vydanie oprávnenia pre súkromnú inšpekčnú organizáciu	2
– Vydanie rozhodnutia v oblasti neekologického osiva	574
– Vydané rozhodnutia v oblasti hnojív a pôdnych pomocných látok	120
– Vydané rozhodnutia v oblasti krmív	30

– Vydané stanoviská a rozhodnutia v oblasti potravín	3
– Vydané rozhodnutia v oblasti prípravkov na ochranu rastlín	18
– Vydané rozhodnutia v oblasti nákupov zvierat z neekologického chovu	225
– Vydané rozhodnutia v oblasti zásahov na zvieratách	95
– Vydané rozhodnutia v oblasti čistiacich a dezinfekčných prostriedkov	8
– Vydané rozhodnutia o prepustení zásielok pri dovoze produktov EPV z tretích krajín do EÚ	70

Pokuty/Sankcie

– Rozhodnutia o zastavení konania	1
– Rozhodnutia o uložení pokuty	22
– Rozhodnutia o prerušení konania	0
– Rozhodnutia o predbežnom opatrení	0

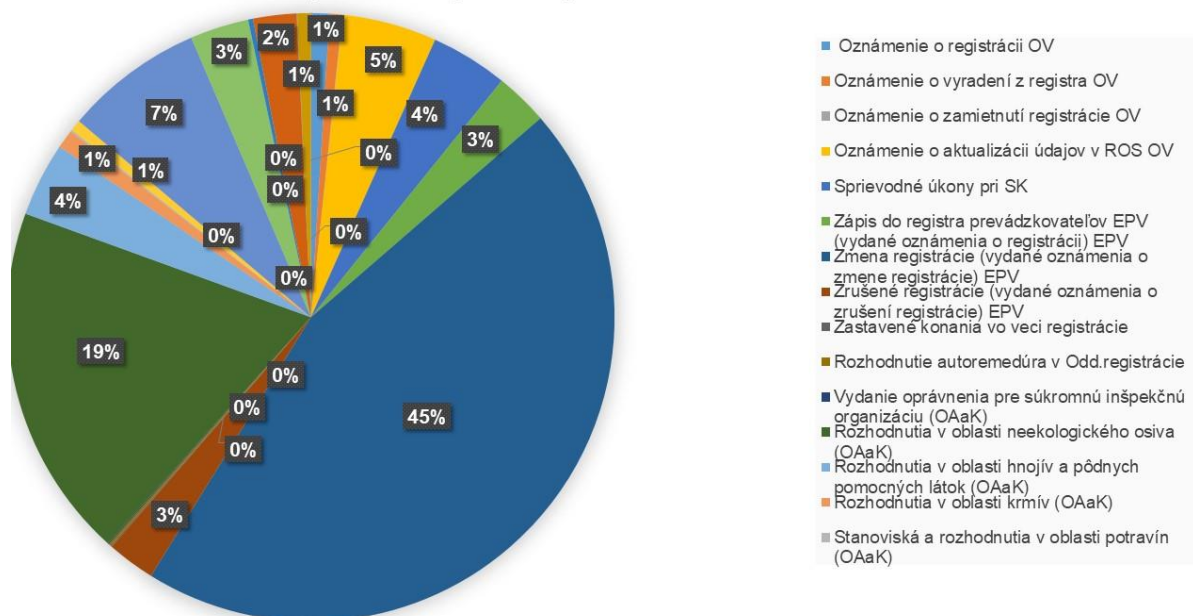
Celkovo bolo v rámci oddelenia administratívy a kontroly vykonaných 1 168 úkonov, bez pripočítania úkonov nevzťahujúcich sa k správnym konaniam.

V roku 2022 OOEPV v rámci svojej činnosti najväčší počet úkonov vykonal vydaním Zmeny registrácie EPV, za ním nasledovali úkony Rozhodnutia v oblasti neekologického osiva. Vyskytli sa aj prípady odvolania voči rozhodnutiu vo veci uloženia pokuty, ktoré boli postúpené ku konaniu druhej inštalácie na MPRV SR.

V rámci oddelenia registra sadov a chmeľníc v roku 2022 bolo vykonaných 329 úkonov a 784 štatistických zisťovaní vyplývajúcich zo zákonov, pričom, v sledovanom období neboli zaznamenané žiadne nedostatky v rámci vydávania oznámení, výziev, výpisov, odborných stanovísk a pri výkone kontrol.

V rámci oddelenia administratívy a kontroly bolo v roku 2022 vykonaných 1 168 úkonov. OOEPV v sledovanom období nezaznamenal žiadne nedostatky vo svojej činnosti.

Relatívne početnosti jednotlivých úkonov v % - OOEPV za rok 2022

H) Odbor vinohradníctva a vinárstva

Celkový počet úkonov OVV v roku 2022: 3 722 úkonov.

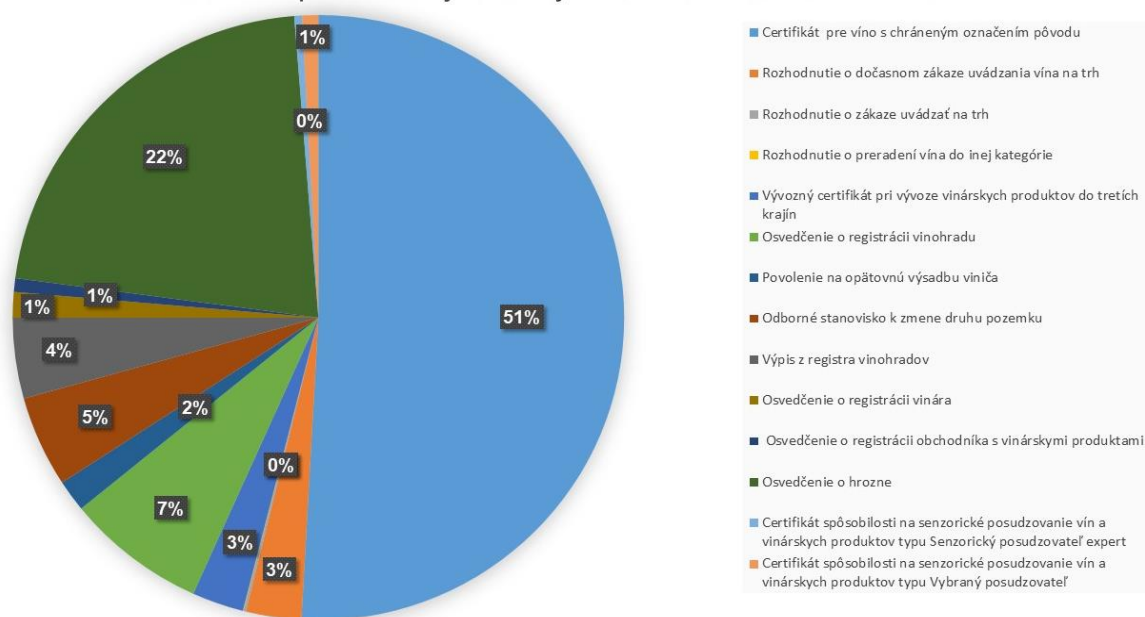
– Certifikát pre víno s chráneným označením pôvodu	1 894
– Rozhodnutie o dočasnom zákaze uvádzania vína na trh	109
– Rozhodnutie o zákaze uvádzať na trh	5
– Rozhodnutie o preradení vína do inej kategórie	1
– Vývozný certifikát pri vývoze vinárskych produktov do tretích krajín	102
– Osvedčenie o registrácii vinohradu	276
– Povoľenie na opätovnú výsadbu viniča	63
– Odborné stanovisko k zmene druhu pozemku	181
– Výpis z registra vinohradov	160
– Osvedčenie o registrácii vinára	51
– Osvedčenie o registrácii obchodníka s vinárskymi produktami	27
– Osvedčenie o hrozne	806
– Certifikát spôsobilosti na senzorické posudzovanie vín a vinárskych produktov typu Senzorický posudzovateľ expert	15
– Certifikát spôsobilosti na senzorické posudzovanie vín a vinárskych produktov typu -Vybraný posudzovateľ	32

OVV v roku 2022 v rámci svojej činnosti najväčší počet úkonov vykonal vydaním Certifikátov pre víno s chráneným označením pôvodu. Za ním nasledovali úkony Osvedčenie o hrozne a Osvedčenie o registrácii vinohradu.

OVV v roku 2022 vykonal 3 722 úkonov v zmysle Zákona č. 313/2009 Z. z, pričom, v sledovanom období nezaznamenal žiadne nedostatky v rámci vydávania osvedčení a certifikácie.

Z uvedených rozhodnutí boli podané 2 odvolania, nevyskytli sa žiadne nedostatky ani problémy pri preverení skutkového stavu.

Relatívne početnosti jednotlivých úkonov v % - OVV za rok 2022

4. Rozpočet organizácie

ÚKSÚP je štátna rozpočtová organizácia zapojená finančnými vzťahmi na rozpočet kapitoly Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR.

Pre rok 2022 bol pre ÚKSÚP schválený rozpočet príjmov v objeme 3 400 000,00 EUR a rozpočet výdavkov v objeme 12 596 426,00 EUR. Súčasne bol stanovený limit počtu zamestnancov na 508.

Rozpočtovými opatreniami v priebehu roka 2022 bol rozpočet príjmov upravený na 3 472 123,00 EUR a rozpočet bežných výdavkov bol upravený na objem 14 238 317,40 EUR.

4.1 Plnenie rozpočtu ÚKSÚP za rok 2022

Výdavky za rok 2022

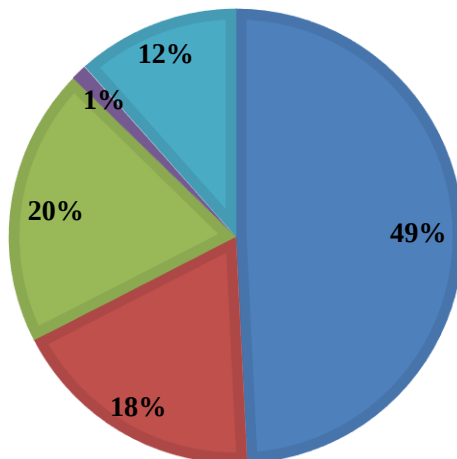
EK	Zdroj	Schválený rozpočet (EUR)	Upravený rozpočet (EUR)	Čerpanie	% čerpania
610 - mzdy	111	7 022 552,00	7 884 870,59	7 884 870,59	100,00 %
620 – príspevky do poisťovní	111	2 598 344,00	2 921 594,12	2 920 751,11	99,97 %
630 - tovary a služby	111	2 864 130,00	3 249 311,90	3 180 791,17	97,89 %
630 – z toho podpora RV	111	-	-	-	0,00 %
640 - bežné transfery	111	111 400,00	182 540,79	181 392,12	99,37 %
600 - bežné výdavky spolu		12 596 426,00	14 238 317,40	14 167 804,99	99,50 %
700 - kapitálové výdavky	111 131		1 894 940,42	1 852 794,97	97,78 %
700 - kapitálové výdavky z prevodu	3AD1				
700 – kapitálové výdavky z poistného plnenia	72e		-	-	
700 - kapitálové výdavky spolu		-	1 894 940,42	1 852 794,97	97,78 %
rozpočtované výdavky celkom		12 596 426,00	16 133 257,82	16 020 599,96	99,30 %

Rozpočtované nedaňové príjmy EK 210, 220, 230 ÚKSÚP za rok 2022

EK	Zdroj	Schválený rozpočet (EUR)	Upravený rozpočet (EUR)	Nedaňové príjmy (EUR)	% plnenia
210 - z vlastníctva majetku	111	45 000,00	25 316,00	25 316,00	
222 - pokuty a penále	111	-	52 549,00	52 549,90	
223 - poplatky za služby	111	3 355 000,00	3 388 040,00	3 388 040,31	
231 - z predaja kapitálových aktív	111	-	-		
290 – ostatné príjmy	111	-	6 218,00	6 218,00	
Spolu		3 400 000,00	3 472 123,00	3 472 125,86	102,13 %

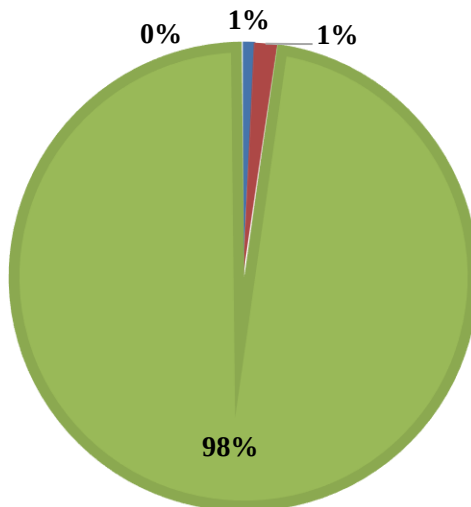
VÝDAVKY

- 610 - mzdy
- 620 - príspevky do poisťovní
- 630 - materiál a služby
- 640 - bežné transfery
- 700 - kapitálové výdavky

PRÍJMY

- 210 - z vlastníctva majetku
- 222 - pokuty a penále
- 223 - poplatky za služby
- 290 - ostatné príjmy

4.2 Celkové zhodnotenie plnenia záväzných ukazovateľov v roku 2022

4.2.1 Plnenie príjmov v roku 2022

Schválený rozpočet príjmov bol stanovený v objeme 3 400 000,00 EUR. Na konci roka bol rozpočet príjmov upravený na objem 3 472 123,00 EUR. Skutočné plnenie rozpočtovaných príjmov štátneho rozpočtu (zdroj 111) k 31.12.2022 bolo vo výške 3 472 125,86 EUR, čo predstavuje 100 % upraveného rozpočtu a 102,13 % voči schválenému rozpočtu. V rámci plnenia

príjmov boli dosiahnuté príjmy v kategórii 210 príjmy z vlastníctva majetku/príjmy z prenajatých budov a priestorov v objeme 25 316,92 EUR, v kategórii 220 administratívne a iné poplatky a platby boli dosiahnuté príjmy v objeme 3 440 590,21 EUR, z toho príjmy v skupine položiek 222 pokuty a penále v objeme 52 549,90 EUR a v skupine položiek 223 za predaj výrobkov, tovarov a služieb boli dosiahnuté príjmy v objeme 3 388 040,31 EUR, ostatné príjmy v kategórii 290 boli v objeme 6 218,73 EUR.

4.2.2 Čerpanie výdavkov v roku 2022

Schválený rozpočet výdavkov pre rok 2022 bol v objeme 12 596 426,00 EUR. Rozpočtovými opatreniami bol upravený rozpočet bežných výdavkov ÚKSÚP na objem 14 238 317,40 EUR. Skutočné čerpanie týchto výdavkov bolo vo výške 14 167 804,99 EUR, čo predstavuje 99,50 % upraveného rozpočtu.

4.2.2.1 Bežné výdavky

Upravený rozpočet bežných výdavkov v zdroji 111 bol v objeme 14 238 317,40 EUR. Skutočné čerpanie bolo v objeme 14 167 804,99 EUR.

Špecifikácia výdavkov podľa kategórií ekonomickej klasifikácie

a) 610 – Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania

Schválený rozpočet mzdových výdavkov bol vo výške 7 022 552 EUR. Rozpočtovými opatreniami bol rozpočet upravený na objem 7 884 870,59 EUR. Skutočné čerpanie mzdových prostriedkov bolo v objeme 7 884 870,59 EUR, teda vo výške 100 % upraveného rozpočtu.

b) 620 – Poistné a príspevok do poisťovní

Schválený rozpočet bol vo výške 2 598 344,00 EUR, rozpočtovými opatreniami bol upravený na objem 2 921 594,12 EUR. Skutočné čerpanie bolo v objeme 2 920 751,11 EUR, teda vo výške 99,97 % upraveného rozpočtu. Navýšenie čerpania bolo spôsobené aj zvýšenou potrebou zamestnancov pracujúcich na dohodu.

c) 630 – Tovary a služby

Schválený rozpočet výdavkov v kategórii tovary a služby na rok 2022 bol v objeme 2 864 130,00 EUR. Na základe rozpočtových opatrení bol rozpočet upravený na celkovú výšku 3 249 311,90 EUR. Skutočné čerpanie bolo v objeme 3 180 791,17 EUR, čo predstavuje 97,89 % upraveného rozpočtu.

Prostriedky v kategórii 630 Tovary a služby boli rozdelené do 2 programov – 090 a 0EK a v rámci programov do 2 prvkov. V programe 090 to boli prvky 090 09 01 a 090 09 02 a v programe 0EK to boli prvky 0EK 0K 01 a 0EK 0K 03. Čerpané prostriedky boli použité na zabezpečenie bežnej prevádzky pracovísk ÚKSÚP, materiálne zabezpečenie laboratórnych a kontrolných činností ako aj skúšobných staníc.

Čerpanie prostriedkov rozpočtu (zdroj 111) bolo v roku 2022 v rámci programu 090, v prvku 090 09 01 zabezpečenie kvalitných a bezpečných vstupov do poľnohospodárstva v objeme 2 782 880,18 EUR, v prvku 090 09 02 monitorovanie organizmov škodlivých pre rastliny a rastlinné produkty v objeme 102 000,00 EUR.

V rámci medzirezortného podprogramu 0EK 0K informačné technológie financované zo štátneho rozpočtu boli čerpané prostriedky v prvkoch 0EK 0K 01 a 0EK 0K 03 v celkovom objeme 295 910,99 EUR najmä na nákup a upgrade softvéru, licencií a nákup výpočtovej a telekomunikačnej techniky.

V rámci položiek ekonomickej klasifikácie bolo najvyššie čerpanie na položkách 632001 energie v objeme 389 587,44 EUR, 633006 materiál v objeme 429 445,20 EUR, 634001 pohonné hmoty v objeme 270 587,85 EUR, 637004 všeobecné služba v objeme 184 721,77 EUR a 637027 odmeny na základe dohody objeme 307 720,11 EUR.

V rámci položiek ekonomickej klasifikácie neboli čerpané prostriedky na ochranu zdravia v rámci opatrení Covid-19.

d) 640 – Bežné transfery

Schválený rozpočet na rok 2022 bol v objeme 111 400,00 EUR. Na základe rozpočtových opatrení bol rozpočet upravený na 182 540,79 EUR. Skutočné čerpanie bolo v objeme 181 392,12 EUR. Tieto prostriedky boli použité v podstatnej miere na nemocenské dávky.

4.2.2.2 Kapitálové výdavky

Kapitálové výdavky v roku 2022 boli pre ÚKSÚP pridelené rozpočtovými opatreniami vo výške 1 894 940,42 EUR, z toho zo zdroja 111 v objeme 348 522,00 EUR, z prostriedkov z minulých rokov zo zdroja 131 v objeme 1 546 418,42 EUR.

V rámci prevodu prostriedkov do nasledujúcich rokov ÚKSÚP požiadal o prevod prostriedkov v objeme 41 210,92 EUR do roku 2023.

Skutočné čerpanie kapitálových výdavkov k 31.12.2022 bolo v objeme 1 852 794,97 EUR, t.j. vo výške 97,78 %.

Z kapitálových výdavkov boli v roku 2022 zrealizované nasledovné činnosti:

- maloparcelková sejačka v objeme 471 782,40 EUR,
- klimatizovaný sklad ÚKSÚP Želiezovce v objeme 19 878,00 EUR,
- klimatizovaný sklad ÚKSÚP Nové Zámky v objeme 15 444,00 EUR,
- sušiareň Binder v objeme 3 335,47 EUR,
- rekonštrukcia kotolne v objekte ÚKSÚP Rovinka v objeme 9 919,61 EUR,
- chladiarenské vozidlo v objeme 34 000,00 EUR,
- osobné automobily v objeme 166 899,99 EUR,
- projektová dokumentácia pre ÚKSÚP Košice v objeme 31 080,00 EUR,
- laboratórna technika pre OLC ÚKSÚP Košice v objeme 254 304,42 EUR,
- poľnohospodárska technika v objeme 53 580,00 EUR,
- maloparcelkový silážny kombajn v objeme 235 347,60 EUR,
- maloparcelkový kombajn v objeme 193 430,40 EUR,
- Ramanov spektrofotometer v objeme 190 542,00 EUR,
- vzduchotechnika pre laboratóriá v objeme 24 462,00 EUR,
- výpočtová technika v objeme 27 007,08 EUR,
- mobilné výpočtové zariadenia pre inšpektorov v objeme 98 782,00 EUR,
- servery pre chromatograf v objeme 23 000,00 EUR.

4.2.3 Mimorozpočtové prostriedky

Okrem prostriedkov štátneho rozpočtu a prostriedkov EÚ, ktoré sú súčasťou rozpočtu, ÚKSÚP hospodári aj s finančnými prostriedkami, ktoré vedie na samostatných účtoch (zdroj 36):

- na základe rozhodnutia EK o grante zo dňa 19.02.2015 DG SANTE poskytla v roku 2022 grant na samostatný účet ÚKSÚP v celkovej výške 112 000,00 EUR. Tieto prostriedky sú určené na hradenie nákladov na Národný monitorovací program sledovania organizmov škodlivých pre rastliny a rastlinné produkty, ktorý realizuje ÚKSÚP a Národné lesnícke centrum. Národnému lesníckemu centru bolo vyplatené z týchto prostriedkov hodnota 25 000,00 EUR.

5. Ľudské zdroje

5.1 Politika zamestnanosti

Oblasť personálnej práce pre zamestnancov zabezpečuje osobný úrad ÚKSÚP. Pri svojej činnosti sa riadi zákonom NR SR č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o štátnej službe“), zákonom NR SR č. 552/2003 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme v znení neskorších predpisov, zákonom NR SR č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákonom č. 311/2001 Zákonník práce v znení neskorších predpisov a s nimi súvisiacich predpisov.

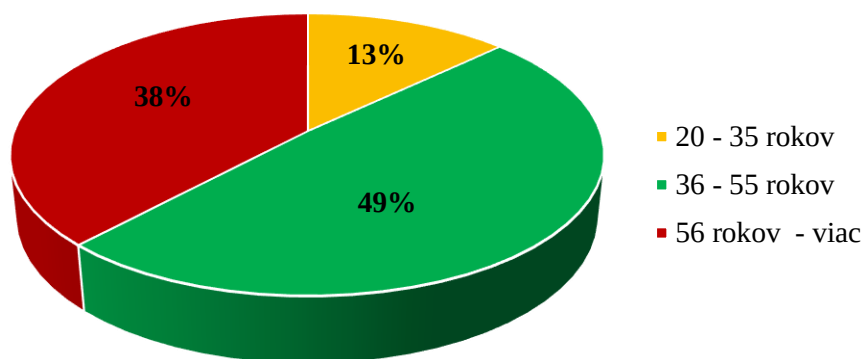
Činnosť ÚKSÚP bola v roku 2022 zabezpečovaná odbornými útvarmi podľa platnej organizačnej schémy, ktorá je prílohou Organizačného poriadku ÚKSÚP štátnymi zamestnancami a zamestnancami pri výkone práce vo verejnom záujme.

Priemerný evidenčný počet všetkých zamestnancov ÚKSÚP v roku 2022 bol 493. V priebehu roka 2022 bolo prijatých do pracovného pomeru a štátnozamestnaneckého pomeru 67 zamestnancov, z toho do pracovného pomeru na dobu určitú od apríla do októbra až novembra 28 sezónnych zamestnancov na skúšobné stanice na zakladanie, ošetrovanie a zber poľnohospodárskych plodín.

V priebehu roka 2022 odišlo 49 zamestnancov, z toho dohodou so zamestnávateľom 15 zamestnancov, trvalým preložením do iného služobného úradu 4 zamestnanci, v skúšobnej dobe 5 zamestnanci, výpoveďou zo strany zamestnanca 6 zamestnancov a okamžitým skončením 5 zamestnancov. Do starobného dôchodku odišlo 10 zamestnancov, ktorým bolo vyplatené odchodné v zmysle kolektívnej zmluvy. V rámci organizačných zmien v roku 2022 skončilo pracovný resp. štátnozamestnanecký pomer 4 zamestnanci, ktorým bolo vyplatené odstupné v zmysle kolektívnej zmluvy.

K 31.12.2022 na ÚKSÚP pracovalo 13 % zamestnancov vo veku od 20 – 35 rokov, 49 % zamestnancov vo veku od 36 – 55 rokov a 38 % zamestnancov vo veku nad 56 rokov.

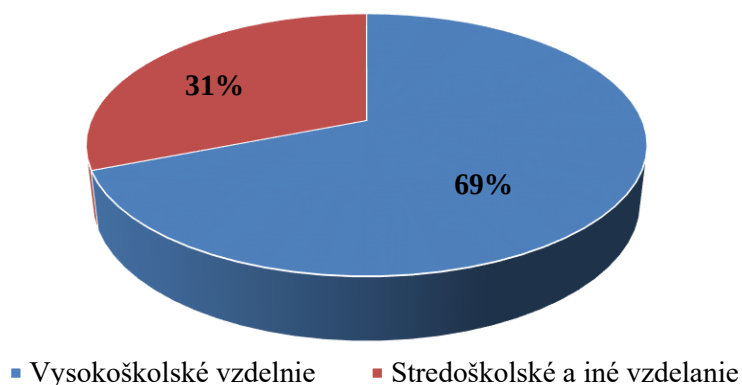
Veková štruktúra zamestnancov ÚKSÚP v roku 2022

Jednou z hlavných priorít roku 2022 bola celková stabilizácia personálneho obsadenia ÚKSÚP hlavne na výkonných útvaroch, čo sa aj podarilo.

ÚKSÚP v roku 2022 zamestnával 69 % zamestnancov s vysokoškolským vzdelaním, nakoľko vykonávajú odbornú prácu, ktorá je špecifická a na profesionálnej úrovni, a preto si vyžaduje odborníkov požadovaného vzdelania.

Vzdelanostná štruktúra zamestnancov

5.2 Mzdová politika

Zamestnanci ÚKSÚP boli odmeňovaní podľa svojich profesijných zručností, schopností, kvalifikácie a na základe kvality dosiahnutých pracovných výsledkov.

Postup a zásady pri odmeňovaní zamestnancov boli vykonávané v zmysle zákona o štátnej službe v platnom znení, v zmysle zákona č. 552/2003 Z. z. o výkone prác vo verejnom záujme a zákona č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a o zmene a doplnení niektorých zákonov a v súlade s Kolektívnou zmluvou na rok 2022.

5.3 Výberové konanie a výber zamestnancov

V roku 2022 bolo vyhlásených 57 výberových konaní v súlade so zákonom č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe, prostredníctvom internetového portálu www.slovensko.sk /výberové konania. Na priebeh a výsledok výberových konaní nebola podaná žiadna oficiálna sťažnosť.

5.4 Sociálna politika

Medzi priority vedenia ÚKSÚP patrí aj zabezpečenie spokojnosti zamestnancov. Prostredníctvom kolektívnych zmlúv uzatvorených medzi ÚKSÚP a odborovými organizáciami je zabezpečený prepracovaný systém sociálnych a zamestnaneckých výhod.

Pre rok 2022 tieto výhody zahŕňali: využívanie pružnej pracovnej doby, týždeň dovolenky nad rámec stanovený rámec, príspevok zamestnávateľa na doplnkové dôchodkové sporenie, odmeny pri životných jubileách, príspevky na stravovanie, poskytovanie plateného pracovného voľna nad rámec Zákonníka práce, príspevok na rekreáciu zamestnancom, využívanie programu Multisport na pohyb, relaxáciu zamestnancov na viac ako 2 200 miestach v rámci SR a ČR a iné výhody.

Zamestnávateľ prispieva zamestnancovi vo výške 55 % výdavkov na rekreáciu, najviac však 275,00 EUR za kalendárny rok. V roku 2022 boli vyplatené rekreačné poukazy 192 zamestnancom.

5.5 Vzdelávanie zamestnancov

Osobný úrad priebežne plánoval, evidoval, vyhodnocoval a v prípade potreby poskytoval zúčastneným stranám metodickú podporu v rámci procesu vzdelávania.

Účasť zamestnancov na vzdelávacích aktivitách vychádzala najmä z:

- aktuálnych potrieb služobného úradu;
- konkrétnych požiadaviek, úloh a kompetencií jednotlivých organizačných útvarov;
- individuálnych plánov kompetenčného vzdelávania štátnych zamestnancov, ktoré vypracovali jednotliví vedúci zamestnanci na rok 2022 a predložili osobnému úradu;
- rešpektovania ustanovení v súlade so zákonom o štátnej službe, Zákonníka práce ohľadom oblasti vzdelávania pre cieľové skupiny štátnych zamestnancov;
- dodržiavania objemu finančných prostriedkov, ktoré boli na rok 2022 vyčlenené z rozpočtu na úhradu priamych nákladov v procese ďalšieho vzdelávania.

Kontinuálne vzdelávanie štátnych zamestnancov bolo uskutočňované adaptačným a kompetenčným vzdelávaním.

Adaptačné vzdelávanie štátnych zamestnancov bolo zabezpečené interným spôsobom prostredníctvom mentora, čím sa jednak znížili finančné náklady služobného úradu a tiež sa vytvoril priestor na lepšiu identifikáciu štátneho zamestnanca s cieľmi služobného úradu.

Kompetenčné vzdelávanie štátnych zamestnancov bolo zabezpečené interným i externým spôsobom. Išlo o vzdelávacie aktivity odborné, manažérske, osobného rozvoja a iné (BOZP, školenie vodičov, OBP a PO a pod.). Konkrétne bolo zabezpečených 681 vzdelávacích aktivít.

Služobný úrad využíval aj počas roka 2022 služby Centra vzdelávania a hodnotenia Úradu vlády SR, ktoré ponúkalo kurzy pre štátnych zamestnancov a vedúcich štátnych zamestnancov reflektujúce potrebné vzdelávanie v súlade so zákonom č. 55/2017 o štátnej službe.

Osobný úrad bude aj naďalej koordinovať a umožňovať vzdelávanie zamestnancov, pričom bude uplatňovať systémovosť, flexibilitu, hospodárnosť a účelnosť vzdelávania.

6. Vnútorne kontrolné mechanizmy

Systém zavedených a účinných mechanizmov vnútorného kontrolného systému ÚKSÚP je jedným z predpokladov pre kontinuálne udržiavanie a skvalitňovanie činností na riadiacej a kontrolnej úrovni.

Vnútorná kontrola a interný audit predstavujú dva samostatné a účinné nástroje štatutára ÚKSÚP, ktoré svojím nezávislým overovaním a hodnotením napomáhajú k trvalému zlepšovaniu:

- funkčnosti, účinnosti a primeranosti jednotlivých riadiacich a kontrolných procesov so zameraním sa na hospodárne, efektívne, účinné a účelné plnenie úloh ÚKSÚP,
- funkčnosti, účinnosti, primeranosti a efektívnosti systému riadenia rizík,
- dosahovania stanovených politík a cieľov štatutárneho orgánu,
- funkčnosti, účinnosti, primeranosti a efektívnosti vnútorného kontrolného systému,
- dodržiavania zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov SR a EÚ, noriem,
- dodržiavania vnútorných predpisov ÚKSÚP.

6.1 Audítorská činnosť

Organizačný útvar s predmetom činnosti interného auditu v roku 2022 prešiel organizačnými zmenami (odbor kvality a interného auditu → oddelenie kvality a interného auditu → útvar kvality a interného auditu).

Interný audit vykonal audity organizačných útvarov:

- v súlade s právnymi predpismi
 - zákona č. 271/2005 Z. z. o výrobe, uvádzaní na trh a používaní krmív (krmivársky zákon) v znení neskorších predpisov, nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 380/2009 Z. z., ktorým sa ustanovujú pravidlá na vykonávanie úradných kontrol krmív, nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 438/2006 Z. z. o nežiaducích látkach a krmivách a o iných ukazovateľoch bezpečnosti a použiteľnosti krmív a v súlade s čl. 6 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 2017/625 o úradných kontrolách a iných úradných činnostiach,
 - zákona č. 405/2011 Z. z. o rastlinolekárskej starostlivosti a o zmene zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov,
- v zhode so zdokumentovanými postupmi, normami
 - metodický pokyn ÚKSÚP č. 14/2021 „*rastlinolekárska kontrola a vydávanie rastlinolekárskeho osvedčenia pri vývoze zásielok do tretích krajín*“,
 - interný pokyn č. 1/2022 „*osvedčovanie hrozna*“,
 - metodický pokyn ÚKSÚP č. 17/2018 „*na uznávanie a overovanie kvality preskladneného množiteľského materiálu vo vzorke*“, aktualizovaný v roku 2022,
 - metodický pokyn ÚKSÚP č. 12/2018 „*na kontrolu skladov a skladovaného množiteľského materiálu*“,
 - štandardný operačný postup č. 001/2021 „*Odber vzoriek osiva*“,
 - štandardný pracovný postup ÚKSÚP č. 03/2019 „*inšpekčná činnosť*“,
 - STN 46 0309 „*množiteľský materiál pestovaných rastlín, odber vzoriek*“,
 - STN 46 0310 „*množiteľský materiál pestovaných rastlín*“,
 - medzinárodné akreditačné štandardy ISTA pre testovanie osiva a odber vzoriek osiva, verzia 6.1
 - medzinárodný štandard ISPM 12 „*rastlinolekárske osvedčenia*“,
 - STN 25 7621 „*Sklené areometre s konštantnou hmotnosťou. Muštomery. Rozmery*“,

Na zabezpečenie štandardizovaného postupu pri vykonávaní interných auditov sa audítori ÚKSÚP riadia „Vnútrošnou smernicou č. 05/2021 na vykonávanie interných auditov“ s cieľom overenia zavedeného systému: internej kvality organizačných štruktúr, hodnotiacich procesov a kontrolných mechanizmov, účinnosti a efektívnosti plánovania a vykonávania úradných kontrol/štátnych odborných kontrol a iných úradných činností/štátnych odborných činností, riadeného zdokumentovania informácií vrátane výsledkov z kontrol preukázateľným spôsobom.

V zmysle schváleného „Programu interných auditov na rok 2022“ (program auditov) bol naplánovaný výkon 8 interných auditov. Program interných auditov organizačného útvaru kvality a interného auditu na rok 2022 bol revidovaný prostredníctvom:

- **revízie č.1** zo dňa 04.03.2022
- **revízie č.2** zo dňa 23.11.2022

Poslednou vykonanou revíziou č.2 „Programu interných auditov na rok 2022, revízia č.2“ bol naplánovaný výkon interných auditov zrevidovaný z počtu 8 na počet 7 v organizačných útvaroch zodpovedných za:

- a. systém vykonávania úradných kontrol a iných úradných činností, vykonávanie úradných kontrol (1 interný audit, 3 svedecké audity),
 - i. ochrana rastlín,
 - ii. krmivá a výživa zvierat,
 - iii. ekologická poľnohospodárska výroba,
- b. systém vykonávania štátnych odborných kontrol a štátnych odborných činností (1 interný audit, 2 interné audity),
 - i. osivá a sadivá
 - ii. vinárstvo a vinohradníctvo

Cieľ interných auditov:

- a. úradné kontroly a iné úradné činnosti (oblasti: krmivá a výživa zvierat, ochrana rastlín, ekologická poľnohospodárska výroba)
 - posúdiť a overiť efektívnosť činností organizačných útvarov, efektívnosť systému výkonu úradných kontrol a efektívnosť výkonu úradných kontrol,
- b. štátne odborné kontroly a štátne odborné činnosti (oblasti: osivá a sadivá, vinárstvo a vinohradníctvo)
 - posúdiť a overiť efektívnosť činností organizačných útvarov, efektívnosť systému výkonu štátnych odborných kontrol a efektívnosť výkonu štátnych odborných kontrol.

V roku 2022 bolo celkom vykonaných 5 interných auditov.

6.2 Kontrolná činnosť

Výkon kontrolnej činnosti je súčasťou systému riadenia a nakladania s prostriedkami rozpočtu. Spoľahlivé a efektívne fungovanie kontrolného systému v rámci ÚKSÚP môže plniť jeho základný cieľ: včas odhaľovať odchýlky od platných noriem, prijímať účinné opatrenia a tým chrániť hospodárnosť, účelovosť, efektívnosť, transparentnosť a dôveryhodnosť využívania verejných prostriedkov.

6.2.1 Vykonávanie činností na úseku petícií, sťažností a iných podaní

Činnosť v oblasti petícií a sťažností vychádzala v roku 2021 zo zákona č. 9/2010 Z. z. Zákon o sťažnostiach, zákona č. 85/1990 Z. z. Zákon o petičnom práve a vnútornej smernice ÚKSÚP č. 1/2018 Postup pri vybavovaní sťažností a petícií.

V roku 2022 ÚKSÚP evidoval a vybavil v zmysle platnej legislatívy celkovo 60 podnetov, z toho 14 žiadostí o spoluprácu.

6.2.2 Prijímanie a vybavovanie podnetov súvisiacich s oznamovaním protispoločenskej činnosti

Povinnosti vyplývajúce ÚKSÚP podľa zákona č. 54/2019 Z. z. o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov a vnútornej smernice ÚKSÚP č. 3/R/2015 „Prijímanie a vybavovanie podnetov súvisiacich s oznamovaním protispoločenskej činnosti“ smerujú k zníženiu korupcie, hospodárnosti nakladania s majetkom štátu, hospodárnosti nakladania s finančnými prostriedkami, ovplyvniteľnosti postupov v oblasti verejného obstarávania a obmedzeniu úniku informácií a údajov z vnútra organizácie. ÚKSÚP v roku 2022 neevidoval žiadny podnet súvisiaci s oznamovaním protispoločenskej činnosti.

6.2.3 Zverejňovanie a poskytovanie informácií

V rámci zverejňovania a sprístupňovania informácií v zmysle zákona č. 211/2000 Z. z. Zákon o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov vybavil ÚKSÚP v roku 2022 celkovo 18 žiadostí o sprístupnenie informácií v zmysle zákona o slobodnom prístupe k informáciám. Všetky žiadosti o sprístupnenie informácií podľa zákona o slobode informácií boli vybavené v zákonnej lehote. Zároveň boli na webovej stránke ÚKSÚP zverejnené všetky údaje a informácie, ktoré je ÚKSÚP povinný podľa zákona o slobode informácií zverejňovať.

7. Vonkajšie vzťahy

Popri výkone všetkých odborných činností ÚKSÚP je každodennou súčasťou práce priama aj nepriama komunikácia so žiadateľmi, orgánmi štátnej a verejnej správy, médiami, odbornou i laickou verejnosťou a to na národnej i medzinárodnej úrovni.

7.1 Medzinárodná spolupráca

ÚKSÚP v roku 2022 naďalej rozvíjal medzinárodnú spoluprácu vo všetkých oblastiach svojej odbornej činnosti a dôsledne plnil svoje záväzky vyplývajúce z členstva Slovenskej republiky v Európskej únii a v medzinárodných organizáciách, medzi ktoré patria najmä UPOV (Únia na ochranu práv nových odrôd rastlín), CPVO (Úrad Spoločenstva pre odrody rastlín), OECD (Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj), ISTA (Medzinárodná asociácia na skúšanie osív), OIV (Medzinárodná organizácia pre vinič a víno), EPPO (Európska a stredozemská organizácia na ochranu rastlín), EURL GMFF (Európske referenčné laboratórium pre geneticky modifikované potraviny a krmivá), ENGL JRC EC (Európska sieť GMO laboratórií spoločného výskumného centra), EC JRC IHCP (Inštitút pre zdravie a ochranu spotrebiteľov spoločného výskumného centra Európskeho spoločenstva), ERC-CWS JRC (Európske referenčné centrum pre kontrolu vinárskeho sektora), VDLUFA (Zväz nemeckých poľnohospodárskych analytických a výskumných ústavov), LGC Standards (Národný inštitút merania pre chemické a bioanalytické skúšky).

Od decembra 2019 NRL ÚKSÚP spolupracuje s uvedenými organizáciami v rámci Európskych referenčných laboratórií (European Union Reference Laboratories - EURL):

- EURL Bacteria – konzorcium: Netherlands Food and Consumer Product Authority, Holandsko (NVWA-NRC, NL), Research Institute for Agriculture, Fisheries and Food, Belgicko (ILVO, BE), Research Centre for Plant Protection and Certification, Taliansko (CREA-DC (DIALAB), IT) & National Institute of Biology, Slovinsko (NIB, SLO) - NRL ÚKSÚP pre škodce rastlín so zameraním na baktérie,
- EURL Viruses, viroids and phytoplasmas – konzorcium: NVWA-NRC (NL), CREA-DC (DIALAB) (IT) & NIB (SLO) - NRL ÚKSÚP pre škodce rastlín so zameraním na vírusy, viroidy a fytoplazmy,
- EURL Insects and mites – konzorcium: French Agency for Food, Environmental and Occupational Health & Safety, Francúzsko (ANSES, FR) & Austrian Agency for Health and Food Safety, Rakúsko (AGES, AT) - NRL ÚKSÚP pre škodce rastlín so zameraním na hmyz a roztoče podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 2017/625,
- EURL Nematodes – ANSES, FR & ILVO, BE - NRL ÚKSÚP pre škodce rastlín so zameraním na háďatká,
- EURL Fungi and oomycetes – ANSES, FR - NRL ÚKSÚP pre škodce rastlín so zameraním na huby a riasovky.

Experti ÚKSÚP sú delegovanými zástupcami SR v orgánoch európskych inštitúcií a pravidelne sa zúčastňovali na rokovaní Stálych výborov Európskej komisie a Pracovných skupín Rady EÚ, sú členmi expertných panelov a expertných pracovných skupín Európskej komisie.

ÚKSÚP v rozsahu svojich odborných činností udržiaval kontakty a aktívne spolupracoval so zahraničnými inštitúciami rovnakého charakteru – v rámci EÚ i mimo nej. Zamestnanci ÚKSÚP sa zapájali do medzinárodných projektov, zúčastňovali sa na medzinárodných konferenciách, medzinárodných zasadnutiach, pracovných stretnutiach, workshopoch, školiacich aktivitách a porovnávacích a kruhových testoch. Zasadnutia boli organizované prezenčnou alebo dištančnou formou.

Medzinárodná spolupráca taktiež zahŕňala poskytovanie vyžiadaných údajov, ktorými ÚKSÚP disponuje a vypracovávanie odborných stanovísk v súvislosti so zasadnutiami Európskej komisie, Rady EÚ alebo medzinárodným inštitúciám.

ÚKSÚP v roku 2022 pokračoval v plnení ďalších úloh vyplývajúcich z medzinárodných bilaterálnych dohôd o spolupráci najmä v oblasti DUS skúšania odrôd rastlín. Rovnako aj v aktivitách v zmysle nariadenia (EÚ) č. 2017/625 o úradných kontrolách a iných úradných činnostiach, ktoré súviseli s účasťou na online zasadnutiach a školiacich aktivitách organizovaných jednotlivými EURL.

ÚKSÚP bol v roku 2022 zapojený do niekoľkých vzdelávacích aktivít pre expertov z tretích krajín:

- *Študijná návšteva experta z Bieloruskej republiky v rámci projektu "SlovakAid fellowship programme for Change Leaders"*
Dňa 21.01.2022 generálny riaditeľ ÚKSÚP prijal experta Bieloruskej republiky, ktorý sa zaoberá problematikou poľnohospodárstva a bol jedným z 10 expertov tejto krajiny, ktorí v rámci programu SlovakAid získaval v SR informácie o reformách a ich dopadoch v rôznych sektorových témach. Na ÚKSÚP sme hosťovi prezentovali históriu a činnosť organizácie a reagovali na kladené otázky.
- *Školenie pre účastníkov špecializovaného kurzu z Arménskej republiky v rámci medzinárodného vzdelávacieho projektu „EU Green Agriculture Initiatives in Armenian“ (GAIA Project - ENI/2019/408-058), ktorá sa konala v termíne 02.-11.02.2022*
Online školiaca aktivita ÚKSÚP sa konala dňa 07.02.2022, jej cieľom bolo oboznámiť účastníkov s aktivitami organizácie, činnosťou odboru odrodového skúšobníctva v oblasti registrácie odrôd a činnosťou odboru osív a sadív v oblasti certifikačných schém a uznávania množiteľského materiálu. Záver školenia bol venovaný činnostiam skúšobného laboratória osív a sadív.
- *Študijná návšteva expertov Indonézskej republiky v rámci „Regulatory Dialogue Visit of Indonesian Officials to Slovakia and Belgium, Subject: Strengthening Agricultural Cooperation with Indonesia v termíne 11.–15.07.2022*
Expertov z Indonézskej republiky sme prijali v priestoroch ÚKSÚP dňa 12.07.2022. Prezentovali sme im činnosť organizácie a na základe ich záujmu ich oboznámili s činnosťou odboru ochrany rastlín a oddelenia molekulárnej biológie NRL. Záver študijnej návštevy bol zameraný na prezentáciu laboratória molekulárnej biológie.

V rámci harmonizácie technických normalizačných komisií s technickými komisiami Európskej normalizačnej inštitúcie (CEN) a medzinárodnej inštitúcie ISO je TSÚP povereným pracoviskom za SR – riešiteľom medzinárodnej spolupráce na základe zmlúv so Slovenským ústavom technickej normalizácie (SÚTN) s týmito normalizačnými komisiami CEN a ISO:

- CEN/TC 153 Potravinárske stroje. Bezpečnosť a hygiena
- CEN/TC 334 Zavlažovacie zariadenia
- ISO TC 23/SC 19 Traktory a poľnohospodárske a lesnícke stroje
Elektronizácia poľnohospodárstva

7.2 Podujatia na národnej úrovni, veľtrhy, výstavy

V roku 2022 ÚKSÚP organizoval odborné semináre a svoju činnosť prezentoval aj na svojich skúšobných staniciach formou „Dni otvorených dverí“ (ďalej len „DOD“), účasťou na veľtrhoch a výstavách:

• **odborné akcie a semináre:**

Dni otvorených dverí na skúšobných staniciach ÚKSÚP

Na skúšobných staniciach ÚKSÚP sa v roku 2022 uskutočnilo 6 podujatí DOD s celkovým počtom 218 účastníkov.

Sladovnícky poľný deň, ÚKSÚP Veľké Ripňany, 16. jún 2022

Slovenské združenie výrobcov piva a sladu (SZVPS) v spolupráci s ÚKSÚP zorganizovalo na skúšobnej stanici vo Veľkých Ripňanoch podujatie „Sladovnícky poľný deň“, na ktorom bolo predstavených 25 odrôd sladovníckeho jačmeňa s termínom výsevu na jeseň a na jar. ÚKSÚP v rámci firemných odrodových skúšok zabezpečuje kompletnú starostlivosť o jednotlivé odrody od výsevu až po zber.

18. Spišský zemiakarský jarmok 2022, Spišská Belá, 24. september 2022

ÚKSÚP bol spoluorganizátorom tohto podujatia.

• **veľtrhy, výstavy:**

Celoslovenské dni poľa, Dolná Krupá, 7. - 8. jún 2022

ÚKSÚP sa na výstave pravidelne podieľa ako spoluorganizátor - sejbu pokusných políčok zabezpečovali zamestnanci ÚKSÚP zo skúšobnej stanice v Želiezovciach.

47. ročník Medzinárodnej poľnohospodárskej a potravinárskej výstavy Agrokomplex, výstavisko Agrokomplex v Nitre, 18. – 21. august 2022

Podujatie edukačného charakteru malo za cieľ prezentovať poľnohospodársku techniku, hospodárske zvieratá, regeneratívne a precízne poľnohospodárstvo, kvalitné potraviny a čaro slovenských tradícií. Súčasne prebiehala aj výstava Poľovníctvo a príroda s prehliadkou zlatých a raritných trofejí. ÚKSÚP prispel k zvýšeniu odborného povedomia návštevníkov v oblastiach, ktoré spadajú do jeho kompetencie.

8. Hlavní uživatelé výstupů ÚKSÚP a publikačná činnosť

8.1 Hlavní uživatelé výstupov

- právnické osoby a fyzické osoby v poľnohospodárskej prvovýrobe, v spracovateľskom poľnohospodárskom a potravinárskom sektore
- spoločnosti podnikajúce v službách pre poľnohospodárstvo a potravinárstvo
- výskumné ústavy, šľachtiteľské a semenárske spoločnosti, vysoké školy, univerzity, odborné pracoviská
- Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
- Ministerstvo životného prostredia SR
- Ministerstvo zdravotníctva SR
- Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR
- Pôdohospodárska platobná agentúra
- Štátna veterinárna a potravinová správa SR
- Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum
- Národné lesnícke centrum
- ostatné rozpočtové a príspevkové organizácie patriace pod MPRV SR
- Štatistický úrad SR
- samosprávne organizácie v poľnohospodárstve, SPPK, RPPK, asociácie, zväzy a združenia
- výrobcovia techniky, dovozcovia a distribútori techniky
- zahraničné partnerské organizácie
- spolupracujúce orgány EÚ (Európska komisia – generálne riaditeľstvá DG-SANTE, DG-AGRI, EC JRC IHCP a pod.)
- medzinárodné organizácie (CPVO, OECD, UPOV, ISTA, OIV, EPPO, IFOAM a pod.)
- Stále zastúpenie SR pri EÚ Brusel
- široká poľnohospodárska prax

Informácie sú poskytované formou odborných výstupov – prehľadov, správ, tlačou v odborných publikáciách a periodikách, seminároch a školeniach a taktiež prostredníctvom webovej stránky www.uksup.sk.

8.2 Publikačná činnosť

Meno	Názov publikácie	Názov publikovaného článku
Ing. Želmíra Chmelárová	<i>Naše pole 7/2022</i>	Zmeny agrotechnických parametrov poľnohospodárskej pôdy v SR
Ing. Želmíra Chmelárová	<i>Naše pole 8/2022</i>	Dynamika zmien agrochemických parametrov v poľnohospodárskej pôde v SR
Ing. Želmíra Chmelárová	<i>Sady a vinice 4/2022</i>	Sledovanie zmien pôdnej reakcie a obsahu makroživín v pôdnych vzorkách z viníc a ovocných sádov
Ing. Marián Svorad	<i>Naše pole 4/2022</i>	Odrody jarného jačmeňa registrované na Slovensku v roku 2022
Ing. Marián Svorad a kol.	<i>Kvasný priemysl 68/2: 285-289/2022</i>	Sladovnícke odrody registrované na Slovensku v roku 2022
Ing. Edita Koľová	<i>Roľnícke noviny 13/2022</i>	Zhodnotenie štátnych odrodových skúšok s kukuricou siatou
Ing. Katarína Nováková Mlčáková	<i>Naše pole 4/2022</i>	Sortiment sóje sa opäť rozrástol
Ing. Katarína Nováková Mlčáková	<i>Agroporadenstvo.sk</i> dňa 27.04.2022	Sortiment sóje sa opäť rozrástol
Ing. Katarína Bučková	<i>Naše pole 8/2022</i>	Sortiment nových odrôd pšenice ozimnej a pšenice jarnej
Ing. Katarína Bučková	<i>Agroporadenstvo.sk</i> dňa 20.10.2022	Sortiment nových odrôd pšenice ozimnej a pšenice jarnej
Ing. Janka Majdanová	<i>Roľnícke noviny 26/2022</i>	Nové odrody repky olejky ozimnej
Ing. Janka Majdanová	<i>Naše pole 8/2022</i>	Nové odrody repky olejky ozimnej – textová časť
Ing. Janka Majdanová	<i>Naše pole 9/2022</i>	Nové odrody repky olejky ozimnej – tabuľková časť
Ing. Janka Majdanová	<i>Agroporadenstvo.sk</i> dňa 07.09.2022	Nové odrody repky olejky ozimnej
Ing. Monika Rochová	<i>Naše pole 6/2022</i>	Charakteristika nových odrôd d'atelinovín a tráv
Ing. Marián Tokár, Ing. Jaroslav Mikula	<i>Zemiaky, registrované odrody, Slovenská republika.</i> Odrody spoločného katalógu EÚ preskúšané v Slovenskej republike 2021.	Brožúra - vydáva ÚKSÚP a Zemiakársky a zeleninársky zväz SR
Ing. Marián Tokár	<i>Naše pole 10/2022</i>	Reakcie odrôd na doterajší priebeh počasia
Ing. Marián Tokár	<i>Agroporadenstvo.sk</i> dňa 16.11.2022	Reakcie odrôd zemiakov na doterajší priebeh počasia počas vegetácie a charakteristika novo-preskúšaných odrôd zemiaka
Ing. Marián Tokár	<i>Naše pole 10/2022</i>	Novo-preskúšané odrody zemiakov
Ing. Samuel Michálek	<i>Sady a vinice 1/2022</i>	Opis odrody broskyne 'Flamingo'
Ing. Samuel Michálek	<i>Sady a vinice 2/2022</i>	Opis odrody slivky 'Elena'
Ing. Samuel Michálek	<i>Sady a vinice 2/2022</i>	Strategické odrody pestované za posledných 5 rokov v ovocných sadoch na Slovensku
Ing. Samuel Michálek	<i>Sady a vinice 3/2022</i>	Opis odrody čerešne 'Julka'
Ing. Samuel Michálek	<i>Sady a vinice 4/2022</i>	Opis odrody jablone 'Sirius'
RNDr. Švancarová Laštincová, PhD.	<i>ESAS-CSSC,</i> Sept. 4-9. 2022, Symposium booklet, ISBN 978-80-88195-40-5 on line (978-80-88195-39-9 printed)	Suitable methods of heavy metals determination in wines by ETA-AAS

Ing. Ivana Benkovičová	Sady a Vinice 1/2022 str. 62-63, ISSN 1336-7684	Vinohradnícky register a súpis výrobného potenciálu vinohradníckych plôch k 31.07.2021
Ing. Dominika Mikušová	Naše pole 10/2022	Zmeny v registračných podmienkach ekologickej poľnohospodárskej výroby
Ing. Ivana Bugriová	Roľnícke noviny 4/2022	Piliarka ríbežľová
Ing. Ivana Bugriová	Roľnícke noviny 6/2022	Piliarka egrešová
Ing. Ivana Bugriová	Roľnícke noviny 7/2022	Voška skorocelová
Ing. Ivana Bugriová	Roľnícke noviny 8/2022	Voška ríbežľová
Ing. Ivana Bugriová	Roľnícke noviny 35/2022	Nosánik ryhovaný
Ing. Ivana Bugriová	Roľnícke noviny 37/2022	Upozornenie na prvý výskyt Grapevine flavescence dorée phytoplasma na Slovensku
Ing. Ivana Bugriová	Roľnícke noviny 38/2022	Vlnovník viničový
Ing. Ivana Bugriová	Roľnícke noviny 39/2022	Puklica slivková
Ing. Ivana Bugriová	Roľnícke noviny 40/2022	Garella musculana
Ing. Ivana Bugriová	Roľnícke noviny 43/2022	Mora bavlníková
Ing. Ivana Bugriová	Roľnícke noviny 45/2022	Stromárka orechová
Ing. Ivana Bugriová	Roľnícke noviny 46/2022	Vijačka egrešová
Ing. Ivana Bugriová	Sady a vinice 5-6/2022	Upozornenie na prvý výskyt Grapevine flavescence dorée phytoplasma na Slovensku
Ing. Ivana Bugriová	Sady a vinice 3/2022	Garella musculana
Ing. Ivana Bugriová	Agroporadenstvo.sk dňa 04.01.2022	Vírusy v ovocných sadoch a vinohradoch
Ing. Ivana Bugriová	Agroporadenstvo.sk dňa 01.02.2022	Rhagoletis fausta
Ing. Ivana Bugriová	Agroporadenstvo.sk dňa 21.02.2022	Rhagoletis cingulata, Rhagoletis pomonella
Ing. Ivana Bugriová	Agroporadenstvo.sk dňa 02.03.2022	Černák viničový
Ing. Ivana Bugriová	Agroporadenstvo.sk dňa 10.03.2022	Vlnačka hrušková
Ing. Ivana Bugriová	Agroporadenstvo.sk dňa 14.03.2022	Upozornenie na prvý výskyt zlatého žltutia viniča (Grapevine flavescence dorée phytoplasma) v podmienkach Slovenska
Ing. Ivana Bugriová	Agroporadenstvo.sk dňa 18.03.2022	Kvetovka jablňová
Ing. Ivana Bugriová	Agroporadenstvo.sk dňa 14.09.2022	Upozornenie na prvý výskyt vírusu kučeravosti listov rajčiaka New Delhi (Tomato leaf curl New Delhi virus) v podmienkach Slovenska
Ing. Ivana Bugriová	Agroporadenstvo.sk dňa 19.10.2022	Garella musculana - škodca orechov
Ing. Ivana Bugriová	Agroporadenstvo.sk dňa 29.11.2022	Mora bavlníková (<i>Helicoverpa armigera</i>)
Ing. Ivana Bugriová	Agroporadenstvo.sk dňa 06.12.2022	Stromárka orechová (<i>Panaphis juglandis</i> , syn. <i>Callaphis juglandis</i>)
Ing. Stanislav Barok	Roľnícke noviny 5/2022	Zber a ošetrovanie vrúbľov proti chorobám
Ing. Stanislav Barok	Roľnícke noviny 31/2022	Zrniarka fazuľová a hrachová
Ing. Stanislav Barok	Roľnícke noviny 32/2022	Odumieranie malín a hrdza maliny
Ing. Stanislav Barok	Roľnícke noviny 33/2022	Múčnatka mrkvová
Ing. Stanislav Barok	Roľnícke noviny 34/2022	Hniloby plodov papriky a rajčín
Ing. Stanislav Barok	Roľnícke noviny 36/2022	Pehovitost' jablák
Ing. Stanislav Barok	Roľnícke noviny 41/2022	Čierna hniloba mrkvy
Ing. Stanislav Barok	Roľnícke noviny 42/2022	Biela hniloba viniča
Ing. Stanislav Barok	Roľnícke noviny 46/2022	Vrtavka mrkvová
Ing. Stanislav Barok	Roľnícke noviny 47/2022	Štítnička nebezpečná

Ing. Stanislav Barok	<i>Roľnícke noviny 48/2022</i>	Biela a fialová škvrnitosť jahodových listov
Ing. Stanislav Barok	<i>Roľnícke noviny 49/2022</i>	Hrdza hrušková
Ing. Stanislav Barok	<i>Roľnícke noviny 50/2022</i>	Hnedá bakterióza hlúbovín (<i>Xanthomonas campestris</i>) a <i>Erwinia</i> (hnilie hlúbovín)
Ing. Stanislav Barok	<i>Roľnícke noviny 51/2022</i>	Hubové choroby hl'úz a cibúľ okrasných rastlín (skladovanie)
Ing. Stanislav Barok	<i>Roľnícke noviny 9-30/2022</i>	Signalizácia 21-krát
Ing. Stanislav Barok	<i>Záhradkár 12/2022</i>	Predjarný postrek ovocných stromov
Ing. Alena Škuciová	<i>Agroporadenstvo.sk</i> dňa 07.01.2022	Rakovina zemiakov
Ing. Alena Škuciová	<i>Agroporadenstvo.sk</i> dňa 24.01.2022, 04.02.2022, 16.02.2022, 25.02.2022, 31.03.2022, 17.05.2022, 25.05.2022, 03.06.2022, 06.06.2023, 22.06.2022, 24.06.2022, 19.07.2022 27.07.2022, 28.07.2022, 22.08.2022, 11.10.2022, 28.10.2022	Signalizácia v ochrane rastlín: 2/2022, 3/2022, 4/2022, 6/2022, 9/2022 17/2022, 20/2022,21/2022, 22/2022, 23/2022, 25/2022, 27/2022, 28/2022, 29/2022, 32/2022, 36/2022, 38/2022
Ing. Kristína Darnadyová	<i>Agromanuál 2022</i>	Nové druhy živočíšnych škodcov na území SR zistené v rámci detekčného prieskumu

8.3 Prednášky, prezentácie, odborné semináre

Meno	Názov prednášky	Podujatie	Dátum
Ing. Marek Slovák	<i>Výživa pri pestovaní papriky zeleninovej</i>	RTVS 1 – Farmárska revue	03.09.2022
Ing. Želmíra Chmelárová	<i>Agrochemické skúšanie poľnohospodárskej pôdy na Slovensku</i>	Konferencia „50 let dlouhodobých polních pokusů“ - Univerzitní kampus Brno, ÚKZUZ	07.09.2022
Ing. Štefan Gáborík	<i>Legislatívne podmienky uvádzania kompostov do obehu</i>	Pracovné stretnutie KOMPOSTOVANIE 2022 - Výzvy a príležitosti, Webinar - www.zivazahrada.sk	22.02.2022
Ing. Štefan Gáborík	<i>Výživa rastlín z pohľadu legislatívy</i>	Seminár pre agronómov z okresov Liptovský Mikuláš, Ružomberok a Dolný Kubín	31.03.2022
Ing. Katarína Hanzelyová	<i>Registrácia nových odrôd</i>	Online školenie v rámci medzinárodného vzdelávacieho projektu „EU Green Agriculture Initiatives in Armenian (EU GAIA)“	07.02.2022
Ing. Katarína Hanzelyová	<i>Registrácia nových odrôd pestovaných rastlín</i>	Školiace podujatie ECOBREED - Školenie participatívneho šľachtenia rastlín a manažmentu ekologického poľnohospodárstva, Biomila, spol. s r.o. Rudník	29.06.2022
Ing. Katarína Hanzelyová	<i>Registrácia nových odrôd pestovaných rastlín</i>	Deň poľa NPPC - Školenie participatívneho šľachtenia rastlín a manažmentu ekologického poľnohospodárstva, NPPC-Výskumný ústav rastlinnej výroby- Výskumná-šľachtiteľská stanica Vígľaš-Pstruša	30.06.2022
Ing. Ľubomír Bašta	<i>Registrácia nových odrôd</i>	Online školenie v rámci medzinárodného vzdelávacieho projektu „EU Green Agriculture Initiatives in Armenian (EU GAIA)“	07.02.2022
Ing. Marián Svorad	<i>Popis novoregistrovaných odrôd jarného a ozimného jačmeňa 2022</i>	Odborné fórum Slovenské združenie výrobcov piva a sladu SZVPS: webinár_Odrody jačmeňa odporúčané sladovníkmi pre rok 2023	03.02.2022
Ing. Marián Svorad	<i>Sladovnícke odrody</i>	Deň sladovníckeho jačmeňa, Veľké Ripňany	16.06.2022

Ing. Marián Tokár	<i>Priebeh vegetácie zemiakov</i>	Deň otvorených dverí, Skúšobná stanica ÚKSÚP Spišská Belá	14.07.2022
Ing. Marián Tokár	<i>Metodika založenia pokusu so zemiakmi - Europlant</i>	Deň Europlantu, Skúšobná stanica ÚKSÚP Spišská Belá	03.08.2022
Ing. Marián Tokár	<i>Aké zemiaky možno očakávať z úrody roku 2022</i>	18. Spišský zemiakarský jarmok, Spišská Belá	24.09.2022
Ing. Jaroslav Mikula	<i>Dynamiky tvorby úrody</i>	Deň otvorených dverí, Skúšobná stanica ÚKSÚP Spišská Belá	14.07.2022
Ing. Jaroslav Mikula	<i>Dynamika tvorby úrody</i>	Deň Europlantu, Skúšobná stanica ÚKSÚP Spišská Belá	03.08.2022
Ing. Jaroslav Mikula	<i>Výstava registrovaných a preskúšaných odrôd</i>	18. Spišský zemiakarský jarmok, Spišská Belá	24.09.2022
Ing. Marta Andrejčíková	<i>Certifikačný systém, odbor osív a sadív ÚKSÚP</i>	Online školenie v rámci medzinárodného vzdelávacieho projektu „EU Green Agriculture Initiatives in Armenian (EU GAIA)“	07.02.2022
Ing. Katarína Nováková, Ing. Gabriela Tóthová, Ing. Juraj Híveš, Ing. Michaela Tholtová	<i>Zmeny v legislatíve ekologickej poľnohospodárskej výroby</i>	Online školenie prevádzkovateľov	12.05.2022
Ing. Michaela Tholtová, PhDr. Veronika Páleníková MBA.	<i>Ekologická poľnohospodárska výroba – označovanie a aktuálne legislatívne zmeny</i>	II. Vedecká konferencia: Aktuálne trendy v potravinovom práve 2022, Zochova chata, Modra	15.– 17.06.2022
Ing. Dominika Mikušová, Ing. Michaela Tholtová	<i>Legislatívne zmeny v ekologickej poľnohospodárskej výrobe v oblasti rastlinnej výroby</i>	Školiace podujatie ECOBREED, SEMA HŠ s.r.o., Nový Dvôr Sládkovičovo	15.06.2022
Ing. Dominika Mikušová, Ing. Michaela Tholtová	<i>Legislatívne zmeny v ekologickej poľnohospodárskej výrobe v oblasti rastlinnej výroby</i>	Školiace podujatie ECOBREED k ekologickému šľachteniu rastlín, Istropol Solary	21.06.2022
Ing. Dominika Mikušová, Ing. Michaela Tholtová	<i>Legislatívne zmeny v ekologickej poľnohospodárskej výrobe v oblasti rastlinnej výroby</i>	Školiace podujatie ECOBREED - Školenie participatívneho šľachtenia rastlín a manažmentu ekologického poľnohospodárstva, Biomila, spol. s r.o. Rudník	29.06.2022
Ing. Dominika Mikušová, Ing. Michaela Tholtová	<i>Legislatívne zmeny v ekologickej poľnohospodárskej výrobe v oblasti rastlinnej výroby</i>	Deň poľa NPPC - Školenie participatívneho šľachtenia rastlín a manažmentu ekologického poľnohospodárstva, NPPC-Výskumný ústav rastlinnej výroby- Výskumná-šľachtiteľská stanica Vígľaš-Pstruša	30.06.2022

Ing. Dominika Mikušová, PhDr. Veronika Páleníková MBA.	Kontrola prevádzkovateľov v ekologickej poľnohospodárskej výrobe	Deň ekologického poľnohospodárstva v Liptovskej Tepličke	22.09.2022
Mgr. Peter Kiklica	Komplexný informačný systém prípravkov na ochranu rastlín v SR – ISPOR	IX. slovenské rastlinolekárské dni „Kam kráčaš, ochrana rastlín?“, Nitra	11.10.2022
Ing. Stanislav Barok	Správne používanie prípravkov na ochranu rastlín a zmeny, ktoré prichádzajú v novom plánovacom období od roku 2023	Seminár RPPK Liptov, Liptovský Mikuláš	31.03.2022
Ing. Ivana Kurhajcová	Zákazy dovozov rastlín z tretích krajín	Záhradnícke fórum Nitra 2022	18.05.2022
Ing. Stanislav Barok	Informácie k rastlinným pasom	Záhradnícke fórum Nitra 2022	18.05.2022
Ing. Stanislav Barok	Spotreba prípravkov na ochranu rastlín v SR – možné prístupy?	9. Slovenské rastlinolekárské dni, Nitra	11.10.2022
Ing. Stanislav Barok	Karanténni škodcovia viniča a šetrné postupy vo vinohradoch	Odborný seminár CLIMVINO, SVOŠMO Školská pivnica, Modra	19.10.2022
Ing. Stanislav Barok	SUR – implementácia IPM	Seminár - Návrh Nariadenia o udržateľnom používaní prípravkov na ochranu rastlín - perspektíva slovenského poľnohospodárstva, Agroinštitút Nitra	01.12.2022
Mgr. Silvia Pečková	Činnosť odboru ochrany rastlín ÚKSÚP	Študijná návšteva expertov Indonézskej republiky v rámci „Regulatory Dialogue Visit of Indonesian Officials to Slovakia and Belgium, Subject: Strengthening Agricultural Cooperation with Indonesia (11.–15.07.2022)“, ÚKSÚP, Bratislava	12.07.2022
Ing. Monika Holubicová	Skúšobné laboratórium osív a sadív, a jeho aktivity	Online školenie v rámci medzinárodného vzdelávacieho projektu „EU Green Agriculture Initiatives in Armenian (EU GAIA)“	07.02.2022
Mgr. Michaela Velická	Činnosť oddelenia molekulárnej biológie ÚKSÚP	Študijná návšteva expertov Indonézskej republiky v rámci „Regulatory Dialogue Visit of Indonesian Officials to Slovakia and Belgium, Subject: Strengthening Agricultural Cooperation with Indonesia (11.–15.07.2022)“, ÚKSÚP, Bratislava	12.07.2022

Ing. Dana Vongrejová	<i>Prezentácia činností ÚKSÚP</i>	Študijná návšteva experta z Bieloruskej republiky v rámci projektu "SlovakAid fellowship programme for Change Leaders", ÚKSÚP, Bratislava	21.01.2022
Ing. Dana Vongrejová	<i>Prezentácia činností ÚKSÚP</i>	Online školenie v rámci medzinárodného vzdelávacieho projektu „EU Green Agriculture Initiatives in Armenian (EU GAIA)“	07.02.2022
Ing. Dana Vongrejová	<i>Prezentácia činností ÚKSÚP</i>	Študijná návšteva expertov Indonézskej republiky v rámci „Regulatory Dialogue Visit of Indonesian Officials to Slovakia and Belgium, Subject: Strengthening Agricultural Cooperation with Indonesia (11.–15.07.2022)“, ÚKSÚP, Bratislava	12.07.2022

9. Zoznam skratiek

Skratka	Plný názov
AEKO	agroenvironmentálno-klimatického opatrenia
ALTPB	Analytické laboratórium tuhých palív a biomasy
ARM	Manažment výskumu v poľnohospodárstve (Agricultural Research Management)
ASP	agrochemické skúšanie pôd
BTSF	Lepšia odborná príprava pre bezpečnejšie potraviny (Better Training for Safer Food)
BPS	bioplynová stanica
CA	kontrolovaná atmosféra (Controlled Atmosphere) pri skladovaní
CEUREG	Medzinárodné fórum pre strednú a východnú Európu v oblasti autorizácie a kontroly prípravkov na ochranu rastlín (International Forum for Central and Eastern Europe for Authorization and Control of Plant Protection Preparations)
CIPAC	Rada pre medzinárodnú spoluprácu pri analýze pesticídov (Collaborative International Pesticides Analytical Council)
COVCO	Certifikačný orgán vykonávajúci certifikáciu osôb
CPVO	Úrad Spoločenstva pre odrody rastlín (Community Plant Variety Office)
CRO	IS CRO – Informačný systém Centrálny register odrôd, isvs_121
DG AGRI	Generálne riaditeľstvo Európskej komisie pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka (Directorate - General for Agriculture and Rural Development)
DG SANTE	Generálne riaditeľstvo Európskej komisie pre zdravie a bezpečnosť potravín (Directorate General – Health and Consumer Protection)
DOD	dni otvorených dverí
dRR	návrh registračnej správy (draft Registration Report)
DUS	skúšky odlišnosti, vyrovnanosti a stálosti (distinctness, uniformity and stability tests)
DZUT	dočasný zákaz uvádzať víno na trh
EC JRC IHCP	Inštitút pre zdravie a ochranu spotrebiteľov spoločného výskumného centra Európskeho spoločenstva (EC Joint Research Centre – Institute for Health and Consumer Protection)
EFA	oblasť ekologického záujmu (Ecological Focus Area)
EFSA	Európsky úrad pre bezpečnosť potravín (European Food Safety Authority)
ENGL JRC EC	Európska sieť GMO laboratórií spoločného výskumného centra (EC European Network of Genetic Laboratories – Joint Research Centre)
EPPO	Európska stredomorská organizácia na ochranu rastlín (European and Mediterranean Plant Protection Organization)
EPV	ekologická poľnohospodárska výroba
ES	Európske spoločenstvo
EÚ	Európska únia
EURL	Európske referenčné laboratórium

EURL GMFF	Európske referenčné laboratórium pre geneticky modifikované potraviny a krmivá (EU Reference Laboratory for GM Food and Feed)
EUROSTAT	Európsky štatistický úrad
FAO ISPM	Medzinárodné normy pre fytošanitárne opatrenia FAO (FAO – International Standards for Phytosanitary Measures)
GEP	Správna experimentálna prax (Good Experimental Practice)
GMO	geneticky modifikované organizmy
GMR	geneticky modifikované rastliny
HACCP	analýza rizík metódou kritických kontrolných bodov (Hazard Analysis and Critical Control Points)
HAK	hodnotenie kvality krmív
HKS	hraničná kontrolná stanica
HR	hospodársky rok
HRIS	Harmonizovaný registračno-informačný systém pre udeľovanie výnimiek na aplikácie dusíkatých hnojív v zakázanom období
HVO	horská výrobná oblasť
CHOP	chránené označenie pôvodu
CHZO	chránené zemepisné označenie
CHVO	chránená vodohospodárska oblasť
IA	interný audit
ICP-MS	Skúšobná metóda hmotnostnej spektrometrie (Inductively Coupled Plasma Mass Spectrometry)
IO	inšpekčná organizácia v EPV
IRMM	Inštitút pre referenčné materiály a merania (Institute for Reference Materials and Measurements)
ISAMM	Informačný systém pre monitorovanie poľnohospodárskych trhov (Information System for Agricultural Markets Monitoring)
ISTA	Medzinárodné združenie pre testovanie osív a sadív (International Seed Testing Association)
JRC	Spoločné výskumné centrum (Joint Research Center) ES
KP	krmivársky podnik
KGR	kancelária generálneho riaditeľa
KVO	kukuričná výrobná oblasť
LBT	laboratórne biologické testy
LPIS	Register poľnohospodárskych produkčných plôch (Register LPIS) - (Land Parcel Identification System), isvs_117
LRO	Listina registrovaných odrôd
MANCP	Viacročný národný plán úradných kontrol (Multi-annual National Control Plan)
MH SR	Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky
MPRV SR	Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky
MP SR	Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky
MRL	maximálne hladiny rezíduí (Maximum Residue Levels)
MŽP SR	Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky

NKCO	nie konečne certifikované osivo
NMP	národný monitorovací program
NPPC	Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum
NRL	Národné referenčné laboratórium
OECD	Európska organizácia pre ekonomickú spoluprácu a rozvoj (Organization for Economic Cooperation and Development)
OFIS	Informačný systém pre ekologické poľnohospodárstvo (Organic Farming Information System) EÚ
OIV	Medzinárodná organizácia pre vinič a víno (International Organisation of Vine and Wine)
OKKVZ	oddelenie kontroly krmív a výživy zvierat
OKVZ	odbor krmív a výživy zvierat
OKOR	oddelenie kontroly ochrany rastlín
OKOS	oddelenie kontroly osív a sadív
OKPH	oddelenie kontroly pôdy a hnojív
OLČ	odbor laboratórnych činností
OMB	oddelenie molekulárnej biológie
OOaS	odbor osív a sadív
OOEPV	odbor ovocinárstva a ekologickej poľnohospodárskej výroby
OOR	odbor ochrany rastlín
OOS	odbor odrodového skúšobníctva
OPH	odbor pôdy a hnojív
ORP	odbor registrácie pesticídov
OVS	odbor výkonu skúšobníctva
OVV	odbor vinohradníctva a vinárstva
OVKD	oddelenie všeobecnej a karanténnej diagnostiky
PCB	polychrómované bifenyly
POR	prípravky na ochranu rastlín
PPA	Pôdohospodárska platobná agentúra
PRV	Program rozvoja vidieka
PS	priama skúška
PT	proficiency test
PZ SR	Policajný zbor Slovenskej republiky
RASFF	Rýchly výstražný systém pre krmivá a potraviny (Rapid Alert System for Food and Feed)
RFLP	Dĺžkový polymorfizmus reštrikčných fragmentov (DNA - Restriction Fragment Length Polymorphism Analysis)
RIS	IS RIS - Registračný informačný systém, pre oblasť osív a sadív, ochrany rastlín a diagnostické laboratóriá
RPPK	Regionálna poľnohospodárska a potravinárska komora
RVO	repná výrobná oblasť
SEP	správna experimentálna prax (Sound Experimental Practice)

SHMÚ	Slovenský hydrometeorologický ústav
SIŽP	Slovenská inšpekcia životného prostredia
SLAK	Skúšobné laboratórium analýzy krmív
SLAP	Skúšobné laboratórium pôdy
SLAPe	Skúšobné laboratórium analýzy pesticídov
SLAV	Skúšobné laboratórium analýzy vína
SLAPH	Skúšobné laboratórium pôdy a hnojív
SLDŠO	Skúšobné laboratórium diagnostiky škodlivých organizmov
SLMi	Skúšobného laboratória mikrobiológie
SLOS	Skúšobné laboratórium osív a sadív
SLP	správna laboratórna prax (Good Laboratory Practice)
SL TSÚP	skúšobné laboratórium Technického a skúšobného ústavu pôdohospodárskeho
SNAS	Slovenská národná akreditačná služba
SPF	Slovenský pozemkový fond
SPP	Spoločná poľnohospodárska politika EÚ
SPPK	Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora
SPU	Slovenská poľnohospodárska univerzita
SPVK	sekcia poľnohospodárskych vstupov a kontroly
SPVTS	Slovenská poľnohospodárska vedecko-technická spoločnosť
SR	Slovenská republika
STN	Slovenská technická norma
ŠČ	škodlivý činiteľ
ŠKČ	Štátne kontrolné číslo
ŠO	škodlivý organizmus
ŠOS	štátne odrodové skúšky
ŠÚ SR	Štatistický úrad Slovenskej republiky
ŠVPS SR	Štátna veterinárna a potravinová správa Slovenskej republiky
SZŽ	sekundárne zdroje živín
TSÚP	Technický a skúšobný ústav pôdohospodársky
TRACES	Portál kontroly a sledovania pohybu produktov pri dovoze a vývoze (Trade Control and Expert System)
UNEP	Program OSN pre životné prostredie (United Nations Environment Programme)
UPOV	Únia na ochranu práv nových odrôd rastlín (Union for the Protection of New Varieties of Plants)
ÚEV	Územie európskeho významu (súčasť európskej sústavy chránených území Natura 2000)
ÚK	úradná kontrola
ÚVZ SR	Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky
VCU	skúšky hospodárskej hodnoty
NPPC - VÚEPP	NPPC -Výskumný ústav ekonomiky poľnohospodárstva a potravinárstva

NPPC -VÚPOP	NPPC -Výskumný ústav pôdoznalectva a ochrany pôdy
NPPC -VÚRV	NPPC -Výskumný ústav rastlinnej výroby
VÚVH	Výskumný ústav vodného hospodárstva
WIPO	Svetová organizácia pre duševné vlastníctvo (World Intellectual Property Organization)
ZSEP	zásady správnej experimentálnej praxe
ZSVTS	Zväz slovenských vedeckotechnických spoločností
ZUT	zákaz uvádzať víno na trh
ZVO	zemiakarská výrobná oblasť